

ΟΙ ΣΙΩΠΗΛΟΙ ΘΟΛΟΙ

Τα Σεληνιακά Πεπραγμένα

Δήγηση των

Μιχάλη Καλαράκη & Μηνά Καλαράκη

Τα πρόσωπα, οι χαρακτήρες και τα γεγονότα του παρόντος σεναρίου είναι φανταστικά και δεν έχουν σκοπό να απεικονίσουν πραγματικά πρόσωπα ή γεγονότα. Οποιαδήποτε ομοιότητα είναι καθαρά συμπτωματική.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κάθε ιστορία αρχίζει κάπου, η δική μου άρχισε σ' ένα καφέ δίπλα στη θάλασσα, εκεί όπου το ηλιοβασίλεμα βάφει τον κόσμο πορτοκαλί και σε κάνει να πιστεύεις —έστω για μια στιγμή— πως τίποτα το παράξενο δεν μπορεί να συμβεί. Κι όμως... συνέβη.

Ήταν απλώς ένας άγνωστος στην αρχή. Ψηλός, λιγομίλητος, με βλέμμα που δεν κοιτούσε ποτέ ευθεία, μόνο πίσω από πράγματα. Μου ζήτησε να τον λέω «Καθ'ομοίωσιν». Δεν έμαθε ποτέ το δικό μου όνομα, με βάπτισε εκείνος «Όσιο». Ίσως γιατί έτσι τον βόλευε στο παιχνίδι που έστηνε γύρω μου — ή ίσως γιατί το παιχνίδι είχε αρχίσει πριν εμφανιστώ εγώ.

Σιγά σιγά, ανάμεσα σε φραπέδες και τυχαίες συναντήσεις, άρχισε να μου εξιστορεί όσα έζησε στη σκοτεινή πλευρά της Σελήνης. Όχι, δεν αστειεύομαι. Ένας άνθρωπος που μέχρι χθες θα τον περνούσα για συνταξιούχο μηχανικό, μου μιλούσε για στρατιωτικούς θόλους, υπόγειες στοές, τελετουργικό σκούπισμα σεληνιακής σκόνης και μια καθημερινότητα τόσο αυστηρή, που ακόμα κι η ανάσα έμοιαζε με εντολή.

Όσπου ήρθε εκείνη η αποκάλυψη.

Μια εξαγωγή πόρτα, κρυμμένη κάτω από χώματα. Ανδρείδη που δεν ήταν ανθρώπινης κατασκευής. Κι ένα χέρι —το δικό του— το μόνο που μπορούσε να ανοίξει την πόρτα.

Από τότε έγινε «πολύτιμος». Παρακολουθούμενος από δεκαέξι «φύλακες». Αναβαθμισμένος. Κάτοχος μιας γνώσης που δεν έπρεπε να υπάρχει.

Κι εγώ; Εγώ, ένας καθηγητής πληροφορικής, έκανα μπουρμπουλήθρες στο ποτήρι προσπαθώντας να πείσω τον εαυτό μου ότι ήταν όλα ένα παιχνίδι ρόλων.

Το παιχνίδι όμως είχε όνομα: Τα Σεληνιακά Πεπραγμένα.

Και, χωρίς να το καταλάβω, δεν ήμουν πια θεατής.

Μια μέρα ο «Καθ'ομοίωσιν» αρρώστησε από τα «φάρμακα και το μηχάνημα» της θεραπείας του. Μου έστειλε το σοφέρ του για να τον επισκεφθώ — σε μια βίλα κάπου στα δυτικά, με φρουρούς, τεχνολογία που μύριζε μυστικό και μια γραμματέα που τον αποκαλούσε «Κύριο» λες και μιλούσε για διευθυντή άλλου κόσμου.

Εκεί, δίπλα στην πισίνα, μου αποκάλυψε πώς άνοιξε τυχαία την πρώτη πόρτα. Και πώς μόνο αυτός μπορούσε να την ξανανοίξει.

Και ύστερα, πριν φύγω, ο οδηγός του είπε:

«Ο Κύριος θα είναι διαθέσιμος το Σάββατο. Θα σας παραλάβω από το ίδιο σημείο.»

Σαν να ήταν δεδομένο ότι θα πήγαινα.

Σαν να μην είχα πια λέξη πάνω στη μοίρα μου.

Πώς είναι τόσο σίγουρος ότι θα έρθω;

Η απάντηση έρχεται τώρα — μέσα στις σελίδες που ακολουθούν.

Γιατί το παιχνίδι... δεν είχε καν ξεκινήσει.

Οταν είμαι στην αίθουσα, το κινητό το έχω πάντα απενεργοποιημένο.

Τα μηνύματα όμως... όχι. Και κάπως έτσι, την ώρα που εξηγούσα με σοβαρό ύφος τη σύνταξη της SQL για αλλαγή τύπου σε πεδίο, ακούστηκε από το γραφείο μου εκείνο το ηχητικό που *κανονικά* είχα απενεργοποιήσει:

«Τακ-Τακ — ταχυδροοόμοος γρασαάμμα...»

Μια βραχνή, κάπως μεσήλικα φωνή, λες και έβγαινε από ασπρόμαυρη ταινία.

Και φυσικά, άλλο που δεν ήθελαν οι μαθητές.

Ένα κύμα σηκώθηκε από το τμήμα.

— «Κύριεεεε! Έχετε μήνυμα!»

— «Κύριε, το κινητό σας!»

— «Το μήνυμα κύριε! Διαβάστε το μήνυμα!»

Εγώ, προσπαθώντας να κρατήσω κύρος καθηγητή Πληροφορικής:

— «Αφήστε το μήνυμα και προσέξτε, να πούμε τη σύνταξη στην SQL. Αφήστε τα...»

— «Το μήνυμα κύριε! Το μήνυμαααα!»

Μα τι τόθελαν και αυτά τα ηχητικά να μένουν ενεργά; Εντάξει, η αλήθεια είναι... με έτρωγε κι εμένα η περιέργεια.

— «Καλά, καλά. Θα ρίξω μια ματιά και συνεχίζουμε. Ησυχία.»

Το τμήμα σωπαίνει με ένα θρόισμα χαμόγελου. Στην κορυφή της οθόνης, πάνω-πάνω, καμαρωτό:

«Η αίτηση σας εγκρίθηκε...»

Και πριν προλάβω να σκεφτώ, να το πρώτο σχόλιο:
— «Κύριε, θα πάτε Ευρώπη; Θα πάτε πρόγραμμα; Θα μας αφήσετε;»

«Για να δούμε...» λέω. Και συνεχίζω να διαβάζω μεγαλόφωνα:

«Κάντε κλικ στο κουμπί ΑΠΟΔΟΧΗ για την τελική επιβεβαίωση... Αν αποδεχτείτε, ενημερώστε τις εκκρεμείς υποθέσεις σας, ενημερώστε τους οικείους σας ότι θα απουσιάσετε για μερικές ημέρες και να μην σας αναζητήσουν. Θα επιστρέψετε αργότερα...»

Στο σημείο αυτό... έγινε η έκρηξη.

Τι ακούστηκε δεν περιγράφεται.

Από μπροστά μέχρι πίσω, μια ολόκληρη χορωδία:

- «Όχι κύριε, εμείς δεν το στείλαμε!»
- «Δείτε ποιος σας το έστειλε στο κινητό!»
- «Κύριε, μήπως είναι φάρσα από άλλο τμήμα;»
- «Κύριε, μήπως σας θέλουν για κατασκοπία;»

Κάποιος φώναξε:

- Κύριε, μη πατήσετε αποδοχή! Είναι απάτη! Θα σας πάρουν τα νεφρά!

Ένας άλλος:

- «Κύριε, άμα χαθείτε, να βρούμε ποιος θα μας κάνει μάθημα;»

Ξαφνικά, πετάγεται ο ψηλός από τις τελευταίες θέσεις — ο γνωστός «εμπνευστής του χάους».

Με ύφος δημοτικού συμβούλου:

- «Κύριε... εμείς εδώ θα μαζέψουμε τα λεφτά για τα λύτρα.

Να τους το πείτε, μη στεναχωριέστε! Θα τα βρούμε. Θα κάνουμε και έρανο!»

Έγινε σεισμός.

Γέλια, φωνές, παλαμάκια, ένας χτύπησε το θρανίο.

— «Κύριε, πόσα να ζητήσουμε;»

— «Κύριε, άμα θέλετε, βάζω εγώ τη βαλίτσα!»

— «Κύριε, ποιος θα παραδώσει το πακέτο; Να μην πάει μόνος του, είναι επικίνδυνο!»

— «Κύριε, να φέρουμε καφέ χρώμα βαλίτσα; Ή μαύρη κάνει;»

Και ένας, με σοβαρό ύφος:

— «Θα χρειαστούμε και οδηγίες. Πού ακριβώς αφήνουμε τα λύτρα; Στο κάδο; Στην πλατεία; Στο υπόγειο parking;»

Παρασκευή, τελευταία ώρα.

Είχαμε πέντε λεπτά μέχρι το κουδούνι. Η SQL εγκαταλείφθηκε επί τόπου.

Πλέον οργανώναμε *επιχείρηση απαγωγής 2.0*.

Ορίσαμε και εθελοντές που θα παρέδιδαν τη βαλίτσα “με προσοχή και διακριτικότητα”.

Συζητήσαμε το χρώμα της σακούλας, την απόσταση ασφαλείας και — φυσικά — το πάρτι επιστροφής. Η συζήτηση συνεχίστηκε με εντελώς επαγγελματικό ύφος — σαν να οργανώναμε πραγματική επιχείρηση διάσωσης. Μόνο καφέδες και τυρόπιτες δεν μοιράσαμε.

Τώρα πώς, από μια απλή αποδοχή αίτησης, βρέθηκα να με απαγάγουν και να απαιτούν λύτρα για την απελευθέρωσή μου...

Αυτό μόνο ένα τμήμα, λίγο πριν το κουδούνι, τελευταία ώρα Παρασκευής, μπορεί να το εξηγήσει.

Να συστηθούμε :

Για την ώρα, να με φωνάζετε «Όσιο»

Και τότε ακούστηκε το κουδούνι.

— «Λοιπόν, καλό Σαββατοκύριακο, και την Τετάρτη —που έχουμε ξανά μαζί— να έχετε ανοίξει λογαριασμό στην τράπεζα. Να μαζέψουμε τα λύτρα. Μην κάτω πολλές μέρες σε υγρό υπόγειο και πουντιάσω!»

Και φύγανε όλοι στις σκάλες με γέλια — ούτε εγώ μπορούσα να κρατηθώ.

Μέχρι να φτάσω στο γραφείο, είχα διηγηθεί την «απαγωγή» τουλάχιστον τρεις φορές.

Η επόμενη Τετάρτη δεν ήρθε.

Aπόγευμα Ιουλίου στην Κρήτη. Ώρα οκτώ.
Ο ήλιος έχει ήδη ακουμπήσει τις δυτικές κορφές, κι όπου να 'ναι, σε λιγότερο από μισή ώρα, θα βουτήξει στη θάλασσα, έτσι όπως ξέρει μόνο αυτός: αργά, βαριά, τελετουργικά.

Ανοίγω την πόρτα του αυτοκινήτου. Βγάζω το κινητό από την πίσω τσέπη — κλασική συνήθεια — για να το αφήσω στη θέση του, δίπλα στο λεβιέ των ταχυτήτων. Το ενεργοποιώ.

Να το πάλι το μήνυμα.

Μα... ποιος το 'στειλε;

Περίεργο. Στον αποστολέα δεν εμφανίζεται αριθμός. Μόνο μια δεκάδα από μηδενικά.

Δηλαδή... δεν είναι πλακίτσα από τα παιδιά.

«Άστο δα¹», σκέφτομαι. «Το βράδυ θα το σβήσω μαζί με τα διαφημιστικά της ημέρας.»

Τώρα είναι ηλιοβασίλεμα. Κι από τον μόλο του Κούλε, πάντα είναι υπέροχο.

Μισή ώρα δρόμος ως εκεί. Παρκάρω στην πλατεία κάτω από τον Αγιο Νεκτάριο. Με τον ήλιο ευθεία στο πρόσωπο προχωρώ προς το λιμάνι. Φτάνω στο καφέ «Μαρίνα». Τι να κάτσεις... γεμάτο από κόσμο. Θα πάω στο μόλο.

Μετά από λίγο περνώ την είσοδο του λιμενοβραχίονα. Κόσμος παντού, καθισμένοι πάνω στις κοτρώνες της ακτής,

---

¹ Άστο τώρα.

άλλοι στα τσιμεντένια φράγματα. Όλα γεμάτα. Περπατώ παραμέσα, καμιά τρακοσάρια μέτρα. Κουράζομαι. Γυρίζω πίσω.

Ο ήλιος έχει φτάσει πλέον στον ορίζοντα, κάθετα πάνω του σαν να τον ζυγίζει.

Κάπου θα βρω να κάτσω.

Και βρήκα.

Για την ώρα θα τον φωνάζουμε «ο Καθ'Ομοίωσιν»

Τον είδα από μακριά, καθισμένο μόνο του. Κοίταζε τον ήλιο, που είχε απλωθεί πορτοκαλί στον ορίζοντα και άφηνε το ίδιο χρώμα πάνω στο πρόσωπό του. Είχε κοντή άσπρη γενειάδα, περιποιημένη. Το λευκό του πουκάμισο και το λευκό παντελόνι έπαιρναν μια θαμπή, θερμή λάμψη. Στα πόδια του, μαύρα μοκασίνια. Σαν να είχε βγει από παλιά φωτογραφία που όμως γνώριζε πολύ καλά το σήμερα.

Πλησίασα.

— «Καλησπέρα. Μπορώ να καθίσω μαζί σας;»

Έκανε ένα σχεδόν ανεπαίσθητο χαμόγελο.

— «Κάτσε. Δε βλέπεις; Η "παρέα" μου δεν αφήνει κανέναν να πλησιάσει.»

Διακριτικά πάντα τους αποθαρρύνει.

Εσένα σε ξέρει από τις προηγούμενες φορές. Ξέρουν ότι σου ήρθε και το μήνυμα.

Η αίτηση... ξέρεις.

Ένωσα το στομάχι μου να σφίγγεται.

Αν ξέρω λέει...

—« Άντε τώρα. Ξεράθηκα. Ώρες είναι να βρεθώ στην από πίσω πλευρά της Σελήνης να σκουπίζω σκόνη.»

Ο Καθ' Ομοίωση γέλασε χαμηλά, σαν να το είχε ξανακούσει πολλές φορές.

— «Γιατί ; αυτή... είπε και έγειρε λίγο το κεφάλι προς το μέρος μου, είναι η δική μου πραγματική εργασία.»

Πράγματι... δεν το είχα παρατηρήσει. Ή μάλλον, *δεν είχα προλάβει να το παρατηρήσω.*

Μια δεκαεξάδα—δεκαέξι ομάδες, είκοσι επτά άτομα είναι, δεν κάνω λάθος—«τουρίστες» σκόρπιοι πάνω στον μόλο. Όλοι με φωτογραφικές μηχανές κρεμασμένες στο στήθος. Ίδιες μάρκες, ίδιο λουράκι, ίδια αποφασιστική γυαλάδα στο βλέμμα. Μονάχα τα καπελάκια τους διέφεραν, κάτι έπρεπε να φαίνεται λίγο τουριστικό.

Το ηλιοβασίλεμα; Θεϊκό.

Ο ουρανός απλωμένος σε πορτοκαλί, μωβ και χρυσαφί, σαν να τον είχε ζωγραφίσει κάποιος βιαστικά αλλά με έμπνευση. Από αυτά που δεν τα χορταίνεις ούτε αν έχεις ζήσει όλη σου τη ζωή στη θάλασσα.

Κι όμως... κανείς τους δεν το κοιτούσε. Σα να μην υπήρχε.

Οι φακοί τους στραμμένοι *όλοι* στον «Καθ'ομοίωσιν» Από κάθε ύψος, κάθε γωνία. Από κοντά, από μακριά, γονατιστοί, όρθιοι, πίσω από κάδους, πίσω από ζευγάρια που φωτογραφίζονταν για... άλλο λόγο. Άλλοι μετακινούνταν συγχρονισμένα—αλήθεια, *συγχρονισμένα*—

λες και άκουγαν κάποια άόρατη φωνή να τους δίνει εντολές:

«Τώρα λίγο αριστερά... τώρα το προφίλ... τώρα κάνε ότι φωτογραφίζεις το κύμα αλλά ΜΗ φωτογραφίζεις το κύμα, αγόρι μου, ΤΟΝ ΑΛΛΟΝ θέλουμε!»

Το ηλιοβασίλεμα, που θα έκανε ακόμα και άγαλμα να ανασάνει από συγκίνηση, ήταν για αυτούς... κομπάρσος.

Γύρισα προς τον «Καθ'ομοίωσιν».

— «Ναι... τώρα που το λες, το βλέπω κι εγώ, του είπα χαμηλόφωνα.

— «Τόσες πόζες δεν έχω ξαναβγάλει ούτε σε φωτογράφιση γάμου.»

Εκείνος γύρισε προς το μέρος μου με ένα χαμόγελο μισό-καλοσυνάτο, μισό-ανησυχητικό.

— «Εσένα σ' αφήνουμε», είπε.

— «Έχουμε ίδιες ρίζες. Θέλουμε εφεδρείες.»

— «*Εφεδρείες; Για τι;* ρώτησα, αλλά πιο πολύ στον εαυτό μου.»

— «Μη ρωτάς. Κι όπου κι αν πεις αυτά που ακούς εδώ... τρελό θα σε πουν. Ονειροπαρμένο.»

Έσκυψε ελαφρά προς το μέρος μου.

— «Αν σε πετύχουν και με κανένα σπρέι στο χέρι, θα σε ψεκάσουν κιόλας. Να σε λένε μετά και "ψεκασμένο".»

Χαμογέλασε.

Μα το χαμόγελο δεν μου έλυσε καμία απορία.

Ίσα-ίσα... πρόσθεσε άλλες ... δέκα.

Ο «Καθ'ομοίωσιν» γύρισε το κεφάλι του ελάχιστα. Τα μάτια του γυάλιζαν σαν να άκουγε κάτι που εγώ δεν άκουγα. Έπειτα χαμογέλασε πλάγια, έτσι όπως χαμογελάς όταν πρόκειται να πεις μισή αλήθεια και μισό αστείο.

— «Μη φοβάσαι, μου λέει ήρεμα. Στο 'πα και παλιότερα... Διαλέγουν ποιον θα πάρουνε "στη δούλεψή τους".

Δεν πάει κανείς με το ζόρι, με τη θέλησή τους ανεβαίνουν όλοι εκεί πάνω.

Και σαν λήξει το συμβόλαιο, σε φέρνουν πάλι κάτω, απαλά.

— Μμμ... για να σε φέρουν απαλά, λέω, πρέπει να έχεις και πόδια να πατήσεις.»

Γέλασε.

Ένα γέλιο στεγνό. Σαν γέλιο ανθρώπου που έχει δει περισσότερα απ' όσα θα έπρεπε.

— «Οι πιο πολλοί δε θένε² να ξαναγυρίσουνε», είπε.

— «Γιατί;» τον ρωτώ.

— «Ετσα³ που ήρθανε τα πράματα, έκανε με μια κίνηση τού ώμου. Ξέρεις δα...»

Ξέρω, σκέφτηκα μέσα μου, αλλά μέχρι τώρα όλα φάνταζαν σαν ιστορίες από «ψεκασμένο». Μόνο που τώρα... τα πράματα αρχίζουν να έχουν νόημα. Και το "Η αίτησή σας εγκρίθηκε..." δεν είναι πια απλή ειδοποίηση — αρχίζει να έχει, πώς να το πω... συνέπειες.

Το ηλιοβασιλέμα, εκεί πίσω του, έσταζε χρυσάφι σαν να ήθελε να γράψει προειδοποίηση στον ουρανό.

---

² θέλουν

³ Ετσι

Ξαφνικά πλησίασε το πρόσωπό του προς το δικό μου, τόσο αργά που νόμιζες ότι ο χρόνος τον φοβόταν.

— «Άκου να δεις. Εκείνοι... οι "δαιμόνοι"...»

Το είπε ψιθυριστά, μα κάθε συλλαβή του έμοιαζε με πέτρα που έπεφτε μέσα στη θάλασσα.

— «Ακούνε και τον μέρμηγκα που περπατά.»

Χαμογέλασε ξανά, σαν να μου έκανε πλάκα.

Μα τα μάτια του δεν αστειεύονταν.

— «Μόνο σιωπή θέλουν. Να μη λες πράμα παραέξω.»

Το δάχτυλό του έκανε μια ανεπαίσθητη κίνηση, σαν να έδινε διαταγή σε κάποιον αόρατο.

Μετά φώναξε, δυνατά αυτή τη φορά, γυρίζοντας προς τους «τουρίστες»:

— «Για ό,τι γίνει, είναι κουφός και στραβός, ακούς ε;
Ακούς!»

Και πρόσθεσε, λες και μιλούσε σε κοινό που μόλις είχε τελειώσει παράσταση:

— «Ακούτε και σεις! Το κοπέλι είναι σωστό!»

Οι Τουρίστες σταμάτησαν για ένα κλάσμα του δευτερολέπτου.

Σαν να έλαβαν εντολή.

Σαν να επιβεβαίωσαν μεταξύ τους ότι, ναι, «το κοπέλι είναι σωστό».

Κι ύστερα... συνέχισαν να φωτογραφίζουν. Το ίδιο μανιασμένα.

Μόνο τώρα οι άνθρωποι ήταν ΔΥΟ

Από την ίδια απόσταση.

Με το ίδιο βλέμμα που έχουν οι φρουροί σε μουσεία — μόνο που εδώ το εκθέματα ήταν ζωντανά.

- «Ε! δε το πάτησα ακόμη το κουμπί!»
- «Μη στενοχωριέσαι... ούτε κι εγώ το 'χα πατήσει.»
- «Άρα... τι περιμένουμε;»
- «Την κατάλληλη στιγμή.»
- «Και πότε είναι αυτή;»
- «Όταν οι δαιμόνοι συμφωνήσουν... και οι τουρίστες σταματήσουν να μας κοιτάνε σαν εκθέματα.
- «Δηλαδή... ποτέ;»
- «Μα ακριβώς τότε θα είναι πιο ενδιαφέρον.»

Το χαμόγελό τους ήταν ταυτόχρονα παιχνιδιάρικο και απειλητικό, σαν να σου έλεγε: «Καλό να παρακολουθείς, αλλά μην νομίζεις ότι ξέρεις όλα τα παιχνίδια που παίζονται εδώ.»

Ο ήλιος είχε βουλιάξει, καλά μέσα στη θάλασσα. Η θάλασσα ανέπνεε πορτοκαλί και μωβ, αλλά κανείς δεν την έβλεπε — ούτε οι τουρίστες, ούτε οι δαιμόνοι τους.

- «Δεν το πάτησα το κουμπί.»
- «Άσε τους τουρίστες... και πες μου πού χάθηκες εσύ μήνες τώρα.»
- «Ήμουν πάνω...»
- «Είπαμε, έξι μήνες πάνω, μια εβδομάδα στάση στο σταθμό για προσαρμογή, τρεις μήνες κάτω για αποθεραπεία.»
- «Τρεις μήνες ακριβώς, με τους τουρίστες παρέα...»
- «Πάνω, όπως ξέρεις, έχουμε πολύ δουλειά. Τούτο το χέρι είναι μοναδικό, το ξέρεις... Το ξέρουν κι αυτοί που φροντίζουν να μην πάθει τίποτα.»
- «Έχετε κάνει πρόοδο;»
- «Ναι... μπορείς να το πεις και έτσι.»

— «Κατεβήκαμε μέχρι το τρίτο επίπεδο...»
— «**Το ερώτημα είναι αν ο κεντρικός, ο μεγάλος... μας καταλαβαίνει.**»

— «Καταλαβαίνει τι λέμε και δεν μας μιλά; Ή μας θεωρεί απλώς αντικείμενα προς μελέτη;»

— «Κάνω μαθήματα, ξέρεις...»

— «Άρχισα Αρχαία, όπως λέγαμε στο λύκειο.

Αρχαία Ελληνική γλώσσα. Κάθε μέρα 10 με 12 μάθημα.

Τα ηλεκτρονικά και τα πτυχία εκεί πάνω δεν μου χρειάζονται.

Χρήσιμα είναι τα Αρχαία... και τούτο το χέρι.»

Υπήρχε μια σιωπή που ζύγιζε, βαρύτερη από το ίδιο το σκοτάδι που έπεφτε γύρω μας.

Οι τουρίστες συνέχιζαν να φωτογραφίζουν — μανιασμένα, υπνωτισμένα.

Μα εγώ ήξερα πλέον ότι κάτι πολύ πιο σοβαρό παρατηρούσε τα πάντα από ψηλά.

Και ίσως το «Η αίτησή σας εγκρίθηκε...» δεν ήταν απλά μια ειδοποίηση. Ήταν η αρχή.

Όντως ήταν η αρχή.

— «Με συγχωρείται μια στιγμή. Να κάνω ένα τηλεφώνημα στην Αγγελική...»

Ο «Καθ'ομοίωσιν» σήκωσε φρύδι.

— «*Η Πάτρα τι έγινε;*»

Το είπε έτσι, λες και δεν καταλάβαινε τι έγινε, κι από Πάτρα έγινε Αγγελική.

— «*Θα σας πω...*» μουρμούρισα.

Το τηλέφωνο χτύπησε μερικές φορές. Καμία απάντηση.

Το έκλεισα με ύφος «σιγά μην αγχωθώ».

— «*Θα είναι απασχολημένη... Θα πάρει εκείνη. Κι αν αργήσει, θα την ξαναπάρω.*»

Είχαμε κοντά βδομάδα να βρεθούμε, πότε η δουλειά, πότε οι υπερωρίες, πότε τα «άσε δεν είμαι καλά σήμερα». Μα Παρασκευή απόψε. Ένα ποτάκι *το δικαιούμαστε*.

Η Πάτρα, για να μη χανόμαστε, είχε μετακομίσει στην Αγγλία για μεταπτυχιακό.

— «*Προηγείται η καριέρα μου*», είχε δηλώσει.

«Τίποτα σοβαρό» μέχρι να μπει σε σειρά η καριέρα.

Και κάπως έτσι η Πάτρα, από μεταπτυχιακή στο ΙΤΕ, πέταξε για Λονδίνο με τριετές συμβόλαιο.

Κι η Αγγελική; Ε, η Αγγελική «προέκυψε» ένα βράδυ στην παραλιακή στου Κοκκίνη χάνι με την καθηγητοπαρέα.

Μπορείτε να φανταστείτε τη συνέχεια, η ζωή είναι ευρηματική στα μεταπτυχιακά της.

Ντριν.

— «*Α, νάτη.*»

— «*Με συγχωρείται... να απαντήσω.*»

— «*Καλησπέρα!*»

— «*Α γεια σου! Έχουμε πολλές μέρες να τα πούμε. Είμαι στο κέντρο, να κατέβεις για ποτό;*»

— «*Ξέρεις, με την Ιωάννα φύγαμε με το καταμαράν για Νάξο. Τριήμερο.*

Φτάνουμε σε μισή.»

— «*Α... μάλιστα. Καλά, θα τα πούμε όταν γυρίσετε. Να περάσετε καλά.*»

Έκλεισα. Αναστέναξα.

Γύρισα προς τον «Καθ'ομοίωσιν».

— «Όπως φαίνεται, πάλι μοναχός... Από ό,τι δείχνει, τελειώνει η Αγγελική.»

Εκείνος χαμογέλασε με μια θλίψη που δεν ήξερα ότι ξέρει να φορά.

— «*Τι νομίζεις ότι με οδήγησε εκεί πάνω;*»

Η φωνή του γλίστρησε σαν σκιά. Ούτε θλιμμένη, ούτε χαρούμενη — από εκείνες τις φωνές που καταλαβαίνεις ότι έχουν δει περισσότερα απ' όσα επιτρέπεται να πουν.

— «Η μοναξιά...» συνέχισε. «Αυτή η αρχόντισσα. Η μεγάλη κυβερνήτρα. Αυτή σου δείχνει τον δρόμο για τα επίπεδα. Ξέρεις τι λένε; Πως κανείς δεν ανεβαίνει αν δεν έχει ήδη πέσει πρώτα μέσα του. Εγώ... είχα πέσει ολοστρόγγυλος.»

Γύρισε το βλέμμα του προς τους «τουρίστες» που διαλύονταν σε ζευγαράκια.

— «Δες τους... κάνουν πως βγάζουν φωτογραφίες. Και καλά. Μην τους γελάς. Αυτοί βλέπουν τα πάντα. Ανάπνευσες λίγο παραπάνω; Το σημειώνουν. Έβηξες; Το περνάνε στο σύστημα. Χασμουρήθηκες; Καταγράφεται.»

Έκανε το σταυρό του ειρωνικά, αλλά κοιτάζοντας δεξιά-αριστερά.

—« Μην το πεις δυνατά. Έχει αυτιά που φτάνουν μέχρι το δεύτερο επίπεδο χωρίς επέκταση σήματος. Και στον τρίτο; Α, εκεί δεν παίζει. Εκεί είναι αλλιώς. Εκεί... αρχίζεις να ακούς εσύ τον ίδιο σου τον εγκέφαλο να σου μιλάει και να σε ρωτά: "Είσαι αντικείμενο προς μελέτη ή απλώς πείραμα που δεν τελείωσε;"»

Με κοίταξε για λίγο σαν να περίμενε απάντηση. Μετά ξεφύσησε.

— «Λες να είμαι μόνος. Ναι. Αλλά όχι αυτό το “μόνος” που λες όταν σε άφησαν οι φίλοι σου στο τραπέζι με τον λογαριασμό. Μιλάω για εκείνον τον άλλο... τον βαθύ. Τον βαρύ. Που δεν κάνει θόρυβο, μόνο βάρος. Που κάθεται δίπλα σου στον καναπέ το βράδυ και σου λέει “Ωραία περνάμε οι δυο μας, ε;”»

Έκανα να γελάσω, αλλά με πρόλαβε:

— «Μην γελάς, δεν είναι αστείο — ή μάλλον είναι τόσο αστείο που πονάει. Και τότε λες: “Δώστε μου μια έξοδο, ρε παιδιά. Μια σκάλα. Ένα ασανσέρ. Κάτι να ανέβω.” Ε, αυτοί... την έχουν τη σκάλα. Και μάλιστα πολυεπίπεδη. Μόνο που όσοι ανεβαίνουν δεν βλέπουν πια το ισόγειο με τα ίδια μάτια.»

Έσκυψε και χαμήλωσε ακόμη περισσότερο τη φωνή:

— «Εκεί πάνω... σε κοιτάνε. Σε μελετάνε. Σε χαϊδεύουν και σε ακτινογραφούν ταυτόχρονα. Μια ζεστασιά, ένα κρύο, ένα “μήπως δεν είσαι άχρηστος τελικά”. Κι αυτό... δίχως πλάκα, είναι εθιστικό. Κανείς δε θα γυρίσει, όλοι το συμβόλαιο το ανανεώνουν.»

Ένα μισό-χαμόγελο σχηματίστηκε στα χείλη του.

— «Οπότε... να το λέμε καθαρά. Έφτασα εκεί πάνω γιατί η μοναξιά μου έριξε μια κλωτσιά και μου είπε: “Τράβα να σε προσέξει κανείς.” Κι όταν ήρθες εσύ, για λίγο... για μια μικρή ανάσα... είπα “Ωχ, θυμάμαι πώς είναι να μιλάς σε άνθρωπο.”»

Με ξανακοίταξε.

— «Αλλά μόλις τραβήξεις για το σπίτι σου... ξανά πίσω στη σιωπή. Και η σιωπή, φίλε μου, έχει μεγαλύτερα δόντια από ό,τι φαντάζεσαι. Ρωτά και δαγκώνει μαζί. Γι’ αυτό οι

περισσότεροι... όταν ανεβαίνουν ... δεν κατεβαίνουν εύκολα.»

Έκανε ένα βήμα πιο κοντά μου.

— «Γι' αυτό σου λέω: πρόσεχε. Η έγκριση της "αίτησής σου"... δεν ήταν απλώς χαρτούρα. Ήταν πρόσκληση. Κι οι προσκλήσεις από πάνω δεν λήγουν. Μόνο βαθαίνουν.»

Το σκοτάδι είχε κατέβει για τα καλά, κι ένα αεράκι έπαιζε σαν να ήθελε να μας κόψει τη σοβαρότητα.

— «Έβαλε αεράκι», είπα για να ξορκίσω την ατμόσφαιρα της μοναξιάς μας.

— «Είναι ώρα να γυρίσω στο "ξενοδοχείο". Όπου να 'ναι θα χτυπήσει το τηλέφωνο. Θα με περιμένει έξω, στο roundabout. Να πάνε κι οι τουρίστες να ξαποστάσουν.»

Πριν τελειώσει τη φράση, το κινητό του χτύπησε. Χαμογέλασε αδιόρατα.

— «Πάμε μαζί μέχρι έξω, αν θέλεις.»

Περπατήσαμε ως την έξοδο.

Κι εκεί, σαν σκηνή από ταινία που κάνει foreshadowing χωρίς να μιλάει, στεκόταν ένα αυτοκίνητο με αλάρμ αναμμένα. Φρεσκοπλυμένο, γυαλισμένο, υπερβολικά αξιοπρεπές — σαν να περίμενε πρέσβη ή υπουργό.

Ο «Καθ'ομοίωσιν» κάθισε πίσω.

Η πόρτα έκλεισε μόνη της, με ήχο *πολύ* πιο βαρύ από όσο έπρεπε.

Το αυτοκίνητο έφυγε προς άγνωστη κατεύθυνση — κατεύθυνση που, όπως αποδείχθηκε, θα τη μάθαινα τις επόμενες μέρες **«από την καλή»**.

Μαζί του έφυγαν κι άλλοι ....
Νέοι τουρίστες.

Οι τουρίστες του μόλου διαλύθηκαν προς διάφορες κατευθύνσεις, παριστάνοντας τα ερωτευμένα ζευγαράκια με υπερβολικά καλή χορογραφία για να είναι τυχαία.

Εγώ τράβηξα ανατολικά. Προς το σπίτι.

Πάντα ανατολικά... χωρίς να ξέρω πως από δω και πέρα ό,τι θα ανέτειλε δεν θα έμοιαζε με τίποτα απ' ό,τι γνώριζα μέχρι τώρα.

Περασμένες έντεκα όταν γύρισα το κλειδί στην πόρτα. Ο καναπές εκεί, σαν σκύλος παλιός, να με περιμένει με εκείνη την ύπουλη καλοσύνη που έχουν μόνο τα έπιπλα που έχουν ακούσει περισσότερους αναστεναγμούς απ' ό,τι άνθρωποι.

Πάει το ποτάκι με το Αγγελικάκι. Από ό,τι φαίνεται, η Αγγελική ήταν τέλος — τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον.

Έβαλα ένα δαχτυλάκι Cutty Sark, δύο παγάκια, τράβηξα μια ανάσα που έμοιαζε να κουβαλάει άμμο, αλάτι και αναστεναγμούς, και σωριάστηκα στον καναπέ.

Το λαμπατέρ, αυτό το ρουφιάνο μηχάνημα, άναψε μόνο του, να δείξει, λέει, "οικειότητα". Στην πραγματικότητα, απλώς ήθελε να δει καλύτερα αν είχα πλέον τα μούτρα του ανθρώπου που πατάει αποδοχή στο *μήνυμα*.

Κοίταζα τον τοίχο έξω από την τζαμαρία. Στην ουσία, όμως, κοιτούσα το σκοτάδι εκεί *ανάμεσα*. Εκεί που —όπως μου 'χε πει ο "Καθ'ομοίωσιν"— φυλάγανε τα μικρά drones παρατήρησης.

Τότε τα περνούσα για πυγολαμπίδες.
Τώρα ξέρω καλύτερα.

Δεν είχα διάθεση ούτε τον υπολογιστή να ανοίξω να γράψω λίγο κώδικα να χαλαρώσω.

Πήρα το κινητό.

Άνοιξα το μήνυμα.

Και, πριν προλάβει ο εγκέφαλος να ψελλίσει οποιαδήποτε ένσταση ή γνωμικό τύπου “σκέψου το καλύτερα”...

ΠΑΤΗΣΑ ΑΠΟΔΟΧΗ

Οι γουλιές ήταν δύο, αλλά κατέβηκαν σαν ολόκληρο ποτήρι.

Άνοιξα το λάπτοπ και πλήρωσα όλους τους λογαριασμούς — όλους, μέχρι και τους φόρους που έληγαν σε έξι μήνες. Το μήνυμα είχε προειδοποιήσει:

ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΤΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΑΣ

Ε, τις τακτοποίησα.

Το τελευταίο πράγμα που θες είναι να χρωστάς στην εφορία. Η εφορία δεν αστειεύεται με τις εκκρεμότητες. Ούτε με τα χρέη.

(Οι πάνω, με την αδιακρισία... αλλά αυτό θα το δεις σε επόμενο κεφάλαιο.)

Κάτι θα συνέβαινε τις επόμενες μέρες. Κάτι από αυτά που μου είχε περιγράψει ο «Καθ’ομοίωσιν» στις πρώτες μας συναντήσεις.

Πώς γνωριστήκαμε;

Ε, επίσημα — τυχαία.

Άτυπα όμως, αν το 6 πάνω και 3 κάτω είναι σωστό, και σήμερα μετράει 6 σεζόν πάνω, βάλ' το βασικό τρίμηνο... φτάνουμε κοντά στα τέσσερα χρόνια.

Και τίποτε, απολύτως τίποτε, σε εκείνες τις πρώτες μας κουβέντες δεν ήταν πραγματικά «τυχαίο».

Ήταν εκείνη η μέρα με το 44άρι στον ήλιο.

Αυτή που ακόμη κι οι γλάροι είχαν παραιτηθεί από την ύπαρξη και κάθονταν νωχελικά σαν βρεγμένα πανιά πάνω στα σχοινιά.

Περπατούσα τον μόλο μέχρι τον πράσινο φάρο.

Δύο χιλιόμετρα πήγαινε. Άλλα δύο έλα.

Το κεφάλι μου έβραζε.

Το μπλουζάκι μου έσταζε σαν πλυμένο στο χέρι.

Ο ιδρώτας έσταζε.

Το τσιμέντο έκαιγε.

Από πάνω ο τοίχος του μολου έκοβε κάθε πνοή αέρα — και το αεράκι, το δυτικό, έμενε απ' έξω σαν φτωχός συγγενής.

Αποφάσισα πως, αν δεν έπινα νερό, θα έβλεπα το ΕΚΑΒ από απόσταση *μηδέν εκατοστών*.

Κατέβηκα στο καφέ Μαρίνα.

Πήγα ως το τραπεζάκι με τα μπουκάλια.

Το νερό ιδρωμένο, σαν να ήθελε κι αυτό ένα μπάνιο.

Έριξα δύο γεμάτα ποτήρια και τα κατέβασα μονορούφι.

Λίγο ακόμη και θα με κοβόταν η φωνή —ή ο λαιμός μου—
από το παγωμένο σοκ.

Στα δύο βήματα ζαλίστηκα.

Πιάστηκα από μια ομπρέλα να μην ξαπλώσω ταπετσαρία
στις πλάκες.

Και τότε άκουσα:

— **«Μην ακουμπάς όπου θρεις. Μπορεί να σε θρει πράμα.»**

Γύρισα. Ήταν αυτός.

Ο «Καθ'ομοίωσιν»

Με την ηρεμία εκείνη που έχουν οι ελεγκτές πτήσης.

— «Ε! τι ποιος;»

— **«Κάτσε στην καρέκλα να συνέλθεις. Μετά πας το δρόμο σου.»**

Κάθισα.

Με άγνωστο;

Με άγνωστο, ναι.

Γιατί, διαφορετικά, θα σωριαζόμουν και θα με μάζευε το
ΕΚΑΒ.

(Αν προλάβαινε... είχε πολλή δουλειά εκείνη τη μέρα.)

Και κάπως έτσι άρχισε η ιστορία με τον «καθ'ομοίωσιν»

— «Ευχαριστώ, Ευχαριστώ πολύ. Χρειάζομαι λίγα λεπτά να
πάρω μια ανάσα.»

— «Κάθισε όσο θέλεις, όπως βλέπεις, μόνος μου κι εγώ.»

Οι τουρίστες που λέγαμε... ε, εδώ ήταν. Παρόντες όλοι —
και οι εικοσιπέντε. Απλώς δεν το ανέφερα. Σήμερα που το
σκέφτομαι, τώρα που ξέρω... ήταν σαν να είχαν κάνει
αποκλειστική κράτηση.

Ο νέος μου «φίλος» —γαλανό μπλουζάκι, πανγ-blue κοντό παντελόνι αγγλικού τύπου, μοκασίνια, καλοντυμένος, με την ίδια γενειάδα που είχε και σήμερα— άρχισε να «απολογείται» για το *μη σε βρει πράμα*.

— «Έτσα ακούμπησα κι εγώ στο βραχάκι να ξαποστάσω, κι ήνιξε⁴ η πόρτα... και νά 'μαστε δα επαέ, για αποθεραπεία, είπε χαμογελώντας.»

Τα υπόλοιπα δεν τα πολυκατάλαβα, αλλά το «αποθεραπεία» μαζί με την εμφάνισή του μου μύριζε ευκατάστατο άνθρωπο που πέρασε κάτι και τώρα ήρθε στην Κρήτη να αναρρώσει.

— «Αναρρώνετε, λοιπόν... ε! Αναρρώνετε στο όμορφο νησί μας;» ρωτώ διακριτικά.

— «Από δω είμαι κι εγώ. Από την πόλη αυτή, απαντά. Ναι, αναρρώνω από το εξάμηνο εκεί πάνω. Τρεις μήνες λένε οι ειδικοί. Το πρωί έξι χάπια, το μεσημέρι τέσσερα, το βράδυ έξι και... με κοιτάνε κι αν τα κατάπια. Είναι για το καλό μου.»

Το είπε αστειευόμενος — αλλά με εκείνο το μισό χαμόγελο που δεν ξέρεις αν πρέπει να το πιστέψεις.

— «Ε! Σας αγαπάνε, γι' αυτό.»

— «Ναι... άμα κανείς είναι...»

Δεν ολοκλήρωσε τη φράση, γύρισε απλώς προς τον ήλιο που είχε αρχίσει να ακουμπά τη ράχη του βουνού.

— «Σε τρεις μήνες θα είστε καλά, όπως είπατε.»

---

⁴ άνοιξε

— «Ναι. Σε τρεις μήνες θα ξαναπάω πάνω. Έχουμε πολλή δουλειά... πολλά να ανακαλύψουμε.»

Η περιέργειά μου — και η ανησυχία μου — είχαν πιάσει ταβάνι.

Και τότε ήρθε ο σερβιτόρος.

— «Τι θα πάρετε;» ρώτησε, ανακατεύοντας τα ψιλά στην ποδιά του σαν να έψαχνε κλειδιά για μια πόρτα που δεν είχε αξίωμα να ανοίξει.

«Έναν παγωμένο φραπέ... σκέτο, παρακαλώ.»

Εσείς;

— «Ένα από το ίδιο.»

Ο σερβιτόρος έγραψε στο κινητό την παραγγελία και έφυγε.

— «Δηλαδή... από ποια χώρα μας έρχεστε;»

— «Καλύτερα να ρωτήσεις από πού, απαντά.»

Από εκεί.

Κι έδειξε το φεγγάρι.

— «Μα... αυτό είναι το φεγγάρι!»

— «Ναι. Σωστά. Από το φεγγάρι... αλλά από την πίσω πλευρά.»

Το στομάχι μου έπεσε σαν πέτρα.

Τον κοίταξα.

Τα πιάσαμε τα λεφτά μας, σκέφτηκα. Με ψεκασμένο έμπλεξα. Αλλά ο καθένας στον κόσμο τούτο ό,τι θέλει είναι, κι αν ο καλοντυμένος κύριος θέλει να 'ρθε από το φεγγάρι,

ας έχει έρθει από το φεγγάρι.

Εξάλλου, όπως λέει κι ο Σκρουτζ Μακ Ντακ⁵:

«Όταν είσαι πλούσιος, ό,τι χαζομάρα κάνεις, θα πουν ότι είσαι εκκεντρικός. Αν είσαι φτωχός... είσαι για δέσιμο.»

Ας πούμε λοιπόν ότι ο γνωστός-άγνωστος είναι εκκεντρικός. Ή τρελός. Θα δείξει.

— «Εγώ που λες, είμαι εδώ για να αποθεραπευτώ από την έλλειψη βαρύτητας. Έξι μήνες έλλειψη... έχει κόστος στο ανθρώπινο σώμα. Έξι μήνες δουλειά εκεί πάνω, μετά τρεις μήνες κάτω. Καλά τα λεφτά — αν είσαι στη Γη. Εκεί πάνω δε χρειάζονται. Μένουν στη Γη... αν γυρίσω κάποτε. Αν. Έτσι όπως πήγαν τα πράματα... ο γυρισμός φαίνεται μακριά.»

Το βλέμμα του θόλωσε. Μονολογούσε πια.

— «Γιατί πήγατε εκεί πάνω;» τολμώ να ρωτήσω.

— «Λίγα τα λεφτά εδώ. Μεροδούλι-μεροφαί. Είχα εργαστήριο ηλεκτρονικών... επισκευές τηλεοράσεων, καμιά κεραία. Μετά ήρθαν οι υπολογιστές, μπήκα κι εκεί. Μετά τα πολυκαταστήματα... πώς να τα ανταγωνιστείς; Ξανά στο μεροκάματο. Μετά τα έξοδα, λίγο έμενε. Μετά η φορολογία... άντε πάλι απ' την αρχή.»

Σταμάτησε. Κατέβασε τα μάτια.

— «Έχω μείνει μόνος. Κανέναν εδώ. Μοναχοπαίδι ήμουν. Ο Θεός να αναπαύσει τους γονείς μου... καλοί άνθρωποι. Με

---

⁵ Από το περιοδικό Miki mouse που διαβάζαμε παιδιά.

στήριξαν πολύ. Έφυγαν ξαφνικά... στο γκρεμό.»
Αναστέναξε.

Ο σερβιτόρος άφησε τον φραπέ — **δροσερό σωσιβιο** — και δίπλα το «ίδιο»: ούισκι με πάγο.

— «Να σας ενημερώσω ότι δεν μπορώ να σας σερβίρω άλλο. Ήδη έχετε εννιά.»

Εννιά «ίδια» μαζί με φάρμακα... ε, κάπως εξηγείται η νιρβάνα και ο μονόλογος.

Κι όμως... η φωνή του έβγαινε καθαρή, σχεδόν κοφτερή — σαν να άνοιγε ένα παράθυρο προς έναν κόσμο που δεν είχα δικαίωμα να δω.

— «Ναι, φίλε μου... στην πίσω πλευρά γίνεται πολλή δουλειά. Αυτά που λένε μπροστά, αυτά που δείχνουν... συνεργασίες κρατών, πρόοδο της επιστήμης... παχιά λόγια. Για να τα βλέπουν εδώ, στη Γη.»

Ήπие μια μεγάλη ρουφηξιά.
Κι εγώ... κράτησα την ανάσα μου.

Εκείνη τη στιγμή δεν ήξερα αν έπρεπε να γελάσω, να φύγω ή να τον πιάσω από τους ώμους και να του πω:
«Πες μου. Πες μου Τι γίνεται εκεί πάνω.»

Αλλά δεν το είπα.
Γιατί ένα περίεργο προαίσθημα —σα σκιά από σύννεφο που δεν φαίνεται στον ουρανό— μου είπε πως... θα το μάθω, θέλω δε θέλω.

— «Οι από πάνω», όπως επιμένουν να μας αποκαλούν, μας λένε *«Τεχνικούς Εσωτερικών και Εξωτερικών Διεργασιών.»*

— «Μετά τα τελευταία... γεγονότα, μου αναβάθμισαν τον τίτλο. Τώρα ανήκω στους *«Εξωτερικούς Παρατηρητές Εσωτερικών Διεργασιών»*. Ό,τι κι αν σημαίνει αυτό. Έχω, όμως, μια υποψία. Μια ύποπτη, ύπουλη αίσθηση πως η «ομάδα» μου δεν είναι πραγματικά ομάδα. Πως τα μέλη της είναι ένα μόνο. Εγώ. Ή, για να ακριβολογώ... το χέρι μου.»

Σήκωσε το χέρι του και το περιεργάστηκε σαν να το έβλεπε πρώτη φορά.

Τα δάχτυλα έτρεμαν αδιόρατα, με έναν ρυθμό δικό τους, σαν να ανέπνεαν. Το δέρμα του έλαμπε κάτω από το φως, παράξενα λείο, σχεδόν άψυχα ξένο — σαν κάτι που δεν του ανήκε ολοκληρωτικά.

—«Τούτο το χέρι...» ψιθύρισε.

Η σκέψη που φώλιασε στο μυαλό μου ήταν ακαριαία: *Τι έχει το χέρι του;*

Μα δεν τόλμησα να την κάνω φωνή. Η στιγμή ήταν λεπτή σαν γυαλί, μια λάθος λέξη και θα έσπαγε. Έμεινα απλώς να παρατηρώ, με την αγωνία να σφίγγει το στέρνο μου, λες και περίμενα να μου αποκαλύψει κάτι που ούτε ο ίδιος δεν είχε αποφασίσει αν πρέπει να ειπωθεί.

Ξαφνικά άφησε το χέρι να πέσει, σαν να έκλεισε μια εσωτερική πόρτα, και η φωνή του πήρε πάλι εκείνον τον πρακτικό τόνο, λες και τίποτα δεν είχε συμβεί.

— «Πρώτα κτίσαμε τον θόλο», συνέχισε.

Στην από 'δω πλευρά, αυτή που φαίνεται, κτίζουμε τον θόλο. Δεν έχει τελειώσει, θέλει τις τελευταίες πινελιές, έχει γίνει κατοικήσιμος. Οι βάρδιες δεν σταματούν ποτέ — σαν να μην επιτρέπεται η παύση, λες και το έργο αν το αφήσεις για λίγο θα βρει τρόπο να σε καταπιεί. Δεν έχω παράπονο, οχτάωρο δουλεύουμε, ίσα που προλαβαίνεις να θυμηθείς πως είσαι άνθρωπος πριν σε ξαναπιάσει η σειρά των μηχανημάτων.

Μετά πάμε στον χώρο αναψυχής, κάτι σαν τεχνητό σαλόνι, γεμάτο από οθόνες που προσπαθούν να μιμηθούν ηλιοβασίλεμα. Μετά ύπνος, βαθύς, επιβεβλημένος. Το ωράριο είναι αυστηρό.

Το είπε με έναν τρόπο που με έκανε να νιώσω πως εκεί πάνω, αν παραβείς πέντε λεπτά τη σειρά της μέρας, μπορεί να χάσεις κάτι περισσότερο από μια δουλειά. Ειδικά όταν, λέει, η ομάδα τους έχει εξωτερική εργασία.

Έξω με σκάφανδρο, στο απόλυτο κενό, στη σεληνιακή σκόνη που την περιέγραψε σαν να ήταν χιόνι και θάνατος μαζί. «Βαριά που είναι τα άτιμα», είπε, και κούνησε τα χέρια του σαν να τα ξανάβαζε μέσα στα γάντια της στολής.

—«Να μη *αναπηδούμε*, μας έλεγαν στην εκπαίδευση. Δεν είπα τίποτα, αλλά η λέξη έπεσε μέσα μου σαν μικρή πέτρα: *πού πηδούν, γιατί πηδούν, και τι φοβούνται ότι θα αγγίξουν;*»

Ο θόλος — σα μπάλα, είπε. Κάτω από τον θόλο είναι ο χώρος αναψυχής. Με μεγάλα τεχνητά παράθυρα, να βλέπει το προσωπικό ήλιο. Τι παράξενη εικόνα... 'Ηλιος κατ' απαίτηση. Φως ανάλογα με το ωράριο. Ημέρα με διακόπτη. Όλες τις άλλες ώρες είναι σε εργασίες μέσα στο σώμα της Σελήνης.

«Στη γη της Σελήνης» είπε, και ένιωσα ένα ρίγος — σαν να διορθώνει κάτι ήδη αυτονόητο γι' αυτόν.

Τα μηχανήματα σκάβουν τρύπες, πλατέματα, αργότερα διαδρόμους και δωμάτια. Εκείνος και η ομάδα του — «Η ομάδα των Τεχνικών και εσωτερικών διαδικασιών» — χειρίζονται τα μηχανήματα που τοποθετούν τα τοιχία. Το υλικό έρχεται έτοιμο, είπε. Δεν ξέρει τι είναι, μόνο ότι είναι δυνατό, σχεδόν άθραυστο. Αν αλλάξει το σχέδιο, το αφαιρούν και βάζουν άλλο, σαν να αλλάζεις ένα κομμάτι LEGO.

Εγώ προσπαθούσα να φανταστώ το μέγεθος— και δεν μπορούσα. Ήταν σαν να ακούω έναν άνθρωπο που μιλά για κάτι *συνηθισμένο* που θα έπρεπε να είναι αδύνατο.

Είπε, ότι θα χτίσουν τέσσερις θόλους, έναν κεντρικό—ο μεγαλύτερος—και τρεις μικρότερους γύρω του. Τώρα είναι στον πρώτο. Είναι σχεδόν έτοιμος.

Η ομάδα του είχε αρχίσει να στερεώνει τον διάδρομο που θα ένωνε τον θόλο Νο 2 στα τριακόσια μέτρα.

Η φωνή του έγινε πιο σιγανή, σαν να μιλούσε για κάποιο μυστικό που δεν ήξερε αν επιτρέπεται να πει:

«Εμείς, η ομάδα μου... μια από τις πολλές... ασχολούμαστε με τα τσιμέντα — έτσι το λέμε εδώ στη Γη.»

Τον άκουσα να γελάει μ' ένα γέλιο χωρίς χαρά.

«Άλλες ομάδες στη σφράγιση, άλλες στα καλώδια, άλλες... άλλες. Δεν ξέρω πόσες διαφορετικές υπάρχουν. Μας απαγορεύουν να αναφερόμαστε στη δουλειά της ομάδας μας. Σοβαρό παράπτωμα να πεις σε κάποιον που δεν ανήκει στην ομάδα σου πόσα άτομα είστε ή το όνομα ενός μέλους. Κανείς μας δεν έχει το «Γήινο όνομα.»

Εδώ σταμάτησε. Σήκωσε το ποτήρι και ήπια μια βαθιά γουλιά από το... ένατο.

Ο πάγος κουδούνισε σαν καμπανάκι. Μαζί του κουδούνισε κι η λογική μου.

«Εσάς πώς σας λένε;» ρώτησα — δεν ξέρω αν ήθελα στ' αλήθεια να ακούσω την απάντηση.

Γύρισε προς εμένα με βλέμμα μισό-ζαλισμένο, μισό-διαυγές.

«**Εμένα με λένε «Καθ'ομοίωσιν»** Έτσι με φωνάζουν. Εσένα, νεαρέ, πώς να σε λέμε;»

Και εκεί, παράλογα ως άνθρωπος αλλά απολύτως λογικά μέσα στο μυαλό της στιγμής, σκέφτηκα:

Αν παίζει αυτό το παιχνίδι, θα παίξω και εγώ.

«Εφόσον εσάς σας φωνάζουν «Καθ'ομοίωσιν»... κάτι αντίστοιχο πρέπει να έχω κι εγώ, σωστά;»

«Σωστά, νεαρέ... Χμ. Ο Άγιος είναι πιασμένο — από την πόλη. Θα σε λέω... Όσιο.»

Με βάφτισε Όσιο

Έτσι απλά. Με μια λέξη που με έκανε να ανατριχιάσω χωρίς να ξέρω γιατί.

Αναστέναξε.

«Σου λέω, είχε αρχίσει ο διάδρομος... αλλά μας πήγαν αλλού. Στην πίσω πλευρά. Άλλα έργα εκεί.»

Έγειρε πίσω, κοίταξε ψηλά, σαν να προσπαθούσε να θυμηθεί χρώματα που -ίσως- δεν υπάρχουν εδώ.

«Ήδη οι δύο θόλοι που μπορούσαμε να δούμε πλησιάζοντας... είχαν το διπλάσιο μέγεθος ο καθένας από τον κεντρικό. Τον δικό μας.»

— «*Δηλαδή... ο δικός σας πώς ήταν;* Πείτε μου κάτι να σχηματίσω μια ιδέα.»

Δεν ξέρω γιατί ρώτησα. Ίσως από περιέργεια, ίσως επειδή μια μικρή φωνή μέσα μου είχε αρχίσει να πιστεύει ότι όλα αυτά... μπορεί και να είχαν μια δόση αλήθειας.

Εκείνος έβγαλε έναν αναστεναγμό σαν άνθρωπος που κουβαλάει μνήμη πολλών περισσότερων χρόνων απ' όσους δείχνει.

—«Όπως σου είπα... χτίζαμε για επιστημονικούς σκοπούς. Έτσι μας είπαν. Τρία υπόγεια επίπεδα, όπως θα 'κανες κι εδώ στη Γη, μόνο που εκεί κάτω κάθε μέτρο βάθους μετράει αλλιώς. Τριάντα μέτρα πιο κάτω το καθένα από το προηγούμενο.»

Στο τρίτο επίπεδο οι κοιτώνες, όλα τα απαραίτητα για να θυμάται κανείς ότι ζει. Πιο κάτω — ναι, υπάρχει «πιο κάτω» — αποθήκες, δεξαμενές, συστήματα υποστήριξης. Μια ολόκληρη εντερική γραμμή και στην κορφή ο θόλος.

Κι όλα αυτά... για έναν λόγο: την ακτινοβολία.

Εκεί πάνω, η κοσμική ακτινοβολία δεν είναι θεωρία των βιβλίων. Είναι βροχή αθέατη, συνεχής, ένα αμείλικτο χαλάζι από πρωτόνια και βαρέα ιόντα που χτυπούν το σώμα χωρίς να ζητούν άδεια. Χωρίς ατμόσφαιρα, χωρίς μαγνητικό πεδίο —είμαστε γυμνοί.

Γι' αυτό χτίζαμε βαθιά.

Το έδαφος, όσο ξερό κι αν είναι, γίνεται ασπίδα. Στα

τριάντα μέτρα πέτρας, η ένταση πέφτει δραματικά. Στα εξήντα, αρχίζεις να νιώθεις ασφαλής. Στα ενενήντα... σχεδόν ξεχνάς πως έξω ο χώρος σε βομβαρδίζει με ό,τι έχει περισσέψει από τη γέννηση των άστρων.

Και σαν να μην έφτανε αυτό, έχει και τις πέτρες. Μικροσκοπικά θραύσματα, λεπτά όσο κόκκοι άμμου, μα ταξιδεύουν με ταχύτητες που σου ραγίζουν τη στολή σαν να 'ναι τσόφλι αυγού. Δεν τις βλέπεις να πέφτουν· ούτε τις ακούς. Νιώθεις το «τικ», μετά άλλο ένα «τικ», σαν βροχή πάνω σε τσίγκο — μόνο που εκεί, κάθε «τικ» μπορεί να σε τρυπήσει.

Γι' αυτό χτίζαμε βαθιά. Για να μπορούν να ζήσουν οι άνθρωποι.

— *«Καταλαβαίνω;»*

Όχι, δεν καταλαβαίνω τίποτα. Αλλά κούνησα το κεφάλι σαν να άκουγα μια καθημερινή ιστορία από οικοδομή.

— Τα δύο πάνω ήταν εργαστήρια. Στην επιφάνεια... ο χώρος αναψυχής. Η παραλία, όπως την ονομάσαμε. Μου φαίνεται πως είναι πάνω από έξη χιλιάδες μέτρα. Θα φιλοξενεί τα 1.500 άτομα της βάσης.

1.500 άτομα κάτω από γυάλινη παραλία...

Τον άφησα να συνεχίσει — φοβήθηκα πως αν τον διακόψω θα ξυπνούσε απότομα αυτό το παράξενο ξόρκι που είχε πέσει πάνω μας.

— Έχει προστασία από ακτινοβολίες... και άλλα επιστημονικά. Μπορώ να σε διαβεβαιώσω — μπορείς να ανέβεις πάνω στα παράθυρά της. Αντέχουν. Ανάμεσα στα τζάμια έχει νερό.

Έριξε μια ματιά στο ποτήρι του.

— Μη με ρωτάς τι είδος τζάμια και τι νερό. Εγώ είμαι ομάδα «Τεχνικών Εξωτερικών και Εσωτερικών Διεργασιών».

Ξαφνικά μου φάνηκε αστειό — όλο το σύμπαν, η Σελήνη, οι θόλοι, τα εργαστήρια — και ένας άνθρωπος που αυτοσυστήνεται σαν παρατηρητής..

Κι όμως το είπε με την οικειότητα ενός επαγγέλματος που ασκεί δεκαετίες.

— Δυο τέρμινα πίσω — πριν δεκαοχτώ μήνες — είχε ολοκληρωθεί ο κεντρικός. Κάθε βδομάδα μαζευόμασταν στον θόλο. «Εξύψωσης του ηθικού», όπως μας λέγανε. Πρέπει, λέει, να ξέρουμε την πρόοδο των εργασιών. Και πόσο σημαντικοί είμαστε.

Τον είδα να ανασηκώνει τα φρύδια — μια μικρή ειρωνεία, σαν να σατίριζε ο ίδιος τον εαυτό του εκείνων των ημερών.

— «Αυτό θυμάμαι από τις «ενημερώσεις προόδου των εργασιών.»

Έκανε τα δάχτυλα εισαγωγικά στον αέρα.

Εμείς... η ομάδα μου... είμαστε συνηθισμένοι στο σκάφανδρο.

Τη στολή του αστροναύτη. Εκεί κάτω δεν τη φοράς — σε φοράει. Σε κρατάει ζωντανό, σε κρατάει ήρεμο, σε κρατάει δικό της. Κι όταν τη βγάλεις, νιώθεις σαν να σε ξεκουμπώνουν από την ίδια σου την ύπαρξη.

Σκάβαμε τα τούνελ με το «σαλίγκαρο». Μηχανή αργή, σαν γιγαντιαίο τρυπάνι που προχωράει τρώγοντας πέτρα χιλιοστό-χιλιοστό. Στη Σελήνη, χωρίς αέρα, δεν υπάρχει ήχος. Ό,τι «ακούς» το νιώθεις μόνο μέσα από τα κόκαλα σου, μέσω των κραδασμών που περνούν από το

σκάφανδρο. Κάθε ώθηση του μηχανήματος ήταν σαν να σου χτυπάει κάποιος την πλάτη από μακριά.

Τα τούνελ... ήταν παράξενα από την αρχή.

Λες και δεν υπήρχε λόγος να είναι τόσο φαρδιά.

Μας έλεγαν ότι χρειάζονται μεγάλες στοές για τα οχήματα, για τα φορτία, για λόγους ασφαλείας. Μα εσύ κι εγώ ξέρουμε πως τα ψέματα, όταν τα ακούς στη σελήνη, ακούγονται πιο καθαρά. Η σιωπή δεν τους αφήνει χώρο να κρυφτούν.

Τρεις κύριες στοές, από έξι επίπεδα βάθος, όλες να επικοινωνούν μεταξύ τους. Εναλλακτικές διαδρομές «για έκτακτη ανάγκη», έτσι το έθεταν. Όμως ένα τούνελ που χωράει τρία ρόβερ παράλληλα δεν μοιάζει φτιαγμένο για εκκένωση. Μοιάζει φτιαγμένο για... μετακίνηση. Κάτι μεγαλύτερο από εμάς.

Εργαζόμασταν μέσα στα «λαγούμια» που άνοιγαν οι μηχανές. Η πέτρα ήταν στεγνή, φυσικά — στη Σελήνη ούτε σταγόνα υγρασίας δεν υπάρχει. Όμως η υφή... η υφή δεν ήταν σαν τίποτα που είχε δει ανθρώπινο μάτι. Λεία, σαν γυαλισμένο μέταλλο σε μερικά σημεία. Σαν να μην την έσκαβε το τρυπάνι, αλλά σαν να... αποκαλυπτόταν.

Και όσο βαθύτερα κατεβαίναμε, τόσο ένιωθα κάτι περίεργο. Οι κραδασμοί άλλαζαν. Όχι σαν ήχος — δεν υπάρχει ήχος — αλλά σαν παλμός. Σαν ρυθμός. Σαν να έτρεμε το έδαφος αδιόρατα κάτω από τις μπότες, χωρίς να υπάρχει καμία πηγή.

Και οι στοές... σου το λέω κι ας ακουστεί αλλόκοτο... μου έδιναν την εντύπωση πως μεγάλωναν μόνες τους. Όχι

πολύ. Λίγο. Όσο χρειάζεται για να σε κάνει να αναρωτηθείς αν θυμάσαι καλά το μέγεθος της προηγούμενης βάρδιας.

Σπάνια βγαίναμε στην επιφάνεια. Μας το απέτρεπαν — «επικίνδυνη ακτινοβολία», έλεγαν. Εκεί κάτω, στην ησυχία των στοών, μετράγαμε τον χρόνο όχι με το φως... αλλά με τους παλμούς των μηχανημάτων και τις αναλαμπές των ενδείξεων στο κράνος μας.

Και κάπου ανάμεσα στις σκιές, στις φαρδιές σήραγγες, στην απόλυτη σιωπή... ένιωθες πως δεν είσαι μόνος.

Στα πρόσωπά μας έπεσε το φως. Εγώ έβλεπα τη θάλασσα, αυτός... έβλεπε μάλλον κάτι άλλο, κάτι πολύ πιο μακριά.

— Μετά την τελευταία ενημέρωση... ο επικεφαλής, ο «Κόκορας⁶»...

Γέλασα χωρίς να θέλω.

...μας είπε ότι βγαίνουμε έξω για σκούπισμα.

— «Τι; — δεν άντεξα. — Δηλαδή βγήκατε έξω να σκουπίσετε τη σκόνη; Λερώνετε το παρκέ;»

Το γέλιο μου βγήκε στραβό, αμήχανο. Έπαιζα το παιχνίδι του, το ήξερα.

Κι εκείνος το ήξερε επίσης.

— «Σοβαρότης μηδέν...» — μου είπε, αλλά το χαμόγελό του ήταν ζεστό.

Κατέβασε άλλη μια ρουφηξιά — μάλλον νερό απ' τον λιωμένο πάγο στο ποτήρι.

---

⁶ Στρατηγός στο αξίωμα. Εμείς θα τον λέμε Κόκορα.

— «Όχι.» — Ξαναείπε. — «Στον θόλο είχε κατακαθίσει σκόνη. Τη σήκωναν τα πλοία που φέρνανε τα υλικά... και μετά που φεύγανε για να γυρίσουν πίσω.»

Κάτι μέσα μου σκίρτησε, σαν να αναπήδησε η λογική μου σε χαμηλή βαρύτητα.

— «Δηλαδή... ήδη χρησιμοποιούν διαστημόπλοια που πάνε κι έρχονται στη Σελήνη;»

Με κοίταξε λοξά, σαν να ήμουν παιδί που μόλις κατάλαβε ότι ο Άγιος Βασίλης δεν έρχεται απ' την καμινάδα αλλά από τον διάδρομο.

— «Ε, τι νόμιζες; Στα παιχνίδια του '67 μείνανε; Πάνε κι έρχονται. Στη βάρδια μου έχω δει και δύο να έρχονται μαζί.»

Κατάπια αργά. Πολύ αργά.

—« Είπαμε... αυτά που ξέρετε είναι για την τηλεόραση. Έγειρε μπροστά και χαμήλωσε τη φωνή:
Η ομάδα μου όλη είναι τώρα για αποθεραπεία.»

Ήταν η πρώτη φορά που η φωνή του ράγισε.
Ο τόνος εκείνος... που δεν ανήκει σε ιστορίες για να εντυπωσιάσεις.
Ανήκει σε αναμνήσεις που δεν ξεφορτώνεσαι.

— «Είμαστε δεκαέξι...» — ψιθύρισε.
Και για μια στιγμή ο αριθμός έμοιασε βαρύτερος από όλη τη σεληνιακή σκόνη.

— «Ένας-ένας θα ανέβει; Ανεβαινουμε... μια ενδιάμεση στάση στον σταθμό για προσαρμογή... μετά Σελήνη έξι μήνες... μετά πίσω. Μια άλλη επταήμερη στάση στον

σταθμό... για προσαρμογή... και κάτω στη μάνα Γη. Πολλές ομάδες μαζί».

Σταμάτησε. Πήρε ανάσα.

Δεν είπε πόσες.

Έριξε μια ματιά στο κενό, σαν να προσπαθούσε να ξαναδει τη σκηνή.

Είχα μείνει με το στόμα ανοιχτό και... δεν ρώτησα. Παρότι... παίζω το παιχνίδι του

Με κοίταξε μ' ένα βλέμμα που αναμείγνυε παιδί και κουρασμένο άνθρωπο μαζί.

Μα ο διαστημικός σταθμός είναι μικρός, πέντε-έξι άτομα χωρά. Τουλάχιστον έτσι μας έχουν πει.

Όσιε, πολύ τηλεόραση βλέπεις. Ο σταθμός είναι σε τροχιά στη Σελήνη και δεν είναι μικρός, μόνο η ομάδα μου είναι δεκαέξι, καταλαβαίνεις τι λέω; Η προσαρμογή απαιτεί δύο ημέρες μέσα σε στο μηχάνημα... μας κοιμίζουν, δεν ξέρω τι κάνουν. Το μόνο σίγουρο είναι ότι με το ξύπνημα—αφού περάσει το πρώτο κύμα ναυτίας—νιώθεις λες και σε έχουν φτιάξει απ' την αρχή. Λες και σε έχουν ρυθμίσει σε μια άλλη συχνότητα.

Δεν πρόλαβα να ρωτήσω κάτι παραπάνω. Έκανε νεύμα στο σερβιτόρο.

«Τι επιθυμεί ο κύριος;»

Έβγαλε ένα εκατό ευρώ, το άπλωσε σαν να ήταν κάτι συνηθισμένο, σαν να πλήρωνε το καθημερινό του νερό. «Φτάνει;» ρώτησε σχεδόν αδιάφορα.

— «Περιμένετε να φέρω τα ρέστα.»

— «Καλά είμαστε», απάντησε.

Μετά γύρισε προς εμένα, το βλέμμα του σκοτεινό, κουρασμένο και ξαφνικά αλλόκοτα διαυγές.
«Νεαρέ... αύριο πάλι. Εδώ μ' αρέσει, είναι ήσυχα. Έχει το ηλιοβασίλεμα. Άμα κάτι σου λείψει, το εκτιμάς...»

Σηκώθηκε χωρίς να βιάζεται, αλλά και χωρίς να διστάζει. Και καθώς βάδιζε προς τον δρόμο, σηκώθηκαν κι άλλοι. Σχεδόν όλες οι παρέες από τα διπλανά τραπέζια. Κάποιοι άφησαν λεφτά όπως-όπως στο τραπέζι, άλλοι μόνο που δεν παραπάτησαν πάνω σε καρέκλες για να φύγουν γρήγορα.

Σε χρόνο dt άδειασε το ΚΑΦΕ ΜΑΡΙΝΑ.

Κι εγώ έμεινα να κοιτάζω το τραπεζάκι μας, το ποτήρι του που είχε μείνει μισό, κι εκείνο το περίεργο ίχνος σκόνης—σαν ασημένια χνουδία—πάνω στο μπράτσο της καρέκλας του.

Δεν τόλμησα να το αγγίξω.

Ή αυτοί όλοι ξέρουν κάτι που εγώ δεν ξέρω... ή εγώ μόλις μπήκα σε μια ιστορία που δεν είμαι καθόλου σίγουρος ότι μπορώ να διαχειριστώ.

■ ημέρωσε ο Θεός τη μέρα του. Τετάρτη. Ο πρωινός
■ ήλιος υποσχόταν άλλη μια ζεστή — ακόμη — μέρα.
■ Εγώ περίμενα το απόγευμα. Δεν είχε νόημα να
κρυφτώ· θα πήγαινα στο καφέ, να συνεχίσω το παιχνίδι. Ή
μάλλον... να δω αν το παιχνίδι θα συνέχιζε εμένα.

Το απογευματινό τμήμα πληροφορικής τέλειωνε στις 7.
Τελευταίες αναπληρώσεις πριν τις διακοπές. Το τελευταίο
δύωρο ήταν πάντα δύσκολο. Όσο ανέβαινε η θερμοκρασία,
τόσο ανέβαιναν και οι διαπραγματεύσεις των μαθητών.

«Κύριε, να σχολάσουμε νωρίτερα;»

«Το ξέρετε καλά πως δεν μπορούμε. Το σχολείο έχει
κανόνες.»

— «Κι εσείς θέλετε να πάτε για καφέ!»

— «Μετά τις 7», είπα. «Και τι το 'θελα...»

Τότε άρχισαν:

— «Κύριε πού θα πάτε;»

— «Κύριε, να πάτε εκεί!

— «Πες μας, κύριε!»

Αχ, η νιότη... να θες να κρατήσεις μυστικό και να σου
κάνουν ανάκριση κανονική.

«Να το πάρει το ποτάμι: στο ΜΑΡΙΝΑ.»

Γέλια.

«Στο Μαρίνα, κύριε; Μα εκεί πάει η Γερουσία! Τέτοια ώρα
δεν βρίσκεις τραπέζι. Όλα πιασμένα! Να πάτε στο...»

Και άρχισαν να απαριθμούν στέκια που μύριζαν καλοκαίρι,
μουσική και νιάτα.

— «Εγώ έχω *reserve*.»

Αυτή η λέξη τους αποτελείωσε.

Και είχα την κρυφή ελπίδα... πως ο «καθ' ομοίωσιν» θα ήταν εκεί. Μόνος. Να αγναντεύει το ηλιοβασίλεμα, σαν να περίμενε κάποιον που δεν τολμούσε να ονομάσει.

Πράγματι. Όλα τα τραπέζια κατειλημμένα. Και εκείνος μπροστά. Ακίνητος, όπως το χθες — σαν να είχε κρατήσει θέση και για μένα.

Περπάτησα νωχελικά, δήτην αδιάφορα. Έψαχνα, τάχα, τραπέζι. Και στάθηκα δίπλα του.

— «Καλησπέρα.»

Χωρίς να γυρίσει, είπε: «Κάθισε. Να δούμε τον ήλιο»
«Πρέπει να το στερηθείς για να το εκτιμήσεις. Άμα δεν το χάσεις... δεν το εκτιμάς.»

— «Τι έχετε χάσει;» ρώτησα.

— «Το πορτοκαλί του ήλιου»

Κοίταξα. Είχε δίκιο. Ο δίσκος έσταζε πορτοκάλι πάνω από τα δυτικά βουνά.

— «Εκεί πάνω», συνέχισε, «βλέπεις ή δεν βλέπεις ήλιο. Υποχρεωτικά η ομάδα όλη σύσσωμη — σου το είπα, όπου πάμε, πάμε όλοι μαζί — υποχρεωτικά κάνει “διακοπές” στην παραλία. Να δει ήλιο. Κάνει καλό στην ψυχική υγεία, λένε. Πολλά μάθαμε στην εκπαίδευση. Και τούτο μεταξύ άλλων. Αυτοί ξέρουν.»

Ένιωθα σαν να μετείχα σε εξομολόγηση που δεν μου αναλογούσε. Γιατί εγώ; Γιατί τόσα σε μένα;

Το «ίδιο», το ποτήρι ήταν ήδη άδειο. Ο σερβιτόρος πλησίασε.

— «Τι θα πάρει ο κύριος;»

— «Φραπέ σκέτο, παρακαλώ.»

Ο «καθ' ομοίωσιν» έγνεψε να το επαναλάβει. Σαν να έλεγε:
«Και φέρε κι άλλο.»

—«Είναι... το κάτι άλλο», είπε. «Εκεί πάνω δεν επιτρέπεται το ποτό. Μόνο νερό. Κάτι αναψυκτικά — ο Θεός να τα κάνει αναψυκτικά. Και πώς να τα πιείς; Ζουλιγμένη σακούλα για να βγει η γλίτσα, να ξεδιψάσεις μια ιδέα. Με προσοχή, μη φύγει καμιά μπαλίτσα και γίνει ζελέ στα μαλλιά.»

«Πφ... άμα δε χάσεις, δεν εκτιμάς.»

Έριξα ερώτηση για να συνεχίσω το παιχνίδι. Ή για να μην τελειώσει.

—«Βγαίνατε έξω, δε βγαίνατε; Μου είπατε ότι πήγατε για σκούπισμα.»

—«Ναι», είπε. «Ο Κόκορας είπε ότι μας ανέθεσαν την εξωτερική... πώς να το πω... περιποίηση, λόγω εξοικείωσης με τη στολή. Ευκολάκι, λέει. Θα σκουπίζαμε τη σκόνη από τα τζάμια του θόλου. Ξέρεις... η μικρή βαρύτητα βοηθά στο σκαρφάλωμα. Και οι μαγνήτες στα παπούτσια... έξιπνα παπούτσια. Νιώθουν το βήμα. Κολλάνε, ξεκολλάνε. Να μη χοροπηδάμε σαν μπαλάκια μέσα στους διαδρόμους· να περπατάμε σαν να είμαστε στη Γη.»

Η εικόνα μου φάνηκε αστεία και τρομακτική μαζί.

Από τον θάλαμο εξόδου μπήκαμε στο ρόβερ και πήγαμε στην άκρη του θόλου. Εκεί ξεκινούσε η πρόσβαση στην εξωτερική επιφάνεια. Από το κιβώτιο στο ρόβερ πήρα μια "σκούπα". Από την κορφή ξεκινούσαμε. Ανά δύο πιάναμε ένα παράθυρο. Σπρώχναμε τη σκόνη κάτω και μετά στο επόμενο. Όταν μαζευόταν αρκετή, τη βάζαμε σε σακούλες.

Δούλευαν κι άλλες ομάδες. Από τις άλλες πλευρές. Και όλοι τραβούσαμε την κατηφόρα μας...»

Σταμάτησε λίγο, σαν να θυμόταν κάτι που δεν ήθελε.

Τέσσερις μέρες μας πήρε. Κάναμε κι ένα διάλειμμα — τι διάλειμμα δηλαδή... μια ανάσα. Βαρύ το σκάφανδρο. Η μικρή βαρύτητα βοηθά αλλά... η ηλικία περασμένη. Βλέπεις γένια άσπρα. Μαλλιά λίγα. Το άσπρο κυριαρχεί.

— «Τα άσπρα μαλλιά στην κεφαλή... τη γνώση έχουν, είπα χαμογελώντας.»

Κούνησε το κεφάλι.

—«Μπερμπάντη... άλλο θες να πεις, αλλά ας είναι. Εκεί πάνω δεν έχει τέτοια. Πέρασαν τα χρόνια.»

Ο σερβιτόρος ακούμπησε το ποτήρι με τον φραπέ μπροστά μου και ένα «ίδιο» μπροστά από τον «φίλο μου». Έφυγε βιαστικά, λες και τον κυνηγούσαν οι λέξεις που δεν θέλαμε να πούμε δυνατά.

Δεν έχουμε φτάσει ακόμη στο όριο των "ίδιων", σκέφτηκα. Κακό σημάδι όταν τα ποτά γίνονται πιο πολλά από τις απαντήσεις.

Αποκτήσαμε νέα ειδικότητα, είπε.

Πήρε μια βαθιά γουλιιά — περισσότερο τελετουργική παρά διψασμένη. «Μια φορά τον μήνα όλες οι ομάδες μαζευόμασταν στην κορφή του θόλου. Κι από 'κει... ο καθένας έπαιρνε την κατηφόρα του. Κυριολεκτικά.»

—«Τι κατηφόρα;»

—«Τη δική του. Για σκούπισμα», είπε με ύφος που έλεγε *μη γελάσεις*, αλλά και *σε προκαλώ να γελάσεις* ταυτόχρονα. —

— «Γεμίσαμε σακούλες. Στο πέρασμά μας δεν έμνε ιχνος σκόνης.»

Έγειρε προς το μέρος μου, σαν να μου εκμυστηρευόταν κρατικό μυστικό.

«Οι σκούπες μας... παχιές, χνουδάτες. Μαζεύανε την σκόνη σαν να τη ρουφούσε μαύρη τρύπα. Και μετά—κλικ!—το κουμπάκι. Κι ένα αόρατο χέρι την άφηνε ελεύθερη στις σακούλες. Κόκκος δεν έμνε πάνω. Τεχνολογία, λέει. Εγώ τη λέω μαγεία που την πληρώνουν οι φορολογούμενοι.»

Χαμογέλασα. Εκείνος όχι.

Ίσως είχε ξεχάσει πώς γίνεται. Ίσως δεν έπρεπε να χαμογελάω.

Πολλές φορές, συνέχισε, «ανάμεσα σε δυο διαδρομές, μέναμε λίγο στην κορφή για μια ανάσα. Λέμε 'ανάσα', τρόπος του λέγειν... εκεί πάνω ανασαίνει μόνο η στολή σου. Εσύ απλώς κουνιέσαι μέσα της.»

Έβγαλε ένα μικρό αναστεναγμό, σαν να θυμόταν κάτι πολύ όμορφο ή πολύ τρομακτικό. Με τη Σελήνη, αυτά τα δύο μπερδεύονται εύκολα.

Ήταν ωραίο θέαμα, είπε χαμηλά. «Να βλέπεις τα πλοία να έρχονται... να ανάβουν τις μηχανές... να φεύγουν πάλι. Κι ο... πελάτης μας—η σκόνη—να σηκώνεται, να έρχεται σε μας, σαν να μας έκανε χαιρετούρα από μακριά.»

Γέλασε μόνο με τα μάτια.

Και στο βάθος... είπε και σήκωσε το βλέμμα προς τον μαύρο ορίζοντα, εκεί όπου η Γη αιωρείται σαν ψυχρό υπόμνημα. «...η Γη. Μικρή. Γαλάζια. Κρεμασμένη πάνω απ' τη σκόνη,

σαν να σου κάνει νόημα. Μονάχα που εμένα... δεν με τραβάει πια πίσω της. Έφυγα για λόγους μικρούς — γελοίους σχεδόν — και εκεί πάνω βρήκα πράγματα πολύ μεγαλύτερα από μένα.»

Σταμάτησε για μια στιγμή, σαν να πρόσεχε κάτι πίσω του. Δεν ακούγεται τίποτα στη Σελήνη, μα υπάρχει ο άλλος ήχος — ο ψίθυρος των κινήσεων στις παρυφές της προσοχής σου.

—Ξέρουν πως δεν πρέπει να με πλησιάζουν πολλοί. Καλύτερα έτσι. Οι δεκαέξι... οι ομάδες που αλλάζουν βάρδια γύρω μου... με προσέχουν. Δεν τους το ζήτησα. Κανείς δεν το ζητάει. Μα εδώ... μετά από όσα συνέβησαν... κάποιος πρέπει να βλέπουν ποιος πλησιάζει και γιατί.

Έσκυψε ελαφρά, σαν να μην ήθελε να φύγει η σκέψη από τα χείλη του.

«Κάτι έγινε εδώ κάτω από το χώμα και τις πέτρες. Κάτι που δεν μπορώ να πω ακόμα. Ίσως γιατί ούτε εγώ το 'χω καταλάβει πλήρως. Ξέρω μόνο τούτο: η Γη από ψηλά μπορεί να μοιάζει γλυκιά... μα εγώ δεν βιάζομαι να τη δω από κοντά. Όχι τώρα. Όχι μετά από αυτά.»

Η περιέργειά μου είχε χτυπήσει κόκκινο.

Το είχα πάρει σαν αστείο στην αρχή, ωραίο παιχνίδι ρόλων ανάμεσα σε καφέδες και κουβέντες. Αλλά σιγά σιγά... δεν ήταν πια παιχνίδι. Μύριζε ταινία επιστημονικής φαντασίας. Μύριζε μυστικά. Και μύριζε *αληθινό*.

Πού να τα πεις να σε πιστέψουν;

Ρούφηξε το υπόλοιπο «ίδιο» μονορούφι και έκανε νόημα στον σερβιτόρο για επόμενο. «Όπως πάμε», σκέφτηκα, «θα τα πιάσουμε τα εννιά και σήμερα».

Τη ζωή πρέπει να τη ρουφάς όσο την έχεις, αυτό τουλάχιστον δεν χρειαζόταν καμία εξήγηση.

Εγώ ρουφούσα τον φραπέ και έκανα μπουρμπουλήθρες στο ποτήρι, να δείχνω τάχα χαλαρός — λες και δεν έπαιρνα στα σοβαρά αυτά που έλεγε. Αλλά το μυαλό μου χτυπούσε σαν συναγερμός: Μη με παιδεύεις άλλο. Πες τη συνέχεια. Πες τι έγινε μετά.

— «Να τολμήσω να ρωτήσω... τι μετέφεραν τα διαστημόπλοια;»
Δεν άντεξα. Ξέφυγε.

Σήκωσε το φρύδι του.

—«Είπαμε... κανείς δεν ανακατεύεται στις δουλειές των άλλων. Εμείς μόνο σκάψιμο, τσιμέντα και... σκούπισμα. Σταμάτησε, στράβωσε λίγο το στόμα, σαν να ήθελε να γελάσει και να βλαστημήσει ταυτόχρονα. Αχ αυτό το σκούπισμα... Το σκούπισμα φταίει για όλα. Σε καλό μας βγήκε όμως.»

Έγνεψε σαν να μην ήθελε να χαθεί σε λεπτομέρειες και συνέχισε:

Ε! Είχαμε συνηθίσει τον ρυθμό μας. Ώσπου μια μέρα... Όχι «μέρα». Εκεί πάνω δε βγαίνει ο ήλιος να σου κάνει χάρες. Το ρολόι κάνει κουμάντο.

Στην ενημέρωση — θα την έλεγα «πρωινή», αλλά αυτά ισχύουν μόνο στη Γη — ο κόκορας μας είπε να τα μαζέψουμε.

Μόνο τα προσωπικά μας. Όλα τα άλλα μένουν. «Εκεί που θα πάμε θα σας δώσουν άλλα», είπε.

Ο τόνος του... δεν σήκωνε ερωτήσεις.

Στοιχισμένοι στη σήραγγα εξόδου. Μπροστά ο κόκορας, πίσω εμείς σε οκτώ δυάδες.

Σαν παρατημένο φορτίο στη μέση του διαδρόμου, να περιμένουμε το ρόβερ.

Τα «υπάρχοντά μας» έπρεπε να μπουν στα κιβώτια που περίμεναν παραδίπλα. Εγώ πρώτη φορά έβλεπα τέτοια τεχνολογία: στεκόσουν μπροστά και αν ήταν το δικό σου, άνοιγε μόνο του, μόλις έκανες πίσω, έκλεινε.

Χωρίς θόρυβο — όπως όλα πάνω στη Σελήνη.

Το ρόβερ που ήρθε... δεν έμοιαζε με όσα είχαμε ξαναδεί. Παρά τη στολή, τα καθίσματα είχαν άνεση. Ακόμα και ο κόκορας δεν πήγε μπροστά στους οδηγούς όπως συνήθιζε. Κάθισε στη θέση ασφαλείας, σαν αεροσυνοδός σε αεροπλάνο.

Και για πρώτη φορά, ένα αυτόνομο σύστημα φόρτωσε τα κιβώτια μας χωρίς άνθρωπο να τα ακουμπήσει.

Ένα ελαφρύ τράνταγμα στην εκκίνηση — και φύγαμε. Προς κατεύθυνση που δεν είχαμε ξαναδεί. Ούτε σε σκαρίφημα.

Ο κόκορας πήρε το χειροτηλέφωνο της εσωτερικής επικοινωνίας. Πολύ εξοικειωμένος, σα να το χειριζόταν χρόνια.

Η φωνή του ήταν σταθερή. Ψυχρή.

— Πάμε στη σκοτεινή πλευρά της Σελήνης.

Η ομάδα... δεν θα επιστρέψει ποτέ στην παλιά βάση.

Ανήκουμε πλέον σε νέο διοικητικό κέντρο. Πρωτόκολλα αυστηρά.

Πολύ αυστηρά. Εχεμύθεια.

Απαγορεύεται οποιαδήποτε επαφή με άλλες ομάδες.
Ο θόλος που θα μας αναλογεί έχει συγκεκριμένο χρονικό όριο παραμονής.
Από εδώ και πέρα... εκτέλεση μόνο της «οδηγίας» που θα σας δίνεται.

Δεν είπε «εντολή». Το παρατήρησα κι εγώ.
Ήταν ευγενικός. *Πολύ ευγενικός για τα δεδομένα του.*

Τη στιγμή που ρούφηξε άλλη μία γουλιά ουίσκι, βρήκα την ευκαιρία:

— *Δεν ρωτήσατε πού πάτε; Τι θα κάνετε εκεί;*

Το βλέμμα του σκοτεινίασε — όχι απειλητικά, αλλά σαν να ξανακοίταζε κάτι που μόνο εκείνος είχε δει.
Κάτι που δεν χωρούσε σε απλές λέξεις.

Στο βλέμμα του φάνηκε για μια στιγμή να χάνει τη συγκέντρωσή του. Κοίταξε προς το πάτωμα, χαμήλωσε τη φωνή του, σαν να συζητούσε με τον ίδιο του τον εαυτό.

— «Έλα, πρέπει να πάω στην τουαλέτα...», είπε τελικά. «Το πολύ ουίσκι είχε αποτελέσματα στην κύστη.»

Σηκώθηκε και χάθηκε πίσω από τη διαχωριστική κουρτίνα, αφήνοντάς με μόνο με τις σκέψεις μου και τον φραπέ μου.

Δεν θα έλεγα ότι με πείραζε η αναμονή. Αντίθετα, άνοιξε μια μικρή πόρτα στη φαντασία μου. Κοίταξα τη διπλανή παρέα που μιλούσε γαλλικά, γέλια και ήχοι που έμοιαζαν παράξενα στους αργούς μου ρυθμούς — ξέρεις, χωρίς αέρα, χωρίς ήχους να ταξιδεύουν, οι συλλαβές φαινόταν να αιωρούνται σαν σκιά πάνω από τα ποτήρια.

Μπορούσα να παρατηρώ τις κινήσεις τους χωρίς να με προσέχουν. Τα χέρια τους, οι μικρές χειρονομίες, η ένταση

όταν κάποιος τράβαγε μία κουβέντα. Ήταν σαν να παρακολουθούσα ένα έργο μικρογραφίας, κάθε λέξη, κάθε γέλιο είχε τη δική του αργή, σχεδόν υγρή βαρύτητα στον χώρο.

Και τότε, ανάμεσα σε μια φράση που αναπήδησε στα δικά μου αυτιά μόνο, μου ήρθε η σκέψη: εκεί, στη σκοτεινή πλευρά της Σελήνης, δεν θα ήταν απλώς η νέα τους βάση ή οι αυστηρές οδηγίες που θα τους κρατούσαν δεμένους. Κάτι είχε ήδη συμβεί εκεί, κάτι που τον καθιστούσε απαραίτητο — και οι δεκαέξι γύρω του, οι «κρυφοί φύλακες», ήταν εκεί για να το διαφυλάξουν.

Επιστρέφοντας από την τουαλέτα, έσυρε την καρέκλα του, κι ο ήχος της με επανάφερε στην πραγματικότητα. Δεν έδειξε να νοιάζεται για τίποτα άλλο. Κάθισε απέναντί μου, σαν να εξομολογούνταν, και ξεκίνησε να μιλάει.

Καθώς πλησίαζα, δεν μπορούσα να μην παρατηρήσω το μέγεθος του θόλου μπροστά μας. Τουλάχιστον διπλάσιος από αυτόν που είχαμε χτίσει εμείς σε μέγεθος.

Όταν φτάσαμε, είδα κι άλλα ροβέρ εκεί, διάσπαρτα σαν μυρμήγκια σε μια φάση οργάνωσης. Σαράντα, πενήντα άτομα, όλοι ομάδες που θα αντικαθιστούσαμε αυτούς που θα επέστρεφαν πίσω στη Γη. Η πρώτη εντύπωση; Ποιότητα, τάξη, αλλά και ένα ανεξήγητο αίσθημα «κάτι παραπάνω συμβαίνει εδώ».

Μια εβδομάδα περάσαμε με την ομάδα που θα αντικαθιστούσαμε, μαθαίνοντας. Οι κουβέντες αυστηρά στα πλαίσια της εργασίας. Ούτε ένα «γεια σας». Η ατμόσφαιρα ήταν επαγγελματική μεν, αλλά βαριά.

Τα έργα εδώ ήταν πιο φαραωνικά, θα έλεγα — ένα μέγεθος Ηράκλειο με Σητεία. Το μέγεθος, η ακτινοβολία του θόλου, η κλίμακα των διαδρόμων, όλα έδειχναν ότι οι δημιουργοί τους δεν αστειεύονταν. Κι εγώ, με την εμπειρία μου από τον πρώτο θόλο, ένιωθα να καταλαβαίνω πως ό,τι είχαμε ζήσει μέχρι τώρα στη Σελήνη ήταν απλώς η εισαγωγή σε κάτι πολύ μεγαλύτερο, πιο σκοτεινό, και εξίσου απαραίτητο.

Στρατιωτικές εγκαταστάσεις

Το ένιωθες πριν καν το καταλάβεις· από τον τρόπο που έστεκαν, από τις στολές με τα σιρίτια, από το περπάτημά τους που δεν άφηνε περιθώριο για παρεξήγηση.

Εμείς... άλλο πράγμα. Εργάτες. «Τεχνικοί Εσωτερικών και Εξωτερικών Εργασιών».

Όσο ήμασταν εκτός σκάφανδρου, φορούσαμε την μπλε ολόσωμη φόρμα, κι από μέσα φαινόταν το λευκό φανελάκι – σημάδι πως, ναι, είμαστε ακόμα άνθρωποι και όχι εξαρτήματα.

Η αλυσίδα με τον αριθμό κρεμόταν στο στήθος μας, σαν ταμπέλα σκύλου. Τα ονόματα είχαν νόημα μόνο εντός ομάδας, έξω από αυτήν κανείς δεν μας μιλούσε κι εμείς δεν απευθυνόμασταν σε κανέναν. Απαγορευόταν αυστηρά.

Μέσα στις εγκαταστάσεις έκανε ζέστη. Μια ζέστη— τεχνητή, σωστή, απαραίτητη.

Η Τεχνολογία (με κεφαλαίο το πρώτο γράμμα) φρόντιζε τα πάντα: ατμόσφαιρα, υγρασία, φωτισμό. Και ειδικά τον φωτισμό. Εδώ ξημέρωνε και βράδιαζε με βάση την ώρα. Μικρά φωτάκια–φείρες άναβαν στους διαδρόμους όταν «έπεφτε η νύχτα».

Οι αισθητήρες ήξεραν κάθε στιγμή πού βρισκόμασταν.
Αν κατευθυνόσουν κατά λάθος σε απαγορευμένη περιοχή,
μια φωνή – απρόσωπη, απαλή, μα αδιαπραγμάτευτη – σου
έλεγε τον αριθμό σου και την παράβαση.

Κανείς δεν δοκίμασε τα όρια του συστήματος.

Ο κόκορας μας το είχε πει καθαρά:

«Τα πρωτόκολλα είναι αυστηρά»

Μέχρι το τρίτο επίπεδο είχαμε πρόσβαση. Από εκεί και κάτω
– εκεί που η Σελήνη έκρυβε τα μυστικά της – πήγαιναν
μόνο οι επιστήμονες και οι μεγαλόσχημοι.

Στα δωμάτια... ναι, είχαμε ατομικό δωμάτιο. Μικρό, αλλά
δικό μας. Με αισθητήρες που διάβαζαν τα ζωτικά σημεία,
μην τυχόν και πάθει κανείς τίποτα εκεί που δεν πρέπει.

Την όγδοη ημέρα μας άφησαν μόνους στις στοές.

Σκάβαμε με τους «σαλίγκαρους» κι έπειτα έρχονταν
αυτόματα οχήματα και μας έφερναν τα τουβλάκια LEGO —
έτσι τα λέγαμε εμείς.

Ο κόκορας είχε τα σχέδια· εμείς απλώς πατούσαμε κουμπιά.
Τα μηχανήματα έκαναν τα υπόλοιπα, με εκνευριστική
τελειότητα.

Οι στοές συχνά έπεφταν πάνω σε άλλες στοές, από άλλες
ομάδες, άλλες κατευθύνσεις. Κάθε διασταύρωση ήταν ένα
σταυροδρόμι... και, φυσικά, μια ευκαιρία για στοίχημα.

Γιατί, όπου κι αν βρεθεί ο άνθρωπος — στη γη, στη
θάλασσα, στο διάστημα ή στο υπόγειο της Σελήνης — θα
βρει τρόπο να τζογάρει.

Να σπάσει τη μονοτονία.

Να φέρει μια στάλα γέλιο στα χείλη του, έστω κι αν φοράει κράνος 15 κιλών και αναπνέει μέσω σωλήνα.

Οι σήραγγες αυτές... τέρατα.

Τετράγωνες, ψηλές, τουλάχιστον τρία μπόγια άνθρωπο. Πλάτος; Τέσσερα ροβερ. Τα αυτόνομα είχαν τη δική τους λωρίδα δεξιά και αριστερά, βαμμένη κίτρινη, ποτισμένο το χρώμα στο LEGO.

Βάλαμε στοιχήματα για το ύψος των σηράγγων.

Όποιος έχανε, έπρεπε να πιει τρία σακουλάκια από εκείνη τη... σιχαμάρα. Το πράσινο «αναψυκτικό» που νόμιζες ότι το είχαν φτιάξει από αποτυχημένες χημικές δοκιμές της δεκαετίας του '60.

Εγώ έδωσα 3,8 μέτρα.

Ο διαιτητής μας, ο κόκορας, αναφώνησε: 4,2. Στο χέρι κρατούσε το tablet με τα σχέδια

Δεν ήπια τη σαχλαμάρα.

Δεξιά κι αριστερά βοηθητικοί διάδρομοι.

Στην οροφή, καλώδια και σωληνώσεις που έτρεχαν σαν νεύρα υπόγειου γίγαντα.

Σκάβαμε τούνελ τεσσάρων μέτρων ύψους και είκοσι και βάλε μέτρων πλάτους.

Και μετά... off. Ήρθε η νέα βάρδια. Εγγλέζοι στο ραντεβού τους.

Το τρόλεϊ, χωρίς οδηγό, ερχόταν άφηνε την νέα βάρδια, επιβιβαζόμασταν, ο κόκορας πάταγε «start», και καταλήγαμε στον κεντρικό θόλο αναψυχής, στο σημείο αφιερωμένο στην ομάδα μας. Το ίδιο σημείο το είχαν «δικό τους» και άλλες ομάδες όταν εμείς «λείπαμε».

Με ένα νεύμα ο κόκορας μάς απελευθέρωνε:

«Αύριο — Σεληνιακό αύριο — πάλι εδώ.»

Ο φραπές είχε τελειώσει.

Ο «Καθ'ομοίωσιν» στριφογύρισε το ποτήρι — τελετουργικά, σαν να ήθελε να ανακατέψει το παρελθόν με τον πάγο — κι εγώ ρώτησα με παιδική περιέργεια:

— «Πόσα μέτρα σκάβατε τη μέρα;»

— «Ανάλογα τον βράχο», είπε. «Το πρώτο εξάμηνο... ούτε που βρήκαμε το τέρμα. Ούτε το δεύτερο. Μετά... μου άλλαξαν ειδικότητα.

Με βάλανε "Παρατηρητή Εσωτερικών και Εξωτερικών Διεργασιών".

Και με έστειλαν σε άλλη ομάδα. Να δουλεύω το χέρι.»

Το χέρι. Αυτή η λέξη.

Αυτό το... κάτι.

Και το βλέμμα του θόλωσε — όχι από το ουίσκι.

Από μνήμη. Ή από φόβο. Ή από κάτι που δεν είχε λέξεις.

«Άντε πάλι το χέρι...» σκέφτηκα.

«Θα μου πει τι έχει, ή θα με σκάσει από την αγωνία;

Έτσι με βλέπω: κι αύριο θα παίζουμε το παιχνίδι μας.

Και τι παιχνίδι!

“Τα Σεληνιακά Πεπραγμένα: Ο καθ’ ομοίωσιν εξομολογείται στον Όσιο”

Και εγώ, φυσικά, στον ρόλο του Οσίου — γιατί μόνο Άγιος θα άντεχε τέτοια ιστορία...»

Πριν προλάβω να ρωτήσω ξανά για το χέρι, είδα τον ψηλέα — ντυμένο λευκά, σαν Άγγλο ναύτη του 1800 — να σκύβει στο αυτί του.

Μίλησε σιγανά, με φωνή που έμοιαζε να έχει διανύσει αποστάσεις μεγαλύτερες από τη Γη-Σελήνη.

— «Ήρθε η ώρα. Τα φάρμακα. Και το μηχάνημα.»

Ο «Καθ'ομοίωσιν» έγνεψε στο σερβιτόρο. Αυτός σα να το περίμενε.

Έδωσε ένα 50ευρο στον σερβιτόρο.

Σηκώθηκε αργά.

Ούτε χαιρέτησε — δεν χρειάστηκε.

— «Αύριο πάλι», είπε.

Και έφυγε, αφήνοντάς με μόνο με τον φραπέ, το άδειο ποτήρι του, και μια φράση να στριφογυρίζει στο μυαλό μου...

Τι έχει αυτό το χέρι;

Πέμπτη σήμερα. Δεν είχα μάθημα το απόγευμα και η περιέργειά μου — όχι αγωνία, ας μην το κάνουμε δραματικό — είχε φτάσει στο σημείο που ο εγκέφαλος κάνει αναμμένα φλας: **«Πέντε το απόγευμα, Μαρίνα. Μην αργήσεις»**

Το παιχνίδι μας, *Τα Σεληνιακά Πεπραγμένα*, είχε ξεφύγει από παιχνίδι. Είχε γίνει τελετουργία: εκείνος ο «καθ' ομοίωσιν», εγώ ο «Όσιος», κι ένα τραπέζι που μας περίμενε κάθε μέρα σαν να είχε βάλει κι αυτό στοίχημα για το ποιος από τους δύο θα σκάσει πρώτος από την αγωνία.

Κι όμως... όλη αυτή την ιστορία την κρατούσα για μένα.

Πού να την πεις; Τι να πεις;

Ότι εδώ και μέρες πίνω φραπέ με έναν άγνωστο που *θέλει* να λέγεται «καθ' ομοίωσιν», που δε ρώτησε ποτέ το όνομά μου, που με βάπτισε «Όσιο» χωρίς να ζητήσει άδεια;

Ότι, κατά δήλωσή του, ανεβοκατεβαίνει στη Σελήνη — και μάλιστα στην *πίσω* πλευρά — για να σκάβει τούνελ και να σκουπίζει τζαμαρίες σε θόλους;

Αν το έλεγα κάπου, θα με περνούσαν για ... βάλτε ότι λέξη θέλετε... με διπλή δόση ψεκασμού.

5:10

Είχα πιάσει τραπέζι. Είχα παραγγείλει τον κλασικό φραπέ σκέτο και κοιτούσα δεξιά-αριστερά.

Το Καφέ Μαρίνα ήταν σχεδόν άδειο. Μια παρέα στην κάτω μεριά μιλούσε για ταχύπλοα και μηχανές που «τρώγανε λάδι». Είχα χάσει το ενδιαφέρον μου στα πρώτα δέκα δευτερόλεπτα.

Πού είναι; Θα ἴρθει;

Ἴη μήπως το χθεσινό... το μηχάνημα και τα φάρμακα... είχαν αφήσει χειρότερα κατάλοιπα;

Πλησίαζε ἔξη παρά όταν κάτι ἄγγιξε τον ὦμο μου. Ελαφρά. Γύρισα — κι εἶδα τον γνωστό Ψηλέα, λευκοντυμένο, ἴσιο σαν φάρο.

— ***Ο Κύριος θα ἠθέλε να σας συναντήσει στο χώρο του***, εἶπε.

Ἡ φωνή του ἤρεμη, σαν να ανακοίνωνε την αναχώρηση τρένου που δεν χωρά αντίρρηση.

— «Ἐχει μια μικρή αδιαθεσία. Σας προσκαλεῖ να τον επισκεφθεῖτε. *Αν συμφωνεῖτε*, μου εἶπε να ρωτήσω. Το τόνισε.»

Για μερικά δευτερόλεπτα απλῶς τον κοιτούσα σαν μαθητῆς που δεν κατάλαβε την ἄσκηση και ντρέπεται να ρωτήσει.

Κι ὕστερα... ἠ σκέψη:

James Bond : «Τα Σεληνιακά Πεπραγμένα».

Ἐρχεται σύντομα στους κινηματογράφους του Καφέ Μαρίνα.

— «Συ... συμφωνῶ, εἶπα τελικά. Δώστε μου τη διεύθυνση να ἔρθω.»

Ο Ψηλέας χαμογέλασε με το στόμα — ἀλλά ὄχι με τα μάτια.

— «Θα σας μεταφέρω ἐγώ. Με το αυτοκίνητο.»

— «Ἐχω το δικό μου ἐδῶ κοντά...»

— Ὁ κύριος μου ζήτησε να σας διαβεβαιώσω ὅτι *μετά* την επίσκεψή σας, θα σας φέρω πίσω ὅπου επιθυμεῖτε.

Παρακαλῶ, ακολουθήστε με.»

Σε εκείνο το «μετά» ένιωσα κάτι να περνάει από την πλάτη μου — όχι φόβος, περισσότερο... η σκιά μιας υπόθεσης που μεγαλώνει.

— «Να πληρώσω το καφέ... περιμένετε λίγο.»

— «Δεν χρειάζεται. Όλα είναι τακτοποιημένα. Και με μια κίνηση του χεριού του — ευγενική, αλλά απόλυτη — μου έδειξε να προχωρήσω.»

Προχώρησα. Εκείνος μπήκε μπροστά με γοργό βήμα, με οργάνωση λοχία και ευγένεια μπάτλερ. Μου άνοιξε την πίσω πόρτα ενός καλογουαλισμένου αυτοκινήτου που έλαμπε σαν να μην είχε δει ποτέ του σκόνη.

Η διαδρομή κράτησε περίπου μια ώρα. Τα δυτικά ιδιωτικά χωριά — αυτά που βλέπουμε από το Μαρίνα και λέμε «εδώ κατοικούν άνθρωποι με λεφτά» — απλώνονταν γύρω μας. Φτάσαμε στην πύλη. Ο οδηγός έδειξε την ταυτότητά του στον security. Μας άφησαν να περάσουμε χωρίς να κοιτάξουν εμένα δεύτερη φορά.

Κι αρχίσαμε να κατηφορίζουμε.

Όμορφο μέρος. Ένοιωθα σα CEO που πάει να κλείσει τη μεγάλη δουλειά «εδώ όλα πάνε καλά... ή όλα πάνε πολύ, πολύ στραβά».

Ναι... όμορφο μέρος. Δε σήκωνε συζήτηση. Από εκείνα τα μέρη που δεν λες «τι ωραία» — λες «πόσο κάνει άραγε η δόση, για να μείνω εδώ μέχρι τα βαθιά γεράματα;»

Και η τεχνολογία παρούσα. Παρών κι ο Ψηλέας, σαν χολιγουντιανός σωματοφύλακας που έχει εκπαιδευτεί να μην ανασαίνει μπροστά σε κάμερες. Σταμάτησε μπροστά στην είσοδο, μου άνοιξε την πόρτα του αυτοκινήτου και είπε, με εκείνη την υπόκωφη ευγένεια που σε κάνει να νιώθεις πως δεν υπάρχει εναλλακτική:

— «Παρακαλώ, προχωρήστε στην είσοδο.»

Δεν μπορούσα να κάνω και κάτι άλλο.

‘Η μάλλον... *μπορούσα*: να τρέξω μέχρι το Μαρίνα, να ξαναπάρω τον φραπέ μου και τον παλιό μου εαυτό. Αλλά η περιέργεια είχε ήδη πάρει φόρα. Εγώ απλώς ακολουθούσα.

Πλησίασα την είσοδο.

Η πόρτα άνοιξε μόνη της — έτσι λες όταν δεν βλέπεις κανέναν, αλλά ξέρεις ότι σε βλέπουν *εκείνοι*.

Προχώρησα μέσα, κι η πόρτα έκλεισε αθόρυβα πίσω μου. Ένιωσα για λίγα δευτερόλεπτα σαν βουνίσιος που κατέβηκε από το Ψηλορείτη για πρώτη φορά στη Χώρα.

Τα μάτια μου τριγύριζαν παντού:

στα φώτα, στα γυαλιστερά πατώματα, στους τοίχους που άλλαζαν απόχρωση λες και ήταν ζωντανοί.

Και τότε — Καλησπέρα σας.

Η φωνή ήταν καθαρή, ψύχραιμη, επαγγελματική. Από εκείνες που δεν θέλεις να σου λένε «έχουμε ένα θέμα», γιατί ξέρεις ότι θα είναι μεγάλο.

Γύρισα και είδα μια δεσποινίδα χαμογελαστή, τόσο άφογη που για μισό δευτερόλεπτο σκέφτηκα μήπως ήταν κι αυτή προϊόν τεχνολογίας.

— «Ονομάζομαι Δανάη», είπε. «Είμαι η γραμματέας του κυρίου. Ο κύριος σας περιμένει στην πισίνα.»

Στην πρόταση αυτή υπήρχαν περισσότερες πληροφορίες απ' όσες μπορούσε να διαχειριστεί το νευρικό μου σύστημα.

Ένα μέρος σαν αυτό...ένας άνθρωπος σαν τον «Καθ'ομοίωσιν»...και τώρα... πισίνα.

Τι στο καλό έγινε;

Ήπια τα φάρμακά του και του άνοιξε η όρεξη για μπάνιο;

Ή μήπως... εκεί θα μου δείξει το χέρι του;

(Θεέ μου, ας μην εννοεί ότι θα βουτήξουμε μαζί...)

— «Από εδώ παρακαλώ, είπε η Δανάη, με κίνηση που έδειχνε πως είχε συνοδεύσει πολύ πιο σημαντικούς από μένα.»

Ακολούθησα.

Ο διάδρομος ήταν ήσυχος — αλλά όχι άδειος.

Υπήρχε η αίσθηση πως κάτι μας σάρωνε συνεχώς: κάμερες, αισθητήρες, μικροί μηχανισμοί που έκαναν «κάτι» πίσω από τους τοίχους.

Δεν ακουγόταν τίποτα, μόνο η καρδιά μου έκανε το ταμπούρλο.

Και τότε, καθώς στρίβαμε στο τελευταίο σημείο πριν — φαντάστηκα— τον παράδεισο ή την κόλαση, η Δανάη είπε με εκείνο το επαγγελματικό χαμόγελο που δεν αποκάλυπτε τίποτα:

— **«Ο κύριος είναι λίγο αδιάθετος. Η θεραπεία τον καταπονεί. Αλλά... σας περιμένει.»**

Με περίμενε.

Και κάπου εκεί, πριν ανοίξει η τελευταία πόρτα, συνειδητοποίησα τι συνέβαινε:

Δεν ήμουν απλώς ακροατής του παιχνιδιού.

Είχα γίνει μέρος του.

Και η επόμενη πίστα... ήταν η πισίνα.

— «Καλησπέρα σας.»

Η φωνή του ακούστηκε λίγο κουρασμένη, σαν να χανόταν στη ζέστη της ημέρας και στο γλυκό βουητό του νερού γύρω μας.

Η πισίνα απλωνόταν μπροστά σαν μια γαλάζια ηρεμία — πολύ ήρεμη για τα λόγια που θα ακολουθούσαν.

— «Η Δανάη σας είπε ότι είμαι λίγο αδιάθετος;»

Έγνεψα.

— «Ναι... μου ανέφερε—»

—«Ε, δεν είναι κάτι σημαντικό, με διέκοψε μ' ένα χαμόγελο που δεν ταίριαζε με τον ίσκιο στα μάτια του.

Αυτό το μηχάνημα... έκανε μια αόριστη κίνηση πίσω του, προς μια συμπαγή λευκή συσκευή με φώτα που αναβόσβηναν.

Κάπου κάπου αποφασίζει ότι πρέπει να σου θυμίσει πόσο το έχεις ανάγκη. Και όταν το κάνει... σου χαλαίει τα κέφια.»

Αρχίσαμε πάλι...

— «Κάθισε, είπε, δείχνοντάς μου μια ξαπλώστρα σαν θρόνο.»

— «Έχω πολλά να σου πω. Μπορεί να χρειαστώ βιογράφο. Ή —ποιος ξέρει— κάποιον να φτιάξει το άγαλμά μου.»

Έμεινα άναυδος.

Ούτε η πισίνα, ούτε η θέα, ούτε η αμηχανία μου δεν με

προετοίμασαν γι' αυτό.

Από τη μία με είχε «βαφτίσει» Όσιο.

Τώρα με προήγαγε σε βιογράφο.

Και το άγαλμα... ε, αυτό ήταν η αποκορύφωση.

— «Εγώ... πληροφορική ασχολούμαι», ψέλλισα.

— «Δεν είμαι βιογράφος. Τι να γράψω; Και ποιανού το άγαλμα θα φτιάξουμε;»

Εκείνος χαμογέλασε πλατιά.

Με εκείνο το χαμόγελο που λες «α, αυτός ξέρει κάτι που εγώ δεν ξέρω — και μάλλον δε θα μ' αρέσει όταν το μάθω».

— «Αυτά τα λέω για να τ' ακούει η Δανάη», συνέχισε, ρίχνοντας μια ματιά στο βάθος.

— «Μην την ακούς που συστήνεται "γραμματέας μου". Είναι κι αυτή από τους τουρίστες.»

Με εκείνη την παράξενη βαρύτητα... σαν να μην εννοούσε ανθρώπους που έρχονται για μπάνια.

— «Κάτσε να σου πω... έχω πολλά. Δεν φτάνει ο χρόνος μέχρι να φύγω πάνω.»

Η φωνή του χαμήλωσε.

— «Οι πάνω... δεν μπορούν να ανοίξουν την πόρτα. Έκανε παύση.

Μπορεί να χρειαστεί εσύ να πάρεις αποφάσεις.»

Κι εκεί το μυαλό μου πήρε σβούρες.

Πόρτες. Πάλι πόρτες. Το χέρι του. Οι τουρίστες. Η σκοτεινή πλευρά.

Και τώρα... «Θα χρειαστεί να πάρω εγώ αποφάσεις»;

Το παιχνίδι που τόσο ευχάριστα έπαιζα στο καφέ... είχε αρχίσει να αλλάζει κανόνες.

Ευτυχώς — ναι, *ευτυχώς* — η φωνή της Δανάης με διέκοψε.

Πιο σωστά: με έσωσε από το να λιποθυμήσω από υπερφόρτωση πληροφοριών.

— «Θα θέλατε κάτι να πιείτε;»

Έκανε ένα μικρό, ευγενικό χαμόγελο που έλεγε: «Μην ανησυχείτε, κύριε, είμαστε συνηθισμένοι εδώ σε τέτοιες... καταστάσεις.»

— «Ναι... ευχαριστώ. Έναν χυμό πορτοκάλι, αν είναι εύκολο.»

— «Ευχαρίστως», είπε και απομακρύνθηκε με χάρη γάτας που δεν πατάει ποτέ θόρυβο.

Έμεινα μόνος με τον «Καθ'ομοίωσιν» και τις σκέψεις μου... ή μάλλον, με τον «Καθ'ομοίωσιν» και τις *πόρτες* του.

Γιατί, απ' ό,τι καταλάβαινα, κάπου εκεί έξω —ή εκεί πάνω— υπήρχε μια πόρτα που δεν άνοιγε.

Και το χειρότερο:

Μάλλον είχε σχέση με το χέρι του.

Και —δυστυχώς— ίσως και με μένα.

— «Άκου.»

Το είπε έτσι, κοφτά, σαν να έδινε σύνθημα σε μονάδα καταδρομών.

Τι άλλο μπορούσα να κάνω; *Άκουγα*.

Εδώ και μέρες με ταΐζει ιστορίες και αντί να παίρνω απαντήσεις... πολλαπλασιάζονται οι ερωτήσεις.

Κι αυτός τώρα κοιτάζει το νερό της πισίνας λες και μέσα κυκλοφορούν τα μυστικά του σύμπαντος.

— «Άκου καλά», επανέλαβε.

— «Μπορεί να χρειαστεί να πάρεις αποφάσεις.»

Χαμογέλασα πονηρά.

Δεν ξέρω γιατί. Ίσως από αμηχανία. Ίσως από φόβο. Ίσως επειδή το να ακούς κάποιον να λέει ότι *εσύ* θα πάρεις αποφάσεις για πράγματα που συμβαίνουν στη σκοτεινή πλευρά της Σελήνης... ε, δεν το λες και καθημερινό.

Έγειρε πίσω στην ξαπλώστρα και άρχισε να διηγείται.

Η καθημερινότητά μας... κυλούσε μονότονα. Από τον θόλο στο τρόλεϊ, από το τρόλεϊ στο ασανσέρ, από το ασανσέρ στα βάθη.

Κατεβαίναμε τόσο βαθιά που το ασανσέρ έκανε σχεδόν λεπτό για να φτάσει — λεπτό ολόκληρο, σε μηχανήματα που δεν αστειεύονται.

Μας άφηνε στη σήραγγα.

Σκάψιμο. Τοποθετήσεις. Επιστροφή.

Μετά ελεύθερος χρόνος, ύπνος — *υποχρεωτικά* στις 23:00.

Η στολή ενημέρωνε μόνη της.

Μια γλυκιά, επικίνδυνα γλυκιά φωνή έλεγε:

«Ώρα για κατάκλιση. Επιστρέψτε στο δωμάτιό σας»

Δεν ήθελες να ρωτήσεις τι γίνεται αν δεν επιστρέψεις.

Σήμερα, μας είπε ο Κόκορας, θα βγούμε για σκούπισμα. Το είπε με εκείνο το ημι-ηρωικό του ύφος, λες και μας ανακοίνωνε συμμετοχή σε αποστολή στη Μεσόγειο.

«Παλιά μου τέχνη κόσκινο» που λέει η παροιμία.
'Η, όπως λέω εγώ, μάθε τέχνη και άστине⁷, γιατί ποτέ δεν
ξέρεις πού θα χρειαστείς μια ρηματοσκοπούπα.

Και τι σκούπα!

Οι νέες εξωτερικές στολές ήταν πιο άνετες, πιο ελαφριές.
Το γάντι — αχ, το γάντι — είχε μεγαλύτερη ελευθερία στα
δάχτυλα... και ταυτόχρονα εκείνο το διπλό πάχος που μας
έκανε να το κοιτάμε λοξά.

(Εδώ ένιωσα την καρδιά μου να ανεβαίνει λίγο. Αυτό το
γάντι είναι το πρώτο υπονοούμενο για το... χέρι.)

Στο κράνος όλα πιο καθαρά, πιο φωτεινά.
Σαν να ήθελαν να βλέπουμε πλέον *καλύτερα* αυτά που ίσως
δεν θα έπρεπε να δούμε.

Παραλάβαμε και το κιβώτιο με τις σκούπες.
Το αυτόνομο τις φόρτωσε στο ρόβερ.
Ο κόκορας πήρε θέση σαν αεροσυνοδός.

— «Η αποστολή μας είναι να περιποιηθούμε τον νέο χώρο
προσγειώσεων.»

Με ύφος...γιορτινό.

Εννοούσε «να σκουπίσουμε», αλλά το είπε ευγενικά, μην
πάθουμε πολιτισμικό σοκ από την πραγματικότητα.

Πέντε ομάδες μαζί.

Εμείς είχαμε αναλάβει το κομμάτι κοντά στον λόφο.
Απόσταση 500 μέτρα από τον χώρο προσεδάφισης έως την
πλαγιά — όλη για εμάς.

---

⁷ Άφησε τη

Ξεκινήσαμε.

Όχι, δεν περπατούσαμε — παρελαύναμε σαν
εξηπρεσιονιστική χορωδία.

Δύο-δύο απλωθήκαμε.

Και οι σκούπες... Τι πράγμα ήταν αυτές οι σκούπες!

Μόλις ενεργοποιούσες τη συσκευή, *τραβούσε* τη σκόνη, κι
εκείνη τραβούσε κι άλλη σκόνη, κι άλλη...

Φαινόμενο ντόμινο σε Σεληνιακή έκδοση.

Και στο τέλος, κλικ, το κουμπί. Κι όλο το κουβάρι έμπαινε
στη σακούλα.

Το χνούδι της σκούπας;

Αγνό, καθαρό, σαν να μόλις βγήκε από το πακέτο. Ούτε
κόκκος πάνω του.

Από πίσω, το αυτόνομο.

Αθόρυβο. Σεληνιακά φιλικό.

Σαν να περίμενε υπομονετικά να του φορτώσουμε το
επόμενο σακί.

— «Γιατί δεν τα κάνουν όλα αυτά αυτόνομα;»

— «Παραβαίνεις τον βασικό κανόνα», είπε.

— «Δεν ρωτάς ποτέ το “γιατί” και το “πώς”.»

— «Το μάθαμε στην εκπαίδευση. Ισχύει και εδώ.»

Την ώρα εκείνη ήρθε η Δανάη με τον χυμό μου.

Κομπή, ψύχραιμη, σχεδόν αόρατη — σαν να είχε
εκπαιδευτεί να εμφανίζεται ακριβώς τη στιγμή που η σκέψη
μου χρειαζόταν μια άγκυρα.

Σαν να διάλεξε επίτηδες τη στιγμή για να μου χαρίσει
εκείνο το βλέμμα που έλεγε:

«Να το... περνάς κι εσύ εκπαίδευση τώρα;»

Κι εγώ να σκέφτομαι:
Μαθαίνω τον κανονισμό; Μπαίνω κι εγώ στο παιχνίδι; Ή
μήπως το παιχνίδι... με έβαλε μόνο του;

Ο «Καθ'ομοίωσιν» συνέχισε ακάθεκτος, σαν να μην υπήρχε
ανθρώπινη παρουσία πέρα από το στόμα του που ξετύλιγε
μυστικά.

Ναι, κάναμε καλή δουλειά, είπε και ανασήκωσε λίγο το
ποτήρι του προς τον ουρανό, σαν πρόποση σε αόρατο
ακροατήριο.

Τι να σου κάνουν δεκαέξι σκούπες σε πλάτος ογδόντα
μέτρων;

Κι όμως... η δουλειά μας φαινόταν από διακόσια μέτρα.
Πίσω μας έμενε μια λωρίδα καθαρή σαν χειρουργικό
τραπέζι.

Φτάσαμε στο τέλος του διαδρόμου.

Ανάπαυση. Αλλαγή φιάλης.

Το όργανο έδειχνε 80% — θα 'βγάζε και άλλη μισή μέρα
άνετα, αλλά ο κανόνας είναι:

«Ακούς και εκτελείς»

Έσκυψε προς το μέρος μου.

Το βλέμμα του άλλαξε. Έγινε κοφτερό σαν διακόπτης που
κατέβηκε ξαφνικά.

— «Άκου τώρα καλά. Αυτά που θα πω είναι αλήθεια. Και
τσιμουδιά πουθενά. Ακούς;»

Μπήκαμε σε νέο επίπεδο αποριών — κι εγώ έχανα έδαφος.

Δεν αργήσαμε να φτάσουμε στο τέρμα.

Η σκούπα... καλή. Η στολή... ελαφρύτερη. Τα βήματα...
σχεδόν περίπατος στη σεληνιακή άμμο.

Η εντολή εντολή: αλλαγή φιάλης και ανάπαυση.

«Ωραία», σκέφτηκα. «Τώρα αρχίζουν τα περίεργα.»

Ήμασταν στην αρχή του λόφου.

— «Το έχουμε πει αυτό. Το κατάλαβες;»

Έγνεψα. Πρώτη φορά ένιωθα πως κάνω *καθήκον* μόνο με ένα νεύμα.

— Βλέπω μπροστά μου μια πέτρα.

Όχι πέτρα... Πυραμίδα.

Σαν κάποιος να είχε θάψει κάτι από κάτω και τα χρώματα να είχαν απλωθεί γύρω της.

Πάω να καθίσω. Ακουμπάω το χέρι μου — αυτό το χέρι που βλέπεις.

Φίλε μου... και τότε...

Έκανε μια παύση. Ο αέρας της βίλας πάγωσε.

Ξεκίνησαν τα τραντάγματα.

Όπως όταν οι δονητές στα LEGO μας κουμπώνουν τα κομμάτια μεταξύ τους.

Και μετά...

Ο «λόφος» από πίσω *κατέρρευσε* σαν σκηνικό θεάτρου.

Η άμμος έπεσε και φάνηκε...

Η ΠΟΡΤΑ

Εξάγωνη. Ψηλή — αλλά όχι τόσο όσο ο λόφος.

Γυαλιστερή. Ξένη.

Φώτα άναψαν μόνα τους, λες κι ο χώρος περίμενε κάποιον.

Κι ύστερα...

Άνοιξε

Μείναμε και κοιτούσαμε, ακίνητοι σα σκιές

Χώματα κύλησαν προς τα μέσα.

Κι από το βάθος... **ανδροειδή.**

Πετάχτηκαν έξω, συνέχισε ο «καθ'ομοίωσιν».

Ξεκουκούλωσαν τη σκόνη, τα κομμάτια, τα πάντα. Σαν να ήξεραν τι πρέπει να καθαρίσουν. Σαν να είχαν ξαναβγει χιλιάδες φορές.

Και μετά γύρισαν μέσα.

Και η πόρτα... έκλεισε.

Απαλά.

Δεν είμαστε μόνοι

— «Δεν είμαστε μόνοι μας, ακούς;

Και αυτά τα ανδροειδή... **δεν ήταν δικά μας.»**

Αυτό το τελευταίο το είπε χαμηλά.

Σαν εξομολόγηση που βγήκε παρά τη θέλησή του.

— Μας μάζεψαν και μας γύρισαν πίσω.

Όπως μαζεύουν σακιά με πατάτες.

Κι ύστερα... ανάκριση. Τρεις φορές. Με λεπτομέρειες. Με επαναλήψεις.

Με γραπτές καταθέσεις.

— ***«Εσείς ανοίξατε την πόρτα όταν ακουμπήσατε την πέτρα.»***

—«Αυτό έγγραψε το πόρισμα το τελικό πόρισμα, μετά από πολλά πορίσματα.»

Τρεις μέρες μετά ξαναπήγαν.
Οι μεγάλοι. Οι επιστήμονες. Και... «φάγανε πόρτα»

Δεύτερη φορά.
Πάλι «φάγανε πόρτα»

Κάπου εκεί άρχισαν οι συσκέψεις.
Μαραθώνιες. Βαρυσήμαντες.
Τούτα τα έμαθα μετά όταν αναβαθμίστηκα «Παρατηρητής
Εξωτερικών και Εσωτερικών Διεργασιών» μαζί
αναβαθμίστηκε και η πρόσβαση μου στη γνώση.

Ξαναπήγαν τρίτη φορά.
Να δουν τι θα γίνει. Αναπαράσταση.

Πριν ανατείλει ο ήλιος.
Λάθος.

Όλοι στις θέσεις.
Όλοι παίζουμε το ρόλο μας.
Ακουμπώ την πέτρα.
Τίποτα.

Ο ήλιος βγήκε

Πρόβα Νο2..
Ανησυχία. Πίεση.

Ξεκινήστε, άκουσα.

Κάνω δυο βήματα.
Ακουμπώ την πέτρα.

Και η πόρτα... ανοίγει.

Επιφωνήματα.
Χαρά.

Νίκη.

Αλλά κλείνει πάλι.

Ξανακουμπώ.

Ξανανοίγει.

Σκουπίζω ασυναίσθητα με το χέρι μου λίγο χώμα.

Αποκαλύπτεται ένα σχήμα που έδειχνε μια παλάμη από ένα χέρι, μέσα στην παλάμη ένα τρίγωνο.

Πράσινο. Αναβοσβήνει.

Το αγγίζω.

Το τρίγωνο σταματά.

Η πόρτα κλείνει.

Το τρίγωνο γίνεται κόκκινο.

— Συμπέρασμα; είπε και έκλεισε το μάτι.

— *Χρειάζεται να έχει ανατείλει ο ήλιος.*

— *Το τρίγωνο κόκκινο κλειστή.*

— *Το ακουμπάμε, γίνεται πράσινο, ανοίγει.*

— *Και μην καθυστερείτε: κλείνει μόνη της.*

Θέλησαν όλοι να την ανοίξουν.

Όλοι να ακουμπήσουν την πέτρα.

Τίποτα δεν έγινε.

Μέχρι που το κατάλαβαν.

Μόνο ένα χέρι την ανοίγει.

Αυτό το χέρι

Που κουνά τώρα μπροστά μου. Που λάμπει κάπως διαφορετικά.

Που δεν μοιάζει... ΤΩΡΑ ... εντελώς ανθρώπινο.

— «Έμαθες τα μεγάλα μυστικά.»

Κουρασμένη ακουγόταν η φωνή του. Σαν να άδειασε ενέργεια.

— «Είναι δέκα. Πάω να πάρω τα έξι χάπια μου. Μετά στο μηχανήμα. Στις έντεκα... σιωπητήριο.»

Σηκώθηκε. Έφυγε αργά.

Με άφησε να τρέμω — δεν ήξερα αν ήταν η δροσιά του βουνού ή αυτά που είχα μάθει.

Η Δανάη με συνόδευσε στην είσοδο, σαν σκιά.

Ο Ψηλέας με περίμενε ήδη.

— «Πού θέλετε να πάτε;»

— «Εκεί που με πήρες... να με χτυπήσει λίγος αέρας...»

Δεν ήξερα αν μπορούσα να πω κάτι παραπάνω.

Ίσως κι αυτός να ήταν «του πάνω».

Ίσως να μην ήταν.

Καλύτερα σιωπή.

— «Ο Κύριος είπε... το Σάββατο θα είναι διαθέσιμος. Θα σας παραλάβω από το ίδιο σημείο.»

Και τότε, πριν το στόμα μου προλάβει να ρωτήσει, το μυαλό μου φώναξε:

Μα... πώς είναι τόσο σίγουρος ότι θα έρθω;

Ο οδηγός γέλασε σιγανά, σαν να έκανε πρόβα για ρόλο που ήξερε απ' έξω.

— «Κύριε... με συγχωρείται... αλλά όταν ένας άνθρωπος ακούσει αυτά που ακούσατε εσείς... δε χάνει ραντεβού.

Ούτε με καταιγίδα. Ούτε με Θεό.»

Και δυστυχώς... είχε δίκιο.

Κι έτσι γύρισα.

Από το Μαρίνα ως τη Γέφυρα, και πίσω.

Με τη σκέψη να σπάει σαν κύμα:

Δεν είμαστε μόνοι.

Και τώρα... μου ανέθεσαν ρόλους,

Βιογράφος.

Γλύπτης.

Μάρτυρας.

Κι ίσως... αυτός που θα πάρει αποφάσεις.

Και το χειρότερο;

Δεν είμαι σίγουρος αν θέλω να φύγω από το παιχνίδι.

Ήρθε το Σάββατο.
Μετά από τόσες μέρες, η ταραχή είχε καταλαγιάσει. Ένας καλός ύπνος —αυτός ο ύπνος που σε παίρνει δίχως όνειρα και σε φτύνει πίσω στην πραγματικότητα σαν να σε ξαναγέννησε— κάνει δουλειά. Κι η καθημερινότητα, αυτή η μεγάλη θεραπεύτρια, ολοκλήρωσε τα υπόλοιπα.

Βρέθηκα στα περίφημα Λιοντάρια κατά τις δέκα. Ώρα που ανοίγουν μαγαζιά, μυαλά και πορτοφόλια. Στο διπλανό τραπέζι, οι πωλήτριες από το απέναντι εμπορικό έπιναν το πρώτο τους καφεδάκι. Εγώ, πιστός: φραπέ σκέτο. Το σήμα κατατεθέν του ανθρώπου που κάνει πως δεν τον αγγίζει τίποτα.

Χαμογελούσα μόνος μου, σαν να είχα μόλις ακούσει καλή ατάκα.

Σκεφτόμουν ότι σήμερα έχω... ραντεβού.

Στο Μαρίνα.

Στο τραπέζι μας.

Που όμως δεν θα πάω.

Ή έτσι έλεγα στον εαυτό μου.

«Όχου... μπλέξαμε», σκέφτηκα.

Με τις τρελές ιστορίες — συγγνώμη, *εκκεντρικές* ιστορίες.

Είναι πλούσιος, μην το ξεχνάμε.

Δεν πρόλαβα να τελειώσω ούτε την τρίτη ρουφηξιά απ' τον φραπέ — τον φραπέ που έπινα με το γνωστό

«επαναχρησιμοποιούμενο» πλαστικό καλαμάκι,

εκείνο που, αν το γύριζες λίγο στο φως, έβλεπες πάνω του την αδιόρατη ενοχή του:

βαφτίστηκε «επαναχρησιμοποιούμενο» για να περάσει από

την οικολογική λογοκρισία σαν λαθρεπιβάτης καλά κρυμμένος στις αποσκευές.

Και τότε...

να σου ο Ψηλέας, ντυμένος πάντα με τα λευκά του — λες και είχε βγει από boutique για Εγγλέζους ναυτικούς — ξεπροβάλλει από τη στοά του 50 τετραγώνου, ρίχνοντας βλέμματα δεξιά κι αριστερά σαν να αναζητούσε κάποιον συγκεκριμένο.

Χαμογέλασα.

«Άλλος έχει το πρωινό ραντεβού», σκέφτηκα, αυτάρεσκα.

Το χαμόγελο κράτησε όσο ένα κουνούπι πετάει από την Κνωσό .....

Στο επόμενο δευτερόλεπτο, ο Ψηλέας γύρισε, με είδε, και ένα μικρό, λιτό, *ευγενικά νικηφόρο* μειδίαμα φάνηκε στα χείλη του.

Το μειδίαμα εκείνο που λέει ξεκάθαρα: «Σε βρήκα» χωρίς να χρειαστεί να αρθρώσει συλλαβή.

— «Καλημέρα σας», είπε. «Ο Κύριος σας περιμένει. Αν συμφωνείτε, παρακαλώ ακολουθήστε με. Έχουμε αρκετό δρόμο μπροστά μας.»

Τι να του έλεγα;

Ότι δεν είχα καμία πρόθεση να πάω στο απογευματινό ραντεβού;

Πλέον, η περιέργεια μου έκανε κόζα-μετζόρε με τη λογική μου.

Ακόμη χειρότερα, ότι ολόκληρη η κατάσταση μύριζε περισσότερο περιπέτεια παρά σύνεση;

Από το στόμα μου βγήκε κάτι πολύ πιο κοινωνικό – και προδοτικό:

— «Προχωρήστε... να πληρώσω και έρχομαι.»

— «Δεν χρειάζεται. Όλα είναι τακτοποιημένα», είπε. Με μια ευγένεια που έμοιαζε—κατά έναν περίεργο τρόπο— υποχρεωτική.

Την ίδια στιγμή ο σερβιτόρος κατέβαζε στο τραπέζι το ταψί γαλακτομπούρεκο του καταστήματος.

— «Αρέσει πολύ στον Κύριο», είπε ο Ψηλέας. Και με την ευκαιρία, μου ζήτησε να αγοράσω ένα ταψάκι.

Ένας Θεός ξέρει τι θα λογιάζει ο σερβιτόρος στο τέλος της βάρδιας:

«Ο ένας παίρνει καφέδες, ο άλλος παίζει Σεληνιακές περιπέτειες και ψωνίζει γαλακτομπούρεκα κατόπιν εντολής ανώτερης αρχής...»

Κατηφορίσαμε την 25η Αυγούστου.

Το καλογουλισμένο αυτοκίνητο μας περίμενε, σαν να στεκόταν σε στάση προσοχής.

Απομακρυνθήκαμε από την πόλη.

Περάσαμε Μοίρες, Τυμπάκι...

Ύστερα αρχίσαμε να ανεβαίνουμε στα Καπετανιανά.

Το βουνό δεν άρχισε ξαφνικά, άρχισε ύπουλα.

Πρώτα οι ελιές. Εκείνες οι αμέτρητες, τακτοποιημένες, καλοζυγισμένες — σαν στρατιώτες που ξέρουν ότι υπηρετούν έναν από τους πιο εύφορους τόπους της Κρήτης.

Μετά, σιγά-σιγά, ο δρόμος έγινε φίδι.

Κι οι ελιές άρχισαν να λιγοστεύουν, σαν να μας έλεγαν:
«Από δω και πάνω... μόνοι σας.»

Περάσαμε τους πρόποδες και τότε άρχισε η πραγματική ανάβαση.

Οδηγούσε ο Ψηλέας, αμίλητος όπως πάντα, λες και είχε υπογράψει συμβόλαιο σιωπής με την εταιρεία που τον κατασκεύασε.

Κι εγώ, ο έρμος, παρατηρούσα το τοπίο να γίνεται ολοένα πιο άγριο — όχι όμορφο άγριο, αλλά εκείνο το αρχέγονο που σου θυμίζει γιατί οι παλιοί είχαν θεούς για κάθε λόφο και κάθε πέτρα.

Τα Αστερούσια δεν είναι απλώς βουνά.

Είναι μια πέτρινη προειδοποίηση.

Γυμνά, απότομα, με τις πλαγιές τους σμιλεμένες από ανέμους που ταξιδεύουν από την Αφρική για να ξεσπάσουν εδώ.

Τα βράχια στηρίζονταν μεταξύ τους όπως μπορούν — όχι γιατί θέλουν, αλλά γιατί κανείς δεν θα τα μαζέψει αν πέσουν.

Σε κάθε στροφή, η Μεσσαρά μίκραινε πίσω μας σαν να συρρικνωνόταν η ιδέα της λογικής.

Το Νότιο Κρητικό πέλαγος⁸ απλωνόταν σαν μια ανεξάντλητη μπλε σελίδα, κι εγώ να σκέφτομαι ότι κάτω χαμογελούν τουρίστες, ενώ εδώ πάνω ούτε ο διάβολος δεν ανεβαίνει χωρίς GPS.

Όσο ανεβαίναμε, το πράσινο εξαφανίστηκε εντελώς.

Έμειναν μόνο θάμνοι γαντζωμένοι στο χώμα σαν να είχαν

---

⁸ Παλιά ονομαζόταν Λιβυκό πέλαγος.

προσωπική κόντρα με τον θάνατο, και βράχια — πολλά βράχια — που σε κοιτάζαν μ' εκείνο το ύφος:
«*Αν πέσεις, σε κρατάμε εμείς. Για πάντα.*»

Και τότε το είπα μέσα μου, χωρίς καμία υπερβολή:
Αν υπήρχαν λύκοι εδώ πάνω, δεν θα μας κυνηγούσαν. Θα μας περίμεναν.
Δύο ψυχές: η μία αμίλητη, η άλλη μισοπιωμένη – και οι δύο εύκολες λεία.

Όταν φτάσαμε επιτέλους στα 750 μέτρα, στα Καπετανιανά, ένωσα την παράξενη ηρεμία που έχει ένας τόπος που δεν χρειάζεται ανθρώπους — αλλά αν έρθουν, τους δέχεται με μια παγερή ευγένεια.

Σιωπή.

Αέρας που σφύριζε σαν να μας καταμετρεί.

Και το χωριό, σκαρφαλωμένο σαν παρατηρητήριο πάνω από τον κόσμο.

Εκεί, ανάμεσα σε πέτρες και σύννεφα, κατάλαβα πως ό,τι κι αν με περίμενε...

ήταν ήδη πολύ μεγαλύτερο από μένα.

Φτάνοντας μπροστά στο συγκρότημα, ένα από εκείνα τα πετρόχτιστα οχυρά της χλιδής, κατάλαβα αμέσως ότι εδώ *ούτε η ορεινή αγριάδα ούτε ο άνεμος* έχουν δικαίωμα εισόδου.

Οι τοίχοι ήταν τόσο ψηλοί που, αν τους έβλεπε ο Δαίδαλος, θα έλεγε:

«*Όχι... πάλι από την αρχή;*»

Και το πιο εξοργιστικό;

Κανένα παράθυρο.

Ούτε χαραμάδα.

Σαν να μην ήθελαν να βλέπουν έξω — ή, πιο πιθανό, να μην βλέπει κανείς μέσα.

Ο Ψηλέας ούτε που φάνηκε να ενοχλείται. Κατέβηκε, ήρθε στην πόρτα μου, την άνοιξε με εκείνη την τελετουργική κίνηση που κάνει μόνο ένας άνθρωπος που έχει προπονηθεί να λέει «παρακαλώ» χωρίς φωνή.

— «Παρακαλώ προχωρήστε... γνωρίζετε.»

Αν μου έλεγε λίγο πιο επίμονα ότι είμαι του σπιτιού, θα του ζητούσα και το Wi-Fi.

Προχώρησα διστακτικά προς τη μεγάλη, σιδερένια, αδιανόητα βαριά πόρτα. Καθώς πλησιάζαμε, άνοιξε από μόνη της, όχι με τον θόρυβο ταινίας επιστημονικής φαντασίας, όχι... Μάλλον με τον ήχο που θα έκανε ένας καλός μπάτλερ: *«Εμπρός, περάστε... και μην αφήσετε ίχνη.»*

Ο σεκιουριτάς κοντά στην πτέρυγα παρακολούθησε κάθε μας βήμα.

Δεν ήταν απλώς στη βάρδια του — *ήταν μέρος της ατμόσφαιρας.*

Μπήκα μέσα και... για ένα δευτερόλεπτο, ένιωσα πραγματικά χωριάτης που κατέβηκε για πρώτη φορά στα Χανιά το '50:

Φως, πέτρα, ξύλο, γυαλί — και ένας διάκοσμος που ουρλιάζει λεφτά χωρίς να τα δείχνει.

Και τότε ήρθε η φωνή.

— «Καλησπέρα σας.»

Πάγωσα.

Όχι μεταφορικά.

Πάγωσα τόσο που σκέφτηκα να ζητήσω κουβέρτα.

Η Δανάη στεκόταν μπροστά μου, χαμογελαστή και ευγενική, όπως ακριβώς φαντάζεσαι μια «γραμματέα του Κυρίου» σε τέτοιο μέρος.

Ευτυχώς δεν κρατούσε tablet —τα έχω συνδέσει με άσχημα νέα.

— «Ο κύριος σας περιμένει στην πισίνα.»

Φυσικά.

Στην πισίνα.

Γιατί ένας άνθρωπος που έχει περάσει τη μισή ζωή του σε υπόγειες στοές της Σελήνης, προφανώς ξεκουράζεται δίπλα στο νερό.

Τη στιγμή που εγώ αγχώνομαι και μόνο που ακούω τη λέξη «πισίνα», μην τυχόν και ζητήσουν να βγάλω παπούτσια.

Ακολούθησα τη Δανάη σε διαδρόμους όπου ο ήχος των βημάτων μου ακουγόταν σχεδόν παράταιρος — σαν να παραβίαζα τη σιωπή ενός ναού.

Κάθε τόσο έριχνα ματιές γύρω: στη λιτή πολυτέλεια, στις επιβλητικές γωνίες, στα κομμάτια τέχνης που προφανώς είχαν το ίδιο κόστος με ένα μικρό διαμέρισμα.

Και τότε... τον είδα.

Ξαπλωμένο σε μια ξαπλώστρα, κρατώντας ένα ποτήρι νερό με το ύψος ανθρώπου που έχει κουραστεί ακόμα κι από το ότι ζει.

— «Καλησπέρα...» είπε χωρίς να κουνηθεί. «Η Δανάη μου είπε ότι φτάσατε. Καλώς ήρθες, Όσιε.»

Φυσικά.

Όσιος.

Ο ρόλος μου είχε πλέον καθιερωθεί.

— «Είστε... λίγο αδιάθετος;» τόλμησα.

— «Αδιάθετος; Όχι. Απλώς αυτό το μηχάνημα...» είπε και χτύπησε ελαφρά το μεταλλικό πάνελ δίπλα του,

«αποφάσισε να μου θυμίσει ότι το χρειάζομαι.

Εδώ πάνω το κλίμα ... κάνει καλό στην υγεία μου. Έτσι αποφάσισαν, για μερικές μόνο μέρες. Βλέπεις μόνο νερό μου επιτρέπεται. Θα τα ξαναπούμε στο καφέ.

Έλα, κάθισε. Έχω πολλά να πω.

Ίσως χρειαστώ βιογράφο.

Ίσως και κάποιον να μου φτιάξει άγαλμα.»

Με κοίταξε με εκείνο το βλέμμα του ανθρώπου που λέει αστειό χωρίς να το θεωρεί αστειό.

Κι εγώ ένιωσα ξανά εκείνο το γνώριμο μούδιασμα:

Και τότε, όσο τον άκουγα να μιλάει με εκείνη τη μισοειρωνική, μισοεξομολογητική σοβαρότητα, με χτύπησε η σκέψη:

ό,τι ζούσαμε δεν ήταν πια "ιστορίες καφενείου".

Δεν ήταν «Τα Σεληνιακά Πεπραγμένα» όπως τα βάφτισα εγώ, με την αφέλεια του ανθρώπου που πιστεύει ότι παρακολουθεί θέατρο.

Ήταν κάτι άλλο — κάτι που είχε συνέπειες, πρωτόκολλα, αποσιωπήσεις.

Κι εγώ;

Εγώ δεν ήμουν πια ο θεατής.

Ήμουν ο *βιογράφος*.

Αυτός που πρέπει να θυμάται λεπτομέρειες, όχι να νομίζει ότι "παίζει ρόλους".

Και ο ρόλος αυτός... δεν είχε καμία σχέση με τις αποφάσεις που έλεγε ότι ίσως θα πάρω.

Τι αποφάσεις;

Για ποιον;

Για μένα;

Για άλλους;

Δεν μου το εξήγησε.

Αλλά μου φόρεσε τον τίτλο σαν μετάλλιο — ή σαν βάρος.

—Θυμάσαι που είχαμε σταματήσει;

—Το πόρισμα ήταν ότι μόνο εσείς μπορούσατε να ανοίξετε την πόρτα, είπα.

Και μετά... σας μάζεψαν όλους και επιστρέψατε για να καταστρώσουν τις επόμενες κινήσεις.

— «Να ενημερωθούν οι μεγάλοι», είπε.

Κι εγώ ρώτησα — σαν μωρό που προσπαθεί να χωρέσει στον κόσμο των μεγάλων:

—Ποιοι είναι οι μεγάλοι; Και ο λαός; Δεν θα μάθει τίποτα; Με κοίταξε σαν να είχα μόλις κάνει την πιο αφελή ερώτηση του αιώνα.

— «Στρατιωτικές εγκαταστάσεις ήταν. Δεν θυμάσαι;»

Και πριν προλάβω να ξαναρωτήσω κάτι — γιατί κακά τα ψέματα, οι απορίες είχαν αρχίσει να γεννοβολάνε — μου πέταξε εκείνο το ψυχρό:

— «Πρόσεχε. Αν επαναλαμβάνουμε συνέχεια τα παλιά, δεν μας φτάνει ο χρόνος.

Δεν είμαστε σχολείο. Δεν μαθαίνουμε με την επανάληψη εδώ.»

Ένωσα ένα ρεύμα ψύχους να περνά από την πλάτη μου.
Όχι από τον αέρα — από το νόημα.

Λίγο ακόμη και θα έτρωγα καμιά *σφαλιάρα* σαν μαθητούδι που χαζεύει το παράθυρο την ώρα του μαθήματος.

Και τότε — ως από μηχανής θεά η Δανάη — ήρθε και άφησε μπροστά μου τον χυμό πορτοκάλι.

Με τη γλυκιά εκείνη ηρεμία που σβήνει εντάσεις πριν καν ανάψουν.

Πάνω στην ώρα.

Αλλιώς μπορεί και να ένιωθα το χέρι του στο σβέρκο μου να με επαναφέρει στην τάξη.

—Ναι λοιπόν... συγκροτήθηκε η νέα ομάδα.

Είκοσι άνθρωποι — ή περίπου άνθρωποι, αν μετρήσεις και τον Στρατηγό, που έμοιαζε περισσότερο με θεσμό παρά με άτομο.

Δεκαέξι τα μέλη.

Ένας εγώ.

Δύο οι οδηγοί.

Και ο Στρατηγός, ο Επικεφαλής.

Τίτλος, όχι όνομα — όσο και αν προσπαθούσα δεν μπορούσα να τον φανταστώ να βγάζει τα σκουπίδια στο σπίτι του ή να γράφει λίστα για το σουπερ μάρκετ.

Η λέξη «Στρατηγός» ήταν ολόκληρο οικοσύστημα από μόνη της.

Προς το παρόν, όμως, όλοι μας ήμασταν αριθμοί.

Ανώνυμοι.

Λες και η Σελήνη ζητούσε πρώτα να ξεφλουδίσουμε όλα τα παλιά μας στρώματα και μετά να ξαναγεννηθούμε.

Εγώ ήμουν ο **14**.

Ακόμη αβάππιστος — σε λίγο καιρό θα γινόμουν
«Καθ'ομοίωσιν», αλλά μέχρι τότε, απλώς... *δεκατέσσερα*.

Η ταυτότητα στο λαιμό μου έγραφε:

Παρατηρητής Εσωτερικών & Εξωτερικών Διαδικασιών

— δύο γραμμές ολόκληρες.

Και από κάτω, στη μέση, ο αριθμός 14.

Σαν φανταρίστικος “Νούμερο! Εκεί!” αλλά στο διάστημα.

Στην πίσω πλευρά, το barcode.

Ο «σειριακός αριθμός μου».

Το σεληνιακό ΑΜΚΑ μου — που ίσως να είχε περισσότερη
αξία από το επίγειο, αν το καλοσκεφτείς.

Η στολή των άλλων μελών όμως... εκεί ήταν το ζουμί.

Στους ώμους τους είχαν σιρίτια με δύο αστέρια.

Δύο!

Εγώ ούτε στρας δεν είχα.

Στο μπράτσο τους, σημαίες.

Δεκαέξι σημαίες.

Δεκαέξι χώρες.

Δηλαδή δεκαέξι κράτη αποφάσισαν να μοιραστούν ένα
μουσικό που εγώ κατά λάθος ξεκλείδωσα τρίβοντας μια
πέτρα.

Αν αυτό δεν είναι γεωπολιτικός σουρεαλισμός, τι είναι;

Και ναι.

Η Ελλάδα ήταν μέσα.

Χωρίς να το ξέρει.

— «Υπάρχουν κι άλλοι Έλληνες εκεί πάνω», είπε ο
«Καθ'ομοίωσιν.»

«Τρεις. Όχι από τα μέρη μας... από την μεγάλη Ελλάδα.»

— Και πώς το ξέρετε; τόλμησα. «Αφού δεν επιτρέπουν
επικοινωνία μεταξύ ομάδων.»

Με κοίταξε έτσι όπως κοιτάζουν οι δάσκαλοι μαθητή που
ρώτησε κάτι *γελοία* προφανές.

— Δεν θυμάσαι τις λεπτομέρειες. Θα θυμώσω.

Μικρή παύση. Σήκωσε το χέρι με το ποτήρι, έκανε έναν
κύκλο στον αέρα σαν να ανακάτευε αόρατο καφέ.

«Όταν αναβαθμίστηκα από Τεχνικός σε Παρατηρητής» —
έκανε εκείνο το χαρακτηριστικό κυκλικό γύρισμα του
καρπού, σαν μαέστρος που διευθύνει ορχήστρα από
απόρρητα μυστικά — «αναβαθμίστηκα και στην πρόσβαση
στη **γνώση**.»

Στάθηκε πάνω στη λέξη.

Κυριολεκτικά την άφησε να αιωρηθεί ανάμεσά μας σαν
θυμίαμα.

Γνώση.

Όχι «πληροφορίες».

Όχι «έγγραφα».

Όχι «διαβαθμισμένα δεδομένα».

Γνώση

Άντε πάλι, νέος γρίφος γιατί «γνώση»;

Γιατί όχι το κλασικό «έχω πρόσβαση σε απόρρητες
πληροφορίες», όπως λένε στις ταινίες; Γιατί να
χρησιμοποιήσει λέξη που κουβαλάει βάρος — σχεδόν

τελετουργικό; Μου δημιούργησε περισσότερες απορίες απ' όσες έλυσε.

Πάντως, συνέχισε, «Έλληνας εγώ, Έλληνες κι εκείνοι... τους βάλανε να δοκιμάσουν την πόρτα. Μήπως γίνουμε δύο. Ή — ιδανικά — τρεις.»

— «Δηλαδή... τρία χέρια που ανοίγουν την πόρτα;» είπα, προσπαθώντας να ακουστώ έξυπνος.

Με κοίταξε λες και του έφερα ένα κουταβάκι που έμαθε να δίνει πατούσα.

—«Βρε το άτιμο... πώς τα πιάνει!» είπε με εκείνη τη χλεύη που είναι μισή κοροϊδία, μισή αγάπη — και 100% εκνευριστική.

—«Ελάτε τώρα... μη με πειράζετε», αποκρίθηκα για να σώσω ό,τι είχε απομείνει από την αξιοπρέπειά μου.

Και γέλασε.

Ή μάλλον — έκανε εκείνο το μισό σήκωμα της γωνίας των χειλιών που μοιάζει με χαμόγελο μόνο επειδή δεν υπάρχει λέξη για κάτι βαθύτερο, σαν άνθρωπος που έχει δει πράγματα πέρα από αυτό που σηκώνει ο μέσος εγκέφαλος, και που κουβαλά το βάρος τους σαν δεύτερο δέρμα.

Πλησιάσαμε τα ερμάρια, ευθυγραμμισμένα, αφαδιασμένα, πανομοιότυπα, σαν εξοπλισμός τελετής, όχι απλής αποστολής.

Αν ήταν το δικό σου, άνοιγε. Δεν γινόταν λάθος, οι ανώτεροι είχαν σχεδιάσει τα πάντα στο χιλιοστό.

Ονοματεπώνυμο, αριθμός αποστολής στη φωτεινή οθόνη,

αναγνώριση ταυτότητας. Το μόνο που έλειπε ήταν κάποιος να μας ραντίσει με αγιασμό.

Τα αυτόνομα οχήματα φόρτωσαν τον εξοπλισμό στο ρόβερ με ακρίβεια χειρουργική: διπλές φιάλες οξυγόνου, κιβώτια εργαλείων, στρατιωτικά κιτ για τους δεκαέξι.

Δεκαέξι στρατιωτικοί.

Δεκαέξι χώρες.

Δεκαέξι σημαίες στο μπράτσο, δύο αστέρια στους ώμους τους.

Κι εγώ.

Εγώ πήρα το... κλειδί.

Το χέρι μου.

Το καλύτερο, το πιο πολύτιμο εργαλείο της αποστολής — έτσι τουλάχιστον με κοιτούσαν.

Όχι σαν άνθρωπο, σαν πρόσβαση.

Γιατί η αποστολή ήταν διερευνητική.

Όχι επιστημονική.

Οι επιστήμονες θα ακολουθούσαν *αργότερα*, αν το περιβάλλον ήταν φιλικό.

Αν δεν ήταν, θα ακολουθούσε η λίστα απωλειών.

—Το ρόβερ σταμάτησε όχι μπροστά στην πόρτα, ούτε μπροστά στο διάσημο πια στύλο με το χέρι-τρίγωνο.

Με τους γήινους όρους που μού έμαθε η ζωή, θα έλεγα:

πενήντα μέτρα δεξιά — απόσταση ασφαλείας.

Ο Στρατηγός⁹ μας ενημέρωσε, με εκείνη τη φωνή που κάνει το κράνος να δονείται:

«Αν το περιβάλλον αποδειχθεί εχθρικό, το ρόβερ πρέπει να γλιτώσει.

Να μην είναι εκτεθειμένο σε ό,τι πεταχτεί έξω από την πόρτα.

Αν κάποιος επιζήσει, θα βρει καταφύγιο σε αυτό.»

Με δικούς του, στρατιωτικούς όρους το διατύπωσε — γεμάτους πρωτόκολλα και ψυχρές λέξεις.

Αλλά το ζουμί ήταν αυτό:

Αν είναι εχθρικό, όποιος γλυτώσει... καλώς να γλυτώσει.

Η αποστολή ήταν αυστηρά προγραμματισμένη να γίνει με ήλιο.

Όχι επειδή το θέλαμε — αλλά επειδή χωρίς ήλιο, η πόρτα δεν άνοιγε.

— «Ναι, θυμάμαι!» πετάχτηκα, ενθουσιασμένος σαν μαθητούδι που ξαφνικά ξέρει την απάντηση.

Για μια στιγμή, ήθελα να πω «κύριε» πριν το "θυμάμαι".

Ο «Καθ'ομοίωσιν» έκανε ένα μικρό νεύμα. Αδύνατον να καταλάβεις αν ενέκρινε ή απλώς σημείωσε τη βλακεία μου.

—Προηγήθηκα. Το τρίγωνο αναμμένο, σταθερό.

Το άγγιξα.

Η πόρτα άνοιξε — σαν να περίμενε εμένα και μόνο εμένα.

---

⁹ Το προηγούμενο παρατσούκλι του ήταν Κόκορας.

Η ομάδα μπήκε διστακτικά, ένας-ένας, μέχρι το κατώφλι.
Τελευταίος εγώ.
Πάντα τελευταίος.

—Σχημάτισαν κύκλο, εγώ και ο Στρατηγός στο κέντρο του κύκλου, σαν δύο ακίδες σε πυξίδα.
Περάσαμε ώρα — αν και η ώρα στη Σελήνη είναι παράξενη — να εξετάζουμε το χώρο.

Τότε η πόρτα έκλεισε.

Και είδαμε το πρώτο αδύνατο πράγμα.

Φωτισμός.

Όχι ηλεκτρικός.

Όχι τεχνητός.

Όχι σαν τα φώτα του θόλου.

Φως φυσικό — ή κάτι που έμοιαζε υπερβολικά φυσικό για να είναι φτιαχτό.

Έτσι έμοιαζε.

Σαν χώρος που αναπνέει.

Σαν αίθουσα που έχει... ουρανό.

Και την ίδια στιγμή, το όργανο ζωτικής ένδειξης έδειχνε κόκκινο μηδέν.

Μηδέν αέρας.

Μηδέν αναπνοή.

Μηδέν ζωή.

Ο εγκέφαλος έλεγε «μηδέν».

Τα μάτια έλεγαν «όχι».

Ο χώρος...
Δεν ήταν δωμάτιο.
Ούτε σήραγγα.
Ήταν κάτι ενδιάμεσο.
Σαν τις σήραγγες που είχα σκάψει — είπε — αλλά
μεγαλύτερη. Πιο ευρύχωρη. Πιο... *σκεπασμένη από νόημα.*

«Το ρόβερ θα χωρούσε άνετα εδώ μέσα,» σχολίασε. «Και
θα είχαμε και χώρο να... παρελάσουμε.»

Ήταν το κοντινότερο που τον είχα ακούσει ποτέ σε
χιούμορ.
Ίσως να ήταν απλώς νευρικότητα.

—Προχωρήσαμε μέσα, βαθύτερα.
Η ομάδα κινούνταν σαν ένα σώμα — στρατιωτικά,
συγκροτημένα, με την ένταση ενός ύπνου που δεν έγινε.
Και τότε τα είδαμε.
Τα δύο Ανδροειδή δίπλα μας και άλλα δύο στον απέναντι
τοίχο.
Κολλημένα στον τοίχο.
Σαν να είχαν φυτευτεί εκεί από χέρι γλυπτού.
Ακίνητα.
Άψυχα.
Με ένα μικρό λευκό φως στο μέτωπο — όχι δυνατό, όχι
επιθετικό.
Σαν να δήλωναν:

Είμαστε εδώ.
Δεν κοιμόμαστε.
Δεν ενοχλούμε.
Μην προκαλέσεις.

Κανείς δεν τα άγγιξε.
Κανείς δεν έβγαλε άχνα.

Περάσαμε μπροστά τους, με την προσοχή που θα έδειχνες
σε σκύλο που δεν ξέρεις αν είναι αδέσποτος ή
εκπαιδευμένος δολοφόνος.

Μερικά λεπτά παρακάτω — που για μένα ήταν αιώνας σε
συσχευασία δευτερολέπτων — βρεθήκαμε μπροστά σε
δεύτερη πόρτα.

Αυτή... διαφορετική.
Στο πάνω μέρος είχε κάτι σαν τζάμι.
Διαφανές.
Σα τζάμι, αλλά πιο καθαρό, πιο «τέλειο» από ό,τι μπορεί να
φτιάξει η Γη.

Πάλι το τρίγωνο.
Και στις δύο πλευρές.

Ο Στρατηγός άπλωσε το χέρι πρώτος.
Τίποτα.

Η σειρά μου.
Ένα άγγιγμα. Ένα τίποτα.
Και ξαφνικά πολλά.

Η αίθουσα πίσω από την πόρτα φωτίστηκε σαν να άναβε ο
ήλιος.
Ύστερα η πόρτα άνοιξε — **δεύτερη πόρτα που μόνο εγώ
μπορούσα να ανοίξω.**

Δεν θα το κρύψω: κάτι μέσα μου... φούσκωσε.
Περηφάνια; Ματαιοδοξία;
Μια ύπουλη αίσθηση ότι, ναι, ίσως είμαι όντως «το κλειδί»;

Και για πρώτη φορά ένιωσα ότι κατοχυρώνω τη θέση μου στα «νέα πράγματα» — ό,τι κι αν σημαίνει αυτό. Και πίστεψέ με... θα σήμαινε πολύ περισσότερο απ' όσα μπορούσα τότε να φανταστώ.

Πείνασα. Περασμένες δύο. Τώρα που ο «*Καθ'ομοίωσιν*» έκανε διάλειμμα, μπόρεσα επιτέλους να το αισθανθώ: το στομάχι μου γκρίνιαζε περισσότερο κι από λογιστή στον ΕΝΦΙΑ¹⁰.

Ο ήλιος — αχ αυτός ο ήλιος, ο υπαίτιος για όλες τις σεληνιακές περιπέτειες που ξετύλιγε μπροστά μου — έγερνε σιγά προς το πέλαγος. Ήταν ακόμα ψηλά, αρκετά ψηλά ώστε να μην έχει έρθει η ώρα για το αγαπημένο ηλιοβασίλεμα του οικοδεσπότη μου.

Πάτησε ένα κουμπί στην πολυθρόνα του. Σαν σκηνή από χορογραφημένη ταινία, μια κοπέλα εμφανίστηκε σχεδόν αμέσως και στάθηκε μπροστά του.

— Χλόη, αγαπητή μου Χλόη, είπε. «Ετοιμάσε, σε παρακαλώ, για δύο... στη *αγαπημένη* μου γωνιά.»

Ούτε που με κοίταξε για επιβεβαίωση. Τόσο σίγουρος ήταν ότι θα μείνω, τόσο βέβαιος ότι το στομάχι μου — και η περιέργειά μου — ήταν αδύνατο να αντισταθούν.

Και πράγματι: ποιος τρελός φεύγει; Και χώμα να μου σέρβιραν, θα το μασούλαγα με χάρη, μόνο και μόνο για να ακούσω τη συνέχεια. Το φαΐ... καταραμένη κοιλιά, πάντα ξέρει πότε να σε

---

¹⁰ Φόρος στην ακίνητη περιουσία.

προδώσει.

Μας έκοψε πάνω στο καλύτερο.

Δεύτερη πόρτα είχε ανοίξει εκεί πάνω — τι είχε μέσα;
Άδεια; Αδύνατον.

Δεν στέκεται λογικά, ούτε στα μαθηματικά, ούτε στην
επιστημονική φαντασία, ούτε στους εφιάλτες.

Με αυτές τις σκέψεις κόλλησα, μέχρι που η Χλόη με
τράβηξε από το νοητικό μου ταξίδι.

— «Έχετε κάποια ιδιαίτερη προτίμηση για το γεύμα σας;»
Με ρωτούσε λες και ήμασταν σε πολυτελές εστιατόριο της
Νέας Υόρκης.

— «Προτιμώ... εκπλήξεις, απάντησα.»

Και το πίστεψα μονάχα κατά 30%.

— «Τέλεια, είπε με ένα χαμόγελο που θύμιζε άνθρωπο που
ξέρει *ήδη* τι θα σου αρέσει. «Δεν σας λέω τι..., πάντως θα
το λατρέψετε. Σε 30 λεπτά θα είναι έτοιμο.»

Το «θα το λατρέψετε» ήταν που με τρόμαξε περισσότερο.

Πώς ήξερε;

Και πού στο καλό θα έβρισκε υλικά... εδώ πάνω, στο
πουθενά;

Μαζί με αυτές τις δύο ερωτήσεις, πρόσθεσα και τρίτη:

Ο ψηλέας πώς ήξερε πού ακριβώς να με βρει σήμερα το
πρωί;

Πώς βρέθηκε *εκεί* ακριβώς που ήμουν;

Μήπως είμαι αντικείμενο μελέτης;

Το «κοροϊδο» σε κάποιο *Γελάστε παρακαλώ της*
τηλεόρασης;

Τέλος πάντων. Τώρα είμαι εδώ.

Και αφού έρχομαι αντιμέτωπος με το ρόλο του βιογράφου,
ας παίξω και τον ρόλο του κοροΐδου.

Άφησα το ποτήρι και του έκανα το νοητό σήμα:

— «Παρακαλώ...» συνεχίστε.

Έγνεψε.

Και ξαναβούτηξε στην αφήγησή του.

Μπήκαμε, στη δεύτερη αίθουσα με τη δέουσα προσοχή —
με εκείνη το προσεκτικό βήμα που κάνουν οι στρατιωτικοί
όταν πατούν έδαφος που μπορεί να εκραγεί, να τους
ρουφήξει ή απλώς να τους στραβοκοιτάξει.

Η αίθουσα...

Κενή

Τίποτα.

Κανένα ανδρειδές, κανένα φως, καμία παγίδα, κανένα
περίεργο αντικείμενο που πάλλεται.

Απλώς... κενή.

Μπροστά μας — τρίτη πόρτα.

Τα τρίγωνα γνωστά πλέον, σαν φίλοι που σε χαιρετούν με
καλή πρόθεση.

Δεν χρειάζονταν δοκιμές.

Όλοι ξέραμε ποιο χέρι θα έκανε το χατίρι της.

Και το έκανα.

Ένα χάδι.

Η πόρτα πίσω μας — *έκλεισε*.

Η νέα πόρτα — **δεν άνοιξε**.

Το πάγωμα ήταν συλλογικό.

Μπορείς να νιώσεις τον φόβο όταν εξαπλώνεται σαν κοινό κρουολόγημα: δεν έχει ήχο, αλλά έχει βάρος.

Και έπεσε πάνω μας σαν σεντόνι.

Το νιώσαμε όλοι.

Οι στολές άρχισαν να πιέζονται.

Σα να μπαίναμε στον θάλαμο αποσυμπίεσης του δικού μας σταθμού.

Ο χρόνος έμοιαζε να σκοντάφτει.

— «Είναι θάλαμος αποσυμπίεσης, ερχόμαστε από το κενό, ανακοίνωσε στην ενδοεπικοινωνία ο Στρατηγός

Και ύστερα...

Το όργανο του αρμόδιου μέλους πράσινο.

100%.

Και κάτω από αυτό, η λέξη:

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ...

Ο συνάδελφος ανακοίνωσε:

— «Υπάρχει ατμόσφαιρα.»

Εγώ νομίζω πως κράτησα την ανάσα μου περισσότερο απ' όσο άξιζε η κατάσταση.

Γιατί αν υπήρχε ατμόσφαιρα... τότε κάτι άλλο την είχε φτιάξει. Και σίγουρα δεν ήμασταν εμείς. Και σίγουρα αυτοί του την έφτιαξαν ζούσαν μέσα σε αυτή σαν και μας.

Ο στρατηγός έδωσε την οδηγία με τη φωνή εκείνου που πρέπει να ξέρει τι κάνει — ακόμη κι αν δεν ξέρει:

— «Περιμένουμε να εξισορροπηθεί η ατμόσφαιρα. Στον δικό μας αποσυμπιεστή θέλουμε οκτώ λεπτά. Εδώ... ίσως παραπάνω».

Το είπε με τόση αυτοπεποίθηση που σχεδόν το πίστεψε και ο ίδιος. Έδειξε το χέρι του — δηλαδή το *δικό μου* χέρι, το «κλειδί». Να μην ξεχνιόμαστε: ο Στρατηγός είχε βαθμό, αλλά εγώ είχα... δακτυλικά αποτυπώματα που άνοιγαν εξωγήινες πόρτες. Πού; να το φανταζόμουν όταν κόβαμε βόλτες στο Ηράκλειο τρώγοντας παγωτό.

Πριν προλάβω να ρωτήσω τι σημαίνει «ίσως παραπάνω», εμφανίστηκε η Χλόη — σαν να την είχε καλέσει σκηνοθέτης που δεν θέλει να χάνεται ούτε δευτερόλεπτο δράσης.

— «Ο Κύριος και η παρέα του μπορούν να καθίσουν. Το γεύμα σας περιμένει.»

Όλοι τον προσφωνούσαν «ο Κύριος». Εμένα — που πλέον ήμουν σχεδόν μέλος της οικογένειας, ή έστω μαθητευόμενος βιογράφος — με στόλιζαν με το πολύ ένα «παρακαλώ, περάστε». Τίμιο, λιτό, και χωρίς περιττά φτιασιδία. Μου θύμιζε εκείνες τις παλιές ενετικές σειρές που έβλεπα στην τηλεόραση:

«Εάν η ευγένειά σας επιθυμεί...»

Και μετά γινόταν της πολιορκίας το κάγκελο.

Δεν σηκώθηκα πριν σηκωθεί ο Κύριος. Όχι από πρωτόκολλο, αλλά από καθαρή άγνοια: δεν ήξερα ούτε προς τα πού βρισκόταν η «αγαπημένη του γωνιά». Αν έφευγα μόνος μου, μπορεί να με βρίσκανε να περιπλανιέμαι στη Λαγκάδα τρεις ώρες μετά.

Προχωρήσαμε τελικά κάτω από την πέργκολα της βορινής πλευράς. Λιτό τραπέζι — εξοχικό ύφος. Όχι τα «επίσημα

μαχαιροπίρουνα» των καλών σαλονιών, αυτά που τρίζουν μόλις τα ακουμπήσεις. Εδώ είχε πιάτα ανθρώπινα. Μηροστά μας το γκαζόν απλωνόταν σε πράσινο κύμα και στο βάθος ο ψηλός πετρόχτιστος τοίχος, ωραίος, επιβλητικός, καθόλου φιλόξενος. Αν το βουνό εκεί έξω ήταν αφιλόξενο, εδώ μέσα η πέτρα απλώς το συνέχιζε σε πιο πολιτισμένη μορφή.

Μεταξύ πλακόστρωτου και γρασιδιού, μικροί θύλακες από βασιλικό, θρούμπι και ένα δενδρολίβανο που είχε όνειρο καριέρας να γίνει δέντρο. Αν του έδινες λίγο χρόνο, ίσως τα κατάφερνε.

Η Χλόη είχε ετοιμάσει για τον Κύριο σούπα με όρνιθα. Ελαφρύ. Μαλακό. Αξίζει σε κάποιον που μιλά για εξωγήινες πόρτες χωρίς να χάνει την ανάσα του.

Για μένα όμως...

Οφτό αρνί.

Παιδάκια, τακτικά στο πιάτο. Με την πετσούλα που είναι ο πραγματικός λόγος που παραγγέλνει κανείς οφτό, και ας λέει ό,τι θέλει περί «παράδοσης». Σαλάτα εποχής και πατάτες τηγανητές — που, όπως ξέρουμε, είναι πάντα λίγες. Είναι νόμος: ποτέ δεν υπάρχουν αρκετές τηγανητές πατάτες, ειδικά όταν στο τραπέζι βρίσκεται έστω και ένα παιδί ή ένας πεινασμένος ενήλικος που *αρνείται* ότι είναι παιδί.

Πάγωσα.

Όχι από την πείνα — από την... ακρίβεια.

Πώς ήξερε;

Την είχα ρωτήσει τι θα προτιμούσα... μόνο μέσα στο μυαλό μου. Για να την «στριμώξω». Να την φέρω σε δύσκολη θέση. Εγώ. Που το παίζω έξυπνος.

Τελικά εκείνη με έφερε σε χειρότερη.

Μια νέα ερώτηση προστέθηκε στο πρωινό σετ αποριών μου —κάπως σαν τα μπόνους levels στα παιχνίδια:

Πώς στο καλό ήξερε τι θα επιθυμούσα;

Και πώς στο καλό τα μαγείρεψε *εδώ πάνω*, στο πουθενά;

Και πώς γίνεται να είναι έτοιμα σε 30 λεπτά;

Μέχρι να βρω απάντηση, ο Κύριος είχε ήδη καθίσει.

Εγώ — ο νέος διπλοθεσίτης «βιογράφος/κοροΐδο» — τον ακολούθησα.

Στην Καπετανιανά, το μεσημέρι είχε μια εκείνη τη σπάνια ευγένεια που δεν φωνάζει. Κάθεται διακριτικά πάνω στο τραπέζι, ανάμεσα στα πιάτα, σαν να ζητά άδεια. Εμείς ήμασταν δύο. Εγώ —ακροατής, κατά κάποιον τρόπο συνένοχος— και ο Κύριος, που έτρωγε λίγο, μιλούσε λιγότερο και θυμόταν... πάρα πολλά.

Το γεύμα είχε αρχίσει.

Κι εγώ... ήμουν έτοιμος να φάω και να καταπιώ άλλες πενήντα αποκαλύψεις μαζί με το αρνί.

Η Χλόη εμφανίστηκε σχεδόν αθόρυβα. Δεν την άκουγες, την καταλάβαινες. Ακούμπησε μπροστά μου ένα ποτήρι με δροσερό κοτσιφάλι. Μόνο μπροστά μου. Ο Κύριος ούτε το κοίταξε.

— «Δεν επιτρέπεται», είπε απλά, σαν να μιλούσε για τον καιρό.

Σήκωσα το ποτήρι, το περιεργάστηκα με τρόπο που να μοιάζει γνώριμος —όχι φυσικός, γνώριμος.

— «Μεσσαρά...» είπα αργά, «κοτσιφάλι. Κυρίαρχη ερυθρή ποικιλία της Κρήτης. Πλούσιο άρωμα. Συνήθως το

παντρεύουν με Μαντηλάρι ή και λίγο Syrah, για να του δώσουν δομή».

Με κοίταξε. Το βλέμμα εκείνο που δεν επιβιβαιώνει, ούτε διαφεύδει. Απλώς καταγράφει.

—«Σου αρέσει;» Ρώτησε η Χλόη.

—«Ναι», απάντησα. «Έχει χαρακτήρα. Δεν προσπαθεί να εντυπωσιάσει. Σε κερδίζει αργά.»

Η Χλόη χαμογέλασε —εκείνο το χαμόγελο του ανθρώπου που ξέρει πως μαγειρεύει καλά και δεν χρειάζεται να το αποδείξει. Το φαγητό ήταν απλό, καθαρό, τίμιο. Από αυτά που σε κάνουν να σωπαίνεις από σεβασμό. Το προσωπικό της βίλας κινούταν γύρω μας σαν να ήμασταν μέρος του χώρου, όχι φιλοξενούμενος.

Ο Κύριος άφησε το πιρούνι του.

— «Λοιπόν... λοιπόν», είπε.

Ήξερα πως τώρα αρχίζει.

Μπροστά μας ήταν η πόρτα. Δεξιά της, το τρίγωνο. Κόκκινο. Αναβόσβηνε στην αρχή αργά, σχεδόν καθησυχαστικά. Μετά... πιο γρήγορα. Όλο και πιο γρήγορα. Όχι απειλητικά. Αγχωτικά. Σαν να σου έλεγε: *ο χρόνος τελειώνει*. Και μαζί: *όταν σταματήσω, περίμενε την έκπληξη*. Καμία έκρηξη. Κάτι χειρότερο.

Σταμάτησε για μια στιγμή. Ήπιε λίγο νερό. Εγώ λίγο κρασί.

—Μέσα σε οκτώ λεπτά, συνέχισε, «το κόκκινο σταθεροποιήθηκε. Πράσινο. Καθαρό»

Ο Στρατηγός είπε:

— «Μάλλον είμαστε έτοιμοι. Δεκατέσσερα το χέρι.»

Και πράγματι, η λέξη *χέρι* ταίριαζε γάντι. Σε κάθε τρίγωνο —κόκκινο ή πράσινο— υπήρχε χαραγμένο γύρω του ένα χέρι. Παλάμη ανοιχτή. Και στο κέντρο της, το τρίγωνο. Δεν χρειαζόταν οδηγία. Ήταν προφανές: εκεί έμπαινε το χέρι. Όχι οποιοδήποτε. **Το εξουσιοδοτημένο»**

Το πράσινο σήμαινε *όλα έτοιμα*. Το κόκκινο... *είναι κλειδωμένα*.

«Όταν άνοιξε», είπε, «αποκαλύφθηκε ένας νέος διάδρομος. Περίπου είκοσι πέντε μέτρα. Φωτισμός παράξενος. Όχι λάμπες. Όχι σκιές. Φως σαν ξημέρωμα, αλλά χωρίς να κουράζει τα μάτια. Σαν να ερχόταν από μέσα στους τοίχους και να κατέβαινε από πάνω προς τα κάτω.»

Οι τοίχοι ήταν λείοι, με μια φωσφορίζουσα υφή. Περπατώντας, αρχίσαμε να νιώθουμε... βάρος. Όχι ξαφνικά. Σταδιακά.

«Στους τοίχους», συνέχισε, «υπήρχαν αριθμοί. Όχι λατινικοί. Ελληνικοί. Από το Θ - Η - Ζ - ς -Ε -Δ- Β - Γ - Α, εννέα μέχρι το μηδέν. Όπως τους θυμάσαι από το Γυμνάσιο. Και ανάμεσά τους, επιγραφές. *είσέρχεσθε βραδέως*. Δεν ήταν σύσταση. Ήταν οδηγία.»

Από το πέντε και μετά, το σώμα μας γινόταν πιο βαρύ. Όχι κουρασμένο. Πραγματικό.

Στο εννέα περπατούσαμε κανονικά. Σαν στη Γη. Τέρμα τα ελαφρά πηδηματάκια. Υπήρχε βαρύτητα. Πραγματική. Ο επιστήμονας της ομάδας τη μέτρησε. Γήινη.

«Δεν χρειαζόμασταν πια τα βαριά παπούτσια», είπε, «αλλά δεν μπορούσαμε να τα βγάλουμε. Πίσω μας, η πόρτα

έκλεισε μόνη της. Ο διάδρομος είχε ήδη αέρα. Πίεση. Απλώς δεν το είχαμε καταλάβει.»

Στο τέλος, άλλη πόρτα. Ίδιο σύμβολο. Το χέρι πάνω. Τσουπ. Ένας ήχος, σαν κάτι να ξεκλείδωσε. Άνοιξε.

Μπήκαμε σε μια τεράστια αίθουσα. Τρία μέτρα ύψος. Δεκαπέντε επί δώδεκα. Άδεια. Πεντακάθαρη. Τοίχοι μόνο. Στο βάθος, διάδρομοι. Και πιο πέρα, μια κυκλική κατασκευή —ράμπα χωρίς σκαλοπάτια— με ένα κενό στο κέντρο. Δύο επί τέσσερα μέτρα.

Ο φωτισμός άναψε κανονικά. Ο αέρας... κανονικός. Βγάλαμε κάσκες. Γάντια. Καμία καρτέκλα. Τίποτα περιττό.

Στην οροφή μπορούσαμε να δούμε τον ήλιο, χωρίς να μας θαμπώνει. η οροφή μας έδινε την εντύπωση ότι έμοιαζε με το δικό μας θόλο, αλλά να έχει τόση πολλή σκόνη ενώ σε αρκετά σημεία φαινόταν να περνά το φως του ήλιου. Μας έδινε την εντύπωση ότι ήλιος και φώτα συμπλήρωναν το ένα το άλλο στον φωτισμό της αίθουσας. Το παρατήρησε και ο Στρατηγός : Μάλλον αύριο θα ασχοληθείτε με την καθαριότητα. Θα συνοδεύσετε τις εξωτερικές ομάδες για να διαπιστώσουμε τι συμβαίνει με την οροφή.

Οι επόμενες ώρες μας επιφύλαξαν νέες εκπλήξεις και σοβαρά ερωτήματα, τέτοια ώστε η καθαριότητα να αναβληθεί για την επόμενη σεληνιακή ημέρα.

Στη δεξιά πλευρά, μια οθόνη. Τεράστια. Ογδόντα ίντσες τουλάχιστον. Μπροστά της, ένας πάγκος με κουμπάκια, σε ομάδες. Επιγραφές. Ελληνικοί χαρακτήρες.

Και φυσικά...

Το σύμβολο με το χέρι

Ο Κύριος σώπασε.

Σήκωσα το ποτήρι μου. Το κοτσιφάλι είχε ζεσταθεί λίγο.

Ήταν καλύτερο έτσι.

«Και μετά;» ρώτησα.

Χαμογέλασε.

Εδώ ήταν η σειρά μου.

Ακούμπησα την παλάμη.

Και *οπ* — η οθόνη φωτίστηκε, σαν να με περίμενε. Μαζί της

άναψαν και μερικά από τα κουμπάκια στον πάγκο. Το

τρίγωνο πράσινο. Ζωντανό.

Ξανακούμπησα.

Το τρίγωνο κοκκίνισε.

Η οθόνη έσβησε.

Προσπάθησαν και οι άλλοι. Ένας-ένας. Τίποτα. Σαν να μην

υπήρχε καν σύστημα. Σαν να μην υπήρξε ποτέ οθόνη.

Εγώ, αντίθετα, είχα ήδη αρχίσει να παρατηρώ τον πάγκο.

Τα κουμπάκια, τις ομάδες, τα χειριστήρια. Έμοιαζε

επικίνδυνα με ένα τεράστιο χειριστήριο PlayStation — αν το

PlayStation το είχε σχεδιάσει κάποιος με εμμονή στην

αρχαιότητα και άγνωστες προθέσεις.

Διάβαζα τις επιγραφές σχεδόν μηχανικά. Και τότε το είδα.

«φρέαρ του πάγου»

Σήκωσα το κεφάλι απότομα.

«Είναι αρχαία ελληνικά γράμματα!» φώναξα.

Η φωνή μου αντήχησε περισσότερο απ' όσο περίμενα.

Ο Στρατηγός γύρισε αργά. Πολύ αργά.

«Η ομάδα να συγκεντρωθεί γύρω μου. Ετοιμαστείτε για αναχώρηση.»

Κόντεψα να στραβοκαταπιώ.

— «Αναχώρηση;» είπα. Όχι — το βροντοφώναξα. «Τι αναχώρηση;»

Η Χλόη αναστατώθηκε ελαφρά. Με κοίταξε διακριτικά, αφήνοντας να φανεί πως ήταν εκεί. Παρούσα. Διαθέσιμη.

Να βοηθήσει — σε ό,τι κι αν ήταν αυτό που συνέβαινε.

Να βοηθήσει τι; σκέφτηκα.

Εδώ τα πράγματα εξελίσσονταν με ταχύτητα που δεν άφηνε περιθώριο ούτε για σημειώσεις, κι αυτοί... τα αφήνουν όλα και επιστρέφουν;

— «Τώρα που βρήκατε ολόκληρη οθόνη αναμμένη;» είπα.
«Τι έδειχνε;»

Ο «Καθ'ομοίωσιν» πράος μου απάντησε. Ήρεμος.
Υπερβολικά ήρεμος.

—«Σοβαρές ανακαλύψεις. Πολύ σοβαρές.

Η γλώσσα: Ελληνική. Αρχαία Ελληνική. Το είχαμε καταλάβει ήδη από τον διάδρομο.

Η βαρύτητα: γήινη.

Έπρεπε να επιστρέψουμε στη βάση. Οι ανώτεροι να δώσουν αναφορά. Να παρθούν αποφάσεις.»

— «Όχι τόσο για την τεχνολογία», είπε, «όσο για τα Ελληνικά. Ειδικά τα αρχαία.»

Εκεί ήταν που σταμάτησα να ακούω σαν άνθρωπος και άρχισα να ακούω σαν... αποδέκτης ανησυχίας.

— «Πες μου εσύ», συνέχισε. «Ποιος μιλά Ελληνικά; Μόνο εγώ; Εσύ; Είναι η μητρική σου γλώσσα τα Ελληνικά; Και οι ιδιοκτήτες; Τι σχέση έχουν με τα Ελληνικά;»

Ερωτήσεις. Η μία πάνω στην άλλη.
Το άφωνος είναι μικρή λέξη. Ανεπαρκής. Ελλιπής.

Το άναμμα της οθόνης είχε ήδη ανοίξει νέους ορίζοντες.
Και κανείς δεν φαινόταν πρόθυμος να τους διαβεί.

Νάσου και η Χλόη, να με ρωτά διακριτικά αν όλα ήταν όπως τα περίμενα — το τραπέζι εννοούσε. Γιατί όσα περιέγραφε ο «καθ' ομοίωσιν» οδηγούσαν αλλού. Πολύ αλλού.

Έλεγε κάτι. Δεν άκουγα. Ήμουν εκεί μόνο σωματικά.
Έκανε έναν ανεπαίσθητο θόρυβο. Όσο χρειάζεται για να επιστρέψω.

Και επέστρεψα.
«Σύνελθε», μονολόγησα.

Έχεις τον τίτλο του βιογράφου και του κοροΐδου. Ακούς μια αφήγηση. Εί, όχι και στη Σελήνη. Αν σου ζητήσουν να τα γράψεις, γράψε μια έκθεση ιδεών.

Παράξενα καθησυχαστική σκέψη.

Ο Στρατηγός μου ζήτησε —ευγενική διαταγή δηλαδή— να απενεργοποιήσω την οθόνη. Το έκανα. Βάλαμε ξανά κάσκες και γάντια.

Και πίσω στα δικά μας.

Σήκωσα το ποτήρι. Το κοτσιφάλι είχε πια αναπνεύσει..
Το κυρίως πιάτο είχε ολοκληρωθεί.

Η περιέργειά μου, αντιθέτως, είχε σκαρφαλώσει στο ζενίθ και κουνούσε το πόδι της ανυπόμονα, σαν μαθητής που ξέρει την απάντηση και δεν τον αφήνουν να μιλήσει.

Η Χλόη —και αυτό άρχιζε να με ανησυχεί σοβαρά— έπαυε να είναι προσωπικό. Γινόταν άνθρωπος του σπιτιού. Από εκείνους που δεν ρωτούν αν πεινάς: *το ξέρουν*. Έφερε φρούτα εποχής. Και, φυσικά, ήξερε. Πάντα ήξερε.

Ήξερε ότι θα ήθελα κι άλλο κρασί.

— «Ένα ξηρό ροζέ από Λιάτικο», είπε με τη φυσικότητα ανθρώπου που ανακοινώνει τον καιρό, «με όγκο και φρεσκάδα. Θα σταθεί δίπλα στο καρπούζι.»

Θα σταθεί, σκέφτηκα.

Αυτό που δεν στεκόταν με τίποτα ήταν η απορία μου:

Από πού στο καλό ξέρει ότι προτιμώ το καρπούζι;

Η πιατέλα ήρθε επιβεβαιωτικά: πεπόνι, καρπούζι, σταφύλια. Το καρπούζι —χωρίς ίχνος διπλωματίας— είχε πάρει θέση υπέρ μου. Έγερνε προς το μέρος μου, σαν να ζητούσε προστασία ή απλώς παρέα.

Η αφήγηση διακόπηκε όσο χρειαζόταν ο «Καθ'ομοίωσιν» να πάρει ένα τσαμπί σταφύλι.

Κάθε ρόγα, μια παύση.

Σαν να μιλούσε με σημεία στίξης φαγώσιμα.

Οι αποφάσεις των ανωτέρων άργησαν.

Κανείς όμως δεν ξαναμπήκε στην ξένη βάση. Η περιέργεια είχε μπει σε каранτίνα.

Όπως είχε υποσχεθεί ο Στρατηγός, ξεκινήσαμε καθαριότητα.

Ειδική ομάδα, στόχος της : η οροφή. Από μακριά έμοιαζε με απλό λοφάκι. Ένα τίποτα. Από εκείνα που προσπερνάς χωρίς δεύτερη σκέψη και μετά γράφονται στην Ιστορία με κεφαλαία.

Σκούπες παντού.

Οι σκούπες είχαν την τιμητική τους.

Θα το λέγαμε εργολαβία μετακίνησης σεληνιακής γης — με μηδενικό ΦΠΑ και άπειρη υπομονή.

Σιγά σιγά αποκαλύφθηκε θόλος. Όχι ψηλός. Χώμα μαζεμένο στον χρόνο, περισσότερο στη βάση, λιγότερο στην κορυφή. Και δεν ήταν μόνος του. Υπήρχαν κι άλλα λοφάκια. Κι άλλες σιωπές θαμμένες στο χώμα.

Με τούτα και μ' εκείνα, και περιμένοντας αποφάσεις, πέρασε η σεληνιακή ημέρα.

Τελικά καταλάβαμε: η σκεπή τους ήταν φωτοβολταϊκό.

«Πρέπει να έχεις την τύχη με το μέρος σου», είπε ο «καθ' ομοίωσιν».

Και πράγματι. Όλη η καθαριότητα έγινε μέρα. Υπό ήλιο. Μπορούσαμε να δούμε το εσωτερικό. Η διαφάνεια του θόλου δεν ήταν ίδια παντού — σαν άνθρωπος που λέει άλλα απ' όσα εννοεί. Καθαρίσαμε σχολαστικά. Φύγαμε.

Οι αποφάσεις ήρθαν μέσα στη σεληνιακή νύχτα.

Πάντα έρχονται όταν δεν μπορείς να κάνεις τίποτα.

Ξέραμε πια: χωρίς ήλιο, η πόρτα δεν ανοίγει.

Το είχαμε μάθει όχι από εγχειρίδια, αλλά από εκείνον τον αυστηρό δάσκαλο που λέγεται *εμπειρία*.

Στο χάραμα να είμαστε εκεί.

Για πρακτικούς λόγους. Είχαμε πολλά να ανακαλύψουμε και ακόμη περισσότερες αναφορές να συντάξουμε. Η σεληνιακή ημέρα δεν χαρίζεται, αν δεν την εκμεταλλευτείς από την πρώτη στιγμή, την έχεις ήδη χάσει.

Φτάνοντας, ο Στρατηγός ήθελε επιθεώρηση. Άνωθεν εντολή: **όλοι μαζί**. Ο θόλος καθαρός. Μέσα σκοτάδι.

Ήμασταν στην πίσω πλευρά, δυτικά θα το λέγαμε εδώ στην γη, όταν άρχισε η ανατολή.

«Ουπς...»

Το φως άρχισε να μπαίνει μέσα.

Χαζεύαμε σαν ερωτευμένα ζευγαράκια στο ηλιοβασίλεμα — μόνο που εδώ ανέτελλε κάτι πολύ πιο σοβαρό.

Η οθόνη ήταν αναμμένη. Αλλά ό,τι κι αν κάναμε, απ' όποια γωνία κι αν κοιτούσαμε, δεν βλέπαμε τίποτα. Σαν να μας κοίταζε εκείνη.

Φωτοβολταϊκό

είπαμε όλοι.

Η επιστημονική ομάδα το επιβεβαίωσε αργότερα: παροχή ενέργειας για *έκτακτες καταστάσεις*. Πάντα υπάρχουν τέτοιες. Απλώς δεν τις λένε με το όνομά τους.

— «Σου είπα», είπε ο Καθ'ομοίωσιν. Η τύχη...

Δεν πρόλαβε.

Η Χλόη εμφανίστηκε, όπως μόνο εκείνη ήξερε.

— «Ο κύριος και η παρέα του μπορούν να περάσουν στη δυτική πτέρυγα. Ο καφές σας είναι έτοιμος.»

Δηλαδή ο δικός μου.

Ο Κύριος όχι — φαρμακευτική αγωγή. Πάντα υπάρχει μια αγωγή που χαλάει το κέφι.

Εμένα με περίμενε ένας δροσερός φραπές, τον «καθ'ομοίωσιν» περίμενε ένα υποκίτρινο «κάτι», με παγάκια.

— «Είναι κι αυτό μέσα στα φάρμακα», είπε.

— «Στην υγείά μας. Μακροημέρευση.»

Ήπιαμε. Ήπια εγώ, δηλαδή.

— «Μπήκατε ξανά μέσα;» ρώτησα. «Τι είδατε στην οθόνη;»

Χαμογέλασε.

—«Μπήκαμε, μπήκαμε.»

Το είπε έτσι απλά, σαν να μιλούσε για μια αυλή κι όχι για κάτι που δεν έπρεπε να υπάρχει.

Κι ύστερα, σχεδόν αμέσως, άλλαξε θέμα — ή τουλάχιστον έτσι φάνηκε.

— «Η Δανάη σου έχει ετοιμάσει ένα δωμάτιο. Μπορείς να μείνεις σήμερα και αύριο, κι από Δευτέρα βλέπουμε. Ε; Συμφωνείς;»

Ρητορική μου φάνηκε η ερώτηση.

Εδώ που ήρθα, θα μείνω και θα κολυμπήσω, που λέει η παροιμία. Ούτως ή άλλως, έχω ξαναβαφτιστεί, έχω αποκτήσει τίτλους, το πολύ-πολύ να γράψω στο τέλος μια έκθεση ιδεών.

Στο Ηράκλειο δεν έχω κάτι να κάνω. Η εξεταστική τελείωσε, ευτυχώς έχω ήδη παραδώσει βαθμολογίες — δεν χρωστάω ούτε σε φοιτητές ούτε στη συνείδησή μου, πράγμα σπάνιο. Θα το δω σαν να ξεκίνησα πρόωρα τις θερινές διακοπές. Τέλεια.

Και μεταξύ μας, τι με περιμένει πίσω; Κίνηση, ζέστη, καφές σε πλαστικό ποτήρι και η αίσθηση ότι κάτι ξέχασα, χωρίς να ξέρω τι. Εδώ, τουλάχιστον, ξέρω ακριβώς τι ξέχασα: την κανονικότητα.

Έχω και περιέργεια, βέβαια. Να δω την κατάληξη του «έργου». Τι στο καλό, στη μέση θα αφήσω τέτοια ταινία δράσης; Τόσες αποκαλύψεις για την ιστορία της ανθρωπότητας, τόσα κοσμοϊστορικά γεγονότα, κι εγώ να επιστρέψω στην πεζή καθημερινότητα της πόλης; Ας είναι και το Ηράκλειο — όχι.

— «Όσιε», είπε, «δεν απαντάς. Τι λες; Θα είσαι ο φιλοξενούμενός μου για μερικές μέρες; Μοναξιά εδώ πάνω.»

Από το «Κυριακή και βλέπουμε» πήγαμε, χωρίς πολλή διαπραγμάτευση, στο «μερικές ημέρες».

—Ναι, είπα. Θα μείνω. Μου αρέσει η παρέα σας. Χαμογέλασα.

«Μου αρέσει και η αφήγησή σας. Τόσα γεγονότα έχουν συμβεί και με κάνετε κοινωνό τους.»
Πήρα μια ανάσα.

— «Πείτε μου... τι είδατε στην οθόνη;»

Χαμογέλασε κι εκείνος. Χλευαστικά.

— «Ωραία. Μια και σου αρέσει η παρέα μου», είπε, «θα σου πω πρώτα μερικά πράγματα για την ασφάλειά μου. Και τη... σου.»

Το σου το τόνισε.

Σαν να έλεγε: αυτά που θα ακούσεις σε αφορούν — πρόσεχε και βάλε τα καλά στο μυαλό σου.

Όταν επιστρέψαμε στον δικό μας θόλο, άρχισαν να με πλησιάζουν. Ένας-ένας οι *Αντιπρόσωποι των εθνών*. Όλοι ήθελαν «παρέα». Όλοι ήθελαν βοήθεια. Κανείς δεν ήθελε ευθύνη.

Εκεί ξεκίνησε το πρόβλημα.

Αν πάω με τον έναν, ο άλλος θα με ξεκάνει.

Αν πάω με όλους, πάλι κάποιος θα με ξεκάνει. Στατιστική βεβαιότητα.

Έτσι, το πρωί, απαίτησα ακρόαση. Όλοι παρόντες. Και τους το είπα καθαρά:

φοβάμαι για τη ζωή μου

Ζήτησα ομάδα δεκαέξι.

Δεκαέξι αντιπρόσωποι —ένας από κάθε πλευρά— κι εγώ. Για να με προσέχουν. Και για να ανοίγω την πόρτα.

Θα με είχαν ήδη εξαφανίσει, αν δεν υπήρχε ένα μικρό πρόβλημα:

οι πόρτες δεν ανοίγουν χωρίς εμένα.

Και πρέπει να είμαι ζωντανός. Με όλα μου τα βιομετρικά στη θέση τους.

Έτσι αναβαθμίστηκα.

Πηγαίναμε παντού όλοι μαζί.

Σαν εκδρομή. Μόνο που κανείς δεν χαμογελούσε.

Ο Κύριος με κοίταξε.

— «Όπως βλέπεις, υπάρχει και εδώ επιμέλεια για υγεία και ασφάλεια»

Ήπια άλλη μια γουλιιά.

..... να κι άλλο για τη βιογραφία των πεπραγμένων.

Δική του η ιστορία, δική του και η πλοκή.

— «Α, έτσι προέκυψε η ομάδα των είκοσι», είπα.

«Δεκαεπτά εσείς, ο Στρατηγός επικεφαλής και οι οδηγοί σας.»

Ο «Καθ'ομοίωσιν» γέλασε χαρούμενα.

Ο βιογράφος των πεπραγμένων του —εγώ δηλαδή— ένιωθα πως ήμουν σε πλήρη εγρήγορση· έτοιμος να σημειώσω το επόμενο κεφάλαιο της σεληνιακής... *διοίκησης ασφαλείας*.

— «Ωραία, εξασφαλίσατε την ασφάλειά σας, δηλαδή —για να τα λέμε σωστά— εσείς ορίσατε και τον αριθμό των ατόμων της ομάδας σας. Σωστά;»

— «Μπορείς να το πεις κι έτσι», απάντησε, με εκείνο το χαμόγελο του ανθρώπου που έχει καταφέρει να μετατρέψει τον φόβο του σε κανονισμό λειτουργίας.

—«Τώρα που όλα κανονίστηκαν, επιστρέψατε στη μεγάλη αίθουσα. Σωστά;»

—«Ναι, επιστρέψαμε... αλλά τώρα είναι ώρα για λίγη ξεκούραση.»

Σήκωσε ελαφρά το χέρι, σαν να απέλυε μια σκέψη.

— «Επέτρεψε μου να αποσυρθώ. Θα τα ξαναπούμε μετά τη δύση του ήλιου. Θα σου πρότεινα να ξαπλώσεις λίγο, αλλά

νομίζω πως δεν θα ακολουθήσεις τη συμβουλή μου. Εσείς οι νέοι έχετε άλλα ρολόγια.»

Χαμογέλασα. Το ρολόι μου όντως δούλευε αλλιώς — μάλλον χωρίς δείκτες.

—«Αν θελήσεις» κάτι, συνέχισε, «ζήτα από τη Δάφνη ή τη Χλόη, ή σε όποια άλλη υπηρεσία είναι εδώ. Έχουν κι αυτές το ωράριό τους.»

Έμεινα για λίγο μόνος.

Ησυχία. Εκείνη η ήρεμη, παχιά σιωπή που έχει το μεσημέρι πριν αρχίσει να δροσίζει.

Περίμενα να περάσει η ώρα.

Ή μάλλον... περίμενα τη συνέχεια της ταινίας που εκτυλισσόταν στην έπαυλη.

Γιατί αυτό δεν ήταν απλό γεύμα με αφήγηση· ήταν σειρά σε εξέλιξη, με επεισόδια, σασπένς και ενδιάμεσο διάλειμμα για καφέ.

Και, μεταξύ μας, είχα ήδη πληρώσει το εισιτήριο, τουλάχιστον ας έβλεπα και το δεύτερο μέρος.

Περπατούσα στον κήπο της έπαυλης, χωρίς συγκεκριμένο προορισμό.

Ο ήλιος είχε γείρει λίγο, η σκιά των ελιών έφτανε ως το πέτρινο μονοπάτι, και η ησυχία ήταν σχεδόν... ύποπτη.

Κάπου πίσω μου, ένα ελαφρύ άγγιγμα από βήματα.

Η φωνή της Χλόης —ήρεμη, μα με εκείνον τον τόνο που δεν ανήκει απλώς σε υπάλληλο— ακούστηκε σχεδόν δίπλα μου.

—Συγγνώμη που σας ενοχλώ, αλλά ήθελα να βεβαιωθώ πως δεν σας λείπει τίποτα. Μήπως επιθυμείτε κάτι; Ένα ρόφημα, έναν καφέ, κάτι πιο... δυνατό ίσως;

Χαμογέλασα.

—Όχι, ευχαριστώ, απλώς κάνω μια βόλτα. Ξεκουράζομαι. Ή προσπαθώ, τέλος πάντων.

Έγνεψε καταφατικά.

—Καλά κάνετε. Είναι σημαντικό να κρατά κανείς τις δυνάμεις του, ειδικά... όταν γύρω του υπάρχουν άνθρωποι που κουβαλούν ιστορίες βαρύτερες κι απ' τη βαρύτητα της Σελήνης.

Η φράση της έμεινε να αιωρείται για λίγο.

Γύρισα και την κοίταξα. Το βλέμμα της δεν απέφευγε το δικό μου — απλώς το προσπερνούσε, σαν να είχε ήδη δει την απάντηση.

— «Ενδιαφέρεστε κι εσείς για... ιστορίες από τη Σελήνη;» ρώτησα.

— «Α, ποιος δεν ενδιαφέρεται;» είπε σχεδόν χαμογελώντας. «Ιδίως όταν έχουν να κάνουν με βάσεις, θύρες που ανοίγουν μόνο με συγκεκριμένο χέρι, και... ανθρώπους που δεν πρέπει να εκτεθούν σε κινδύνους»

Το χαμόγελό της ήταν ανεπαίσθητο — από εκείνα που αφήνουν τη φαντασία να συμπληρώσει τα κενά.

— «Μάλιστα...» είπα, προσπαθώντας να ακουστώ αδιάφορος.

«Ξέρετε, με εντυπωσιάζει ο τρόπος που γνωρίζετε πάντα τι μου αρέσει. Το κρασί, το φαγητό, μέχρι και τα φρούτα... πώς το καταφέρνετε;»

Η Χλόη ακούμπησε ελαφρά το δίσκο που κρατούσε πάνω στο πεζούλι.

— «Α, αυτό;» είπε χαμηλόφωνα.

«Ας πούμε πως... έχουμε πρόσβαση σε ορισμένα *αρχεία προτιμήσεων*. Μας βοηθά να φροντίζουμε καλύτερα τους επισκέπτες — και, φυσικά, όσους χρειάζονται προσεκτική επιτήρηση.»

Το είπε σχεδόν τραγουδιστά, σαν να περιέγραφε το μενού της ημέρας.

Και πριν προλάβω να ρωτήσω, πρόσθεσε ήρεμα:

«Όλα για την ασφάλεια του Κυρίου, φυσικά. Και των καλεσμένων του.»

Έμεινα να την κοιτάζω, ψάχνοντας αν πίσω από την ευγένειά της υπήρχε ειρωνεία ή απλώς ένα σύστημα παρακολούθησης με καλούς τρόπους.

Εκείνη χαμογέλασε ανεπαίσθητα, έγειρε το κεφάλι με σεβασμό και απομακρύνθηκε, αφήνοντάς μου τη συνοδεία των τζιτζικιών και μια ιδέα πως στο σπίτι αυτό... κανείς δεν ήταν απλώς "του σπιτιού".

Έμεινα για λίγο ακίνητος, σαν να φοβόμουν ότι ακόμη κι η σκέψη μου είχε μικρόφωνο.

Η Χλόη είχε απομακρυνθεί, μα η φωνή της έμεινε μέσα μου — όχι για το *τι* είπε, αλλά για το *πώς* το είπε.

«*Αρχεία προτιμήσεων*»... ωραία λέξη για να περιγράψεις έναν φάκελο με το όνομά σου απ' έξω.

Άρα ήξεραν. Όχι μόνο πώς πίνω το κρασί μου ή πόσο ώριμο θέλω το καρπούζι.

Ήξεραν ποιον ακούω, τι ρωτώ, πότε σωπαίνω.

Κι αν ήξεραν όλα αυτά για μένα, φαντάσου τι ξέρουν για τον Κύριο.

Η λογική έλεγε να μην το σκέφτομαι.
Αλλά η λογική, εδώ μέσα, έμοιαζε με εκείνο το κουδούνι της εξόδου κινδύνου — κανείς δεν ήθελε να το αγγίξει, μην τυχόν και χτυπήσει πραγματικά.

Πήρα μια ανάσα.

Καλύτερα να την αφήσω να με θεωρεί αφελή.

Έτσι ίσως μάθω περισσότερα.

Εγώ μέχρι στιγμής ήμουν άριστος ακροατής.

Και —ποιος ξέρει— ένας υποψήφιος μυθιστοριογράφος που έπινε ροζέ και προσποιούνταν ότι όλα αυτά ήταν απολύτως φυσιολογικά.

Συνέχισα να περιφέρομαι στους εξωτερικούς χώρους, ανακαλύπτοντας κάθε τόσο αναπαυτικούς καναπέδες που περίμεναν —λες— να τους καθίσω. Ο αέρας μύριζε φασκόμηλο και νύχτα που πλησίαζε.

Άρχισε να σουρουπώνει. Στο βουνό το σούρουπο φέρνει δροσιά, εκείνη την ακριβή ισορροπία που σε κάνει να θέλεις να μείνεις έξω, αλλά σε σπρώχνει μέσα.

Μπήκα στο σαλόνι και κάθισα σε μια πολυθρόνα. Έγειρα πίσω για να βουλευτώ καλύτερα, κι αμέσως η πολυθρόνα έκρινε πως ήξερε εκείνη καλύτερα τη δουλειά της: μετακίνησε τα μπράτσα, ανασήκωσε τα πόδια, και με βύθισε σε μια αγκαλιά τεχνητής ευτυχίας.

Στο αριστερό μπράτσο ανακάλυψα κουμπιά ρύθμισης — αλλά η αυτόματη λειτουργία είχε κάνει ήδη θαύματα.

Τεχνολογία. Και σε πολυθρόνα, και στη Σελήνη, παντού η ίδια ιστορία.

Δεν κατάλαβα πότε με πήρε ο ύπνος.

Όταν άνοιξα τα μάτια, η Δανάη στεκόταν εκεί, ήρεμη, σαν

να είχε ξεπροβάλει απ' το φως του δειλινού.
Ίσως έκανε επίτηδες λίγο θόρυβο για να με ξυπνήσει.

— «Καλησπέρα», είπε, συνοδεύοντας το με ευγενικό χαμόγελο.

— «Αύριο το πρωί ο Κύριος έχει κανονίσει επίσκεψη στον Αι Γιάννη, κάτω στην παραλία. Θα έρθουν να μας παραλάβουν κατά τις εννιά. Αν επιθυμείτε, μπορείτε να συμμετέχετε στην εκδρομή. Στο δωμάτιό σας θα βρείτε κατάλληλα ρούχα για αυτή την εξόρμηση.»

— «Ευχαρίστως να σας συνοδεύσω. Θα είστε κι εσείς στην παρέα;»

Η Δανάη απάντησε με ένα χαμόγελο που δεν ήταν ούτε ναι ούτε όχι — απλώς ένα *χαμόγελο ενήμερης σιωπής*.

Δεν τόλμησα να ρωτήσω πώς γνωρίζουν τα νούμερά μου για τα ρούχα.

Την απάντηση μου την είχε δώσει ήδη η Χλόη:

«Ας πούμε πως... έχουμε πρόσβαση σε ορισμένα αρχεία προτιμήσεων. Μας βοηθά να φροντίζουμε καλύτερα τους επισκέπτες — και, φυσικά, όσους χρειάζονται προσεκτική επιτήρηση.»

Λίγο μετά εμφανίστηκε ο «Καθ'ομοίωσιν», απλά ντυμένος, στο αγαπημένο του άσπρο.

«Θα καθίσουμε μέσα», είπε. «Στο βουνό το βράδυ είναι αρκετά δροσερό για τις αρθρώσεις μου. Όλα καλά;»

— «Όλα καλά», απάντησα. «Το προσωπικό σας είναι φιλικό και πρόθυμο να εξυπηρετήσει. Η Δανάη μου είπε ότι αύριο σχεδιάζεται επίσκεψη στον Αι Γιάννη, κάτω στην παραλία»

«Σωστά», είπε. «Θέλω να επισκεφτώ τον Μανούσο, το βοσκό. Τον έχω γνωρίσει στις προηγούμενες “θεραπείες”. Καλό, ντόμπρο παλικάρι. Μετά θα κατέβουμε κάτω, η κυρία Μαρία θα μας έχει φρέσκο ψάρι. Το τρως το ψάρι, ε; Δεν είσαι μόνο του κρέατος!»

Χαμογέλασα — το ερώτημα δεν σήκωνε διαφωνία.

«Τηλεόραση δεν θέλω να δω», συνέχισε. «Δεν έχει τίποτα ενδιαφέρον. Ας κουβεντιάσουμε καλύτερα.»

Δεν υπήρχε καλύτερη ευκαιρία να συνεχίσουμε την πρωινή αφήγηση — χωρίς να χρειαστεί να φανεί η ανυπομονησία μου.

—«Πού είχαμε μείνει;» ρώτησε.

—«Θα μπαίνατε στον θάλαμο με την οθόνη», του απάντησα.

Ναι, μπήκαμε. Ο Στρατηγός μου έδωσε εντολή να ενεργοποιήσω την οθόνη. Δεν θα αγγίζαμε τα άλλα κουμπιά μέχρι να δούμε τι δείχνει και τι κάνει το καθένα. Υπήρχε φόβος μήπως ενεργοποιήσουμε κάτι απαγορευμένο.

Η φωνή του χαμήλωσε, σαν να ξαναζούσε τη σκηνή.

Στην αίθουσα υπήρχε ένα φρεάτιο. Μπορούσαμε να διακρίνουμε τους κάτω ορόφους. Σε κάθε όροφο υπήρχε προεξοχή — σαν μπαλκόνι. Σαν να ξέχασαν να φτιάξουν τη σκάλα. Το προστατευτικό κάγκελο συνεχιζόταν γύρω γύρω, εκτός από ένα άνοιγμα εκεί όπου, λογικά, θα κατέληγε η υποτιθέμενη σκάλα. Από το σημείο εκείνο ξεκινούσε κυκλική ράμπα που ένωνε τους ορόφους μεταξύ τους.

«Γύρω υπήρχαν διάδρομοι», συνέχισε. «Ξεκινήσαμε με τον πρώτο, στα δεξιά μας. Τυχαία επιλογή. Μέχρι τότε, η τύχη ήταν με το μέρος μας.»

Οι πόρτες άνοιγαν αυτόματα, τα φώτα άναβαν μόνα τους, και έσβηναν λίγο μετά που φεύγαμε.

Όλα έδειχναν ζωντανά, λες και η βάση απλώς κοιμόταν, περιμένοντας να την ξυπνήσουμε.

Ξαφνικά, ένας ήχος.

Ηλεκτρικός, μηχανικός — σαν μοτέρ.

«Να και τα ρομποτάκια!» είπε.

Τρέξαμε πίσω στην κεντρική αίθουσα και από τη ράμπα ανέβαιναν τρία μικρά ρομπότ με βραχιόνες.

Κατευθύνθηκαν στο κεντρικό πάνελ, άνοιξαν το κάλυμμα και αντικατέστησαν εξαρτήματα με μεθοδικότητα χειρουργού.

Στην οθόνη φάνηκαν για λίγο κάποιες εντολές — ύστερα, σαν να ολοκλήρωσαν τη βάρδια τους, πήραν τον δρόμο της επιστροφής.

«Τα ακολουθήσαμε», είπε. Πήγαν στον πέμπτο όροφο, μπήκαν στην αίθουσα, ταξινόμησαν τα παλιά εξαρτήματα στα ράφια και έπειτα “κάθισαν” στις θέσεις τους. Ίσως είχαν λάβει εντολή να απενεργοποιηθούν.

Συνεχίσαμε την εξερεύνηση του διαδρόμου.

Τα δωμάτια είχαν μέγεθος 4x4 έως 6x5. Οι επιφάνειες καθαρές, τα υλικά άθικτα.

Σαν να είχαν συντηρηθεί χθες.

Περάσαμε ώρες εκεί μέσα.

Καταγράψαμε διαστάσεις, σημειώσεις, πρόχειρα σκίτσα.

Όταν τελειώσαμε, επιστρέψαμε στον θόλο μας για αξιολόγηση.

Εκεί άρχισε η συζήτηση.

Τι ήταν, λέει, το φρεάτιο γύρω από τη ράμπα;

«Ασανσέρ», είπε ο ένας με σιγουριά.

«Μπα, ημιτελές έργο», απάντησε ο άλλος.

«Εγώ λέω μπουντρούμι για VIP», πέταξε ένας τρίτος, κι όλοι γυρίσαμε να δούμε αν αστειευόταν. Δεν αστειευόταν.

Σε λίγα λεπτά, είχαμε τόσες θεωρίες όσοι και άνθρωποι μέσα στον θόλο.

Από σύστημα εξαερισμού μέχρι κρυφό πέρασμα για εξωγήινους με υψοφοβία.

Βάλαμε στοιχίημα.

Νικητής, όποιος πλησίαζε περισσότερο στην αλήθεια.

Οι χαμένοι; Εδώ έπεσε σιωπή.

Κάποιος πρότεινε να καθαρίσουν τουαλέτες — γρήγορα απορρίφθηκε. Άλλος να γράψουν αναφορά τριών σελίδων — γιουχάρισμα.

Τελικά, με ομόφωνη απόφαση (και σαδιστικό χαμόγελο του Στρατηγού), καθιερώθηκε η ποινή: Κατανάλωση ενός σακουλιού από την πρασινωπή γλίτσα.

Το πλήρωμα αναστέναξε συλλογικά.

Από τα μεγάφωνα ακούστηκε φωνή.

«Έναρξη κατάκλισης.»

Όλοι στους κοιτώνες μας — μόνο το προσωπικό ασφαλείας και οι βάρδιες σε επιφυλακή.

Ο Κύριος έγειρε λίγο πίσω, κι εγώ ένιωσα ότι η συνέχεια δεν θα αργούσε...

Η επόμενη σεληνιακή ημέρα μάς βρήκε έτοιμους για νέα εξερεύνηση.

Ξεκινήσαμε με τον δεύτερο διάδρομο, μακρύς, τουλάχιστον πενήντα μέτρα.

Προς το τέλος, δύο δωμάτια — ένα δεξιά κι ένα αριστερά. Προχωράς πέντε μέτρα ακόμα, στρίβεις αριστερά και... να τα δύο μεγάλα δωμάτια.

Το κάθε ένα μέσα είχε κι από ένα *ρόβερ*.

Σαν πουλμανάκι.

Είκοσι επτά καθίσματα, πίσω καρότσα, τιμόνι κανένα.

Στο ταμπλό, μια σειρά από κουμπιά και οθόνη.

Το πρώτο κουμπί άσπρο, τα υπόλοιπα αριθμημένα, με **ελληνικούς τίτλους** που όμως δεν μπορούσαμε να διαβάσουμε.

Στο πρώτο φαινόταν κάτι σαν «*λωρίς...*» — στα υπόλοιπα μόνο υποψίες γραμμάτων.

Ο θάλαμος του ρόβερ άνοιγε με συρόμενη πόρτα, σαν τα δικά μας βαν.

Τα λάστιχα —σε τέλεια κατάσταση.

Μπήκαμε όλοι μέσα και, φυσικά, υπήρχε κι εδώ **το χέρι** δίπλα στα κουμπιά.

Το άγγιξα... και πήρε ζωή το ρόβερ.

Πήραμε και την τρομάρα της ζωής μας, γιατί δεν φορούσαμε στολές!

Είπαμε: μέσα στους διαδρόμους υπάρχει ατμόσφαιρα, αλλά ποιος εμπιστεύεται τη Σελήνη;

Ευτυχώς, στον θάλαμο του ρόβερ υπήρχε κανονικός αέρας. Ανοιξαμε την πόρτα, κι εκείνο απενεργοποιήθηκε μόνο του.

Λίγο μετά, εμφανίστηκε ένα ρομποτάκι, άνοιξε ένα καπάκι από το ροβερ πήρε κάτι σα καλώδιο και μάλλον το έβαλε

για φόρτιση.

Πίσω από το ρόβερ υπήρχε μια μεγάλη πόρτα.

Κάναμε συλλογισμούς να μαντέψουμε για το τι μπορεί να έκρυβε.

Πώς άνοιγε; Δεν είχε «χέρι».

Απόφαση: εξερεύνηση την επόμενη ημέρα.

Την επομένη, «πρωί πρωί» — δηλαδή με την πρώτη Γήινη ανατολή — με σήκωσαν χωρίς οίκτο.

Ούτε καφέ, ούτε νερό, *στρατιωτική πειθαρχία*.

Πίσω στο ρόβερ.

Αυτή τη φορά όλοι με στολές, μην πάθουμε πάλι ό,τι χτες.

Βγάλαμε το καλώδιο φόρτισης, το τοποθετήσαμε στη θέση του και μπήκαμε μέσα.

Ενεργοποίηση.

Δέκα κουμπιά είχε.

Πάτησα το άσπρο — τίποτα.

Το «**A**»;

Το πάτησα, και το ρόβερ πήρε μπρος.

Άρχισε να ανοίγει πίσω μια πόρτα.

Μπήκε μέσα, η πόρτα έκλεισε, και μια άλλη μπροστά μας άνοιξε — έπεσαν και λίγα χρώματα για δραματικό εφέ.

Το έδαφος μπροστά μας φάνηκε καθαρά.

Το ρόβερ ξεκίνησε μόνο του, σαν να ήξερε τον δρόμο.

Περίπου οκτακόσια μέτρα πιο πέρα, πίσω από τον λόφο, σταμάτησε.

Ο τόπος έμοιαζε με δικό μας διάδρομο προσγείωσης, καλυμμένο όμως με σεληνιακό χρώμα.

Ξύσαμε λίγο με το πόδι — *τσιμέντο*.

— «Διάδρομος», είπαν όλοι μαζί, με τον ενθουσιασμό παιδιών που βρήκαν θησαυρό.

Και πώς γυρίζουμε τώρα πίσω;

Πρώτη λύση: ποδαρόδρομος — κοντά, αλλά όχι ευχάριστα.

Δεύτερη λύση: το ρόβερ.

Μπαίνουμε πάλι μέσα, ενεργοποίηση, πατάω τα κουμπιά 2 έως 9 — τίποτα.

Το άσπρο;

Μας γύρισε πίσω αυτόματα.

Ολόκληρη η διαδρομή, αυτόματη.

Όταν παρκάραμε, να σου πάλι το ρομποτάκι, το έβαλε στην πρίζα.

Ένα δεύτερο ήρθε να το καθαρίσει.

Να βοηθήσουν στις σκούπες δεν ήξεραν, αλλά για service — πρώτα!

Την επομένη, παλιά μας τέχνη κόσκινο: όλος ο καταυλισμός με τις σκούπες.

Σε δυο-τρεις μέρες, δυόμισι χιλιόμετρα καθαρισμένος διάδρομος.

Τα ρομποτάκια επισκεύασαν και το δεύτερο ρόβερ.

Όσο είχε ήλιο, δούλευαν ασταμάτητα — επισκευές, καθαριότητες, καταγραφές.

Οι ομάδες επικοινωνούσαν μεταξύ τους, αντάλλασσαν στοιχεία, κατέγραφαν τα πάντα.

Κάθε ομάδα είχε ***κι έναν αντιπρόσωπο***, έτσι κάθε μία αποτελούνταν από τουλάχιστον δεκαέξι άτομα.

Οι τεχνικοί εν το μεταξύ είχαν φτιάξει μια αεροστεγή σήραγγα που ένωνε τον κεντρικό θόλο με την είσοδο της ξένης βάσης — για να μπορούν οι επιστήμονες να μετακινούνται άνετα.

Προσπαθούσαν να καταλάβουν το θέμα της βαρύτητας, τη

δημιουργία της ατμόσφαιρας, τον φωτισμό.
Τα ερωτήματα ήταν περισσότερα απ' τις απαντήσεις.

Εγώ είχα μετακομίσει στο δεύτερο δωμάτιο, κοιμόμουν
μέσα στον υπνόσακο, κατάχαμα.

Δεν είχα τουαλέτα¹¹, ούτε κουζίνα, αλλά είχα **κανονική
βαρύτητα**, με ό,τι συνεπάγεται αυτό.

Τον πρωινό καφέ τον έπινα πάντα στην κεντρική αίθουσα
— έπρεπε να ενεργοποιώ την οθόνη.

Οι υπόλοιποι προσπαθούσαν να συνδεθούν μαζί της, κι
εκείνη τους αγνοούσε επιδεικτικά.

Ο Κύριος σταμάτησε για λίγο την αφήγησή του, έγειρε πίσω
και αναστέναξε.

Η φωνή της Δανάης ακούστηκε από την πόρτα:

«Κύριε, είναι η ώρα για τη νυχτερινή θεραπεία.»

— Α, σωστά, είπε. «Διαρκεί περίπου δύο ώρες. Μετά πρέπει
να πάρω και τα βραδινά χάπια.»

Σηκώθηκε αργά, με εκείνη τη χαρακτηριστική του ηρεμία.

«Θα τα πούμε το πρωί. Καληνύχτα, Όσιε.»

— «Καληνύχτα, Κύριε.»

Μόλις βγήκε από το σαλόνι, εμφανίστηκε η Χλόη, αθόρυβη
όπως πάντα.

— «Μήπως θα δειπνήσετε;»

«Όχι, ευχαριστώ. Νομίζω πως μου φτάνει η δόση
περιπέτειας για σήμερα.»

---

¹¹ Αυτή την ανακάλυψα πολύ πολύ αργότερα. Εν τω
μεταξύ έκανα διαδρομές μέχρι το δικό μας θόλο.

Χαμογέλασε.

— Όπως επιθυμείτε. Αν αλλάξετε γνώμη, μπορείτε να καλέσετε με το κουμπί του τραπέζιού.

— Πείτε μου κάτι», της είπα. «Πώς περνάει κανείς εδώ τη βραδιά του πριν την κατάκλιση; Εκτός από το να μετράει πόσες σκιές ρίχνει η λάμπα.

Η Χλόη έγειρε το κεφάλι, τάχα στοχαστικά.

— Υπάρχουν πολλές επιλογές. Video game στην οθόνη του σαλονιού — αρκετά δημοφιλές. Ή μουσική. Ίσως κάτι ελαφρύ σε ποτό. Αν προτιμάτε, μπορώ να καλέσω και τη Δάφνη, έχει ταλέντο στο πιάνο.»

Χαμογέλασα.

«Άλλες προτάσεις;»

— «Βεβαίως», είπε σοβαρά. «Έχουμε επίσης πρόγραμμα "ηρεμίας πριν τον ύπνο": ψηφιακό ενυδρείο, καθοδηγούμενη αναπνοή, ή —αν θέλετε κάτι πιο δραστήριο— μάθημα ήπιας γιόγκα με προβολή οδηγού. Αν σας αρέσουν οι προκλήσεις, υπάρχει και *σεληνιακό σκάκι* — παίζεται με μειωμένη βαρύτητα και αυξημένο εγωισμό.»

— «Χαχα! Φοβερό. Κάτι σαν ανθρώπινη σκακιέρα;»

— «Όχι», απάντησε χαμηλόφωνα. «Οι φιγούρες είναι ανθρώπινες.»

Έμεινα να την κοιτάζω.

Το χαμόγελό της δεν έλεγε αν αστειευόταν ή όχι.

— «Καληνύχτα», είπε με εκείνη τη φωνή που ακουγόταν περισσότερο σαν υπαινιγμός παρά σαν ευχή.

Έπεσα ξερός.

Έδωσε ο Θεός και ξημέρωσε η μέρα του.
Μια υπέροχη καλοκαιρινή μέρα, όπως εκείνες που σε κάνουν να ξεχνάς ότι χτες βρισκόσουν στη Σελήνη και να θυμάσαι ότι έχεις δύο πόδια πάνω στη γη. Ο ήλιος ήταν ήδη ψηλά και ζεστός — το φως του έκοβε σαν λεπίδα πάνω στα βράχια των Αστερουσίων.

Στην ντουλάπα, όπως μου είχε πει η Δάφνη, βρήκα τα ρούχα της σημερινής μας “δράσης”: κοντό παντελόνι Navy blue, λευκό βαμβακερό κοντομάνικο και ημίμποτα για πεζοπορία στο βουνό.

Η στολή του σύγχρονου εξερευνητή — με λιγότερη NASA και περισσότερη σκόνη.

Όλη η παρέα ήταν ήδη στη βορινή βεράντα, χαλαρή, απολαμβάνοντας το πρωινό.

Εγώ προτίμησα ένα δροσερό ποτήρι χυμό πορτοκάλι, το στομάχι μου δεν είχε προλάβει ακόμα να συνέλθει από τα χθεσινά διαστημικά δεδομένα.

Ο ψηλέας — ο γνωστός σιωπηλός οδηγός μας — ήταν έτοιμος μπροστά από το μαύρο βανάκι, εκείνο που έμοιαζε να έχει βγει από μυστική αποστολή.

Η Χλόη και η Δανάη κουβέντιαζαν χαμηλόφωνα καθώς φόρτωναν κάτι πίσω: ψάθες, καλάθια, ένα ψυγείο ταξιδιού. Τις βοηθούσε κι ένας νέος, γεροδεμένος, που έμεινε πίσω — *κάθε βάση χρειάζεται τη φρουρά της*, σκέφτηκα.

Ξεκινήσαμε.

Ο χωματόδρομος φιδωτός, γεμάτος κλειστές στροφές — περίπου εκατόν είκοσι πέντε, αν τις μετράς ψύχραιμα.

Ο Κύριος καθόταν δίπλα μου στη δεύτερη σειρά, μπροστά του η Δανάη με τον οδηγό, και πίσω, η Χλόη — πάντα

διακριτική, σαν να συνόδευε αποστολή βασιλικής οικογένειας.

Το βανάκι ανέπνεε μέσα στη σκόνη, ο κλιματισμός δούλευε ηρωικά.

Κάτω, η πλαγιά του βουνού ημίξερη, κοκκινόχωμα, στολισμένη με θυμάρι και αγκάθια που έμοιαζαν να κρατούν χαρακτήρα.

Ο Κύριος έσπασε τη σιωπή.

— «Ο Μανούσος είναι φίλος παλιός. Έχουμε κάνει κι εμείς τις κουβέντες μας για τη Σελήνη», είπε με μισό χαμόγελο. «Μόνο που εκείνος... δεν προλαβαίνει για παραμύθια. Το κουράδι δεν περιμένει. Άρμεγμα, βοσκή, τροφές, τυρί. Αυτά είναι τα "διαστημικά" του.

Χαμογέλασα.

— «Δηλαδή, ο Μανούσος είναι ο πρώτος άνθρωπος που σας είπε *όχι*;»

Ο Κύριος γέλασε με ειλικρίνεια.

«Ακριβώς. Κι αυτό τον κάνει σοφότερο απ' όλους μας.»

Φτάσαμε.

Ο ήλιος τώρα έκαιγε, μα το μαντρί είχε τη δική του δροσιά. Μυρωδιά θυμαριού, ρίγανης και γάλακτος.

Τα πρόβατα σκορπισμένα γύρω, κουδούνια να χτυπούν σε διαφορετικούς ρυθμούς, λες και είχαν πρόβα ορχήστρας.

Ο Μανούσος, γεροδεμένος, ηλιοκαμένος, με εκείνο το βλέμμα του ανθρώπου που έχει δει και καταλάβει περισσότερα απ' όσα λέει, μας υποδέχτηκε με ένα νεύμα. Είχε ήδη τελειώσει το πρωινό άρμεγμα και ετοίμαζε να

«τυρομομίσει¹²» το λίγο γάλα.

«Αν το αφήσω κι άλλο, θα ξιδιάσει», είπε. «Μα ό,τι βγει, αξίζει τον κόπο. Μυζήθρα φρέσκια να γλείφεις τα δάχτυλά σου.»

Ο ήλιος έγερνε πίσω απ' το βουνό, και οι ήχοι του τόπου δούλευαν σαν ορχήστρα.

Το γάλα έπεφτε ρυθμικά στα δοχεία, τα κουδούνια των ζώων σκόρπιζαν νότες στον αέρα, κι εγώ —παιδί της πόλης— παρατηρούσα την ιεροτελεστία σαν να έβλεπα τελετουργία αρχαίας θρησκείας.

Ο Κύριος πλησίασε τον φίλο του.

— «Ε, Μανούσο, πάντα στο ίδιο πόστο!»

— «Ε, πού να πάω, Κύριε; Το κουράδι¹³ θέλει μάτι, όχι φιλοσοφίες. Εσείς να τα λέτε εκεί στη Σελήνη σας. Εγώ εδώ έχω το γάλα μου.»

— «Κι αν είχες μια βάση σαν τη δική μας εκεί πάνω;» τον πείραξα εγώ.

Ο Μανούσος μ' έκοψε με βλέμμα καθαρό.

«Εκεί πάνω δε φυτρώνει θυμάρι, φίλε. Ούτε αγάπη χωρίς κόπο.»

Ο Κύριος γέλασε δυνατά.

«Να το γράψεις αυτό. Ο Μανούσος μόλις έδωσε την πιο σύντομη διάλεξη για το νόημα της ζωής.»

Καθίσαμε στη σκιά μιας χαρουπιάς.

Η Χλόη μοίρασε δροσερό νερό, η Δανάη κρατούσε σημειώσεις (όπως πάντα).

---

¹² Να φτιάξει το τυρί από το γάλα.

¹³ Το κοπάδι με τα ζώα, αρνιά, κατσίκες, πρόβατα.

Τα πρόβατα έβασκαν στις ταΐστρες ήσυχα, κι εγώ ένιωθα ότι κάπου εδώ, ανάμεσα στο άρμεγμα και τη μυζήθρα, η ζωή είχε περισσότερη λογική απ' ό,τι σε όλα τα εργαστήρια του κόσμου.

— «Μανούσο, έξε κομμάτια για μένα να κρατήσεις», είπε ο Κύριος καθώς σηκωνόμασταν. Ούτε πόσο κάνουν, ούτε πόσα κιλά είναι. Ανάμεσα σε φίλους υπάρχει μπέσα¹⁴.

Ο Μανούσος χαμογέλασε κάτω απ' το μουστάκι του.

— «Να 'σαι σίγουρος, Κύριε. Η μυζήθρα πρέπει να *σουρώσει μιολιά να στέκει*, όχι να τρέχει σαν νερό. Θα την πάρεις στο γυρισμό.»

Κατεβήκαμε την πλαγιά με προσοχή. Ο χωματόδρομος στένευε, και το μαύρο βανάκι έτριζε σαν να διαμαρτυρόταν που γεννήθηκε για άσφαλτο και όχι για βουνό.

Η θέα, ωστόσο, σε έκανε να ξεχνάς και τον φόβο και τις στροφές: το πέλαγος απλωνόταν κάτω σαν μεταλλική πλάκα που έβραζε στον ήλιο.

Ο οδηγός μάς άφησε στο δρόμο και πήρε το βανάκι λίγο πιο πέρα, να βρει σκιά.

Εμείς συνεχίσαμε με τα πόδια μέχρι την ταβέρνα της κυρά-Μαριώς, γνωστής σε όλη τη Μεσσαρά για τα ψάρια και τις κουβέντες της.

— «Ε, Μαριώ!» φώναξε ο Κύριος από μακριά, με εκείνη τη χαρακτηριστική βροντερή φωνή του που έκανε και τα γαϊδουράκια να σταματούν να μασούν.

---

¹⁴ Εμπιστοσύνη.

— «Καλώς ορίσατε! Καλημέρα σας!» αποκρίθηκε εκείνη, τινάζοντας την ποδιά της.

— «Καλημέρα, Μαριώ. Οι καλημέρες μοιράζονται πλουσιοπάροχα εδώ κάτω!»
«Όπου έχει ήλιο και ψάρι, Κύριε, έχει και καλημέρα!» απάντησε με νόημα.

Ο Κύριος την πλησίασε, πιο ήρεμα τώρα.

— «Μαριώ, *γατέχεις* το ήντα¹⁵ θα γενεί.»

Εκείνη έγνεψε. «Ξέρω, μη γνοιάζεστε. Όλα στρωμένα είναι.»

Εκείνη τη στιγμή, η Δανάη κι η Χλόη μπήκαν στην κουζίνα. Από τα βλέμματά τους κατάλαβα ότι είχαν ήδη δώσει «οδηγίες επιχειρήσεων».

— «Εμείς, Μαριώ, θα πάμε για λίγο... αλάτι», είπε ο Κύριος.
«Μέχρι να ετοιμαστείς, έχεις για βοήθεια σου ετούτες τις κοπελιές.»

Η Μαριώ χαμογέλασε. «Α, μια χαρά! Να τις μάθω πώς ψήνεται σωστά το ψάρι, όχι όπως στα ξενοδοχεία που το πνίγουν στο λάδι!»

Η Χλόη μου έδωσε ένα μπουκάλι νερό, ακόμα δροσερό, με σταγονίδια που έτρεχαν στο χέρι μου.

— «Κάνει ζέστη», είπε χαμηλόφωνα.

— «Ναι, αλλά εδώ κάτω τουλάχιστον δεν υπάρχει κίνδυνος αποσυμπίεσης», της απάντησα.

Χαμογέλασε, μα δεν απάντησε — κι αυτό ήταν το πιο επικίνδυνο από όλα.

---

¹⁵ Ξέρεις τι θα κάνεις.

Κατηφορίσαμε οι δύο μας, εγώ κι ο Κύριος, μέσα στο μεσημεριανό λιοπύρι — όχι πως είχαμε σκοπό να μαζέψουμε αλάτι, με το κουτάλι μέσα από τα λακκάκια των βράχων, με τέτοια ζέστη ούτε η ΕΜΑΚ δεν κατεβαίνει στα βράχια — αλλά γιατί έπρεπε κάπως να ξεγλιστρήσουμε απ’ τα ξένα αυτιά και να συνεχίσουμε τα... σεληνιακά μας.

Ο δρόμος κατηφόριζε με στροφές, ώσπου φτάσαμε στην παραλία.

Ο ήλιος έκαιγε, η άμμος ψηνόταν, κι εμείς είχαμε τη χαρά να σταθούμε κάτω από τις ομπρέλες με ψάθινη σκεπή, που έγερναν στον άνεμο σαν κουρασμένες καλόγριες.

— «Αλάτι, ε;» είπα χαμογελώντας.

—«Ναι», απάντησε ο Κύριος, «μα όχι για τις πατάτες. Για να βάλουμε νοστιμάδα στα πεπραγμένα μας.»

Σιωπή για λίγο.

Και τότε, χωρίς να το καταλάβω, γύρισε πάλι το βλέμμα του αλλού.

—Ξέρεις, Όσιε, εκείνο το φρεάτιο στη Σελήνη... δεν ήταν για ανέβα-κατέβα. Ήταν *ασανσέρ*.

Κρατούσα το ποτήρι με τον καφέ και καθόμουν κοντά στη σκάλα. Κανείς δεν είχε κατέβει κάτω από το τρίτο επίπεδο. Κι εκεί που κοιτάζω, μου φωνάζει ο Φρανκ. Κάνω να αφήσω το ποτήρι στο περβάζι — και φυσικά το αφήνω στραβά.

Πέφτει. Μόνο που... δεν έπεσε.

Κατέβαινε ομαλά, *σαν να το καθοδηγούσε αόρατο χέρι.*»

— «Να, πάλι καινούργια γεγονότα», είπε και γέλασε.

«Τι τα ήθελαν, λοιπόν, τα μπαλκόνια στα κεφαλόσκαλα; Πετώ τον υπνόσακό μου κάτω — το ίδιο. Κατεβαίνει αργά. Κάνω κι εγώ ένα μικρό άλμα... τσουπ, προσγειώνομαι σαν

πούπουλο.»

Για καμιά ώρα βρήκαμε παιχνίδι. Σαν παιδάκια στο ασανσέρ του Θεού.

Και μετά φυσικά έπρεπε να ερμηνεύσουμε το φαινόμενο.

Φαίνεται πως **εκείνο το πηγάδι είχε διαφορετική βαρύτητα** από τον υπόλοιπο χώρο.

Μικρο-σεληνιακή παράνοια.

Χαμογέλασε με εκείνο το ήρεμο ύφος του, σαν να εξιστορούσε κάτι απόλυτα φυσικό.

—Μετά το παιχνίδι, ώρα για δουλειά. Δεν ήθελα να μας πιάσει πάλι “διακοπή ρεύματος” και να μείνουμε μετέωροι.

— «Λοιπόν,» είπε ο Κύριος, παίρνοντας μια ανάσα σαν να γύριζε σε γνώριμο μονοπάτι, «όλη η ομάδα στο ρόβερ. Μερικές σκούπες, για το καλό – η παράδοση τηρείται παντού, ακόμα και στη Σελήνη.

Ενεργοποιούμε. Πατάω το πλήκτρο “B”.

Το ρόβερ παίρνει μπρος, ανασαίνει σαν γερασμένος δράκος και μας οδηγεί αργά σε μια τοποθεσία που ξεκινούσε **μια σήραγγα, σαν ορυχείο.**

Η είσοδος πλατιά, αλλά μέσα σκοτάδι – όχι εκείνο το φιλόξενο, το άλλο, το ηλεκτρικά απειλητικό.

Δεν μπήκαμε, συνέχισε.

Αφήσαμε να έρθει άλλη επιστημονική ομάδα να το εξερευνήσει. Εμείς αρκεστήκαμε στο να το χαζεύουμε και να πούμε το “θα το μελετήσουμε εκτενώς” – η κλασική φράση όταν δεν θέλεις να μπεις πρώτος.

Γελάσαμε κι οι δύο.

Γυρίσαμε πίσω πατώντας το άσπρο κουμπί – το “κουμπί πανικού”, όπως το είχαμε βαφτίσει. Και περάσαμε το

υπόλοιπο της ημέρας κάνοντας *ηλιοθεραπεία* στον κεντρικό θόλο.

Η φωνή του μαλάκωσε, σαν να ξαναζούσε τη σκηνή.

Ξέρεις, ο θόλος, ο δικός μας θόλος, προεξείχε από το έδαφος περίπου πενήντα εκατοστά, και η σκεπή του... από γυαλί. Ανάμεσά της, στρώμα νερού και άλλες προσμίξεις. Έτσι είχαμε *φως χωρίς ακτινοβολία*. Ηλιακός παράδεισος με φίλτρο ασφαλείας.

Ξεκούραση και ανάπαυλα για όλους. Μέχρι να θυμηθεί κάποιος να μας φορτώσει ξανά με αποστολές.

Την επομένη, το κλίμα ήταν διαφορετικό.

Όλοι είχαν χαρά, μια περίεργη ευεξία.

Είχε ανακοινωθεί ότι μας έμεναν πέντε ημέρες.

Μετά, επιστροφή στη Γη για τρεις μήνες – όποιος ήθελε, θα ξανά ανέβαινε.»

Γύρισε προς εμένα και μου έκλεισε το μάτι.

—Σε πέντε ημέρες, λοιπόν, το διαστημόπλοιο θα μας έπαιρνε για τον *διαστημικό σταθμό*. Εκεί δέκα ημέρες, αντικαθιστούσαμε το πλήρωμα και μετά... κάτω, στη Γη. Ανακύκλωση ανθρώπων. Οικολογική διαχείριση αστροναυτών.

Χαμογέλασε πλατιά.

—Η ζωή στον σταθμό είναι άλλη ιστορία.

Αρκεί να σου πω ότι εκεί έχει 238 άτομα μαζί με το μόνιμο προσωπικό.

Αντέχεις να μην πεις “καλημέρα” για δύο μέρες; Εκεί θα το μάθεις.

Μόνο που... ταυτόχρονα, κάτι συνέβαινε.

Η άλλη ομάδα σκέφτηκε να κάνει αυτό που κάθε περίεργος

άνθρωπος κάνει όταν του λες “μην αγγίζεις”:
να πειράξει τα χαλασμένα ανταλλακτικά που έβγαζαν τα ρομπότ.

Σήκωσε το φρύδι.

«Ήθελαν, λέει, να τα διαλύσουν για *ανάστροφη μηχανική*.

Το πρόβλημα;

Δεν μπορούσαν να ανοίξουν τους φωριαμούς όπου τα είχαν αποθηκεύσει τα ίδια τα ρομποτάκια.»

Έγειρε προς το μέρος μου.

«Τους είπα να τα αφήσουν ήσυχα.

Αν τα είχαν “κλειδώσει”, υπήρχε λόγος.

Και αν τα πείραζαν, πολύ πιθανόν να υπήρχαν και *αντίμετρα*.

Κι όταν λέω αντίμετρα, δεν εννοώ συναγερμό – εννοώ...
εκπαίδευση μέσω εξάτμισης.»

Έμεινα να τον κοιτώ.

—Τους αφήσαμε να προσπαθούν, είπε με ήρεμη φωνή, «κι
εμείς ξεκινήσαμε πάλι, όλοι οι δεκαέξι.

Σαν να μη συνέβαινε τίποτα.

Μόνο που στη Σελήνη, Όσιε, το “τίποτα” είναι συνήθως το
πιο ενδιαφέρον κομμάτι.»

—Έλα τώρα να δεις το ωραίο, είπε ο Κύριος,
ανασηκώνοντας λίγο το φρύδι.

«Ήρθε η ώρα του πλήκτρου «Γ»

Πατάω το κουμπί – το ρόβερ ξεκινάει, ήρεμο στην αρχή,
έπειτα στρίβει προς τον διάδρομο, μα λίγο πριν το τέλος
του αλλάζει πορεία, δεξιά.

Κι εκεί, μπροστά μας, **“κάτι λοφάκια”**.

Όχι ακριβώς λοφάκια.

Δύο **ΤΟΛ**, παρατεταγμένα όπως οι παλιοί στρατώνες, άδεια τελείως.

Μόνο λίγη σκόνη, κι εκείνο το αινιγματικό «οικόπεδο» λίγο πιο πέρα – είκοσι επί είκοσι μέτρα, με έναν **στύλο στη μέση, δώδεκα μέτρα ύψος**.

Τον κοιτάζω και σκέφτομαι:

A, αύριο σκούπισμα πάλι. Και δεν έπεσα έξω.

Μπαίνουμε στο πρώτο ΤΟΛ.

Στο βάθος, κάτι γυαλίζει.

Μια λαμαρίνα, ένα τετραγωνικό περίπου, πάχος μόλις 0,4 χιλιοστά, και δίπλα της ένα κασόνι, κάτι σαν εργαλειοφόρος – φυσικά, με **το σύμβολο του χεριού** πάνω του.

«Στη θέα της λαμαρίνας,» είπε ο Κύριος, «παραλίγο να σκοτωθούν ποιος θα την πρωτοπάρει.

Μιλάμε για υστερία.

Λες και είχε γραμμένο πάνω της “δώρο για τον πιο δυνατό”.»

Χαμογέλασε.

«Ευτυχώς, ήμουν κι εγώ εκεί και επενέβην ως ανώτερη λογική:

“Κάθε άτομο ένα κομμάτι. Κι ό,τι περισσέψει, δικό μου.”»

Δυσκολεύτηκα να την κόψω – λεπτή, μα δυνατή.

Τελικά, δεκαέξι κομμάτια.

Ένα περίσσεψε.

«Κι εκεί αρχίζει το δράμα. Αν το άφηνα, θα σκοτώνονταν μεταξύ τους.

Οπότε το κράτησα.

Μη με ρωτήσεις τι το έκανα – ούτε εγώ ήξερα τότε.
Το κράτησα για... συλλεκτικούς λόγους.»

Σειρά είχε το κασόνι.
Φυσικά, ξεκλείδωσε με το χέρι.

Μέσα... βίδες και παξιμάδια όλων των μεγεθών, και κάτι εργαλεία – όμοια με τα δικά μας «γερμανικά – γαλλικά», αλλά από **μέταλλο που κανείς δεν αναγνώριζε.**

«Και πάλι καβγάς,» είπε ο Κύριος.

«Ποιος θα τα πάρει.

Έβαλα βέτο.

Κάθε ένας θα πάρει **μία βίδα και ένα παξιμάδι.**

Τα υπόλοιπα στο κουτί, κλειδωμένα.»

Γέλασα.

— «Και συμφώνησαν;» Ρώτησα.

— «Συμφώνησαν, ναι. Τι να κάνανε;

Αν διαφωνούσαν, θα άφηνα το κουτί με τις βίδες κλειδωμένο.»

Πήραν όλοι τα κομμάτια τους, κι εγώ έβαλα ρότα για επιστροφή.

—«Γιατί;»

— «Γιατί έπρεπε να κάνω πιπι, Όσιε.

Και δεν ήμουν ο μόνος.

Μιλάμε για μαζική κρίση ουροδόχου κύστης.

Ούτε στο ISS τέτοια πειθαρχία.»

Την επόμενη ημέρα, συνέχισε γελώντας, «σκοούπες και ρομποτάκια δούλευαν στο φουλ – όλα λαμπίκο.

Βέβαια, από τα 80 που υπήρχαν, μόνο μερικά ήταν

λειτουργικά.

Τα υπόλοιπα μάλλον είχαν πάει διακοπές .....»

Και τότε... κάτι έφαγα και με πείραξε.

Ένιωσα αδιαθεσία.

Το χέρι δεν άνοιγε πια την πόρτα.

Μου είχαν κόψει την πρόσβαση!

Τι είδους προστασία ήταν αυτή – ούτε στη NASA τέτοια πειθαρχία.

Και σα να μην έφτανε το στομάχι μου που διαμαρτυρόταν, άρχισαν να καταφτάνουν οι “αντιπρόσωποι”.

Ένας-ένας, με ύφος δήθεν ανήσυχο αλλά βλέμμα που έλεγε ξεκάθαρα:

«Είσαι καλά; Είσαι ΠΟΛΥ καλά; Είσαι αρκετά ζωντανός ώστε να λειτουργεί το χέρι;»

Ερχόντουσαν τακτικά, ρωτούσαν για την πορεία της υγείας μου, άλλος μου έφερνε νερό, άλλος “συμβουλές”, άλλος απλώς στεκόταν δίπλα μου σαν να τσεκάρει αν αναπνέω.

Όλοι είχαν καταλάβει, και κανείς δεν το έλεγε δυνατά: έπρεπε να είμαι απόλυτα υγιής — να αποφύγουν οτιδήποτε θα μπορούσε να εμποδίσει το χέρι.

Και για πρώτη φορά στη ζωή μου κατάλαβα τι σημαίνει να σε αγαπούν... για τους λάθος λόγους.»

Ήμουν άρρωστος μία μέρα, και την πέρασα στη μεγάλη αίθουσα. Είχα μεταφέρει μια καρέκλα, ένα τραπεζάκι...

Έφαγα εκεί, κοιμήθηκα εκεί – πιπι όμως, στο θόλο.»

Γέλασε πονηρά.

Θα έσκαγα αν δεν έβρισκα πού έκαναν πιπι οι “ξένοι”

Για να μη ρωτάς πώς μπήκα στην αίθουσα αφού το “χέρι” δεν λειτουργούσε, θα σου πω: είχαν ανοίξει ένα νέο τούνελ, απ’ το θόλο μας προς την κεντρική αίθουσα. Μικρό – ίσα που χωρούσε άνθρωπος. Μπαινοβγαίναμε από εκεί, σαν κατσίκες σε κρητικό μητάτο¹⁶.

Το τούνελ λειτουργούσε σαν προθάλαμος. Και, για να πούμε την αλήθεια, σαν ψυχολογική δοκιμασία για όποιον είχε φάει βαριά το προηγούμενο βράδυ.

Έμεινε για λίγο σιωπηλός.

—Ξέρεις, Όσιε, εκεί πάνω μαθαίνεις κάτι περίεργο: στη Σελήνη, το μυστήριο δεν είναι πώς επιβιώνεις. Είναι πώς... πηγαίνεις τουαλέτα χωρίς να σε γράψει το ημερολόγιο αποστολής.

Αυτό που πάντα με γοήτευε —και τρόμαζε λίγο— ήταν οι λεπτομέρειες.

Έτσι, παρατήρησα το υλικό του τοίχου.

Το «τσιμέντο» δεν ήταν ακριβώς τσιμέντο. Είχε χρώμα μαύρο-καφέ, όπως μια σοκολάτα που την έχει λιώσει ο ήλιος της Σελήνης.

Μέσα, φαινόταν οπλισμός από σίδηρο, κανονικός, ανθρώπινος. Από πάνω, βαμμένο — ανοιχτό γαλάζιο, μ’ εκείνο το παράξενο φωσφορίζον πέπλο, σαν να το είχε βάψει κάποιος με φως αντί για μπογιά.

Οι «συνοδοί» μου δεν πήραν δείγμα.

Μου φάνηκε περίεργο, αλλά δεν είπα τίποτα. Δεν ήθελα να τους ξαναδώ να πλακώνονται για τα μπάζα.

---

¹⁶ Δωμάτιο χτισμένο με πέτρες στο βουνό.

(Έχουμε δει ομάδες να μαλώνουν για τη σκούπα, δεν θα με εξέπληττε αν έβλεπα και για πετραδάκι).

Αργότερα έμαθα πως άλλη ομάδα είχε πάρει τα δείγματα, αφού κάθε κράτος είχε τον δικό του «αντιπρόσωπο». Πολυεθνική αποστολή και πολυεθνικό μπέρδεμα.

Καθόμουν μπροστά στην οθόνη.

Πάνω της, ένας **χάρτης**.

Στην αρχή νομίζαμε ότι ήταν διακοσμητικός — μετά καταλάβαμε: **ήταν η βάση**.

Εμφανίζονταν όλα τα σημεία που είχαμε επισκεφθεί.

Κάθε κουμπί του ρόβερ είχε τη δική του συντεταγμένη.

Τρία πλήκτρα πατημένα, **έξι ακόμα άγνωστα**.

Οπότε, το πρόγραμμα ήταν ξεκάθαρο: επόμενη εξόρμηση, **το πλήκτρο Δ**.

Πρωί-πρωί, πριν ξημερώσει, όλοι παρόντες.

Εφόδια, στολές και φυσικά... σκούπες. (Αχρείαστες να 'ναι, αλλά πού τέτοια τύχη).

Πατώ το πλήκτρο **«Δ»**

Το ρόβερ ξεκινάει σαν να ξέρει μόνο του τον δρόμο.

Πάλι κατεύθυνση προς τα **ΤΟΛ** — παράξενο, αλλά ας το αφήσουμε να δείξει.

Σταματά μπροστά σε έναν **όρθιο στύλο**, λίγο έξω από την περίμετρό του.

Κοιτάζουμε γύρω.

Το έδαφος γεμάτο μικρές πέτρες, διαφορετικές απ' όλες όσες είχαμε δει.

— «Διαστημικές,» είπε κάποιος.

Δίκιο είχε — τέτοιες δεν υπήρχαν ούτε στον διάδρομο ούτε στα ΤΟΛ.

Φυσικά, δεν χάσαμε ευκαιρία.

«Για να μην ξεχνιόμαστε,» είπα, «ας κάνουμε και μια δοκιμή με τις σκούπες.»

Τίποτα.

Ούτε φύλλο δεν κουνήθηκε.

Πέρασε καμιά ώρα ώσπου να σκεφτούμε τι κοιτάμε, και τότε μας ήρθε το σήμα:

επιστροφή στη βάση — έρχεται βροχή από πετραδάκια.

Μετωρίτες δηλαδή.

Μόνο που στη Σελήνη, όταν βρέχει, δεν έχεις χρόνο για ομπρέλα.

Θυμήθηκα εκείνη τη φορά που δεν πρόλαβα να καλυφθώ.

Ένα πετραδάκι, όχι μεγαλύτερο από φακή, με χτύπησε στον ώμο.

Πόνος αβάσταχτος — ένιωσα σαν να με είχε δαγκώσει ο ίδιος ο Ήφαιστος.

Ευτυχώς δεν έσπασε, η στολή όμως τρύπησε, και την μπάλωσα με την ειδική ταινία.

Μια εβδομάδα πονούσα, αλλά το ανέφερα στην αναφορά με τη φράση:

«Μικρό συμβάν, δεν επηρεάζει το ηθικό.»

(Αν κι αν με ρωτούσες τότε, θα προτιμούσα να με χτυπήσει μετωρίτης στο κράνος.)

Επιβιβαζόμαστε γρήγορα στο ρόβερ.

Από την πίεση της στιγμής, **πατάω κατά λάθος το κουμπι Γ** αντί για το άσπρο.

Το ρόβερ υπάκουσε αμέσως και πήρε πορεία για τα ΤΟΛ.

Φτάσαμε *ίσσα που πρόλαβε* — η **βροχή μετωριτών** άρχισε να πέφτει ακριβώς πάνω από την περιοχή του στύλου, όχι όμως στα ΤΟΛ.

Στο δικό μας θόλο «έβρεχε» κανονικά — όπως πάντα στα «ξένα μέρη».

Αλλά γύρω από τον στύλο, έπεφταν όλα εκεί, **λες και τους τραβούσε μαγνήτης.**

Καινούργιο φαινόμενο, καινούργια ομάδα, καινούργιος πονοκέφαλος για ανάλυση.

Δύο λεπτά κράτησε.

Μετά σιωπή.

Όλα τα πετραδάκια στο σημείο του στύλου.

Ούτε ένα πιο πέρα.

Όσο περιμέναμε να κοπάσει η πετροβροχή, συμφωνήσαμε ότι χρειάζεται **νέος τύπος θαλάμου.**

Κάτι που να μας ακολουθεί, να κάνουμε ένα διάλειμμα στις εξωτερικές εργασίες.

Στους θόλους δεν υπήρχε πρόβλημα — εκεί είχαμε τις ανέσεις μας.

Αλλά έξω... κάθε σταγόνα (ή πετραδάκι) μπορούσε να γίνει λόγος για διάλειμμα... μόνιμο.

Το ίδιο πρόβλημα είχαν και οι άλλες ομάδες.

Στο απογευματινό συμβούλιο στον κεντρικό θόλο, τα «αφεντικά» αποφάσισαν:

τρεις αεροστεγείς κινητοί θάλαμοι, ένας για κάθε εξωτερική ομάδα.

Τεχνολογία;

Δανεισμένη από τα «ξένα» ρόβερ.

Κίνηση ηλεκτρική, υλικά είχαμε, και εμπειρία από τις σήραγγες — άρα όλα έτοιμα.

Την κατασκευή την ανέλαβαν οι αντικαταστάτες μας, γιατί εμείς... την άλλη μέρα, ήμασταν έτοιμοι για αναχώρηση.

(Και τώρα, μια μικρή παρένθεση — γιατί χωρίς ρεύμα ούτε στη Σελήνη δεν ανεβαίνει ο καφές)

Ηλεκτρική ενέργεια είχαμε αρχικά από τα φωτοβολταϊκά και τις μπαταρίες.

Όλα καλά, μέχρι που οι ανάγκες μεγάλωσαν – και τότε οι μηχανικοί αποφάσισαν να κατασκευάσουν έναν μικρό αντιδραστήρα.

Από εκεί και πέρα, ρεύμα όσο θέλαμε.

(Το “όσο θέλαμε” βέβαια, μεταφράζεται “μέχρι να θυμηθεί κάποιος να κάνει συντήρηση”.)

Όταν ο αντιδραστήρας έμπαινε για service, επιστρέφαμε στις παλιές, καλές μπαταρίες.

Εκτός από τα φωτοβολταϊκα στο θόλο είχε κατασκευαστεί ένας μικρός αντιδραστήρας που εξασφάλιζε την ενέργεια που χρειαζόμασταν.

Και, για να μη σκουριάσουν από την αχρησία, τα εξωτερικά συνεργεία έκαναν τακτική χρήση τους, *έτσι για να θυμόμαστε ότι χωρίς ρεύμα, ούτε σκούπα δεν δουλεύει.*

Ειδικά μετά την ανακάλυψη της βάσης, τα εξωτερικά συνεργεία πολλαπλασιάστηκαν — γιατί, όπως είπε κάποτε ένας σοφός ηλεκτρολόγος της αποστολής, «στη Σελήνη, μπορεί να μην έχουμε κουνούπια, αλλά οι σκούπες τραβάνε το ίδιο ρεύμα.»

(Κλείνει η παρένθεση.)

Το σκάφος που μας παρέλαβε —το αποκαλούσαν «μεταφορικό» αλλά εγώ θα το έλεγα «ασανσέρ πολυτελείας»— χωρούσε σαράντα πέντε άτομα και μία “βαλίτσα”, κοινώς όλα μας τα υπάρχοντα. Η πτήση; Ογδόντα λεπτά διάρκεια.

Μια ώρα και είκοσι λεπτά για να πας από τη σκόνη της Σελήνης στο σαλόνι του σταθμού, και εγώ ακόμα ψάχνω ταξιδιωτικό γραφείο που να το προσφέρει.

Μετά την ανακάλυψη του **“ξένου διαδρόμου”**, ο δικός μας εγκαταλείφθηκε.

Εκείνος ήταν πολύ πιο «έξυπνος»: το σκάφος δεν χρειαζόταν να φεύγει κάθετα, αλλά παράλληλα, εφαπτόμενο στον διάδρομο — σαν να γλιστρά πάνω σε ράγα φωτός.

Το ίδιο και στην επαναφορά: έμπαινε από το διάστημα με τέτοια γωνία, που κατέληγε να κυλά απαλά, σαν προσγείωση σε όνειρο.

Φτάσαμε στον διαστημικό σταθμό και προσδεθήκαμε σε ένα κυκλικό “λιμάνι” κοντά στο κέντρο.

Ολόκληρος ο σταθμός περιστρεφόταν, και χάρη σ’ αυτή την κίνηση, είχαμε κανονική βαρύτητα στα διαμερίσματα του προσωπικού και των φιλοξενουμένων — δηλαδή, εμάς των... ηρωικών.

Κανονικά, το πρωτόκολλο έλεγε δέκα περιστροφές, μα επειδή είχαμε ήδη μαζέψει αρκετή εμπειρία από τη «ξένη βάση», το μείωσαν σε τρεις.

(Κάθε περιστροφή κρατούσε κάτι παραπάνω από μια γήινη ημέρα, όπως είπε κι ένας τεχνικός, «τρεις μέρες, τρία γεύματα, τρεις αναφορές — φτάνει, μη μας πέσει βαρύ.»)

Για να μη βαριόμαστε, ανέθεσαν σε όλους μικροεργασίες. Εγώ βρέθηκα βοηθός αποθηκάριου.

Όχι το πιο λαμπερό πόστο του διαστήματος, αλλά είχε τα προτερήματά του:

ταξινόμηση κιβωτίων, κωδικοί, συστήματα, και —το σημαντικότερο— κλιματισμός.

Οι αποθήκες ήταν χτισμένες στα κεντρικά δακτυλίδια του σταθμού.

Κανονική ατμόσφαιρα, όμως η βαρύτητα άλλαζε από τμήμα σε τμήμα.

Στην κεντρική αποθήκη, μηδενική βαρύτητα.

Έπιανες ένα κιβώτιο, το σήκωνες σαν πούπουλο, το

έσπρωχνες απαλά στον ιμάντα,

κι από εκεί το αναλάμβανε το σύστημα — απλό, αθόρυβο, σχεδόν ποιητικό.

(Εκτός αν δεν το είχες δέσει σωστά, τότε η ποίηση έπαιρνε φόρα και σκόρπιζε σε όλο τον σταθμό.)

Οι υπόλοιπες αποθήκες είχαν μικρότερη βαρύτητα και ελαφριά φορτία, εκεί, όπως λέγαμε μεταξύ μας, «δουλεύεις με τα χέρια σου, όχι με την πίστη σου.»

Γενικά ήταν ξεκούραστη δουλειά, ήρεμη, με ρυθμό, σαν να είχες φύγει για σεμινάριο mindfulness με διαστημική στολή.

Στο τέλος της τρίτης περιστροφής, ήρθε η ώρα να κατέβουμε.

Επιβιβαστήκαμε ξανά, κι αρχίσαμε τη κάθοδο στη Γη.

Μας περίμενε ιατρική ομάδα —πριν προλάβεις να πεις «σπίτι», είχες ήδη μανσέτα στο μπράτσο και θερμόμετρο στο αυτί.

Μετά, πούλμαν και κατευθείαν στη βάση, όχι στα σπίτια μας, αυτό θα ερχόταν μετά, σε μία-δυο μέρες, όταν θα έπαυαν να σε βλέπουν σαν δείγμα προς εξέταση.

Οι τρεις μήνες αποθεραπείας έγιναν ένας — «άμα έχεις ζόρι κανείς...» είπε γελώντας ο γιατρός.

Και, πράγματι, ο μήνας πέρασε σαν διακοπές.

Ήσυχος, ανακουφιστικός, με τη διαφορά πως, αντί για

κύματα και τζιτζίκια, άκουγες στα όνειρά σου ρομποτάκια να σκουπίζουν.

Ο Κύριος, με το γνώριμο βλέμμα του ανθρώπου που έχει αποφασίσει να μην αφήσει το στομάχι του νηστικό, γύρισε προς εμένα:

— «Λοιπόν, τι λες; Να γυρίσουμε στη Μαριώ; Ψάρι! όπως εκείνη ξέρει να το φτιάχνει.»

Δεν χρειάστηκε δεύτερη προτροπή.

Εμένα, εκτός απ' το ψάρι, με περίμενε και ένα πιάτο τηγανητές πατάτες —λαχταριστές, λεπτοκομμένες, χρυσαφένιες.

Η Χλόη, με εκείνη τη φωνή που συνδυάζει υπηρεσιακό τόνο με υποδώρα ειρωνείας, πέταξε το σχόλιο της ημέρας:

— Οι τηγανητές πατάτες ποτέ δεν είναι πολλές.

Ήταν το δικό μου σλόγκαν, η ατάκα που συνόδευε κάθε μου παραγγελία, όποτε οι συνδαιτημόνες απορούσαν γιατί ζητούσα «μια μερίδα για κάθε χέρι».

Η Χλόη, όπως πάντα, ήξερε περισσότερα απ' όσα έλεγε.

— Να δεις που έχει διαβάσει μέχρι και το διαιτολόγιό μου, είπα από μέσα μου.

Κι εκείνη, λες και άκουσε τη σκέψη μου, μου γέμισε το ποτήρι με ένα χαμόγελο και μια σταγόνα ειρωνείας.

— «Για σήμερα, θα σας πρότεινα μια Βηλάννα, είπε, με τόνο σομελιέ που μόλις βγήκε από κρητικό αμπέλι.

Το ψάρι είναι φρέσκο, η θάλασσα έδωσε τα καλύτερα της, κι αυτό το κρασί έχει την οξύτητα που καθαρίζει τον ουρανίσκο.

Κι αν θέλετε κάτι πιο... *αρωματικό*, υπάρχει κι ένα Μοσχάτο Σπίνας — για τους τολμηρούς που νομίζουν πως μπορούν να τα βάλουν με τα ιώδια της Μεσσαράς.»

Την κοίταξα με απορία.

Ήταν αδύνατον να μη χαμογελάσω.

— «Χλόη, ειλικρινά, δεν ξέρω αν είστε καλύτερη σομελιέ ή πράκτορας πληροφοριών.»

— «Α, μην υποτιμάτε την υπηρεσία», απάντησε εκείνη γλυκά.

«Εδώ στη Μεσσαρά, ακόμα κι ένα ποτήρι κρασί έχει τα μυστικά του...»

Η Δανάη και ο Ψηλέας κάθισαν μαζί μας στο τραπέζι.

Η Μαριώ, με εκείνη τη σπιρτάδα της γυναίκας που έχει δει πολλά και έχει μαγειρέψει περισσότερα, έφερνε τα πιάτα ένα-ένα: τηγανιτό μπαρμπούνι, σαλάτα με κάπαρη, και φυσικά — τις πατάτες μου.

Η Δανάη, πάντα σχολαστική, δεν ξέχασε τα τέσσερα λευκά χάπια του Κυρίου.

Τα σέρβιρε σ' ένα μικρό πιατάκι, δίπλα στο ποτήρι του, σαν να ήταν μεζές για μετά το κρασί.

Ο Κύριος τα πήρε χαμογελαστός,

— «Να 'ναι καλά η επιστήμη, είπε. Πάνω που άρχιζα να συνηθίζω τη βαρύτητα της Γης.»

Τα ψάρια ήταν τέλεια, το κρασί δροσερό, κι ο ήλιος κατηφόριζε πίσω από το βουνό, σκορπώντας εκείνη τη ζεστή μελαγχολία που μόνο η Κρήτη ξέρει να προσφέρει στα απογεύματά της.

Στις έξη, σηκωθήκαμε για τον δρόμο του γυρισμού.

Ο Κύριος ήθελε να περάσουμε απ' τον Μανούσο για τις μυζήθρες.

Ο βοσκός μας περίμενε με το κιούπι ακόμα στο χέρι, το γάλα είχε «σουρώσει μισολιά», όπως είπε, και οι μυζήθρες έπρεπε να σταθούν λίγο να «δέσουν».

Μας το έδωσε ολόκληρο το κιούπι, κι ο Ψηλέας υποσχέθηκε να το επιστρέψει.

— «Μην το ξεχάσεις», είπε ο Μανούσος, «γιατί πρέπει να κατέβω στη χώρα να πάρω καινούργια.»

— «Και μετά; Τι τα κάνεις, τα... *στρώνεις*»; ρώτησα εγώ αφελώς.

Ο Μανούσος με κοίταξε με ύφος που συνόψιζε πέντε γενιές Κρητικών βοσκών.

— «Ε, πώς να μη θάινε στρώσιμο, παλικάρι μου; Κιούπι άστρωτο, είναι σαν κρασί χωρίς οξύτητα. Δεν κρατά τίποτα.»

Η Χλόη γέλασε σιγανά, κι εγώ σκέφτηκα πως, τελικά, η ζωή —είτε στη Γη είτε στη Σελήνη— θέλει στρώσιμο.

Μόνο που άλλοι το κάνουν με κιούπια, κι άλλοι με ψάρια, κρασί και πατάτες.

Ανεβήκαμε πάλι στο βαν. Ο ήλιος, χαμηλός πια, έλουζε το βουνό της Μεσσαράς με εκείνο το κοκκινωπό φως που κάνει ακόμα και τα πετρώματα να φαίνονται ζωντανά.

Η Δανάη κάθισε πάλι μπροστά, πλάι στον οδηγό, με τη συνηθισμένη της ψυχραιμία. Ο Ψηλέας, στο τιμόνι, έβαλε τη μηχανή μπρος, κι ο ήχος της ήταν σχεδόν παρηγορητικός — η επιστροφή πάντα έχει κάτι από λύτρωση.

Εγώ κι ο Κύριος πίσω, στη δεύτερη σειρά.

Η Χλόη, ήσυχη, στη τρίτη.

Μόνο τα τζιτζίκια συνόδεuan τη διαδρομή, κι εκείνη η χαρακτηριστική οσμή του καμένου θυμαριού, που μόνο το κρητικό καλοκαίρι ξέρει να σκορπά.

Ο δρόμος ανηφορικός, γεμάτος στροφές —ένα ατέλειωτο ελικοειδές ζιγκ-ζαγκ.

Ο Κύριος, ακουμπισμένος πίσω στο κάθισμα, κοιτάζε έξω και χαμογελούσε.

— «Ξέρεις», είπε κάποια στιγμή, «η βαρύτητα της Γης έχει άλλη γεύση.»

— «Πιο βαριά;» ρώτησα γελώντας.

— «Όχι, πιο... γνώριμη. Εδώ σε τραβάει το χώμα. Εκεί πάνω, σε κρατά το φως.»

Η Χλόη χαμογέλασε διακριτικά από πίσω.

— *Εξαρτάται από ποιο φως, Κύριε*, είπε μ' εκείνη την ήρεμη, σχεδόν υπνωτιστική φωνή της.

— Ναι, ναι, σωστά το λες. Άλλο το φως του ήλιου, άλλο το φως του ανθρώπου.

Κι έπειτα σώπασε, κοιτάζοντας μακριά.

Εγώ, προσπαθώντας να ελαφρύνω την ατμόσφαιρα:

— «Πάντως, εδώ κάτω, η βαρύτητα βοηθάει στην πέψη. Μετά τις πατάτες, το θεωρώ ευεργεσία.»

Η Χλόη γέλασε, ένα γέλιο που μισοέσπασε τη σιωπή.

— «Μη σας ξεγελά, η βαρύτητα. Και στη Γη, μερικά πράγματα *αιωρούνται*.»

Δεν ήξερα αν μιλούσε μεταφορικά ή κυριολεκτικά.

Μάλλον και τα δύο.

Ο δρόμος συνέχιζε να σκαρφαλώνει στα Αστερούσια.

Ο ήλιος χανόταν πίσω απ' τις κορφές, και τα χωράφια κάτω έμοιαζαν με πετρωμένα κύματα.

Ο Κύριος, με τα βλέφαρα μισόκλειστα, φιθύρισε:

— «*Στη Σελήνη δεν έχει βράδια σαν αυτά...*»

Και ύστερα, σαν να θυμήθηκε κάτι, πρόσθεσε χαμηλόφωνα:
— Ούτε ανθρώπους που να τα θυμούνται.

Κοίταξα πίσω, προς τη Χλόη.

Το βλέμμα της συναντήθηκε για μια στιγμή με το δικό μου
—ένα βλέμμα καθαρό, αλλά ανεξήγητα γνώριμο, σαν να με
είχε δει κάπου αλλού, κάποτε.

Στη Σελήνη, ίσως;

Η σκέψη πέρασε αστραπιαία, κι ευτυχώς τη σκέπασε ο ήχος
του κινητήρα που ανέβαζε στροφές.

Φτάνοντας στα Καπετανιανά, ο Κύριος γύρισε προς εμένα:

— Απόψε, να ξεκουραστείς, Όσιε. Αύριο το πρωί, έχουμε να
συνεχίσουμε πολλά — και να θυμάσαι

οι αποστολές δεν τελειώνουν με την επιστροφή.

Δεν ήξερα αν μιλούσε για τη Σελήνη ή για κάτι άλλο.
Μάλλον για τα δύο.

Έμεινα μόνος στη βεράντα.

Η νύχτα είχε απλωθεί ήσυχη, με μια απίστευτη καθαρότητα
—σαν να μπορούσες να μετρήσεις τα αστέρια ένα προς ένα.
Ο αέρας κουβαλούσε εκείνη τη γνώριμη μυρωδιά της
πέτρας που δροσίζεται μετά τη μέρα, ανάμεικτη με θυμάρι.
Το χωριό κοιμόταν.

Ακούγονταν μόνο λίγα σκυλιά που μάλωναν με τη σιωπή, κι
ένα γρύλισμα.

Το φως της βεράντας έπεφτε μαλακά πάνω στο τραπέζι —
το ποτήρι μου μισογεμάτο από το κρασί της Μαριώς, και
πάνω του καθρεφτιζόταν ο ουρανός σαν να 'θελε να πει:
εδώ είσαι, ακόμα στη Γη.

Σκεφτόμουν τη μέρα.

Τον Κύριο που αποσύρθηκε, τη Χλόη με τα μισόλογα, και τη λεπτή εκείνη γραμμή ανάμεσα στο πραγματικό και το «σεληνιακό» — όπου ό,τι ειπωθεί δεν είναι ποτέ απλώς λόγος, αλλά αναφορά.

Εκεί με βρήκε ο ήχος από τα βήματα.

Σταθερά, βαριά, σίγουρα.

Ένας γεροδεμένος φύλακας φάνηκε από τη σκιά, το πρόσωπό του φωτισμένο από το φως της εισόδου.

— Κύριε, είπε χαμηλόφωνα, το σύστημα ασφαλείας εντόπισε *δύο άγνωστα άτομα* να κινούνται προς το σπίτι. Δεν είναι από το χωριό. Μέχρι να διευκρινιστούν οι προθέσεις τους, καλό θα ήταν να περάσετε μέσα, στο σαλόνι.

Οι τζαμαρίες θα μείνουν κλειστές, αλλά μην ανησυχείτε — είναι αλεξίσφαιρες.

Χαμογέλασα αμυδρά.

Ποιος να το 'λεγε... Από τη Σελήνη, πίσω στα Καπετανιανά, κι ακόμα τα ίδια: «Μείνε μέσα, για την ασφάλειά σου».

Υπάκουσα, όχι από φόβο αλλά από συνήθεια.

Η ασφάλεια έχει πάντα το ίδιο βλέμμα, είτε φορά στολή είτε διαστημική κάσκα.

Μπήκα στο εσωτερικό.

Η ένταση κράτησε λίγο.

Ένα σήμα ασυρμάτου, λίγα λόγια που δεν άκουσα καθαρά, κι έπειτα ο φύλακας ξαναφάνηκε, μ' εκείνο το χαμόγελο του ανθρώπου που έχει δει χειρότερα.

— «Ήταν κυνηγοί, λαθροκυνηγοί μάλλον.

Τους σταματήσαμε, εξηγήσαμε... κατάλαβαν.

Αποχώρησαν ήρεμα. Μην ανησυχείτε, κύριε — όλα υπό έλεγχο.»

— «Ναι, βεβαίως, όλα υπό έλεγχο...» είπα, και το ποτήρι με το κρασί ακούμπησε ξανά στο τραπέζι.

Η βραδιά είχε επιστρέψει στη σιωπή της.
Όμως κάτι, βαθιά μέσα μου, μου ψιθύριζε πως η ησυχία αυτή δεν ήταν τελική, αλλά απλώς ένα διάλειμμα ανάμεσα σε δύο ιστορίες.

Σήκωσα το βλέμμα στον ουρανό.
Η Σελήνη —λεπτή, σχεδόν διακριτική— ανέβαινε πάνω από τα Αστερούσια.

Κι εγώ, χωρίς να το θέλω, χαμογέλασα:

Εκεί πάνω, τουλάχιστον, δεν έχει λαθροकुνηγούς.

Κι έτσι, με μια παράξενη γαλήνη,

έκλεισε εκείνη η μέρα.

Ο δρόμος προς τη Μονή Κουδουμά έμοιαζε περισσότερο με διαδρομή ψυχής παρά με απλή κατάβαση.

Από τον Κόφινα και κάτω, η πλαγιά άνοιγε σαν σκισμένο βιβλίο — πέτρες, θυμάρια, μικρά αγρίμια που χανόντουσαν μέσα στο φως.

Στο βάθος, το Νότιο Κρητικό¹⁷ Πέλαγος έλαμπε ατάραχο, σαν υγρή υπόσχεση.

Το μαύρο βανάκι κατέβαινε προσεκτικά, στροφή τη στροφή, με τον ψηλέα οδηγό να σφίγγει το τιμόνι λες κι είχε στα χέρια του το πεπρωμένο μας.

Ο Κύριος, σιωπηλός, κρατούσε το βλέμμα του μακριά, σαν να διάβαζε κάτι γραμμένο πάνω στα βουνά.

Μόνο όταν φάνηκε η πρώτη σκεπή της Μονής, μίλησε:

— «Να, εδώ ο χρόνος δεν προχωράει, απλώς αναπνέει πιο αργά.»

Η Μονή φάνηκε ξαφνικά, σαν να αναδύθηκε μέσα απ' τα βράχια — πέτρινη, ασκητική, σχεδόν ακατάδεκτη.

Η θάλασσα λίγα μέτρα πιο πέρα, κι ο ήχος της δεν έσπαζε τη γαλήνη, την επισφράγιζε.

Νόμιζα πως θα πηγαίναμε στη Μονή.

Έτσι έγραφε και το σημείωμα του προγράμματος:

«Επίσκεψις εις Μονήν Κουδουμά».

Αλλά το βαν δεν σταμάτησε εκεί.

Προσπεράσαμε τη στροφή, αφήσαμε πίσω μας τα

καμπαναριά και τα κυπαρίσσια, κι αρχίσαμε να

κατηφορίζουμε προς τη θάλασσα — εκεί που ο δρόμος

παύει να είναι δρόμος και γίνεται απλώς πρόθεση.

---

¹⁷ Παλιά αναφερόταν Λιβυκό Πέλαγος.

Το βανάκι σταμάτησε σε μια στροφή που δεν φαινόταν να οδηγεί πουθενά.

Ένα μικρό, ασβεστωμένο σπίτι στεκόταν μόνο του μέσα στο φως. Η αυλή φτωχική, γεμάτη σκιά και αλμύρα, και έξω, αντί για καρέκλες, κορμοί δέντρων κομμένοι, τόσο παλιοί που έμοιαζαν με μάρτυρες του τόπου.

Ο Κύριος κατέβηκε πρώτος, χωρίς να πει τίποτα.

Έκανε δυο βήματα μπροστά, σήκωσε το βλέμμα προς το σπίτι και είπε απλά:

— «Ο Νικόλαε.»

Δεν ρώτησα πώς το ήξερε.

Μετά από τόσες ημέρες μαζί του, είχα καταλάβει πως ο Κύριος δεν έκανε ποτέ ερωτήσεις, έκανε μόνο βεβαιώσεις.

Από την πόρτα φάνηκε ένας άντρας γύρω στα εβδομήντα, αδύνατος, με μάτια καθαρά —όχι εκείνη την καθαρότητα της αθωότητας, αλλά εκείνη που έρχεται μετά τη γνώση, όταν έχεις ήδη καταλάβει περισσότερα απ' όσα θέλεις να πεις.

— «Καλώς ήρθατε», είπε.

Η φωνή του απαλή, σαν πέτρα που έμεινε χρόνια στο κύμα. Φορούσε ράσο, και από το βλέμμα του έλειπε κάθε ίχνος αυστηρότητας μόνο μια ήρεμη βεβαιότητα, σαν να μας περίμενε πριν αποφασίσουμε να έρθουμε.

—«Ευλογείτε», είπε χαμηλόφωνα ο «Καθ'ομοίωσιν», με σεβασμό.

— «Ο ΚΥΡΙΟΣ», αντιφώνησε ο Νικόλαος.

Και χαμογέλασαν — ο ένας με γνώση, ο άλλος με αποδοχή.

Στην αυλή, το φως ήταν εκείνο το αργό, μεσημεριανό φως της Κρήτης που δεν φωτίζει, αλλά αποκαλύπτει.

Ένας άνεμος από τη θάλασσα κουνούσε τα ξεραμένα
θυμάρια.

Ο ασκητής έδειξε τα κορμοθρόνια¹⁸.

— Καθίστε, είπε, «εδώ όλοι κάθονται ίσια, δεν έχει πλάτη
να στηριχτείς παρά μόνο η συνείδηση.»

Καθίσαμε.

Η Δάφνη κράτησε τα χέρια της σταυρωμένα στα γόνατα.

Η Χλόη παρατηρούσε σιωπηλά, με εκείνο το βλέμμα της
που μπορούσε να μετράει παλμούς χωρίς να ακουμπάει.

Ο Νικόλαος έφερε πηλίνα ποτήρια με νερό και μικρά σύκα.

— «Αυτά έχω», είπε, «μα ό,τι είναι λίγο, φτάνει όταν δεν το
ζητάς.»

Ο Κύριος έγενεψε, ήπιε, κι έπειτα είπε σχεδόν ψιθυριστά:

— «Η γαλήνη εδώ έχει βάρος.»

— «Όλα έχουν βάρος, παιδί μου», απάντησε ο Νικόλαος.
«Μόνο που μερικά δεν φαίνονται.»

Το φως έπεφτε λοξά, κι ο ήχος της θάλασσας ερχόταν
σβηστά, σαν να ταξίδευε από άλλη εποχή.

Εγώ απλώς παρακολουθούσα τη σκηνή — δυο άντρες που
δεν αντάλασσαν λόγια, μα κάτι περνούσε ανάμεσά τους.

Κάτι που δεν ήταν κουβέντα, αλλά *αναγνώριση*.

Ο Νικόλαος σήκωσε τα μάτια του στον ουρανό και είπε:

— Οι άνθρωποι ψάχνουν τον Θεό εκεί που δεν είναι, μα
εκείνος έρχεται όπου τον θυμούνται.

Δεν ξέρω γιατί, μα ο Κύριος χαμογέλασε.

---

¹⁸ Παγκάκια από κορμό δένδρου.

Εκείνο το ήσυχο χαμόγελο που έχει κάποιος όταν μόλις κατάλαβε κάτι... ή όταν μόλις το θυμήθηκε.

Η Δάφνη, διακριτικά, έδωσε στον Κύριο το κουτάκι με τα χάπια του. Εκείνος τα πήρε χωρίς κουβέντα — ένα μικρό καθημερινό θαύμα υπακοής.

Ξεκίνησα την συζήτηση, δεν μπορούσα να αναφερθώ στα Σεληνιακά αλλά για τα πνευματικά ο χώρος ήταν ιδανικός.
— «Είπατε, Κύριε, πως αναζητάτε απαντήσεις στους άλλους... ποιοι είναι οι άλλοι;»

— «Αυτοί που ήρθαν πριν από εμάς», είπε ήσυχα ο Κύριος. «Ίσως εκείνοι που μας έφτιαξαν. Ή που... μας θυμούνται ακόμη.»

— «Μα ο Θεός δεν είναι "άλλος"», αποκρίθηκε ο Νικόλαος. «Είναι ο μόνος. Όλα τα άλλα είναι σκιές του νου. Και το φως, Μανόλη¹⁹, δεν γεννιέται από τις σκιές.»

Η κουβέντα έπεσε σαν ψαλμός.

Η Χλόη, πίσω, έσκυψε ελαφρά το κεφάλι — όχι από σεβασμό, αλλά σαν να αναγνώριζε μια παλιά μελωδία. Εγώ, παρατηρητής πάντα, σκεφτόμουν πόσο διαφορετικά μπορούσαν να κοιτάζουν δύο άνθρωποι τον ίδιο ουρανό.

Ο Κύριος δεν απάντησε αμέσως.

Μόνο ακούμπησε τα χέρια του στο τραπέζι και είπε αργά:

— «Πάτερ, αν υπάρχει φως, δεν μπορεί να φοβάται την

---

¹⁹ Μανόλη αποκαλούσε ο Νικόλαος τον «Καθ'ομοίωσιν», αλλά δεν ήξερα αν αυτό είναι το πραγματικό του όνομα. Η Δάφνη, η Χλόη, εγώ τον αποκαλούσαμε Κύριο – περνούσε εύκολα σαν προσφώνηση ευγενείας.

έρευνα. Ούτε και ο Δημιουργός του να δυσανασχετεί με όσους θέλουν να τον κατανοήσουν.»

Ο Νικόλαος έγειρε λίγο το κεφάλι.

— «Σωστό. Μα άλλο είναι να αναζητάς τον Θεό κι άλλο να αναζητάς το εργαστήριό του.»

Η σιωπή που ακολούθησε δεν ήταν βαριά, ήταν ευγενική. Ο ήλιος είχε κατέβει λίγο και τα κύματα έπαιζαν πάνω στα βράχια.

Ο Κύριος σηκώθηκε.

— «Ευχαριστώ, πάτερ. Δεν θα συμφωνήσουμε, αλλά σας εκτιμώ βαθύτατα. Και... ποιος ξέρει; Ίσως να συναντηθούν κάποτε οι δρόμοι μας — εκεί όπου τελειώνει η πίστη και αρχίζει η γνώση.»

— «Ίσως», είπε ο Νικόλαος χαμογελώντας, «ή εκεί όπου τελειώνει η γνώση και αρχίζει ξανά η πίστη.»

Στην αυλή το φως είχε μαλακώσει.

Ο Κύριος έδειχνε σκεπτικός, μα ήρεμος.

Κάτι μέσα μου είπε πως εκείνη τη μέρα, ο Κύριος άκουσε τον αντίλογο — και τον κράτησε.

Μετά το κοινό τραπέζι, ο Νικόλαος πρότεινε να περπατήσουν λίγο.

Ο ήλιος είχε κατέβει, και η θάλασσα έμοιαζε να έχει μπει σε κατανυκτική σιωπή, μόνο οι γλάροι φώναζαν κάπου μακριά, σαν να ψέλνουν στο δικό τους αναλόγιο.

Περπατούσαν αργά, πλάι-πλάι.

Ο Κύριος κρατούσε τα χέρια του πίσω από την πλάτη, όπως πάντα όταν το μυαλό του δούλευε σε βάθος.

Ο Νικόλαος τον άφησε να πάρει πρώτος τον λόγο.

— «Πάτερ, αν όλα όσα είπατε είναι αληθινά... τότε γιατί μας επιτρέπει ο Θεός να ψάχνουμε; Γιατί μάς έδωσε μυαλό, αν όχι για να ξεκλειδώνουμε τα μυστικά Του;»

— «Δεν σας το απαγορεύει, τέκνο μου», αποκρίθηκε ο Νικόλαος ήρεμα. «Μα είναι άλλο να ανοίγεις ένα βιβλίο κι άλλο να κόβεις το δέντρο για να δεις πώς φτιάχνεται το χαρτί.»

Ο Κύριος χαμογέλασε, σχεδόν πικρά.

— «Πολύ ποιητικό, πάτερ. Μα αν το χαρτί γράφει ψέματα;»

— «Τότε, Μανόλη, δεν το έγραψε ο Θεός. Το έγραψαν οι άνθρωποι που ξέχασαν να προσευχηθούν πριν κρατήσουν την πένα.»

«Ξέρεις, Μανόλη», είπε χαμηλόφωνα, «οι τοίχοι εδώ έχουν δει ανθρώπους να ψάχνουν τον Θεό στα άστρα και άλλους να τον βρίσκουν στο χώμα. Όλοι κουράστηκαν. Μόνο οι ταπεινοί άντεξαν να μείνουν.»

Ο Κύριος δεν απάντησε. Ίσως μέσα του να προσπαθούσε να ξεχωρίσει ποιο φως ήταν θεϊκό και ποιο αντανάκλαση.

Ο Νικόλαος έκανε έναν σταυρό και γύρισε προς το μέρος του:

— «Δεν σε φοβάμαι, Μανόλη. Μα να θυμάσαι: όποιος πιστεύει πως πλησίασε την αλήθεια, κινδυνεύει να σταματήσει να την αναζητά. Κι αυτό είναι η μεγαλύτερη πλάνη.»

Ο Κύριος έμεινε ακίνητος για λίγο.

Ύστερα έσκυψε το κεφάλι — όχι από υποταγή, αλλά από σκέψη.

— «Σας ευχαριστώ, πάτερ. Γιατί απόψε δεν μου μιλήσατε σαν σε ερευνητή... αλλά σαν σε άνθρωπο.»

Ο Νικόλαος χαμογέλασε:

— «Μα αυτό ακριβώς είστε. Και καλό είναι να το θυμάστε, προτού θελήσετε να ψάξετε αν οι άγγελοι έχουν μηχανές.»

Έπειτα αποχώρησε αθόρυβα, αφήνοντάς τον μόνο στην αυλή.

Ο Κύριος έμεινε να κοιτάζει τη θάλασσα.

Τα κύματα έσπαγαν απαλά στα βράχια, η αλμύρα ανακατευόταν με το λιβάνι — μια γεύση επίγειου και ουράνιου μαζί.

Φαινόταν σκεπτικός, σχεδόν βαρύς.

— «Θα περπατήσω λίγο μόνος μου», είπε ήσυχα, σχεδόν στον εαυτό του.

Η Δάφνη έκανε να τον ακολουθήσει, μα εκείνος σήκωσε το χέρι.

— «Μόνος. Πρέπει να ταξινομήσω τα αστέρια μου... μέσα μου.»

Κι έτσι χάθηκε πίσω απ' τον πέτρινο διάδρομο, που οδηγούσε ως το μικρό μονοπάτι πάνω απ' τη θάλασσα.

Η Χλόη τον παρακολούθησε σιωπηλά, ώσπου η σκιά του ενώθηκε με τη σκιά των βράχων.

Ο άνεμος έφερε μια ψαλμωδία από μακριά.

Τον είδα να απομακρύνεται αργά, με το χαρακτηριστικό βάδισμά του — εκείνο το συνδυασμό αποφασιστικότητας και αμφιβολίας, σαν άνθρωπος που προχωρά για να βρει μια απάντηση που ήδη φοβάται.

Η σκιά του απλωνόταν πάνω στα βράχια της Μονής, σπασμένη από το φως της δύσης.

Για πρώτη φορά, ο Κύριος έμοιαζε... απλός άνθρωπος. Όχι εκείνος που κατείχε μυστικά, όχι ο οδηγός της αποστολής,

αλλά ένας ακόμη οδοιπόρος που κουβαλούσε το βάρος της γνώσης του.

Μπορούσα να τον διακρίνω καθαρά.

Περπατούσε πλάι στη θάλασσα, έσκυβε, μάζευε καμιά πέτρα, τη γύριζε στο χέρι του, την άφηνε να πέσει.

Ίσως ζύγιζε ιδέες —οι πιο βαριές πέτρες είναι συνήθως οι αόρατες.

Ο ήλιος έσβηνε πίσω από το βουνό, και ο ουρανός γέμιζε αστέρια, σαν φιλόλογος που διορθώνει χειρόγραφο με χρυσή μελάνη.

Σκέφτηκα τότε πως ίσως ο Θεός, αν πραγματικά έφτιαξε τον άνθρωπο «κατ' εικόνα και ομοίωση», πρέπει να χαμογελά κάθε φορά που μας βλέπει να μπερδεύουμε την ομοίωση με την αντιγραφή.

Εμείς φτιάχνουμε μηχανές για να γίνουμε θεοί, και Εκείνος έφτιαξε ανθρώπους για να μείνουν παιδιά.

Όποιος το καταλάβει αυτό, νομίζω, σώζεται πριν πεθάνει.

Η Χλόη στεκόταν λίγο πιο πίσω μου, αμίλητη, κοιτώντας κι εκείνη προς τη θάλασσα.

Δεν ήξερα αν προσευχόταν ή απλώς σκεφτόταν.

Στην άκρη του βλέμματός της υπήρχε μια γλυκιά ανησυχία, σαν να ήξερε ότι η γαλήνη δεν διαρκεί πολύ σε αυτό τον κόσμο.

Ο Κύριος, κάτω, σταμάτησε για λίγο και γύρισε προς τη πίσω.

Ακόμη κι από εκεί, μπορούσα να καταλάβω: δεν κοιτούσε εμάς, ούτε τα κτίρια — κοιτούσε ψηλά, προς εκεί που τελειώνει το σκοτάδι.

Έπειτα κάθισε σε έναν βράχο και έμεινε ακίνητος, μόνος με τα άστρα του.

Κι εγώ, με το ποτήρι μου στο χέρι, είπα σιωπηλά:
«Αν όντως τα άστρα κρατούν απαντήσεις, ελπίζω να του
πουν κάτι που δεν γράφεται σε βιβλίο.»

Έμεινα για ώρα έτσι, με εκείνη τη γνώριμη αίσθηση —
ανάμεσα στο θαυμασμό και στην ειρωνεία, ανάμεσα στο
θείο και στο ανθρώπινο.

Ίσως τελικά εκεί να βρίσκεται και η δική μας “ομοίωση”:
στο ότι ποτέ δεν μπορούμε να αποφασίσουμε αν θέλουμε
να ανέβουμε στον ουρανό ή να καθίσουμε ήσυχα να φάμε
μια φέτα ψωμί με μέλι.

Η θάλασσα είχε πια σκοτεινιάσει εντελώς. Μόνο το φως από
τα κελιά κι ένα μισοφέγγαρο που έμοιαζε διστακτικό, σαν
να μην ήθελε να χαλάσει τη γαλήνη.

Καθόμασταν ακόμα στη αυλή. Η Χλόη δίπλα μου, ήσυχη, με
τα χέρια σταυρωμένα στα γόνατα.

Η σιωπή δεν ήταν αμήχανη. Ήταν από εκείνες που
κουβαλούν περισσότερο νόημα απ’ ό,τι οι λέξεις.

— «Δεν τον έχετε ξαναδεί έτσι, ε;» είπε τελικά.

— «Όχι», απάντησα. «Σπάνια χάνει τη βεβαιότητά του.

Σήμερα... ήταν σαν να την άφησε σκόπιμα να του ξεφύγει.»

Έγνεψε ελαφρά, χωρίς να με κοιτάξει.

— «Οι σιωπές κάνουν αυτό το πράγμα. Σου τραβούν τα
καλώδια που έχεις μέσα σου. Άλλοι τα μαζεύουν, άλλοι τα
κόβουν.»

Χαμογέλασα.

— «Και εσείς, τι κάνετε;»

— «Εγώ τα τυλίγω ξανά. Τακτοποιημένα, σαν γυναίκα που
συμμαζεύει το σπίτι μετά από καταιγίδα.»

Έγειρε λίγο πίσω. Το φως της λάμπας άγγιξε το πρόσωπό της, μαλακά, σχεδόν τρυφερά.

— «Ξέρετε», είπε μετά από λίγο, «μερικές φορές νομίζω πως κι εσείς είστε πιο κοντά του απ' όσο παραδέχεστε.»

— «Σε πίστη ή σε περιέργεια;»

— «Στην απορία», απάντησε. «Κι αυτή είναι πιο τίμια από την πίστη και πιο αθώα από την περιέργεια.»

Έμεινα να την κοιτάζω χωρίς να ξέρω αν μιλούσε για μένα ή για εκείνον. Η φωνή της είχε εκείνη τη σπάνια χροιά που κάνει τις πιο απλές φράσεις να μοιάζουν με εξομολόγηση.

— «Μερικές φορές», συνέχισε, «οι άνθρωποι που ακολουθούν κάποιον, δεν το κάνουν γιατί πιστεύουν σ' αυτόν, αλλά γιατί θέλουν να δουν αν πράγματι υπάρχει κάτι να πιστέψεις.»

Δεν είπα τίποτα.

Η Χλόη σηκώθηκε, έστρωσε μηχανικά τη φούστα της και χαμογέλασε.

— «Πάμε, ερευνητή των θαυμάτων. Έχουμε δρόμο και... ίσως κι άλλες απαντήσεις που δεν θα μας βολέψουν.»

Κάτω, η θάλασσα έσβηνε πάνω στα βράχια, κι εγώ σκεφτόμουν πως η πίστη, η γνώση και ο έρωτας έχουν κάτι κοινό: όσο περισσότερο τα ψάχνεις, τόσο πιο πολύ σε κοιτούν πίσω — σιωπηλά.

Η ανάβαση ως το σημείο που είχαμε αφήσει το βαν έγινε αργά, σχεδόν τελετουργικά.

Ο Κύριος περπατούσε μπροστά, σιωπηλός, με σταθερό βήμα, σαν να κρατούσε μέσα του τη συνέχεια μιας συζήτησης που δεν είχε ακόμη τελειώσει.

Η Δάφνη τον παρατηρούσε ανήσυχη, μα δεν τόλμησε να

ρωτήσσει τίποτα.

Η Χλόη, πίσω μας, κουβαλούσε το καλάθι με τα— κεράκια και ένα μπουκάλι αγιασμό.

Η σιωπή μάς συνόδευε μέχρι το όχημα.

Ο δρόμος του γυρισμού, με τις στροφές και τα φαράγγια, φαινόταν διαφορετικός· λες και το τοπίο είχε χαμηλώσει τη φωνή του για να μην ταραξεί τις σκέψεις του Κυρίου.

Καμιά φορά τον έβλεπα να γέρνει το κεφάλι στο πλάι, σαν να άκουγε κάτι μόνο εκείνος — μια φωνή, μια ανάμνηση, ίσως έναν ψίθυρο από εκείνη τη σπηλιά με τις τοιχογραφίες.

Όταν το μαύρο βαν πήρε την τελευταία ανηφόρα προς τα Καπετανιανά η Δάφνη προσπάθησε να σπάσει τη σιωπή: — «Όμορφη μέρα, ε; Ησυχία, θάλασσα, λίγο θυμάρι κι ευλογία...»

Ο Κύριος έγνεψε μόνο, χωρίς να απαντήσει.

Στο προφίλ του φαινόταν μια ανεπαίσθητη μετατόπιση.

Δεν ήταν πια ο άνθρωπος που αναζητούσε στοιχεία· ήταν κάποιος που κρατούσε μέσα του μια απάντηση και δεν ήξερε αν ήθελε να την πιστέψει.

Όταν φτάσαμε στην έπαυλη, κατέβηκε χωρίς να πει λέξη.

Χαιρέτησε ευγενικά, σχεδόν μηχανικά, και αποσύρθηκε στο δωμάτιό του.

Μόνο η Χλόη, που έμεινε να τον κοιτάζει καθώς ανέβαινε τα σκαλιά, ψιθύρισε:

— «Αυτός ο άνθρωπος σήμερα είδε κάτι που δεν μπορεί να εξηγήσει. Ή κάτι που δεν θέλει να το θυμηθεί.»

Δεν απάντησα.

Ίσως γιατί μέσα μου είχα την ίδια σκέψη, αλλά δεν ήθελα να της δώσω φωνή.

Έμεινα μόνος.

Κι ενώ εγώ είχα ξεκινήσει αυτό το ταξίδι πιστεύοντας πως απλώς θα ακούσω την εξιστόρηση των πεπραγμένων στη Σελήνη, ξαφνικά βρέθηκα να στέκομαι μπροστά σε αιώνια πνευματικά ερωτήματα.

Από εκεί που περίμενα ρομποτάκια, φωτοβολταϊκούς θόλους και επιστημονικές αποστολές, βρέθηκα να παρακολουθώ την πιο απρόβλεπτη αποστολή απ' όλες **την εσωτερική αναζήτηση ενός ανθρώπου.**

Στα μάτια μου, ο «Καθ' ομοίωσιν» είχε πάψει να είναι ο άνθρωπος των κυκλωμάτων και των εξισώσεων.

Ήταν τώρα ένας νους ταραγμένος, ένας ταξιδιώτης του εσωτερικού κενού, ένας άνθρωπος που είχε δει κάτι που δεν χωρά στους υπολογισμούς.

Καληνύχτα

■ ημέρωσε Τρίτη, κι ο ήλιος είχε ανέβει τόσο γρήγορα
■ που θαρρούσες πως είχε βάλει στοίχημα με τον
■ Κύριο ποιος θα σηκωθεί πρώτος.

Βγήκα στη βεράντα κι η μυρωδιά ξυλόφουρνου μ' αγκάλιασε πριν προλάβω να καταλάβω ότι ακόμα νύσταζα.

Στην αυλή, μπροστά στον θολωμένο από τη ζέστη ξυλόφουρνο, στεκόταν ο Γιώργος ο μάγειρας — ο μυστηριώδης δημιουργός όλων όσων είχα απολαύσει τις τελευταίες μέρες.

Φορούσε μια ποδιά με αλεύρι από τη μέση και κάτω, σαν να είχε δώσει μάχη σώμα με σώμα με έναν σάκο αλευριού και να είχε χάσει με αξιοπρέπεια.

— «Καλημέρα σου, αφεντικό της πείνας», του λέω.
Ο Γιώργος γέλασε βραχνά.

— «Καλημέρα, καπετάνιε. Εσύ πάλι πρώτος στο άρωμα του φωμιού... Ξυπνάει κόσμο αυτό το πράγμα.»

Μου έδειξε ένα ξύλινο φτυάρι. Πάνω, τρία καρβέλια, ακόμα υγρά στη λάμψη τους.

— «Προζυμένιο, αργής ωρίμανσης. Το 'θρεψα' δυο μέρες να 'ξυπνήσει', και μετά το φούρνισα με λιόφουντα. Μ' ακούς;»

Έσκυψα.

Ο φούρνος έβγαζε αυτό το απαλό τσίκισμα που κάνουν μόνο τα ξύλα της ελιάς.

Η μυρωδιά... Ε, δεν περιγράφεται. Δηλαδή περιγράφεται, αλλά θα πεινάσουμε όλοι.

— «Και παξιμάδι θα κάνεις σήμερα;»

— «Ναι. Τα κόβω μετά στη δεύτερη φουρνιά. Να στεγνώσουν όπως πρέπει... να γίνουν τραγανά σαν κρητικός χαρακτήρας.»

Γέλασα.

Τότε ο Γιώργος κατέβασε τη φωνή του.

— «Κι έχω και το αρνί.»

— «Το αρνί;»

— «Ναι. Με πατάτες. Μου είπε η Χλόη πως "είναι το φαΐ σου".»

Σήκωσα το φρύδι.

— «Το είπε αυτό;»

— «Ακριβώς έτσι: "ο φιλοξενούμενος μας θέλει αρνί φούρνου με πατάτες, χωρίς πολλά-πολλά. Είναι το φαΐ του".»

Χμ. Η Χλόη ήξερε πάλι κάτι παραπάνω απ' ό,τι δικαιολογούσε η πραγματικότητα.

Ο Γιώργος έκανε έναν μορφασμό συνωμοτικού μάγειρα.

— «Να σου πω... δεν ξέρω ποια δουλειά κάνει η Χλόη. Αλλά αν ποτέ ανοίξει γραφείο πληροφοριών, εγώ θα είμαι ο πρώτος πελάτης.»

Στο μεγάλο ξύλινο τραπέζι καθίσαμε οι τέσσερις: ο Κύριος, η Δανάη, η Χλόη, κι εγώ.

Ο Γιώργος άφησε μπροστά μας ψωμί ακόμα ζεστό — τόσο ζεστό που το μέλι έλιωνε επάνω του με αξιοπρέπεια.

Και δίπλα: κολυμπάδες²⁰ ελιές, ζουμερές, μαλακές, βραστό αυγό, κατσικίσιο γάλα — δώρο του Μανούσου.

Εγώ πήρα τον φραπέ μου.

Οι υπόλοιποι, σαν σωστοί Κρητικοί, ήπιαν το γάλα που μύριζε βουνό και χορτάρι.

Η Δανάη ξεκίνησε με κολυμπάδες, δικιά μας παραγωγή — Οι κολυμπάδες είναι φετινές. Τις αλλάζουμε νερό κάθε δύο μέρες. Θέλουν υπομονή!

Η χλόη συμπλήρωσε: — Σαν εσένα, δηλαδή. Άμα βιαστείς, πικρίζεις.

Ο Κύριος γέλασε. Εγώ προσπάθησα να μην πνιγώ με την ελιά.

— Το κατσικίσιο γάλα είναι ευλογία. Πιο εύπεπτο, πιο δυνατό. Ο Μανούσος ξέρει.

— Σαν να πίνεις υγρό ασβέστιο με χαρακτήρα, πετάχτηκα.

— Ήρεμα... μη σου μεγαλώσουν τα κόκαλα ανάποδα, με πείραξε η χλόη.

Καθώς τρώγαμε, η Δανάη άφησε μπροστά στον Κύριο τα πρωινά του φάρμακα — τέσσερα λευκά «αμύγδαλα», όπως τα έλεγα κρυφά.

— «Λίγο το αλάτι, λίγη η ζάχαρη... κι ο άνθρωπος είναι εντάξει. Το πολύ σε χαλάει. Το λίγο σε φτιάχνει.»

— «Δηλαδή να βάλω περισσότερο μέλι», ρώτησα με αφέλεια.

---

²⁰ Ελιές μέσα στην άλμη.

Η χλόη άρπαξε την ευκαιρία — «Είσαι ο μόνος άνθρωπος που “το λίγο” το μεταφράζει “βάλε κι άλλο”.»

Όταν τελειώσαμε το πρωινό, η Δανάη και η Χλόη σηκώθηκαν.

— «Έχουμε δουλειές στο γραφείο. Θα τα πούμε το μεσημέρι.»

Η χλόη με εκείνο το μισό-βλέμμα της, φεύγοντας, ψιθύρισε, ίσα να το ακούσω

— «Εσείς οι δύο... συνεχίστε τα «Σεληνιακά πεπραγμένα» σας.»

Ξέρει ότι περιμένεις τη συνέχεια, έτσι δεν είναι;

Με άφησε με ένα μειδίαμα και έφυγε.

Εγώ και ο Κύριος κοιταχτήκαμε.

Καφές στο χέρι, ψωμί ακόμα ζεστό στο τραπέζι, μυρωδιά ξυλόφουρνου στην ατμόσφαιρα.

Ωρα να συνεχίσουμε το έργο.

—Ο μήνας πέρασε σαν διακοπές. Ούτε που τον κατάλαβα.

Και πριν το πολυκατάβω... η επιστροφή στη Σελήνη ήταν γεγονός.

Η ομάδα, ίδια.

Κανείς δεν παράτησε τίποτα.

Κι η βάση... ίδια κι αυτή.

Λες και περίμενε εμάς για ν' αναπνεύσει.

Στους θόλους είχαν γίνει αλλαγές: νέες επενδύσεις, φωτισμοί, χρώματα που προσπαθούσαν να κάνουν το φεγγάρι... άνθρωπο.

Επιστρέψαμε στην κεντρική αίθουσα.
Κι όταν ενεργοποιήθηκε η οθόνη, το βλέμμα μου έπεσε στο
κουμπί **E**²¹

Ένα τετραγωνάκι, μια λέξη από κάτω:

«Κεραιοστάσιον»

Και κάπως έτσι, χωρίς να το πολυσκεφτώ, πάτησα το
κουμπί.

Ο Κύριος ήπια μια γουλιά από το κατσικίσιο γάλα του —
αυτόν δεν τον πείραζε — και πήρε τη γνώριμη, ήρεμη
στάση του αφηγητή που ετοιμάζεται να ανοίξει μια νέα
αυλαία.

Έγειρε λίγο μπροστά.

Λοιπόν... Το πλήκτρο “**E**”. Το “Κεραιοστάσιον”.

Αναστέναξε μισό-απορημένος, μισό-ενοχλημένος, σαν να
θυμόταν μια περιπέτεια που τον ξεπέρασε.

Εγώ έγειρα κι άλλο στην καρέκλα μου.

Αυτό ήταν το δικό μου Netflix.

Το πάτησα.

Απλά. Χωρίς φιλοσοφίες.

Σαν παιδί που πατάει το κουμπί του ασανσέρ και μετά
σκέφτεται “ωχ... πάμε”.

Η οθόνη άλλαξε χρώμα.

Το γκριζωπό τετραγωνάκι έγινε **έντονο γαλάζιο**.

— **“Κεραιοστάσιον”**... είπε μεγαλόφωνα ο Κύριος.

— Στάσιον σημαίνει “τόπος εγκατάστασης”. Άρα... κάτι

---

²¹ E = ο αριθμός 5

σχετικό με κεραίες.

Το είπε με την αυτοπεποίθηση ανθρώπου που έχει πάρει πτυχίο στην Αρχαία Ελληνική Τεχνική Ορολογία.

Εγώ απλώς κούνησα καταφατικά. Μμ.. δεν θα τον χαλούσα.

Ο Κύριος γέλασε λίγο.

Δεν πα' να πατάγαμε κουμπιά... πάντα το ίδιο γινόταν. Ξαφνικά μαζευόταν πίσω μας άλλοι 35 άνθρωποι, όλοι οπλισμένοι με σκούπες, σακιά και ό,τι εργαλείο βρέθηκε στην αποθήκη.

— «Σαν στρατός καθαριότητας», σχολίασα.

— «Ακριβώς. Και πίσω τους έρχονταν οι υπόλοιποι με τα δικά μας ρόβερ. Και βέβαια, ο θάλαμος...»

Έκανε παύση.

Ο θάλαμος για το "διάλλειμα".

Είχε εκείνη τη χαρακτηριστική ατάκα που έλεγε όταν ήθελε να σοβαρέψει την κατάσταση.

— Καταπληκτικό εργαλείο, συνέχισε.

— Ε... ξέρεις τι θα πει να θες να ξύσεις τη μύτη σου και να ΜΗΝ μπορείς;

Το διάλλειμμα τότε γίνεται... σωτηρία.

Φτάσαμε σε ένα μικρό λόφο, γύρω στα 500–600 μέτρα από τη βάση.

— Όλα εκεί γύρω ήταν. Μόνο που... είχαν θαφτεί κάτω από τόνους σεληνιακής σκόνης.

Με λίγη δουλειά, πολλές σκούπες, και ένα ρομποτάκι που «νόμιζε ότι ήταν ηλεκτρική Hoover», όπως είπε ο Κύριος, αποκαλύφθηκαν δύο θόλοι-σφαίρες.

Σαν φουτουριστικά πατητήρια σταφυλιών.

Κάθε θόλος ήταν στημένος πάνω σε βάθρο δύο μέτρων.
Φυσικά: **πόρτα με “χέρι”**.

Δοκιμάσαμε να ανοίξουμε την πόρτα.

Τίποτα.

Ούτε τσαφ ούτε τσουφ.

— «Δεν είχε φορτίο;» ρωτάω.

— «Έτσι είπα κι εγώ. Αν ήταν ηλεκτρονική κλειδαριά, θα ήθελε ρεύμα. Αν ήταν ημι-μηχανική, πάλι θα είχε ξεθυμάνει.»

Έτσι:

Περιμέναμε μία ώρα.

Πίνοντας νερό.

Κάνοντας το απαραίτητο «διάλειμμα» στον θάλαμο.

Βγάζοντας σκάφανδρο, φορώντας σκάφανδρο... όλο το σεληνιακό τελετουργικό.

Και μετά:

«Κλικ».

Η πόρτα άνοιξε.

Το εσωτερικό φωτιζόταν μόνο του —τοίχοι που φωσφόριζαν, λείοι, καθαροί.

Ακριβώς όπως στη βάση.

Και εκεί, ψηλά, δέσποζε:

Μια κεραία.

Ένα κοίλο κάτοπτρο.

Όπως τα δικά μας —αλλά όχι ακριβώς.

Το «πιάτο» ήταν φτιαγμένο από άγνωστο υλικό.

Πίσω του έφευγαν καλώδια και τετράγωνες σωληνώσεις που έμπαιναν σε ένα ερμάριο. Από το ερμάριο ξεκινούσε μια χοντρή σωλήνα που έβγαινε έξω από το κτήριο. Στη δεξιά πλευρά υπήρχε ράμπα προς «υπόγειο».

Εκεί μέσα: δύο ρομποτάκια στις βάσεις τους, ερμάρια με ανταλλακτικά, πολλά πράγματα που «μύριζαν μηχανοστάσιο».

— Έπρεπε να δούμε πού πάει η σωλήνα.

Αν ήταν γραμμή ισχύος, πληροφορίας ή... τίποτα από τα δύο.

Κι έτσι ξεκίνησε η εργασιοθεραπεία της ομάδας: σκάψε-ξέχωνε επί δυόμισι μέρες. Στο τέλος, η σωλήνα οδηγούσε σε μια αίθουσα της κεντρικής βάσης, που μέχρι τότε δεν είχε εντοπιστεί.

Μια αίθουσα-φάντασμα.

Ο Κύριος ακούμπησε τα δάχτυλά του στο τραπέζι σαν να ξαναζούσε το σκηνικό.

— Μπήκαμε μέσα. Και είδαμε κιβώτια. Πολλά.

Με επιγραφή:

«Ηλεκτροδοφόρος πηγή Β»

Και πίσω τους: ερμάρια με λαμπάκια, καλώδια που θύμιζαν δικά μας, άλλα καλώδια που δεν έμοιαζαν με τίποτα γήινο, μικρές οθόνες σε κατάσταση standby, διακόπτες,

σωληνώσεις...

Λες και ήσουν σε σεληνιακό υποσταθμό ΔΕΗ του 4000 μ.Χ..
Τα ρομποτάκια ήταν στις βάσεις τους, στην πρίζα, ακίνητα.
Αλλά... ενεργά.

Η Mari (από την ομάδα με IQ++++) μπήκε στην αίθουσα
με εκείνο το γνωστό της ύφος: το ύφος ανθρώπου που
καταλαβαίνει περισσότερα απ' όσα θα 'πρεπε.

— Στην οθόνη, είπε χωρίς εισαγωγές, — από τότε που
βρήκατε τις κεραίες, η πρώτη επιγραφή άλλαξε χρώμα.
Έγινε γαλάζια.

Σηκώσαμε το βλέμμα.

Είχε δίκιο.

Κάτι είχε ενεργοποιηθεί. Στα διπλανά δωμάτια βρήκαμε
ερμάρια με εργαλεία: κλειδιά, σφυριά, κατσαβίδια,
ανταλλακτικά.

Προχώρησα λίγο πιο μέσα στο δωμάτιο και το μάτι μου
έπεσε πάνω σε ένα εργαλείο.

Ένα κλειδί. Από αυτά που στη Γη τα λέμε «γερμανικά».

Το πήρα στο χέρι.

Και τότε πάγωσα.

Το βάρος του ήταν γνώριμο — σχεδόν καθησυχαστικά
γνώριμο.

Αλλά το μέγεθος... όχι.

Ήταν

**μεγαλύτερο από κάθε γήινο εργαλείο της κατηγορίας
του,**

σαν να είχε φτιαχτεί για κάποιον με χέρια λίγο πιο φαρδιά,
λίγο πιο μακριά, λίγο πιο... ανεπτυγμένα από τα δικά μας.

Στην επιφάνειά του, χαραγμένα με ακρίβεια που δεν άφηνε
καμία αμφιβολία, υπήρχαν

αρχαιοελληνικοί χαρακτήρες.

Όχι λατινικοί.

Όχι σύγχρονοι.

Αρχαίοι.

Καθαροί.

Σαν χτεσινοί.

Ένωσα το στομάχι μου να σφίγγεται.

Πήρα και ένα κατσαβίδι· κι αυτό πιο χοντρό, πιο μακρύ· όχι
δυσανάλογα, αλλά

**όσο ακριβώς θα χρειάζονταν χέρια μεγαλύτερα από
ανθρώπινα.**

Μια παράξενη σκέψη γλίστρησε στο μυαλό μου — ούτε που
την τόλμησα να την διατυπώσω, μήτε στον εαυτό μου: Αν
αυτά τα εργαλεία δεν τα έφτιαξαν οι “άλλοι”... αν απλώς τα
διατήρησαν...;

Κι αν οι πρώτοι που τα χρησιμοποίησαν... κάτι πολύ κοντινό
σε εμάς;

Ίσως μάλιστα... οι πρώτοι κάτοικοι της Γης;

Ξανακοίταξα το κλειδί.

Πλέον δεν μου φαινόταν απλό εργαλείο.

Ήταν σαν υπόμνηση πως ο ανθρώπινος πολιτισμός —ή ο
πρόγονός του— μπορεί να είχε αφήσει ίχνη πολύ πιο μακριά
από όσο πιστεύαμε.

Και ότι, ίσως, κάποιοι εκεί πάνω... μάς περίμεναν πολύ πριν
εμείς μάθουμε να τους κοιτάμε.

Κράτησα το κλειδί λίγο παραπάνω απ’ όσο έπρεπε, με την
παράξενη αίσθηση ότι κρατούσα *κάτι παλιότερο από εμάς.*

Ο Στρατηγός το πρόσεξε.

Πλησίασε αθόρυβα, με εκείνη την παλιά καχύποπτη πειθαρχία που κουβαλούσε από τότε που ήταν στο Σώμα.

— «Τι κοιτάς έτσι;» μου είπε.

— «Δες το μέγεθος, του απάντησα. Δεν είναι... ανθρώπινο. Ή τουλάχιστον όχι για ανθρώπους σαν εμάς.»

Ο Στρατηγός πήρε το κλειδί από τα χέρια μου και το ζύγισε όπως μετρούσε κάποτε τη λαβή ενός όπλου. Ύστερα το σήκωσε δίπλα στη δική του παλάμη. Η διαφορά ήταν εμφανής.

Χαμογέλασε. Όχι ειρωνικά — με έναν τρόπο που έμοιαζε επικίνδυνα με αποδοχή.

— «Αν υποθέσουμε, είπε σιγανά, ότι οι "άλλοι" δεν ήταν σαν εμάς... τότε αυτό εδώ... είναι απλώς λογικό. Όποιος φτιάχνει εργαλεία, τα φτιάχνει στο μέτρο του. Μετά πρόσθεσε, σχεδόν ψιθυριστά:

Κι αν τα γράμματα αυτά *δεν τα έβαλαν αυτοί αλλά... άλλοι*, τότε η ιστορία μας έχει περισσότερες σελίδες απ' όσες μάθαμε στο σχολείο.»

Ήταν η πρώτη φορά που τον είδα να μην στέκεται "στρατηγός", αλλά *άνθρωπος που αναρωτιέται*.

Η κ. Μαρί (από την ομάδα IQ) έφτασε λίγο αργότερα, όπως πάντα σχεδόν αθόρυβη — ένα φαινόμενο από μόνη της. Δεν χρειάστηκε εξηγήσεις. Ένα της βλέμμα στο εργαλείο και άνοιξε τα μάτια της ένα κλικ περισσότερο, πράγμα σπάνιο γι' αυτήν.

— «Δώσ' το μου», είπε.

Το πήρε, το εξέτασε από άκρη σε άκρη.

Μετά έβγαλε τον φακό της και παράτησε για λίγο την οθόνη

που μέχρι εκείνη τη στιγμή τη μονοπωλούσε.

— «Οι χαρακτήρες είναι όντως αρχαιοελληνικοί», είπε.

— «Το είπα κι εγώ», απάντησα.

— «Δεν με νοιάζει που το είπες εσύ», είπε κοφτά.

— «Με νοιάζει που *είναι*.»

Σήκωσε το κλειδί σαν να έκανε μάθημα:

— «Το περίεργο δεν είναι το μέταλλο, ούτε η εργονομία, ούτε καν το μέγεθος.

Το περίεργο είναι ότι οι χαράξεις έχουν φθορά, σαν να έχουν γίνει *πολύ πριν* το εργαλείο μπει στο θάλαμο.

Και το πιο παράξενο;»

Σήκωσε το βλέμμα της, καρφώνοντάς με και τον Στρατηγό μαζί.

— **«Κάποιος εδώ... ήξερε ελληνικά πριν υπάρξουν Έλληνες.»**

Κανείς δεν μίλησε για μερικά δευτερόλεπτα.

Η φωνή της έπεσε:

— «Ή ίσως... κάποιοι Έλληνες δεν ήταν ακριβώς... από εδώ.»

Και επέστρεψε νευρικά στην οθόνη της, αφήνοντάς μας να παγώσουμε.

Δεν είπα τίποτα.

Ούτε στον Στρατηγό, ούτε στην κ. Μαρί.

Αλλά μέσα μου, κάτι είχε ανάψει.

Ένας σπόρος.

Μικρός, αλλά επίμονος.

Αν τα εργαλεία ήταν μεγαλύτερα... αν τα σύμβολα ήταν αρχαιοελληνικά...

αν κάποτε κάποιοι που έμοιαζαν μ' εμάς έζησαν εδώ πάνω...

Τότε η ιστορία της ανθρωπότητας δεν είναι γραμμένη σε βιβλία.

Είναι γραμμένη σε τοίχους που δεν βλέπουμε, σε αντικείμενα που δεν αγγίξαμε ακόμη, και σε πολιτισμούς που δεν χωρούν στο μυαλό μας.

Και το χειρότερο — ή το καλύτερο — ήταν ότι κάθε νέα ανακάλυψη έδειχνε προς την ίδια κατεύθυνση:

Δεν είμαστε οι πρώτοι εδώ.

Ίσως ούτε καν οι δεύτεροι.

Κοίταξα το εργαλείο πάνω στον πάγκο.

Για πρώτη φορά ένιωσα ότι οι “Σιωπηλοί Θόλοι” δεν ήταν ερείπια... αλλά **μάρτυρες**.

Και πως εμείς απλώς τους ξύναμε την επιφάνεια.

Με κοίταξε με νόημα.

Εγώ κατάπια μια υποψία μέλι από τα χείλη μου.

Ο Κύριος σταμάτησε.

Εγώ έγειρα πίσω στην καρέκλα.

Πρωινό με ξυλόφουρνο, πληροφορίες σεληνιακής τεχνολογίας και μυστήρια υπογείων μηχανοστασίων.

Η μέρα είχε ξεκινήσει καλά.

Πάμε, λοιπόν, να δούμε τι ήταν αυτό που είχε εντοπίσει η κυρία Μαρί.

Στη διαδρομή σταματήσαμε για ένα σάντουιτς. Τρεις μέρες τώρα δεν μας είχαν αφήσει ανάσα — κι αν κάποιος αμφισβητούσε την αξία της σωλήνας, εμείς πια ξέραμε καλά: τα μεγαλύτερα βάσανα στη ζωή ξεκινούν από μια... σωλήνα που συνεχίζει και πάει “κάπου”.

Πεινούσαμε όλοι. Και διψούσαμε. Πολύ.

Η περιέργεια ναι μεν «σκοτώσε τη γάτα», αλλά σε εμάς είχε προχωρήσει την επιστήμη σε τρεις-τέσσερις μήνες

μπροστά για δεκαετίες. Έτσι τουλάχιστον λέγαμε μεταξύ μας, για παρηγοριά.

Φτάνοντας στην κεντρική αίθουσα, είδαμε κάτι νέο: Το κουτάκι **Ε** δεν ήταν πια ένα. Ήταν δύο.

Κεραιοστάσιον Γήν όρώσα
Κεραιοστάσιον

Μπλέξαμε... σκέφτηκα.

Αν υπήρχε μια πιθανότητα να γυρίσουμε ομαλά στη Γη, τώρα είχε κάνει ένα κομψό βήμα προς την έξοδο.

Η κυρία Μαρί ήδη πληκτρολογούσε με ταχύτητα που προϊδέαζε για πονοκέφαλο:

— Κοιτάξτε! είπε. Το σύστημα έχει διασπάσει το υποσύνολο **Έ** σε **δύο** λειτουργικές μονάδες.

Πάτησα κατά λάθος — ή και επίτηδες, ποιος ξέρει πια; — το πρώτο τετραγωνάκι.

Αμέσως δίπλα άρχισαν να τρέχουν αριθμοί, σύμβολα, λέξεις.

Κάποια στιγμή... σταμάτησαν.

Και ένα ! άρχισε να αναβοσβήνει.

«Αυτό κάπου το 'χω ξαναδεί», σκέφτηκα. «Αλλά ας μην το πω φωναχτά...»

Τότε ήρθε από την ενδοεπικοινωνία η φωνή του επόπτη:

— Η κεραία έκανε αρχική περιστροφή! Για δέκα δευτερόλεπτα περίπου... Μετά σταμάτησε.

«Ε, πάμε να δούμε πού κοιτάζει», είπαμε.

Έφτασα στα όριά μου. Ένα πάνω-κάτω ακόμη κι ήμου
επίσημα “πτώμα”.

Οι επιστήμονες, βέβαια, γύρω στα 35 όλοι, πετούσαν.
Άλλοι ενθουσιασμένοι, άλλοι με το κεφάλι να πέφτει στον
ώμο, αλλά κανείς δεν το ‘βαζε κάτω.

— Πηγαίνετε μόνοι σας, τους είπα. Για να δείτε πού κοιτάζει
δεν με χρειάζεστε.

Κι όπως έμαθα αργότερα, η κεραία είχε στραφεί... **προς
Μεσοποταμία**²².

Άντε τώρα να δεις τι ομάδες θα στηθούν στη Γη: από
αρχαιολόγους μέχρι αστροφυσικούς.
Όλοι θα έψαχναν για το «κάτι» που ίσως τους αφορούσε.

Κοιμήθηκα μέσα στη βάση, σε έναν πρόχειρο θάλαμο.
Πόρτα κλειστή — *πολύ* κλειστή — νερό και δοχείο νυκτός.
Τα απαραίτητα.

Άνοιξα μάτι με τις πρώτες φωνές.

— Η δεύτερη κεραία ενεργοποιήθηκε!

Πάτησα το κουμπί της.

Αυτή τη φορά δεν είχαμε **!**, αλλά ένα **v**.

Καλό ήταν; Κακό; Ποιος να ξέρει.

Ο επόπτης ανέφερε ότι και η δεύτερη κεραία έκανε μικρές
κινήσεις αλλά *δεν εξέπεμψε κάτι* όπως η πρώτη ή
τουλάχιστον εμείς δεν το παρατηρήσαμε.

Ξεκίνησαν οι εικασίες.

Εγώ, πιο ρεαλιστικά:

---

²² Της γης.

— Από τη δική μου εμπειρία, όταν κάτι γράφει ν, δεν είναι σίγουρα για καλό...

Το αριστερό μενού φώτισε ένα νέο τετραγωνάκι:

φορτηρίς²³

— Ωραία... είπα. Ας δούμε τι κάνει αυτό.

Πάτησα το κουμπάκι.

Δεξιά εμφανίστηκαν νέα μενού, με την κορυφή να γράφει:

Σ,Λ,ΔΣΛΘΠΑΓΟΣ

Από κάτω άλλα ονόματα — μοιάζανε με τοπωνύμια.

Πριν προλάβει κανείς να πει «μήπως να το αφήσουμε;»

Εγώ είχα ήδη κάνει **κλικ**.

— Καινούργιες δουλειές ανοίξαμε... γκρίνιαξε ο επικεφαλής της κεραίας.

Αλλά δεν είχαμε δει τίποτα ακόμη.

Μια αγκωνιά από την κυρία Μαρί:

— Κοίτα.

Το τετραγωνάκι Νο **ΣΤ** — **χωνοειδής** είχε γίνει κι αυτό γαλάζιο.

— Πανικός... σχολίασα σιγανά.

Πανικός όντως.

Όλες οι ομάδες, με σκούπες, εξοπλισμό, ρομποτάκια, θαλάμους, οργανώθηκαν σε χρόνο μηδέν.

Το ρόβερ μας πήρε μπροστά και οι υπόλοιποι

---

²³ Μεταφορέας.

ακολουθούσαν σε κομβόι.
Φτάσαμε σε... τίποτα.

Ισιώματα.
Άμμος.
Σκόνη.

Εφαρμόσαμε τη μέθοδο του καταρτιού:
Ο μικρόσωμος φίλος μας από την Κεντρική Ασία ανέβηκε
σαν αίλουρος πάνω στο ρόβερ, κοίταξε ολόγυρα και
σήκωσε το χέρι του.

Βρήκαμε το **σιλό**:
40x40 μέτρα, γεμάτο χώμα και σκόνη, με έναν **στύλο 16**
μέτρων στο κέντρο.

Ξεκίνησαν οι ανασκαφές.
Δύο μέρες — όλοι, μα όλοι — έσκαβαν.
Στον πάτο: κομμάτια από “παγάκια” που έλιωσαν.
Κάτω από αυτά: μια σωλήνα σαν αρίδα μεταφοράς.
Πού πήγαινε;
Κανείς δεν ήξερε.
Και βέβαια... κανείς δεν ησύχαζε μέχρι να το μάθει.

Το σώμα έχει αντοχές που ξεπεράσαμε γρήγορα, οι
εργασίες σταμάτησαν, και όλοι — μετρημένοι —
επιστρέψαμε στη βάση.

Στη βάση μας περίμενε η κυρία Μαρί και η Έλεν — IQ+++
η τελευταία.

Μαζί με τον «Ασκαή» τον ηλεκτρολόγο (IQ++++),
συζητούσαν για το πώς η βάση τροφοδοτείται ενεργειακά
από τον ήλιο.

— Ακαταλαβίστικα για εμένα, σχολίασε ο Κύριος.
— Μια χαρά τα καταλαβαίνεις, του είπα.

Η Έλεν γύρισε προς εμάς.

— Ενώ λείπατε, ενεργοποιήθηκε και το κουμπί **Z: ισχύος**.

Ο επικεφαλής μάς κοιτάξε:

— Λοιπόν, ξέρουμε τι θα κάνουμε αύριο.

— Και η σωλήνα; ρώτησα.

— Η σωλήνα να *περιμένει*. Εσύ, όμως, όχι.

Του έριξα μια ματιά του τύπου: «Συνέχεια μου βγάζεις δουλειές».

Από αύριο θα είμαστε περίπου 100 άτομα έξω.

Συν το επιστημονικό προσωπικό που σκάβει, μελετά και φιλοσοφεί στα ενδότερα.

Όσο για την επιμήκυνση παραμονής;

— Τέλος τα τρίμηνα, είπε ο Στρατηγός.

— Πλέον πας στη Γη για διακοπές κάθε εξάμηνο.

— Αν κάποιος θέλει αλλαγή ομάδας, σηκώνει το χέρι του.

Ήμουν ο μόνος που σήκωσε το χέρι.

— Εσύ δεν πας πουθενά, είπε ξερά.

Εντάξει... το δέχτηκα.

Το κουμπί ήταν ζωηρό γαλάζιο.

Ξεκινήσαμε.

Ρόβερ μπροστά, υπόλοιποι από πίσω. Ένα ολόκληρο σεληνιακό κομβόι.

Και κάπως έτσι φτάσαμε στο επόμενο «λοφάκι».

Το ρόβερ αυτή τη φορά δεν πλησίασε ως το χιλιοστό.

Σταμάτησε **πάνω από εκατό μέτρα πριν** από το σημείο.

— Ωχ... αυτό δεν μου αρέσει, είπε ο Στρατηγός.

— Γιατί; ρώτησα.

— Γιατί όταν το ρόβερ σταματάει μακριά, κάτι που δεν θέλουμε να μυρίσουμε... μυρίζει.

Και είχε δίκιο.

Οι αισθητήρες άναψαν σαν χριστουγεννιάτικο δέντρο σε αργή λειτουργία.

Ραδιενέργεια — χαμηλή, αλλά υπαρκτή.

— «Τι λέτε;» ρώτησα.

— «Λέμε ότι το γάλα της κατσίκας του Μανούσου είναι Α-Π-Ε-Ι-Ρ-Ω-Σ πιο υγιεινό, απάντησε ο «Καθ'ομοίωσιν».

Ναι, και μυρίζει λιγότερο, συμπλήρωσε η Έλεν, η IQ+++ Γελάσαμε όλοι — εκείνο το γέλιο που βγαίνει όταν καταλαβαίνεις ότι θα γυρίσεις πίσω, όχι γιατί θες, αλλά γιατί... πρέπει.

Το νούμερο Z^{24} στην οθόνη είχε γίνει γαλάζιο.

— «Ωραία, είπε η κ. Μαρί. Μας πήγε ένα βήμα πιο κοντά στην καταστροφή.»

— «Ή στη δόξα», απάντησα.

— «Ή στη δόξα και στην καταστροφή. Συνδυαστικό πακέτο.»

Ο Στρατηγός με έβαλε πάλι να σκαλίσω την οθόνη.

— «Εσύ έχεις το «χέρι». Εσύ τα κάνεις όλα να ανάβουν.»

— «Αν συνεχίσουν να ανάβουν όλα αυτά, θα χρειαστούμε συνδρομή στο 11880», απάντησα.

Σιωπή.

Και μετά ένα γέλιο του Στρατηγού, από αυτά που

---

²⁴ $Z = 7$

ακούγονται σαν «μπαμ» σε διαστημική σιωπή.
Αφού δεν μπορούσαμε να πλησιάσουμε το Ζ, περάσαμε τον χρόνο εξερευνώντας χαμηλότερους ορόφους.

Κατεβαίνουμε στο χαμηλότερο επίπεδο.

Χαμηλός φωτισμός.

Σκιές.

Σωλήνες.

Αποθήκες παντού.

Κουτιά στοιχισμένα και στοιβαγμένα με τάξη σχεδόν στρατιωτική.

Ο Στρατηγός σχολίασε ψιθυριστά:

— «Εδώ και ο πιο οργανωμένος λοχίας μου θα ένιωθε μειονεκτικά.»

— «Οι «ξένοι» ήταν τακτικοί άνθρωποι», απάντησε η κυρία Μαρί.

— «Ή είχαν πολύ αυστηρές πεθερές», πρόσθεσα.

Η Έλεν με κοίταξε όπως κοιτάζει κανείς μια οθόνη όταν σκάει απροειδοποίητο error 404.

Έφτασα μπροστά στα εργαλεία. Έπιασα εκείνο το «γερμανικό κλειδί».

Ήταν γνώριμο στο βάρος.

Αλλά... **μεγαλύτερο.**

Κοίταξα τον Στρατηγό:

— «Ήταν μεγαλόχειροι, δεν εξηγείται αλλιώς.»

— «Ή απλώς δεν είχαν προβλήματακι με το σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα», σχολίασε εκείνος.

— «Ή ήταν... χμ... λίγο πριν από εμάς», συμπλήρωσε η κ. Μαρί κοιτάζοντάς με νοήματα.

— «Ή... ψηλότεροι, ή μεγαλύτεροι, ή απλώς πήγαιναν γυμναστήριο», σχολίασε η Έλεν.

Εγώ το κράτησα μέσα μου:

Μια λεπτή, ύπουλη σκέψη: Αν οι πρώτοι κάτοικοι της Γης ήταν εδώ πριν από εμάς...

Ποιοι είμαστε τελικά εμείς;

Δεν το είπα.

Απλώς το σημείωσα στο νου σαν «σωληνάκι που περιμένει να ακολουθηθεί».

Η κ. Μαρί μας φώναξε:

— «Ελάτε γρήγορα! Το νούμερο *E* έγινε... δύο νούμερα *E!*»

— «Μεγάλωσε η οικογένεια»; ρώτησα.

— «Όχι, χωρίσανε», μου απάντησε. Βλέπεις το ένα γράφει **«Γῆν ὀρῶσα»**

— «Κοίτα να δεις... ούτε το WiFi μας δεν έχει τέτοια ακτίνα.»

Το αστείο δεν έπιασε.

Μόνο ο Στρατηγός έσκασε ένα χαμόγελο του τύπου: «Αν δεν γελάσουμε τώρα, θα τρελαθούμε»

Τρώγαμε όλοι ένα πρόχειρο σάντουιτς.

— «Δεν τρώμε τέτοια στη Γη», σχολίασα.

— «Μην το ξαναπείς. Εδώ *ό,τι βρίσκεις τρως*», είπε ο Στρατηγός.

— «Εκτός από τη γλίτσα», πρόσθεσα.

— «Ναι... τη γλίτσα την τρώει μόνο όποιος χάνει στοίχημα,» είπε η κ. Μαρί.

Και γελάσαμε πάλι.

Ήταν το γέλιο της κούρασης.

Αλλά γέλιο.

Οι μετρήσεις ραδιενέργειας ήταν σαφείς: μπορούσαμε να πλησιάσουμε —αλλά όχι με τις στολές που είχαμε. Ο επικεφαλής αναστέναξε τόσο βαθιά, που νόμισα πως θα ακουστεί μέχρι τον κεντρικό θόλο.

— «Θέλουμε νέες στολές. Άλλου τύπου.»

— «Σε πόσο θα έρθουν; ρώτησα με την ελπίδα ότι η απάντηση θα ήταν «σε μια ώρα».

Αντί γι' αυτό, ο υπεύθυνος υλικού μας κοίταξε με εκείνη την έκφραση που έχει κάποιος όταν προσπαθεί να πει μια αλήθεια που θα στεναχωρήσει.

— «Ε... καμιά εβδομάδα.»

Μου κόπηκαν τα γόνατα.

— «Εβδομάδα; Είμαστε στη Σελήνη, όχι στην Κρήτη περιμένοντας υλικό από το Ηράκλειο με το ΚΤΕΛ!»

— «Ε... ναι, αλλά ξέρεις... διαδικασίες.»

— «Ποιες διαδικασίες;»

— «Σφραγίδες, πρωτόκολλα, διαστημική γραφειοκρατία... δεν τα ξέρεις;»

Η Έλεν (IQ+++) σχολίασε με ύφος νεκρικής σοβαρότητας:

— «Πάντως, οι στολές θα έρθουν *σίγουρα* πριν από την επόμενη τριπλή ηλιακή έκλαμψη.»

— «Δηλαδή;» ρώτησα.

Όλοι γέλασαν.

Ήταν αυτό το γέλιο που κρατάς από αντίδραση πριν αρχίσεις να χτυπάς το κεφάλι σου στον φωσφορίζοντα τοίχο.

Μέχρι να έρθουν οι στολές, ο επικεφαλής ανακοίνωσε: Δεν θα καθόμαστε. Σειρά έχει ο ιμάντας. Πρέπει να δούμε πού καταλήγει.

Μα...

Τελείωσε. Όλοι σκάψιμο.

Και ξεκίνησε η μεγάλη εβδομάδα.

Εγώ την ονόμασα μέσα μου: «Η Εβδομάδα του Μοναχού με τη Σκούπα» διότι δεν υπήρχε άνθρωπος στη βάση που να μην κρατάει ή σκούπα ή φτυάρι ή ανιχνευτή ή λάμπα.

Ο Στρατηγός το είπε καλύτερα:

— «Αν οι ξένοι μας βλέπουν από κάπου, θα νομίζουν ότι είμαστε συνεργείο καθαρισμού.»

— «Ή ότι ήρθαμε να τους επισκευάσουμε το σπίτι,» συμπλήρωσε η κ. Μαρί.

— «Ή να κάνουμε ανακαίνιση, είπα εγώ. Να περάσουμε και μια ψευδοροφή...»

Και πάλι γέλια.

Η κόπωση ήταν τέτοια που για να μην καταρρεύσουμε, έπρεπε να γελάμε.

Όλο αυτό το διάστημα οι στολές... ταξίδευαν.

Κάποιος είπε ότι είναι στη Γη.

Κάποιος άλλος ότι είναι στο διαστημικό σταθμό.

Κάποιος τρίτος ότι απλώς περιμένουν να υπογράψει κάποιος μια άδεια.

Η Έλεν μου ανακοίνωσε τελικά:

— «Τελικά οι στολές πέρασαν έλεγχο ασφαλείας.»

— «Τόσο γρήγορα;»

— «Μόνο τρεις μέρες.»

— «Και τώρα;»

— «Τώρα περιμένουμε να περάσουν έλεγχο από δεύτερη επιτροπή.»

— «Γιατί;»

— «Γιατί η πρώτη επιτροπή ήταν πολύ βιαστική.»

Σηκώσαμε όλοι τα χέρια.

Ο μόνος που έμοιαζε να το παίρνει στωικά ήταν ο «Καθ' ομοίωσιν», εγώ

— Υπομονή. Η βάση περίμενε χιλιάδες χρόνια να την ανακαλύψουμε. Θα περιμένει και μια εβδομάδα ακόμη.

Η κ. Μαρί απάντησε:

— «Η βάση ναι. Εγώ όχι. Έχω να κάνω ντους τρεις μέρες.»

Ο Στρατηγός συμπλήρωσε:

— «Και εγώ έχω να κοιμηθώ κανονικά από την εποχή των δεινοσαύρων. Πριν πέσει ο αστεροειδής.»

Η ομάδα γέλασε δυνατά.

Το χρειαζόμασταν.

Μόλις έφτασαν οι νέες στολές :

Τέλος το σκάσιμο. Αύριο πάμε στο **Z**

Και τότε, κατά έναν περίεργο τρόπο, όλοι νιώσαμε ότι η καθυστέρηση ήταν τελικά...

ευλογία.

Γιατί αυτό που θα βλέπαμε στο **Z**, θα άλλαζε **όλα**.

Το βράδυ πριν από την αποστολή στο «**Z**» ήταν αλλιώτικο.

Στην τραπεζαρία της βάσης —ή μάλλον, στο πρόχειρο «σαλόνι» που είχαμε φτιάξει ανάμεσα σε καλώδια, σκούπες και εργαλεία— η ομάδα είχε μαζευτεί σιωπηλά.

Δεν υπήρχε το συνηθισμένο πείραγμα, ούτε εκείνο το νευρικό γέλιο που μας κρατούσε όρθιους όλες τις προηγούμενες μέρες.

Εγώ καθόμουν πίσω, δίπλα σε μια φορητή λάμπα.
Ο θόρυβος από τα ρομποτάκια που δούλευαν στον διπλανό
διάδρομο ακουγόταν σαν μακρινό νανούρισμα.

Η μέρα είχε προχωρήσει· το σπίτι ήταν ήσυχο, οι πέτρινοι
τοιχοί απορροφούσαν τους ήχους και κρατούσαν μια
γλυκιά, σχεδόν μοντέρνα ζεστασιά.
Ο Κύριος καθόταν στην πολυθρόνα του, λίγο πιο σκυφτός
από άλλες φορές — το βάρος της ημέρας και της σκέψης
τον πατούσε στους ώμους.

Ξαφνικά, ακούμπησε τις παλάμες στα μπράτσα της
πολυθρόνας και σηκώθηκε αργά, με εκείνη την
χαρακτηριστική αξιοπρέπεια του ανθρώπου που δεν θέλει
να δείξει ότι κουράστηκε.

— «Θα με συγχωρήσετε για λίγο...» είπε με χαμηλή φωνή.
— «Η ηλικία έχει τους χρόνους της, κι εγώ πρέπει να τη
σέβομαι. Επιστρέφω αμέσως.»

Ήταν ο κομψός του τρόπος να πει πως έπρεπε να
αποσυρθεί για τη φυσική του ανάγκη.
Κανείς δεν σχολίασε.

Η Δανάη σηκώθηκε ευγενικά να τον συνοδεύσει μέχρι τον
διάδρομο — όχι για βοήθεια, αλλά για επιβεβαίωση ότι
«πάει καλά». Ήταν μέρος της ρουτίνας, κομμάτι του
άτυπου πρωτοκόλλου που όλοι είχαμε μάθει χωρίς να μας
το πει κανείς.

Μόλις ο Κύριος χάθηκε πίσω από την στροφή του
διαδρόμου, ακούστηκε το ελαφρύ κλικ της πόρτας του
λουτρού.

Η Χλόη, που μέχρι τότε καθόταν ήσυχα, σχεδόν αθόρυβα,
σαν κάποια που περίμενε την κατάλληλη στιγμή, στράφηκε

σε μένα. Το βλέμμα της ήταν αυτό το χαρακτηριστικό: διαπεραστικό, ψύχραιμο, λίγο ειρωνικό, λίγο τρυφερό — η απόλυτη μίξη της.

Χαμογέλασε λοξά, διακριτικά.

— «Τώρα μπορούμε να μιλήσουμε λίγο... χωρίς να τον ανησυχήσουμε.»

Σήκωσα το φρύδι μου, μισό ερώτηση, μισό πρόκληση.

— «Τόσο σημαντικό είναι;»

— «Όχι σημαντικό... ευαίσθητο.»

Έφερε το χέρι της στον αέρα, σαν να χάραζε τη λέξη.

— «Υπάρχουν πράγματα που λέγονται όταν οι μεγαλύτεροι ξεκουράζονται. Για να μην τους βαραίνουμε με σκέψεις που δεν χρειάζονται.»

Ένιωσα να ανασηκώνεται μέσα μου μια μικρή ανησυχία, σαν σκιά που δεν ξέρει ακόμη το σχήμα της.

— «Δηλαδή... θα μιλήσουμε για τη Σελήνη;»

Η Χλόη χαμογέλασε αχνά — όχι με ειρωνεία, αλλά με εκείνο το γνώριμο ύφος της που έλεγε *ξέρω περισσότερα από όσα επιτρέπεται να πω*.

— «Έχεις τα μάτια του ανθρώπου που σκέφτεται περισσότερο απ' όσο κοιμάται.»

Με κοίταξε στο πλάι, με ένα μισό χαμόγελο.

— «Δεν κοιμάμαι εύκολα εδώ πέρα, απάντησα.»

— «Εδώ πέρα... ή με αυτά που ακούς από τον Κύριο;»

— «Ποιο από τα δύο φοβάσαι ότι με κρατά ξύπνιο;»

— «Κι εγώ προσπαθώ να το καταλάβω.»

Έγειρε λίγο μπροστά.
Η φωνή της χαμήλωσε.

— «Αύριο μπορεί να δούμε κάτι που... δεν θα μοιάζει με τίποτα από όσα ξέρεις.»

— «Μέχρι τώρα, τίποτα δεν μοιάζει με τίποτα από όσα ξέρω.»

— «Ναι αλλά... αυτό θα είναι διαφορετικό.»

— «Χλόη... φοβάσαι;»

Χαμογέλασε, αλλά όχι ειρωνικά.

Ήταν χαμόγελο ανθρώπου που δεν του αρέσει η ερώτηση αλλά εκτιμά την ειλικρίνειά της.

— «Όχι τον κίνδυνο. Τον... αντίκτυπο φοβάμαι.»

— «Ποιον αντίκτυπο;»

— «Της γνώσης.»

Έκανε μια μικρή παύση.

— «Μερικές πόρτες, όταν ανοίξουν, δεν ξανακλείνουν.»

Για μια στιγμή νόμιζα ότι μιλούσε μεταφορικά.

Αργότερα, ένα χρόνο μετά, κατάλαβα ότι... δεν μιλούσε μεταφορικά.

— «Και ο Κύριος; Τι νομίζεις ότι περιμένει να βρει εκεί;»

Τα μάτια της σκοτείνιασαν λίγο — σπάνιο για τη Χλόη, που συνήθως παρέμενε παιχνιδιάρικη και άνετη.

— «Εκείνος... δεν ψάχνει για απαντήσεις.»

— «Αλλά;»

— «Για επιβεβαίωση.»

— «Επιβεβαίωση τίνος;»

Ένας ανεπαίσθητος μορφασμός.

— «Ότι δεν έκανε λάθος να πιστέψει πως οι ιστορίες που κουβαλά μέσα του... έχουν ρίζες βαθύτερες από όσο νομίζαμε.»

Έμεινα να την κοιτάζω.

Ήξερε πολύ περισσότερα από όσα παραδεχόταν — και είχε ήδη αρχίσει να μου αφήνει ίχνη, προσεκτικά, σαν ψίχουλα στο μονοπάτι.

— «Και εγώ;» ρώτησα.

«Τι περιμένεις ότι θα βρω;»

Με κοίταξε για αρκετή ώρα πριν απαντήσει.

— «Εσύ... θα βρεις αυτά που δεν ήξερες ότι ήδη κουβαλάς.»

Πριν προλάβω να ρωτήσω τι εννοεί, σηκώθηκε αργά.

Η πόρτα του διαδρόμου άνοιξε απαλά· ο Κύριος επέστρεψε, σκουπίζε τα χέρια του με τη μικρή πετσέτα που κρατούσε μαζί του. Το πρόσωπό του είχε χάσει τη συνηθισμένη του σπιρτάδα· μια σκιά κούρασης ήταν εμφανής.

— «Χλόη...» είπε χαμηλόφωνα,

— «...ετοίμασε, σε παρακαλώ, ένα γεύμα μόνο για εσάς.

Δεν νιώθω πολύ καλά σήμερα. Λίγο στομάχι... λίγο το μηχανήμα... δεν ξέρω.»

Η Χλόη έσκυψε ελαφρά το κεφάλι σε ένδειξη κατανόησης. Πριν προλάβω να μιλήσω, είχα ήδη σηκώσει το φρύδι μου από ανησυχία.

— «Κύριε... είστε καλά;» ρώτησα σιγανά.

«Μην είναι τίποτα σοβαρό;»

Ετοιμαζόμουν να σηκωθώ, αλλά η Χλόη ακούμπησε απαλά

το χέρι της στον ώμο μου – εκείνη η χαρακτηριστική κίνηση που έλεγε *ηρέμησε, τον έχω εγώ*.

– «Μην ανησυχείτε τόσο,» είπε.

– «Ξέρετε τι φταίει: η αποτοξίνωση από το μηχάνημα. Όταν το σώμα του προσπαθεί να επανέλθει, κάνει εξάρσεις και υφέσεις»

Ο Κύριος έκανε ένα μικρό μορφασμό... όχι τόσο από πόνο, όσο από ενόχληση που γινόταν θέμα η κατάστασή του.

– «Ε, δεν είμαι και για πέταμα,» είπε με ένα αδύναμο χαμόγελο.

– «Ας τελειώσουμε πρώτα την αφήγηση – και μετά με στέλνετε για ύπνο.»

Η Χλόη ήδη είχε φύγει.

Ο Κύριος κάθισε αργά ξανά στην πολυθρόνα του, αναστέναξε και ένωσε τα δάχτυλά του πάνω από το γόνατο.

– «Λοιπόν... που είχαμε μείνει; Α, ναι.

Το Τέταρτο Πάτωμα.

Το “πολυ-ιατρείο”.

Εκεί έγινε χαμός...» «Στο Τέταρτο όροφο,» άρχισε, «είχαμε την έκπληξη της ζωής μας.

Μέχρι τότε ψάχναμε δωμάτια, εργαστήρια, αποθήκες... αλλά αυτό;

Αυτό ήταν κανονικό

πολυ-ιατρείο.

Με όλη τη σημασία της λέξης.

Οι καρέκλες... οι ιατρικές...

Άνετες, ανατομικές, στιβαρές —αλλά μεγαλύτερες από τα δικά μας μέτρα.

Οι δικοί τους πρέπει να ήταν λίγο πιο ψηλοί... και λίγο πιο εύσωμοι από εμάς.

Τόσο όσο να ταιριάζουν οι διαστάσεις.

Στα τραπέζια υπήρχαν εργαλεία.

Όχι παράξενα, όχι εξωτικά — αλλά τρομερά οικεία.

Κάποιος από τους γιατρούς μας είπε:

— «Μα... αυτό είναι λαβίδα. Και αυτό... μοιάζει με νυστέρι. Αλλά... σε μεγαλύτερη κλίμακα.»

Ο Κύριος σταμάτησε λίγα δευτερόλεπτα, πήρε ανάσα.

«Φυσικά, έγινε πάλι ο συνηθισμένος κακός χαμός.

Όλοι ήθελαν να τα αγγίξουν, να τα μελετήσουν, να τα πάρουν δείγμα.

Μέχρι να επιβληθεί τάξη πέρασε σχεδόν η μισή μέρα.

Ένα ερμάριο είχε υλικά πρώτων βοηθειών.

Ό,τι περίσσεψε μετά τις δειγματοληψίες κλειδώθηκε μέσα.

Και τότε θεσπίσαμε τον νέο κανόνα:

Ο καθένας παίρνει μόνο ένα κομμάτι από κάθε εύρημα.

Αν το χάσει – δικό του πρόβλημα. Δεν έχει άλλο.

Γιατί ναι, είχαμε και “εσωτερική ασφάλεια”.

Όποιος θύμωνε, όποιος έδειχνε ψυχολογική αστάθεια... έφευγε την ίδια μέρα.

Εκεί επικρατούσε η λογική, όχι ο εγωισμός.

Ο τεχνίτης του αέρα είναι τόσο σημαντικός όσο ο γιατρός.

Η εσωτερική ασφάλεια άλλαζε κάθε δίμηνο.

Όλοι οι υπόλοιποι στο τρίμηνο —εκτός από εμάς και τον

Στρατηγό.

Εμείς... μέναμε. Δεν ξέρω αν ήταν τιμή ή κατάρα.»

Σταμάτησε, σαν να άκουσε κάτι μέσα του.

— «Τέλος πάντων. Το Τέταρτο Πάτωμα... μας άλλαξε όλους.»

Έγειρε βαθιά στην πολυθρόνα του. Για μια στιγμή νόμιζα ότι θα αποκοιμηθεί.

Αλλά τότε ήρθε η φωνή της Χλόης:

— «Το φαγητό σε λίγο έτοιμο!»

Η Χλόη το φώναξε μ' εκείνο τον τόνο που δεν σήκωνε αντίρρηση.

Ο Κύριος έκλεισε τα μάτια αργά, σαν να άφησε κάτω ένα σακίδιο που κουβαλούσε όλη μέρα.

— «Ωραία... Λέω να αποσυρθώ.»

Ούτε απολογία, ούτε δικαιολογία.

Μια παραδοχή κούρασης.

Μια μικρή ανθρώπινη ήττα που θα αρνιόταν σε οποιονδήποτε άλλο, εκτός από εμάς.

Εμείς κατεβήκαμε στο τραπέζι — μόνο εμείς, εγώ, η Χλόη και η Δανάη.

Ο Κύριος δεν εμφανίστηκε.

Και κανείς δεν τόλμησε να πει ότι "έπρεπε".

Το αρνί από τον ξυλόφουρνο άχνιζε.

Το κρασί — κόκκινο, δροσερό, σχεδόν παιχνιδιάρικο στη μύτη — ήταν από εκείνα που η Χλόη διάλεγε «για να ανοίξει το μυαλό, όχι να το βαραίνει».

Η Δανάη έκοβε ψωμί με εκείνη τη σιωπηλή επιμέλεια που μαρτυρά ότι κάτι σκέφτεται αλλά δεν το λέει.

Η Χλόη, αντίθετα, μου έριξε ένα βλέμμα που έλεγε ξεκάθαρα:

«Μη ρωτήσεις. Το ξέρουμε όλοι ότι η υγεία προηγείται.»

Δοκιμάσαμε το αρνί — ήταν ακριβώς όπως το ήθελα: τρυφερό, με μια κόρα καραμελωμένη από το ξύλο της ελιάς.

Το κρασί έδεσε μαζί του σαν να είχαν συνεννοηθεί από το πρωί.

— «Καλή μας όρεξη...» είπα χαμηλά.

Ήταν μια παράξενη αντίθεση: στο τραπέζι μας απλωνόταν η ηρεμία ενός καλού γεύματος, μα στο πίσω μέρος του μυαλού μας — και ιδίως στο δικό μου — κρεμόταν η αγωνία για τη συνέχεια των Σεληνιακών πεπραγμένων. Γιατί, όσο κι αν η καρδιά ανησυχούσε για τον Κύριο... η περιέργεια για το τι είχε συμβεί *εκεί πάνω* είχε φτάσει στο ζενίθ. Ένωθα σαν βιβλίο που κάποιος έκλεισε στη μέση ακριβώς πριν τη μεγάλη αποκάλυψη. Αλλά η Χλόη είχε δίκιο. Πρώτα να σταθεί όρθιος ο άνθρωπος. Ύστερα η ιστορία. Κι έτσι φάγαμε ήσυχα, χωρίς βιασύνη, χωρίς περιττές κουβέντες — σαν να προετοιμαζόμασταν για το επόμενο κεφάλαιο, που δεν θα αργούσε.

Ακούστηκαν βήματα στο εσωτερικό σαλόνι, η χλόη σηκώθηκε και πήγε στο σαλόνι. Ο τρόπος που περπατούσε — σταθερά αλλά χωρίς εκείνη τη μικρή ελαφράδα που συνήθως είχε — μου έδωσε να καταλάβω ότι κάτι δεν πήγαινε καλά πριν ακόμη φανεί στην πόρτα.

Στάθηκε μπροστά μας, τα χέρια της δεμένα μεταξύ τους, σαν να τα συγκρατούσε για να μη δείξει την ταραχή που ένιωθε.

— «Λοιπόν...», ξεκίνησε, με μια ανάσα που έσπασε λίγο στη μέση,
«ο Κύριος είναι πολύ κουρασμένος. Περισσότερο απ' όσο πιστεύαμε.»

Η Δανάη πάγωσε.

Εγώ ένιωσα το πιρούνι στο χέρι μου να βαραίνει ξαφνικά.

Η Χλόη συνέχισε, πιο χαμηλά τώρα:

— «Ήρθε ήδη ο ειδικός γιατρός. Με ολόκληρη ομάδα.»

Το είπε σαν να μιλούσε για κάτι που δεν έπρεπε να βλέπουν ανθρώπινα μάτια...

κι όμως είχε συμβεί μέσα στο ίδιο μας το σπίτι.

— «Τόσο σοβαρό;» ρώτησα σχεδόν ψιθυριστά.

Εκείνη κούνησε το κεφάλι.

— «Ο Κύριος είναι πολύ σημαντικός. Αν χρειαστεί... υπάρχει ήδη ελικόπτερο σε αναμονή.»

Αυτό δεν το περίμενα. Μου ανέτρεψε κάθε αίσθηση ασφάλειας που είχα πείσει τον εαυτό μου ότι διαθέταμε πάνω σ' αυτό το βουνό. Η Δανάη, που μέχρι τότε κρατούσε μια φαινομενική ψυχραιμία, σήκωσε το χέρι στο στόμα — σαν παιδί που πιάνει ένα άγνωστο ρίγος.

— «Να πάμε; Να κάνουμε κάτι;» ρώτησα — από ευγένεια ή από αγωνία δεν ήξερα.

Η Χλόη με κοίταξε με εκείνο το καθαρό βλέμμα της.

— «Όχι τώρα. Αφήστε τους ειδικούς. Αυτό που χρειάζεται ο Κύριος είναι ηρεμία.

Το απόγευμα...» σταμάτησε κι ύστερα συνέχισε πιο απαλά,

— «θα κατέβω στη Χώρα²⁵. Αν θέλεις, μπορείς να έρθεις μαζί μου.»

Στην ερώτησή μου τι ακριβώς θα κάνουν εκεί, δεν απάντησε αμέσως.

Κοίταξε για λίγο έξω από το παράθυρο, σαν να έπαιρνε άδεια από την ίδια τη θάλασσα.

— «Υπάρχουν πράγματα που πρέπει να γίνουν, εξετάσεις, μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα. Ξέρεις... ο οργανισμός του έχει περάσει πολλά.»

Δεν χρειαζόταν να εξηγήσει περισσότερο.

Όλα όσα μας είχε αφηγηθεί για τη Σελήνη — όλα αυτά τα “απίστευτα” που με κάποιον παράξενο τρόπο είχα αρχίσει να αποδέχομαι ως αληθινά — είχαν αφήσει το σημάδι τους πάνω του.

Η Χλόη έπιασε απαλά την άκρη του τραπεζιού και είπε:

— «Μην ανησυχείς. Δεν είμαστε στο χειρότερο σημείο. Αλλά... χρειάζεται προσοχή.»

Σιωπή απλώθηκε ανάμεσά μας.

Ειρηνική — αλλά με βάρος.

Και τότε κατάλαβα κάτι απλό, που ίσως έπρεπε να έχω καταλάβει από την πρώτη στιγμή: Τα Σεληνιακά πεπραγμένα μπορεί να αποδειχθούν αληθινά αλλά πρέπει να περιμένουν.

Ο άνθρωπος που τα κουβαλάει... όχι.

---

²⁵ Οι Μοίρες, η κοντινότερη πόλη στο χωριό.

Η Χλόη αποσύρθηκε για να βοηθήσει την ιατρική ομάδα, η Δανάη έμεινε για λίγο σιωπηλή, ακουμπώντας τα δάχτυλα στο ποτήρι της σαν να διάβαζε οiwονούς, κι εγώ... εγώ έμεινα να κοιτάζω το άδειο πιάτο μπροστά μου.

Έξω είχε αρχίσει να πέφτει η ζέστη του απογεύματος. Από το ανοιχτό παράθυρο έμπαινε η γνωστή μυρωδιά από θυμάρι και πέτρα — η ίδια μυρωδιά που συνοδεύει κάθε κρητικό καλοκαίρι.

Μόνο που σήμερα, κάτι σε αυτήν έμοιαζε πιο βαρύ. Ή μήπως ήταν απλώς η σκέψη του Κυρίου που ανέπνεε δύσκολα, λίγα μέτρα πιο πέρα;

Δεν ξέραμε ακόμη τι θα δείξει το απόγευμα.

Δεν ξέραμε τι θα γίνει στη Χώρα.

Και βέβαια δεν ξέραμε αν —ή πότε— θα συνεχίζονταν τα «Σεληνιακά πεπραγμένα».

Αλλά προς το παρόν, αυτό δεν είχε σημασία.

Γιατί μερικές φορές, ακόμη κι ένα μυθιστόρημα πρέπει να σταθεί για λίγο.

Να πάρει μια ανάσα.

Να τιμήσει τον άνθρωπο πριν από την ιστορία.

Κι έτσι έκλεισε εκείνη η μέρα:

με ανησυχία, με σιωπή, αλλά και με μια ανεπαίσθητη υπόσχεση ότι η συνέχεια —όποια κι αν είναι— θα μας βρει έτοιμους.

Aπό το Σάββατο που πάτησα το πόδι μου στο απομονωμένο χωριό, ψηλά στα Αστερούσια, έλεγα κάθε μέρα:

«Αύριο θα φύγω. Μόλις τελειώσει η αφήγηση του Κυρίου...»

Και να 'μαι λοιπόν, Τετάρτη, κοντά στις 11 το πρωί, ακόμα εκεί.

Στο ίδιο πέτρινο σπίτι, στην ίδια βεράντα, με το ίδιο αεράκι να σφυρίζει.

Ούτε που μου περνούσε από το μυαλό να φύγω.

Όχι τώρα.

Όχι όσο ο Κύριος ήταν άρρωστος.

Αν έφευγα, θα με έτρωγε το σαράκι για όλη μου τη ζωή,

«δεν αφήνεις τον άνθρωπο όταν έχει ανάγκη»

Κι έτσι καθόμουν εκεί, σαν τον τελευταίο πιστό μαθητή που αρνείται να εγκαταλείψει τον δάσκαλο.

Η Χλόη πηγαινοερχόταν με αθόρυβες κινήσεις, η Δανάη ψιθύριζε στο τηλέφωνο, σημείωνε στο tablet, κι εγώ... εγώ έπινα το δεύτερο καφέ της ημέρας προσπαθώντας να ηρεμήσω.

Ξαφνικά, μια πόρτα άνοιξε με θόρυβο.

— «ΩΠΑΑΑ! Καλημέρα σας!»

Μείναμε και οι τρεις παγωμένοι.

Κι ύστερα πετάχτηκαν τα επιφωνήματα:

— «Κύριε!» — «Χαρά στα μάτια μας!» — «Δόξα τω Θεώ!»

Ο Κύριος εμφανίστηκε στον διάδρομο σαν να έκανε θριαμβευτική είσοδο σε πασαρέλα, με ένα χαμόγελο από άκρη σε άκρη και μια ζωντανία που δεν δικαιολογούσε η χθεσινή του κατάσταση.

— «Τι έγινε; Σας έλειψα;» είπε γελώντας.

Η Χλόη χειροκρότησε – ναι, κυριολεκτικά χειροκρότησε.

Εγώ... έμεινα να χαμογελάω ηλίθια, σαν παιδί που του έφεραν πίσω ένα αγαπημένο παιχνίδι που νόμιζε ότι χάθηκε.

— «Μα... Κύριε, χθες δεν μπορούσατε ούτε να σταθείτε...» τόλμησα να πω.

— «Ε, κοιμήθηκα, ξύπνησα, θεραπεύτηκα! Σιγά το πράγμα!» είπε εκείνος, σηκώνοντας τα χέρια σαν μάγος που παρουσίασε νούμερο.

— «Η ιατρική ομάδα είπε ότι χρειάζεστε ξεκούραση», παρενέβη η Χλόη, κατά το σύνηθες *αυστηρή αλλά αγαπησιάρα*.

— «Η ιατρική ομάδα τα λέει αυτά γιατί πληρώνεται για να τα λέει!» απάντησε ο Κύριος με μισό χαμόγελο.

Και πριν προλάβουμε να τον μαλώσουμε όλοι μαζί:

— «Λοιπόν... ποιος είναι έτοιμος για τη συνέχεια της αφήγησης; Θα σας τα πω όλα!»

Εκείνη τη στιγμή, χωρίς υπερβολή, η χαρά μου ανέβηκε μια ολόκληρη κλίμακα.

Ο Κύριος επέστρεψε. Και μαζί του, η περιπέτεια.

Ο Κύριος πήρε μια βαθιά ανάσα, έγειρε μπροστά σαν δάσκαλος που ετοιμάζεται να βγάλει τον άσο από το μανίκι, και είπε:

«Και εκεί λοιπόν... που όλα ήταν ήσυχα, όσο ήσυχα μπορεί να είναι όταν έχεις ανοίξει κεραίες που δεν ξέρεις ποιον καλούν...

Την *τέταρτη* ημέρα από την ενεργοποίηση του μενού...

εμφανίζεται το σκάφος

Από πού ήρθε;

Πότε έφτασε;

Ποιος το οδήγησε;

Χαμπάρι δεν πήραμε.

Και πίστεψέ με: όταν δεν το βλέπει *ούτε* ο διαστημικός σταθμός, ή εμείς έχουμε τύφλωση... ή αυτοί έχουν τεχνολογία για... *να μη θέλεις να ξέρεις.*»

Έκανε μια παύση.

Σήκωσε τα φρύδια.

Εγώ ένιωσα την ραχοκοκαλιά μου να κάνει αυτό το μικρό ηλεκτρικό τίναγμα που κάνει όταν ακούς κάτι που δεν έπρεπε να ειπωθεί.

«Στατική τροχιά πάνω από τη βάση.

Μήκος: περίπου 80 μέτρα.

Χρώμα: μαύρο σοκολατί.»

Η Χλόη πετάχτηκε:

— «Σοκολατί; Δηλαδή... λαχταριστό;»

Ο Κύριος γέλασε.

— «Δεν το γλείψαμε, κορίτσι μου. Εικασία κάνουμε.»

Είδαμε κινητικότητα στην κεραία και... στην οθόνη.

Το κουτάκι "σιλό" ενεργοποιήθηκε.

Το κουτάκι **Z** ενεργοποιήθηκε.

Το “σιλό” έγινε γαλάζιο.
Και από δίπλα... άρχισαν να τρέχουν νούμερα.
Πολλά νούμερα.
Από αυτά που μόνο όσοι έχουν IQ μεγαλύτερο από το ΑΕΠ
της Ελλάδας καταλαβαίνουν.»

Η Δανάη χαμογέλασε αθώα.
Ξέρει τι κάνει.

«Οι ομάδες στο πεδίο ανέφεραν ότι ο ουρανός σκοτείνιασε.
Τα δικά μας συστήματα —όσο λειτουργούσαν— είπαν ότι
έρχονται μετεωρίτες.

Πηγή: το σκάφος.

Μόνο που... δεν ήταν πέτρες.
Ήταν **πάγος**.
Σε μέγεθος αμυγδάλου. Δεν κάνω πλάκα.
Και —κρατήσου— όλοι έπεφταν στο σιλό.
Σαν να υπήρχε *σωλήνα* από το σκάφος κατευθείαν στο
στόμα του σιλο-τέρατος.»

Ο Κύριος κοίταξε εμένα.
— «Το φαντάζεσαι; Να ρίχνει πάγο από τον ουρανό,
ακριβώς στο στόχο, χωρίς να χάνεται ούτε νιφάδα;»

Τον κοίταξα.
Τι να πεις;
Αν το κάνεις σε διαφήμιση, θα σου πουν ότι είναι
υπερβολικό.

«Μόλις γέμισε το σιλό μέχρι τη μέση, ξεκίνησε ο ιμάντας
στο κάτω μέρος.
Μετέφερε τον πάγο... αλλά πού;»

Σηκώνει το δάχτυλο.

«Μάθαμε. Πολύ γρήγορα μάλιστα.
Ακουστήκε φασαρία από τη σκάλα της κεντρικής αίθουσας.
Πήραμε φακούς —σκοτάδι, παιδί μου, σκοτάδι— και
κατεβήκαμε πηδώντας στο κενό... όπως κάναμε παλιά οι
νέοι, όταν είχαμε ακόμα γόνατα.»

Εγώ έβηξα συγκρατώντας γέλιο.

Έξι δωμάτια.

ΓΕΜΑΤΑ πάγο.

Θερμοκρασία: -5°C.

Εμείς: με τα ανοιξιάτικα.

Οι "άλλοι": πιθανότατα θα μας θεωρούσαν γυμνές
σαλαμάνδρες.»

(Δεν ήξερα αν έπρεπε να γελάσω ή να φοβηθώ.)

«Στο κέντρο, ένα ρομποτάκι έριχνε πάγο σε έναν μεγάλο
κάδο.

Από εκεί έμπαινε σε μια μηχανή.

Στη μηχανή έγγραφε **θραυστήρ**

Μετά, σε άλλη: **διασπαστήριο**

Η κ. Χλόη ψιθύρισε: — «Τι ωραίες λέξεις...»

Ο Κύριος συνέχισε ακάθεκτος.

«Πίσω από τις μηχανές: *Δύο σωλήνες.*

Ο ένας με το σύμβολο του υδρογόνου.

Ο άλλος με το σύμβολο του οξυγόνου.»

Εγώ σήκωσα φρύδι.

— «Δηλαδή...»

«Ναι, ναι, ναι.

Όλοι —για πρώτη φορά— συμφωνήσαν:

Ηλεκτρόλυση νερού.

Μαζική παραγωγή υδρογόνου και οξυγόνου.

Στην οθόνη, ενεργοποιήθηκε νέο μενού: “ύλη καυστή”.

Δύο μπάρες:

“Υδρογόνο”

“Οξυγόνο”

Οι μπάρες γέμιζαν όσο δούλευαν οι μηχανές.»

«Και τότε... το κουτάκι **Z** άρχισε να αναβοσβήνει.

Κάθε λίγα δευτερόλεπτα, ένας αριθμός δίπλα του ανέβαινε.

Όταν έφτασε **20%**, σταμάτησε να αναβοσβήνει.

Σιωπή. Όλοι κοιταχτήκαμε.

Η κ. Μαρί δάγκωσε το χείλος της — πράγμα που κάνει μόνο όταν κάτι πολύ σημαντικό συμβαίνει.

Ο Στρατηγός έβγαλε το καπέλο του και το ξαναφόρεσε — πράγμα που κάνει όταν δεν θέλει να δείξει ότι αγχώθηκε.

Και εγώ...

εγώ ένιωσα για πρώτη φορά πως αυτά που βλέπαμε... δεν μας τα έδειχναν “τυχαία”.

Κάποιοι εκεί έξω —ή εκεί πάνω— έδινε σήμα.

Ο Κύριος σώπασε.

Έπιασε το ποτήρι του.

Το χέρι του έτρεμε ελάχιστα.

Κανείς δεν μίλησε.

Ούτε κι εγώ.

Γιατί όλες οι πιθανές απαντήσεις... ήταν χειρότερες από τις ερωτήσεις.

«...και τότε άναψαν όλα»

«Ξαφνικά... άναψαν όλα.»

Το είπε έτσι απλά, σχεδόν αδιάφορα. Σαν να μιλούσε για φώτα σκάλας σε πολυκατοικία.

«Όλα;» τον ρώτησα.

«Όλα», μου απάντησε. «Και όσα δεν ξέραμε ότι υπάρχουν.»

Η ενέργεια είχε επανέλθει

Στη Σελήνη, όπως έμαθα αργότερα, η λογική δουλεύει με βάρδιες.

«Μάλλον ενεργοποιήθηκε η γεννήτρια του σταθμού», είπε κάποιος από τους ειδικούς.

Το “μάλλον” το κράτησα. Μου άρεσε. Ήταν ανθρώπινο.

Οι τοίχοι όμως... οι μαύροι τοίχοι στους τρεις κάτω ορόφους... παρέμεναν σοκολατί.

Όχι μαύρο. Όχι γκρι.

Σοκολατί.

Σαν κάτι να είχε καεί παλιά και να μην το συγχώρεσε ποτέ ο τοίχος.

Όταν τέλειωσε το ξεφόρτωμα, είδα στο μενού δίπλα στη λέξη «πάγος» να αρχίσει να αναβοσβήνει.

Το κοίταξα.

Με κοίταζε.

«Μη το πατήσεις», μου είπε ένας.

«Να μην πατήσω τι;»

«Αυτό που αναβοσβήνει. Ποτέ δεν πατάμε αυτά που αναβοσβήνουν.»

Φυσικά και το πάτησα.

Το ίδιο βράδυ, στη συγκέντρωση, έγινε απολογισμός.
Γεγονότα, ύλη, ζημιές, απώλειες — κυρίως ψυχραιμίας.

Κάπου εκεί αποφασίστηκε:

Το πρωί **πάμε στο Ζ**

Ξέραμε πού είναι.

Δεν ξέραμε τι είναι.

Το υποψιαζόμασταν.

Και αυτό, στη δουλειά μας, είναι πάντα το χειρότερο.

Είχαμε κάνει, πώς να το πω κομψά... **τεχνολογικά άλματα**
το τελευταίο τρίμηνο.

Με κοινά λόγια:

*κλέβαμε σαν επαγγελματίες και μαθαίναμε σαν μαθητές που
δεν θέλουν να τους πιάσουν.*

Το πρωί ξεκινήσαμε.

Μπροστά εμείς.

Πίσω... οι υπόλοιποι ογδόντα.

Είχαν έρθει οι νέες στολές.

Λαμπερές. Άκαμπτες.

Σαν να τις είχε ράψει κάποιος που δεν είχε σκοπό να ιδρώσει ποτέ.

Το ρόβερ σταμάτησε, όπως πάντα, εκατό μέτρα πριν.

Οι ξένοι έχουν θέμα με τα στρογγυλά νούμερα.

Ξεκίνησε το καθάρισμα.

Αργά. Τελετουργικά.

Σαν να ξεθάβαμε κάτι που δεν ήθελε να το θυμηθούμε.
Αργά το μεσημέρι αποκαλύφθηκε.
Στην πόρτα υπήρχε το σύμβολο της παλάμης.
Και από κάτω, χαραγμένο:

«βλαβερόν, φυλάσσου»

«Πολύ καθησυχαστικό», είπε κάποιος.
«Τουλάχιστον είναι ειλικρινείς», απάντησα.

Ανοιξα.

Μπήκαν πρώτα οι ειδικοί, με όργανα, αισθητήρες,
εκφράσεις σοβαρές.

«Υπάρχει ακτινοβολία», είπαν.

Μικρή παύση.

«Ανεκτή.»

Αυτό το “ανεκτή” είναι λέξη που δεν θέλεις να ακούς όταν
φοράς σκάφανδρο.

Οι τοίχοι μέσα ήταν πάλι σοκολατί.

Εκεί που είχε ξεφτίσει η μπογιά, φαινόταν κάτι άλλο από
κάτω.

Η ομάδα έβγαλε τα μπουκαλάκια.

Μάζευαν δείγματα σαν παιδιά που συλλέγουν κοχύλια —
μόνο που αυτά τα κοχύλια δεν τα βάζεις στο αυτί.

Η απόφαση βγήκε γρήγορα:

Αυτό... ήταν ο

αντιδραστήρας

των ξένων.

Ο Λεόν — IQ+++ , μην με ρωτήσεις πώς το μετρήσανε —
παρατήρησε ένα χαντάκι στο άκρο του δρόμου.

«Κάτι περνάει από 'δω», είπε.

Το ακολουθήσαμε.

Σκάβαμε.

Βρήκαμε καλώδιο.

Το καλώδιο μας οδήγησε στη βάση.

Πηγή ενέργειας.

Καύσιμο: **υδρογόνο**.

«Το οξυγόνο», είπε ο Λεόν, «το χρησιμοποιούν για την παραγωγή αέρα.»

«Δηλαδή... αναπνέουμε με τα καύσιμά τους;»

«Μη το σκέφτεσαι έτσι», μου είπε.

Φυσικά και το σκέφτηκα έτσι.

Την επόμενη μέρα αποφασίστηκε να «σκαλίσουμε» λίγο την οθόνη.

Το είπαν έτσι, λες και ήταν παλιό ραδιόφωνο.

Στο μενού έγραφε:

◇ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΜΕΝΟΥ ◇

ΒΑΣΙΣ

◇ ΤΟΜΕΙΣ ◇

ΜΗΧΑΝΩΝ ΟΙΚΟΣ

ΙΑΤΡΕΙΟΝ

ΣΤΟΑΙ

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΥΠΟΣΤΕΓΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΤΗΛΕΣΗΜΑΝΣΙΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΙΣ

◇ ΥΠΟΜΕΝΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ ◇

(ενεργοποιείται μόνο μετά επαφή παλάμης)

ΣΚΑΦΟΣ

- ΜΗΧΑΝΗ
  - ΙΑΤΡΙΚΟΝ
  - ΔΙΟΔΟΙ
  - ΦΟΡΤΙΟΝ
  - ΥΠΟΣΤΕΓΑ
  - ΕΝΕΡΓΕΙΑ
  - ΣΗΜΑΝΣΙΣ
-

◇ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ◇

ΠΑΓΟΣ ◇ *αναβοσβήνει*

ΥΔΩΡ

ΑΗΡ

ΥΔΡΟΓΟΝΟΝ

◇ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ ◇

ΒΛΑΒΕΡΟΝ, ΦΥΛΑΣΣΟΥ

(χαραγμένο, μη απενεργοποιήσιμον)

◇ ΤΕΛΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ ◇

ΞΕΤΕΛΕΣΟΝ

(ένεργοποίησης άμετάκλητος)

«Τι πιο απλό», είπα.

«Να δούμε τι κάνει το καθένα.»

Άρχισα να τα πατάω.

Σε κάθε επιλογή εμφανιζόταν ένα κυκλάκι.

Σαν να έλεγε: *το άκουσα*.

Πάτησα:

Πάγος.

Μηχανοστάσιο.

Και στο τέλος...

η λέξη:

«Έξτελεσον»

Γύρισα και τους κοίταξα.

«Σαν το enter δεν μοιάζει;»

Δεν απάντησε κανείς.

Το πάτησα.

Αμέσως παρατηρήθηκαν εκπομπές.

Σήματα.

Ανταλλαγή.

Και μετά...

Το σκάφος εξαφανίστηκε

Όχι έφυγε.
Όχι επιτάχυνε.
Όχι χάθηκε από τα όργανα.

Εξαφανίστηκε.

Ούτε ο σταθμός το είδε.
Ούτε η Γη.
Σιωπή.
Σαν να άνοιξε κάτι και να το κατάπιε.

Το βράδυ στη συγκέντρωση, το θέμα ήταν ένα και μοναδικό.
Όχι οι βλάβες, όχι τα πρωτόκολλα, όχι ποιος ξέχασε πάλι το κράνος του στο ιατρείο.

Το σκάφος.

Πιο σωστά: η εξαφάνιση του σκάφους.

Καθόμασταν στον θόλο, σε εκείνον τον ωραίο, «παραθαλάσσιο» ψευδοχώρο που έδειχνε ήλιο όταν έξω είχε σκοτάδι και κενό. Μας είχαν φτιάξει και ουρανό με σύννεφα. Αν τους το ζητούσες, σε έβαζαν και ελαφρά αύρα. Μόνο γλάρους δεν είχε, ευτυχώς. Θα ήταν λίγο υπερβολή.

Ο Στρατηγός έκανε το κλασικό εισαγωγικό:
— Λοιπόν, ομάδα, σήμερα κάναμε σημαντικά βήματα προόδου...

Σκέφτηκα από μέσα μου:
αν κάθε φορά που το λέει αυτό, χάνεται κάτι, στο τέλος θα μείνουμε μόνο με την πρόοδο.

Κάποια στιγμή, αφού είπε τα δικά του, μας έδωσε τον λόγο. Εκεί ξεκίνησε το ενδιαφέρον.

Όταν ήρθε το σκάφος... από πού φόρτωσε τον πάγο;

Η ερώτηση έπεσε σαν βότσαλο σε νερό. Μικρό, αλλά ακούστηκε.

Βασικά... ποιος του τον φόρτωσε;

Αυτό δεν ήταν πια βότσαλο. Ήταν πέτρα.

Έπεσε σιωπή. Από εκείνες τις σιωπές που τις ακούς πιο καθαρά από φωνή.

Ο Λεόν, που συνήθως μιλούσε αφού είχε σκεφτεί δέκα φορές και αναθεωρήσει τις εννιά, αυτή τη φορά μίλησε πρώτος:

— «Τα εργαστήρια επιβεβαίωσαν ότι ο πάγος είναι «διαστημικός».

Το είπε έτσι, χωρίς στόμφο.

Λες και έλεγε «ελαφρώς αλμυρός» ή «λίγο κρύος».

— «Δηλαδή;» ρώτησε κάποιος.

— «Δηλαδή... δεν είναι από τα συνήθη σημεία. Ούτε σεληνιακός, ούτε γήινος.

Η προέλευσή του... δεν ταιριάζει με τις γνωστές μας τροχιές.»

Κάποιος από την πίσω σειρά ψιθύρισε:

— «Ωραία... ούτε ο πάγος δεν θέλει να 'ναι από 'δω.»

Γέλια. Νεύρα.

Ο Στρατηγός έκανε το γνωστό «επαγγελματικό» καθάρισμα του λαιμού.

— «Να επανέλθουμε, παρακαλώ.

Άλλο ερώτημα;»

Σήκωσα το χέρι. Δεν ξέρω γιατί.
Ίσως γιατί, από μία ηλικία και μετά, αν δεν ρωτήσεις, σκας.

— «Ναι, καθ'ομοίωσιν;»

— «Το σκάφος... τώρα πού πάει;»

Πάλι σιωπή.

Αυτή τη φορά πιο βαριά. Σαν να άνοιξε λίγο η βαρύτητα.

— Δεν έχουμε πλήρη δεδομένα, είπε εκείνος.

— Τα σήματα που λάβαμε δείχνουν... κίνηση προς άγνωστη κατεύθυνση.

— Δηλαδή, έκανα εγώ, το στείλαμε «κάπου»... χωρίς να ξέρουμε πού;

— Δεν το «στείλαμε» ακριβώς, διόρθωσε ένας από τους επιστήμονες.

— Εκτελέσαμε εντολή που πιθανόν έθεσε σε λειτουργία προϋπάρχουν σχέδιο πλοήγησης.

— «Α, ωραία», είπα.

— «Είναι πάντα πολύ καθησυχαστικό όταν δεν είσαι εσύ που ταξιδεύεις.»

Ένα-δυο χαμόγελα ξεπήδησαν. Κάποιος δεν άντεξε:

— «Βασικά, το σκάφος ήξερε πού να πάει πολύ πριν το πατήσεις εσύ.

Εσύ απλώς... του άνοιξες την πόρτα.»

Δεν ξέρω γιατί, αλλά αυτή η φράση με τσίμπησε.

Του άνοιξες την πόρτα.

Πόρτα σε τι; Σε ποιον;

Δεν ρώτησα. Δεν ήταν η κατάλληλη ώρα για φιλοσοφίες.

— «Ωραία», συνεχίζω εγώ.
— «Τι εντολές του δώσαμε; Συγκεκριμένα;»
— «Πατήσαμε «πάγος» και «μηχανή». Μετά «Έξτελεσον».
Σωστά;
Νομίζω όλοι είδαν το μικρό κυκλάκι που άναψε δίπλα στις επιλογές.
Το κυκλάκι που έλεγε «το έλαβα».

Ο Λεόν έγειρε μπροστά:
— Αν υποθέσουμε ότι «πάγος» σημαίνει φόρτωση ή εκφόρτωση... και «μηχανή» αφορά τον κεντρικό κινητήριο μηχανισμό, τότε... μάλλον του είπαμε κάτι σαν: λήψη καυσίμου — έναρξη πορείας.

— Και το «Έξτελεσον»; ρώτησε κάποιος άλλος.
— Αυτό, είπε αργά ο Λεόν, είναι το κομμάτι που με ανησυχεί περισσότερο.
Δεν υπάρχει ένδειξη ακύρωσης.
Ό,τι δώσεις... εκτελείται.

Χωρίς δεύτερη γνώμη, συμπλήρωσα από μέσα μου.
Σαν κάτι παλιές υπηρεσίες στις οποίες δεν θες να χρωστάς χάρες.

Ο Στρατηγός προσπάθησε να το μαζέψει:
— «Κοιτάξτε, ομάδα, με βάση τα μέχρι τώρα στοιχεία δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας.»
Το σκάφος πιθανότατα ακολουθεί προκαθορισμένη πορεία...
— ...που εσύ δεν έχεις ιδέα ποια είναι, ψιθύρισα εγώ πολύ χαμηλά.

Ο διπλανός μου με σκούντησέ.
— «Μη μιλάς έτσι», είπε.

- «Γιατί; Έχει αυτιά ο θόλος;»
- «Καλύτερα να μη ρωτάς», απάντησε.

Το είπε με ύφος ανθρώπου που έχει δει μικρόφωνο σε σημεία που δεν θα έπρεπε να χωράει τίποτα.
Οι ερωτήσεις έμειναν στον αέρα, να αιωρούνται σαν τις σκόνες της Σελήνης:
Όταν ήρθε, από πού φόρτωσε τον πάγο;
Ποιος του τον φόρτωσε;
Τώρα πού πάει;
Τι εντολές του δώσαμε πραγματικά;

Εγώ, από την πλευρά μου, είχα κι άλλη μία, που δεν την είπα δυνατά:
Και ποιος ακριβώς αποφάσισε ότι εγώ είμαι αυτός που πρέπει να έχει χέρι για τέτοια κουμπιά;
Αλλά αυτήν την κράτησα για αργότερα.
Εδώ, αν κάνεις πολλές ερωτήσεις, σε στέλνουν για...
«ψυχολογική αναπροσαρμογή».
Και όλοι ξέραμε ότι οι συσκευές της ψυχολογικής αναπροσαρμογής...
έχουν πάνω τους χαραγμένη μια «παλάμη ανοικτή»
εισιτήριο για την Γη.

Τώρα μπορώ να το πω:
Τότε ψάχναμε να βρούμε από πού ήρθε ο πάγος και πού πήγε το σκάφος.
Κανείς μας δεν ρώτησε το πιο απλό:
Ποιος μας έδωσε το δικαίωμα να πατάμε «Έξτέλεσον» σε συσκευές που δεν φτιάξαμε εμείς;

Ο Κύριος, απέναντί μου, ανακάθισε ελαφρά.

— Άρα, του λέω, τότε... εσύ πίστευες ότι απλώς έκανες ένα κλικ παραπάνω;

— Τότε, ναι, μου απαντά.

— Τώρα;

Χαμογέλασε με εκείνο το κουρασμένο χαμόγελο ανθρώπου που ξέρει την απάντηση και εύχεται να μην την ήξερε.

— Τώρα, Όσιε, ξέρω ότι εκείνη τη μέρα... δεν κινήσαμε μόνο ένα σκάφος.

Κινήσαμε σειρά γεγονότων που ακόμα δεν έχουν τελειώσει.

Σηκώθηκε να βάλει λίγο νερό.

Το φως έπεφτε στην παλάμη του.

Για μια στιγμή —ίσως να ήταν η φαντασία μου— μου φάνηκε πως πάνω στο δέρμα του πέρασε μια σκιά, σαν μικρό κυκλάκι που ανάβει.

Σαν να είχε μείνει ακόμη εκεί, χρόνια μετά, ένα παλιό «Έξτέλεσον» που δεν είχε σβήσει ποτέ.

Ο Κύριος σταμάτησε να μιλά.

Κοίταζε κάπου πίσω μου, λες και ήξερε ότι κάποιος άλλος άκουγε μαζί μου.

Δεν κατάλαβα τι ακριβώς ήθελε να μου πει.

Κατάλαβα μόνο αυτό: **όλα αυτά μου τα έλεγε για να τα θυμάμαι.**

Και αυτό, χωρίς να ξέρω το γιατί, με έκανε να νιώσω πολύ λιγότερο ασφαλής απ' όσο πριν.

Τέλη Ιουνίου στα Καπετανιανά.
Η ζέστη είχε απλωθεί στην αυλή σαν χοντρή
κουβέρτα που κανείς δεν τολμάει να διπλώσει.
Καθόμασταν κάτω από την πέργκολα, το γιασεμί πάλευε
ηρωικά με τον ήλιο, κι οι τζιτζίκιοι κάνανε αυτό το μονότονο
«τσικ-τσικ», σαν φτηνά ζωντανά γείγκερ-μετρητά.

Ο Κύριος σκούπισε τον ιδρώτα από το μέτωπο.

— Ε, καλά... είπε. Μετά το κενό της Σελήνης, κι αυτή η
ζέστη εδώ πάνω στο βουνό... πολυτέλεια είναι.

Έριξε μια ματιά στο ποτήρι μου.

— Πιες λίγο νερό, Όσιε. Μη μου πάθεις τίποτα πριν
τελειώσω την ιστορία. Θα με κυνηγάνε μετά οι δικοί σου.

Χαμογέλασα.

Έγειρε πίσω στην καρέκλα, κοίταξε προς το Νότιο Κρητικό²⁶
Πέλαγος, ο ψηλός πέτρινος τοίχος δεν άφηνε τίποτα να
μπει μέσα αλλά και τίποτα να βγει έξω — κι έπιασε πάλι το
νήμα.

Λοιπόν... Η επόμενη έκπληξη δεν ήρθε από καμιά πόρτα με
«χεράκι», είπε.

Ήρθε από το εργαστήριο.

Εκείνες τις μέρες εμείς ασχολούμασταν με τα «αγροτικά»: **Ζ**
καθαρισμούς στο **Ζ**, ξεσκόνισμα, να βρούμε πού πάνε τα
καλώδια και οι σωλήνες.

Την ώρα που σκαλίζαμε λοιπόν το **Ζ** και παριστάναμε τους
υδραυλικούς στη Σελήνη, τα εργαστήρια δούλευαν
पुरετωδώς.

---

²⁶ Παλιά ονομαζόταν Λιβικό πέλαγος.

- «Και;» ρώτησα.
- «Και... βγάλανε πόρισμα.»

Έβγαλε ένα χέρι στον αέρα, σαν να κρατούσε αόρατο χαρτί.

Το τσιμέντο και η μπογιά, λέει, **απορροφούσαν την ακτινοβολία.**

Μετρήσεις επί μετρήσεων.

Κατέληξαν ότι πάχος περίπου οκτώ εκατοστών — **οχτώ, να το θυμάσαι** — ρουφάει τελείως την ακτινοβολία. Σα να την τρως και να μην την ξαναβλέπεις.

Άφησε μια μικρή παύση. Κάποτε, εκεί πάνω, αυτές οι παύσεις ήταν γεμάτες βουητό μηχανημάτων. Εδώ, ήταν γεμάτες τζιτζίκια.

Έκαναν ανάλυση στο τσιμέντο.

Βρήκαν ανόργανα, όπως περιμένεις... Και **οργανικές προσμίξεις.**

Γύρισε και με κοίταξε.

Διάβασαν έναν κατάλογο στοιχείων... άκουγα τα IQ μου — έτσι τους λέω, γιατί ο πιο «χαμηλός» έχει IQ++, μην το ξεχάσουμε... και είχα μείνει.

Σε πληροφορώ, Όσιε, μιλούσαν πέντε λεπτά, κι εμένα όλα αυτά μου ακούγονταν... κορακίστικα.

Έκανε μια κίνηση με το χέρι, σαν να διώχνει μύγα.

Τα IQ²⁷ έδειχναν χαμένα. Αν τα IQ μου είναι χαμένα, εγώ τι να πω;

---

²⁷ Ως IQ αναφέρει τους επιστήμονες με υψηλό δείκτη νοημοσύνης.

Εσύ εδώ κάτω λες «α, δύσκολη ύλη». Εμείς εκεί πάνω λέμε «εντάξει, οι ξένοι μας δουλεύουνε».

Σταύρωσε τα χέρια στην κοιλιά.

Κάποια στιγμή, εμένα πια η κούραση είχε φτάσει στο απροχώρητο.

Τόσους μήνες με τη βαρύτητα να μου κάνει κούνια μπέλα στον εγκέφαλο, άλλη τόση στο πήγαινε-έλα... ε!, όσο ν' είναι, ένα σώμα το 'χω κι εγώ.

Πήρε μια ανάσα.

Τους άκουγα, λοιπόν, να λένε για οργανικά, ανόργανα, συνθέσεις, δομές... κι εγώ σκεφτόμουν μόνο ένα πράγμα: «Πολύ ωραία. Μπορείτε τώρα να με αφήσετε να κοιμηθώ σαν άνθρωπος;»

Ένα χουζούρι ζητούσα, όχι Νόμπελ.

— «Και;» ρώτησα.

— «Και... τώρα πια η οθόνη δεν έκλεινε.»

— «Πώς;»

— «Αφού είχε επανέλθει η ενέργεια, η οθόνη έμεινε μόνιμα ανοιχτή. Δεν είχε πια το ωραίο εκείνο «σκοτάδι» που μας άφηνε ήσυχους. Πάντα κάτι φώτιζε, κάτι περιμένε.»

Έριξε μια ματιά στην τζαμαρία της βίλας.

— «Σαν κάτι κινητά εδώ κάτω. Παλιά τα κλείνατε. Τώρα... μόνο φορτίζετε.»

Ενώ λοιπόν εγώ ονειρευόμουν πρωινό ύπνο, η κυρία Μαρί, η κυρία Ελένη και ο Ασκάης είχαν πάρει φόρα, συνέχισε. Είχαν αρχίσει να εξερευνούν την πίσω αίθουσα από την οθόνη.

Έγειρε λίγο μπροστά, τα μάτια του ζωντάνεψαν.

— Τεράστια αίθουσα. Γεμάτη ερμάρια.

Πάνω σε κάθε ερμάρι: μια οθόνη.

Και φυσικά, σε κάθε οθόνη...

— Το χεράκι; τον διέκοψα.

— Μπράβο, Όσιε. Το χεράκι.

Η παλάμη. Το ίδιο σύμβολο.

Σαν να 'λεγαν: «Εδώ είναι ο κεντρικός υπολογιστής της βάσης. Μην τον αγγίξεις αν δεν έχεις εξουσιοδότηση».

— «Εσείς;» ρώτησα.

— «Εμείς... κοιτάζαμε από μακριά. Δεν αγγίζεις το κεντρικό νευρικό σύστημα ενός ξένου οργανισμού, έτσι, από περιέργεια. Και οι ξένοι... αυτό είχαν φτιάξει: έναν οργανισμό. Όχι μια βάση.»

Το αεράκι πέρασε από τα φύλλα της πέργκολας.

Για μια στιγμή, η σκιά πάνω στο τραπέζι μου θύμισε κάτι σαν διάδρομο.

— Για να μην τα μπερδεύεις, έκανε μια μικρή παύση ο Κύριος, άσε με να σου τα βάλω σε μια τάξη. Σαν ξεναγός σε αλλόκοτο ξενοδοχείο.

Σήκωσε τα δάχτυλα, άρχισε να μετράει ορόφους:

— **Ισόγειο:**

Δύο ρόβερ, παρκαρισμένα σαν καλά παιδιά, και αποθήκες με ανταλλακτικά.

Ό,τι θες για κίνηση και αλλαγή εξαρτημάτων.

— **Δεύτερος όροφος:**

Μόνο δωμάτια. Τριάντα τον αριθμό. Όλα σε παράταξη.

Έμοιαζαν... πώς να στο πω... Σαν δωμάτια ξενοδοχείου

συνεδρίων.

Λευκοί τοίχοι, τα πάντα τακτοποιημένα, σαν να περίμεναν συνέδρους που δεν έφτασαν ποτέ.

Ο δεύτερος ήταν βαμμένος **λευκός**.

Καθαρός, ενιαίος, σχεδόν προκλητικά ανθρώπινος.

— **Τρίτος όροφος:**

Ιατρείο.

Ό,τι μπορείς να φανταστείς... και μερικά που δεν πρέπει να τα φανταστείς.

Κλίνες, όργανα, συσκευές.

Μερικές είχαν πάνω τους το γνωστό...

— Χεράκι;

— Μπράβο, Οσιε. Σε λίγο θα μου πάρεις τη δουλειά.

Χαμογέλασα.

— **Τέταρτος όροφος:**

Εδώ, εγώ τον έλεγα «σοκολατί».

Το χρώμα στους τοίχους ήταν φθαρμένο. Σε πολλά σημεία είχε φύγει η μπογιά,

φαινόταν από μέσα ο σοβάς... κι από μέσα-από μέσα, το

σοκολατί τσιμέντο.

Εκεί καταλαβαίναμε τι υλικό είχαν χρησιμοποιήσει.

Κι όμως, παρά τα φθαρμένα, το βασικό χρώμα του χώρου ήταν... λευκό, γαλάζιο φωσφοριζέ.

Ένα λευκό που δεν ήξερες αν είναι καθαριότητα ή προσποίηση.

— **Πέμπτος όροφος:**

Μόνο αποθήκες με ανταλλακτικά και δύο μεγάλες αίθουσες γεμάτες ρομποτάκια.

Άλλα διαλυμένα, σαν να τους είχαν βγάλει τα «σωθικά».

Άλλα μισοδιαλυμένα — σε φάση «σέρβις».

Άλλα... έτοιμα, στην άκρη, σαν στρατιώτες που περιμένουν διαταγή.

Κι εδώ οι τοίχοι ήταν **λευκοί**.

Το λευκό τους έκανε τα διαλυμένα ρομποτάκια να φαίνονται... πιο γυμνά.

— **Έκτος όροφος:**

Αποθήκες με καύσιμα.

Δεξαμενές, σωληνώσεις, ενδείξεις.

Όλα πολύ ήσυχα.

Και ξέρεις, Όσιε... όταν τα καύσιμα είναι πολύ ήσυχα, εμένα κάτι δεν μου αρέσει.

Τα άλλα τμήματα

— Στα υπόλοιπα τμήματα, εκτός από το **Z** και την αίθουσα με τα ερμάρια, βρήκαμε κυρίως αποθήκες. Ανταλλακτικά. Ρομποτάκια που «κοιμόντουσαν».

Ένα δωμάτιο με εργαλεία — μάλλον συνεργείο.

Τίποτα τρομακτικό, αν το δεις γρήγορα.

Πολύ τρομακτικό, αν το δεις προσεκτικά.

Έπινε λίγο νερό, κάθε τόσο, λες και ξέπλενε τη γεύση της σκόνης.

Και παντού, μα παντού, οι διάδρομοι ήταν πεντακάθαροι, συνέχισε.

Όχι απλώς καθαροί.

Πεντακάθαροι.

— «Γιατί;» ρώτησα.

— «Γιατί υπήρχαν δύο ρομποτάκια που εμείς τα βαφτίσαμε «Καθαριστές».

Αυτά ήταν το συνεργείο καθαριότητας της Σελήνης.

Χαμογέλασε.

Εμφανίζονταν κάθε δύο ώρες.

Σα ρολόι.

Σε χρόνο μηδέν... σκούπιζαν οτιδήποτε.

Σκόνη, σκουπιδάκι, μικρό θραύσμα...

Μέχρι να γυρίσεις να κοιτάξεις, είχαν εξαφανίσει τα ίχνη του.

Και μετά... πάλι εξαφανισμένα μέχρι την επόμενη φορά.

— Καλή φάση για σπίτι, σχολίασα.

— Ναι, αλλά εδώ κάτω, αν τα πάρεις, θα καθαρίζουν και όσα δεν θες να χαθούν, είπε.

— Πετάς κατά λάθος κανένα χαρτάκι με τηλέφωνο... πάει και αυτό. «Διαστημικός» κάδος.

Έριξε μια ματιά προς το βουνό.

— «Σκέψου το λίγο, Όσιε.

Βάση με τοίχους που τρώνε ακτινοβολία.

Τσιμέντα με οργανικές προσμίξεις.

Ορόφους φτιαγμένους σαν ξενοδοχείο.

Ρομποτάκια που καθαρίζουν κάθε δύο ώρες.

Και παντού **χεράκια** που περιμένουν την παλάμη μου.»

Έκανε μια μικρή παύση, μετά πρόσθεσε με ήρεμη ειρωνεία:

— «Αν αυτό δεν είναι «καλοστημένο θέατρο», τότε τι είναι;»

Τον κοίταξα.

Η ζέστη είχε χτυπήσει κόκκινο.

Κάπου στο βάθος ακούστηκε ένα μηχανάκι να ανεβαίνει τον δρόμο.

Εγώ, τότε, ακόμη το έβλεπα σαν θεατρικό.

Ένας πλούσιος, εκκεντρικός άνθρωπος με ιστορίες από «τη σκοτεινή πλευρά».

Ένα παιχνίδι ρόλων.

Μόνο που, όσο μιλούσε, όσο ξετύλιγε τους ορόφους, τα ρομπότ, τα τσιμέντα και τα χεράκια... ένα μικρό κομμάτι μέσα μου άρχιζε να αναρωτιέται: κι αν όλα αυτά δεν είναι υπερβολή, αλλά περιγραφή;

Το μηχανάκι ανέβηκε τον δρόμο με εκείνον τον χαρακτηριστικό βόμβο που, στα Καπετανιανά, σημαίνει ένα από τρία πράγματα: ψιλικατζής, μαστόρι ή... τροφοδοσία από τη «χώρα».

Στάθηκε έξω από τη μάντρα. Η Χλόη εμφανίστηκε πρώτη, όπως πάντα.

Όχι για να ξεφορτώσει —γι' αυτό υπήρχε ο Ψηλέας και κάτι άλλα χέρια.

Η Χλόη βγήκε για να πει, σχεδόν αδιάφορα:

— «Ήρθαν λίγες προμήθειες από τη χώρα. Όχι πολλά πράγματα. Κυρίως... φρέσκα.»

Το «φρέσκα» το άφησε να αιωρηθεί.

Αν ήθελα, θα μπορούσα να ρωτήσω «ποια φρέσκα;» και να πιάσουμε κουβέντα.

Δεν ρώτησα. Ήξερα πια πως, αν έπρεπε να μάθω κάτι, η Χλόη θα έβρισκε τρόπο να μου το σερβίρει, όπως σερβίρει και τις πληροφορίες: την κατάλληλη στιγμή, στο κατάλληλο πιάτο.

Λίγη ώρα μετά, μας έστρωσε κολατσιό κάτω από την πέργκολα.

Ντάκος κρητικός, σωστά βρεγμένο κριθαρένιο παξιμάδι, τα είχε αυτά η Χλόη, δεν θα μας έδινε ξερό «τούβλο».

Από πάνω φρέσκια τριμμένη ντομάτα, που μύριζε ήλιο και κήπο, ρίγανη που έσπαγε μύτες, ελαιόλαδο χρυσαφί — από εκείνο που δεν ρωτάς από πού είναι, γιατί ξέρεις ότι είναι «από δικό μας».

Και να σου και το απάκι: καπνιστό, κομμένο σε λεπτές φέτες, σωστά ζεσταμένο.

Κολυμπάδες (ελιές).

— Η Βάση, είπε ο Κύριος, κοιτάζοντας τον ντάκο, το κρίθινο το παξιμάδι.

Η Ενέργεια... είπε, και έδειξε την ντομάτα και το λάδι.

Και η Πρωτεύνη, πρόσθεσε δείχνοντας το απάκι, για να δουλεύουν τα ρομπότ.

Γέλασα.

Εγώ πήρα και ρακή — κατ' εξαίρεσιν, όπως είπε η Χλόη.

Ο Κύριος περιορίστηκε σε κάτι πρασινωπό, σε χαμηλό ποτήρι.

Δεν ρώτησα τι, είχα καταλάβει πως η φαρμακευτική αγωγή του δεν σήκωνε πολλά παραστρατήματα.

Εξάλλου, όπως είπαμε: αν είναι να μάθω, η Χλόη θα το φροντίσει.

Μετά από το τράνταγμα γεύσεων στον ουρανό μας, ο Κύριος σκούπισε τα χείλη με μια χαρτοπετσέτα, έγειρε στην καρέκλα και συνέχισε.

— Λοιπόν, Όσιε... θυμάσαι που σου έλεγα για την οθόνη; Ε, εκείνη τη μέρα... αποφάσισε ότι δεν θα είναι πια απλώς οθόνη.

Καθόμουν, στην κεντρική αίθουσα, κοντά στον διάδρομο που τη συνδέει με το πίσω δωμάτιο — εκεί όπου ήταν ο

«εγκέφαλος» με τα ερμάρια και τα χεράκια.

Ο Ασκάης, πιο πέρα, τον είχαν πιάσει τα νεύρα του με τον φορητό υπολογιστή του.

— «Μου κόλλησε πάλι», έλεγε.

— «Επαναφορά!» του φώναξα αυθόρμητα.

Το παλιό επάγγελμα δεν φεύγει εύκολα: όταν κάτι κολλάει, πρώτα το κλείνεις και το ανοίγεις. Μετά κάνεις τα υπόλοιπα.

Δεν πρόλαβα να ολοκληρώσω τη σοφία μου, και τότε...

— **«Δότε πλείονα»**, ακούστηκε μια φωνή από την οθόνη.

Παγώσαμε.

Σταμάτησε ο Ασκάης, σταμάτησα εγώ, σταμάτησαν και τα IQ μου.

Όλοι γύρισαν και με κοίταξαν.

Εγώ... «κάγκελο», που λένε.

— «Ορίστε... τώρα μιλάει», είπα.

Τι άλλο να πω; Μήπως ήξερα κι εγώ;

— **«Παίρνει και φωνητικές εντολές»**, πρόσθεσα, για να σώσω λίγο το κύρος μου.

— «Άλλα... ποιες είναι αυτές;»

Έγειρε μπροστά, λες και ξαναζούσε τη στιγμή.

Και τότε, σαν καλός τεχνικός που δεν έχει ιδέα τι κάνει αλλά πρέπει να δείχνει σίγουρος, είπα:

«Πρώτος πίνιαξ».

— «Έτσι;» ρώτησα.

— «Έτσι. Από το δικό μας σύστημα το πήρα. Οι πίνακες: πρώτη σελίδα, δεύτερη, τρίτη...»

«Πρώτος πίνακας», άρα, να μας δείξει την πρώτη εικόνα.
Ε, και τι να σου πω; Μ' άκουσε.

Η οθόνη άλλαξε.

Μας έδειξε κάτι σαν γενικό διάγραμμα — τον πρώτο πίνακα.

— «Δεύτερος πίναξ», είπα μετά, με θάρρος που είχα κερδίσει.

Πάλι αλλαγή. Τώρα έδειχνε έναν διάδρομο και κάτι τελείες.

Οι τελείες...

Αν τις κοιτάζες από κάποια οπτική, έμοιαζαν να είναι ψηλά στο διάστημα.

Και δίπλα τους μια επιγραφή:

«ΘΕΣΙΣ»

Μία τελεία πάνω στον διάδρομο.

Δύο στα πλάγια, σε απόσταση.

Από εκεί και πέρα, κάθε αριθμός πίνακα που ζητούσα, μας έδειχνε και μια άλλη λειτουργία της βάσης, συνέχισε ο Κύριος.

Ο έβδομος πίνακας ήταν η εγκατάσταση της Ενέργειας.

Ο όγδοος... ο έκτος όροφος: αποθήκες, ηλεκτρόλυση, δεξαμενές, σωλήνες για υδρογόνο και οξυγόνο.

Δίπλα, νούμερα. Πληρότητας. Καταστάσεις λειτουργίας.

Ξέρεις... από εκείνα τα όμορφα που, άμα αλλάξουν χρώμα, δεν θες να είσαι εκεί.

— Μπροστά από την οθόνη υπήρχε ένας πάγκος, συνέχισε.

Πάνω του, μια σειρά πλήκτρα.

Κάθε φορά που άλλαζα πίνακα, φωτιζόταν και άλλο πλήκτρο.

Κάθε πλήκτρο είχε ένα διαφορετικό γράμμα ή αριθμό πάνω.

Στην αριστερή πλευρά, πάλι το λευκό πλήκτρο.
Η δοκιμή έδειξε ότι το λευκό μας πήγαινε πίσω, στον πρώτο πίνακα.

Σαν να 'χες ένα «σπίτι» πριν ακόμα εφευρεθεί το Home²⁸.

— Αυτά τα πλήκτρα τα είχαμε πατήσει και παλιότερα.

Πριν την γενική ενεργοποίηση της βάσης.

Δεν κάνανε τίποτα.

Ήταν, προφανώς, προσωρινά απενεργοποιημένα για να κρατάει το σύστημα χαμηλά την κατανάλωση ενέργειας.

— Κλασικό, είπα εγώ.

— Μάλιστα. Low power mode, αλλά σε διαστημική έκδοση, είπε.

Έσκυψε προς το τραπέζι, τράβηξε με το δάχτυλο μια νοητή γραμμή, σαν να ξανασχεδίαζε το διάγραμμα.

— Στον **δέκατο πίνακα**, εμφανίστηκαν τετραγωνάκια.

Έμοιαζαν με κάτοψη της βάσης από πάνω. Εσωτερικοί χώροι, χωρισμένοι σε μικρά τετράγωνα.

Άγγιξα, το πρώτο τετραγωνάκι που θεώρησα πως ήταν η κεντρική αίθουσα.

Η οθόνη άλλαξε.

Μας έδειξε ένα σκαρίφημα της αίθουσας.

Και μέσα... άλλα μικρότερα τετραγωνάκια.

Μερικά... κουνιόντουσαν.

— Όπως παρατηρήσαμε, συνέχισε, κάθε άτομο μέσα στην αίθουσα είχε το δικό του τετραγωνάκι.

Βρήκα το δικό μου εύκολα.

---

²⁸ Το πλήκτρο HOME από τον υπολογιστή που σε πηγαίνει στις αρχικές επιλογές.

- «Πώς;»
- «Είπα στους άλλους να πάνε πιο πίσω.
Ε, ό,τι έμεινε μπροστά... ήμουν εγώ.»

Χαμογέλασα.

Σκέφτηκα ότι μπορεί να δουλεύει όπως τα δικά μας συστήματα εντοπισμού.

Μόνο που εμείς κουβαλάμε πάνω μας συσκευή.
Εδώ... η συσκευή μάλλον κουβαλάει εμάς.

Κι αν πατήσω πάνω στο τετραγωνάκι; σκέφτηκα.
Τι θα γίνει;

Και, σαν καλός ερευνητής που δεν έχει υπογράψει ακόμα τη ρήτρα «μην αγγίζεις ό,τι δεν ξέρεις», έκανα κλικ.
Εμφανίστηκε ένα παραλληλόγραμμο, σαν πεδίο κειμένου, και μέσα μια παύλα να αναβοσβήνει.

Πάρα πολύ... συμπτωματικό.

Να λειτουργεί σχεδόν όπως τα γήινα συστήματα.

Δεν ξέρεις πότε σε έχουν αντιγράψει και πότε... σε έχουν προλάβει.

Γύρισε προς εμένα.

- «Κι εκεί, Όσιε, είπα αυτό που θα έλεγες κι εσύ:
«ΕΓΩ».

Το φώναξα.»

Και στην οθόνη... εμφανίστηκε το «έγώ».

Το έγραψε μόνο του, σαν να είχε καταλάβει.

— «Μετά;» ρώτησα.

— «Μετά... τι άλλο να πω;

Είπα το γνωστό: «**ΕΞΕΤΕΛΕΣΟΝ**»²⁹

Το κουτάκι μου, από εκείνη τη στιγμή, έγγραφε «εγώ» και με ακολουθούσε, όπου κι αν πήγαινα.

— Από κει και πέρα, άρχισε το παιχνίδι, είπε ο Κύριος. Κι εμείς, επειδή είμαστε ακόμα άνθρωποι, το πήραμε όντως σαν παιχνίδι.

Όσοι βρισκόμασταν στην αίθουσα αποκτήσαμε όνομα στο κουτάκι.

Ένας «ΝΙΚ», μια «ΜΑΡΙ», ένας «ΛΕΩΝ», ένας «ΑΣΚΑΗΣ»...

Έτσι έμαθα και τα ονόματα όλων· μέχρι τότε παίζαμε με νούμερα.

Τώρα ήμασταν νούμερα με όνομα. Μικρή πρόοδος, αλλά πρόοδος.

Παρ' όλα αυτά, είπε, τώρα έπρεπε να γίνει κι άλλη ομάδα. Ομάδα ειδικών που να ψάξει να βρει **με ποιόν τρόπο** μας εντοπίζει.

Αισθητήρες; Πεδία; Κάτι άλλο;

Γιατί η οθόνη παρακολουθούσε όλα τα άτομα μέσα στη βάση.

Και αυτούς που ήταν σε άλλους χώρους, μέχρι και στα ΤΟΛ στον διάδρομο έξω από την κεραία.

Τα ΤΟΛ εκεί πάνω δεν ήταν σαν αυτά εδώ με τα εργαλεία, μου εξήγησε.

Ήταν... σαν απομακρυσμένοι θάλαμοι.

---

²⁹ Εκτέλεσε πλήρως.

Σημασία έχει ότι, μέχρι απόσταση περίπου πεντακοσίων μέτρων, μας έβλεπε.

Πιο έξω... τίποτα.

Μόλις όμως έρθει ένα άτομο ή ένα ρόβερ — δικό μας ή δικό τους — σε ικανή απόσταση, εμφανίζεται στην αντίστοιχη οθόνη.

— Δηλαδή, είπα, όσο είσαι κοντά, είσαι «κάποιος».
Μακριά... εξαφανίζεσαι.

— Και στα συστήματα και στη ζωή, Όσιε, είπε.
Δεν είναι μόνο της Σελήνης αυτό.

— Κι εκεί ήρθε η κλασική απορία, συνέχισε.
Θα μπορούσε άραγε να μας δείξει πού βρίσκομαι;
Συγκεκριμένα όμως.
Όχι μόνο στην κάτοψη.

Καλή ερώτηση.

Αν μας απαντούσε, θα ξέραμε.

— Μα πώς θα το ρωτήσω; είπα δυνατά.

Μόνο τη δική μου φωνή φαίνεται να ακούει.

Άκουσα προτάσεις από τους γύρω: διάφορα, άλλα λογικά, άλλα για γέλια.

Η πιο λογική ήταν η εξής φράση, σε γλώσσα που... σέβεται:

«Έρεύνησον τὸν τόπον τοῦ ἐγώ».

Στα κρητικά:

«Ψάξε πού είμαι εγώ».

Το ανέλυσε με το χέρι:

— Έρεύνησον = αναζήτησε

— τὸν τόπον = τη θέση, τον χώρο

— του εγώ = του «εγώ», δηλαδή αυτού που είχα ήδη ονομάσει.

— Το είπα, λοιπόν.

Η οθόνη άλλαξε.

Και μας έδειξε... τη θέση μου.

Όχι απλώς σαν κουτάκι που κινείται.

Σαν σημείο σε χάρτη της ίδιας της βάσης.

Μετά, όπως ήταν φυσικό, το παιχνίδι συνεχίστηκε:

«Ερεύνησον τὸν τόπον τοῦ ΛΕΩΝ»,

«τὸν τόπον τῆς ΜΑΡΙ»...

κι έτσι, για λίγο, γίναμε όλοι... διαστημικές κουκκίδες που παίζαμε κυνηγητό στην οθόνη.

Μέχρι που βαρεθήκαμε, είπε.

Γιατί, όσο κι αν δεν το πιστεύεις, ακόμα κι εκεί πάνω

χρειάζεται λίγο να ξεσκάς.

Μόνο δουλειά και δουλειά... ούτε η Σελήνη δεν το αντέχει.

Έμεινε για λίγο σιωπηλός, ακούγοντας τους τζιτζίκους.

Το ποτήρι του με το πρασινωπό υγρό είχε μείνει

μισογεμάτο.

— «Εσύ τότε, τον ρώτησα, αυτά τα έβλεπες σαν παιχνίδι;»

— «Τότε, ναι», είπε.

— «Τώρα;»

— «Τώρα, Όσιε, τα βλέπω σαν πρόβα.»

Δεν μίλησα.

Η σκιά της πέργκολας είχε μετακινηθεί λίγο πιο πέρα, μας

έπιανε ακόμα, αλλά ο ήλιος είχε αρχίσει να κατεβαίνει.

Για την ώρα, εγώ ακόμη επέμενα μέσα μου: πλούσιος

εκκεντρικός, παιχνίδι ρόλων, λίγο θέατρο.

Μόνο που κάθε φορά που έλεγε «Έξτελέσον» και κάθε φορά που έλεγε «έγώ» κάτι μέσα μου... δεν ήταν τόσο σίγουρο πια ότι παίζουμε.

Ο Κύριος άφησε κάτω το πιρούνι, σκούπισε τα χείλη με τη χαρτοπετσέτα και κοίταξε για λίγο τον ντάκο σαν να ζύγιζε αν θα έλεγε πρώτα «ευχαριστώ» ή «συνέχεια».
Διάλεξε τη συνέχεια.

— «Λοιπόν, Όσιε... πάμε στο ιατρείο», είπε.
«Όχι εδώ των Καπετανιανών, εκεί πάνω. Το... «δικό τους».

Ιατρείο το ονομάσαμε, γιατί *έμοιαζε* με ιατρείο πρώτων βοηθειών.
Η συνέχεια ήταν... πολύ διαφορετική.

Τώρα, με την ενέργεια άφθονη, δούλευαν οι οθόνες πάνω στους πάγκους.

Είχαμε ξανανοιξει το πρώτο ερμάρι με τα υλικά πρώτων βοηθειών εκείνα τα τακτοποιημένα, παγωμένα κουτιά που λες «ωραία, κάπου εδώ θα έχω αιμορραγία». Μαζί μας ήρθε και η ομάδα των «γιατρών», όπως τους λέγαμε — εξειδικευμένο ιατρικό προσωπικό. Μπήκαν μέσα, πήραν εκείνο το ύφος «δώσε μου χώρο, εδώ είναι δικό μου».

Η αίθουσα είχε μια καρέκλα οδοντιατρικού τύπου, συνέχισε.
Έτσι μου φάνηκε.

Κολλημένη στο πάτωμα, δεμένη με στήλη, από πάνω της κρεμόντουσαν σωλήνες και καλώδια. Αν έβλεπες μόνο αυτή, θα έλεγες: «εντάξει, εδώ σου κάνουν καθαρισμό και μια μικρή εξαγωγή».

Αν όμως την έβλεπες μαζί με όλα τα υπόλοιπα... δεν θα ήθελες να κάτσεις.

Στην απέναντι πλευρά του δωματίου: ένας πάγκος.

Σαν ιατρικός.

Με το μέγεθος να χωράει εμένα άνετα.

Για κάποιον στα δύο μέτρα, θα ήταν «κουτί».

Όλα εκεί μέσα, Όσιε, ήταν λες και είχαν φτιαχτεί για άτομα τουλάχιστον δύο μέτρα.

— Εσείς ήσασαν όλοι κάτω από δύο; ρώτησα.

— Αν εξαιρέσεις κάτι «γιγάντιους» του 1.90, ναι.

Γί αυτό και τα σκαμπό που βρήκαμε ήταν... αστεία.

Μου έκανε νόημα.

— Υπήρχαν, λέει, και σκαμπό.

Μόνο που, όταν καθόσουν, τα πόδια κρεμόντουσαν στον αέρα .... είκοσι πόντους από το πάτωμα.

Σαν παιδάκι στην καρέκλα της γιαγιάς.

Γί αυτούς όμως, που τα είχαν φτιάξει... μάλλον ήταν το κανονικό ύψος.

Το δωμάτιο συγκοινωνούσε με ένα δεύτερο.

Ανοίγουμε την πόρτα· ο γιατρός πίσω μου αναφωνεί:

Κανονικό χειρουργείο.

Τον άφησα να περάσει μπροστά. Είχε πιάσει το βλέμμα του δουλειά.

Φώτα, βραχίονες, επιφάνειες, θάλαμοι οργάνων, ό,τι μπορεί να ονειρευτεί (ή να φοβηθεί) ένας χειρουργός.

Τους αφήσαμε εκεί, είπε ο Κύριος.

Η ιατρική ομάδα βρήκε δουλειά για αρκετές μέρες.

Τρία διπλανά δωμάτια φαινόταν να είναι δωμάτια νοσηλείας.

Είχαν ιατρικούς πάγκους όμοιους με τον πρώτο, μόνο που, σε αντίθεση με τα δικά μας νοσοκομεία, εδώ δεν μύριζε

ούτε οινόπνευμα ούτε χλωρίνη.
Μύριζε... ουδέτερο. Που είναι χειρότερο.

Έριξε μια ματιά στον ίσκιο της πέργκολας.

— Εκεί πάνω, βέβαια, δεν είχαμε ντάκο και ρακή να το χωνέψουμε, είπε.

Εδώ... είναι άλλη κλινική υποστήριξη.

— Αφήσαμε, λοιπόν, τους γιατρούς να παίζουν με το χειρουργείο, συνέχισε.

Το δικό μας πρόβλημα ήταν άλλο: κανείς δεν μπορούσε να ανοίξει τα μηχανήματα με το χεράκι εκτός από εμένα.

Ξαναγύρισε εκείνο το ελαφρύ, κουρασμένο χαμόγελο.

— Ωραίο να έχεις «κρίσιμο ρόλο», Όσιε.

Στην κεντρική οθόνη υπήρχε ένας πίνακας που έδειχνε πού βρισκόταν το κάθε άτομο, μέσα ή έξω στη βάση. Από την ώρα που είδα αυτόν τον χάρτη με τα κουτάκια, μου καρφώθηκε μια ιδέα:

Αν από 'δω ρυθμίζεται το όνομα του καθενός στο τετραγωνάκι του... ίσως από 'δω να μπορούμε να του δώσουμε και πρόσβαση στο χεράκι.

— «Άρα ξαναγύρισες στην κεντρική αίθουσα;» ρώτησα.

— «Ακριβώς.»

Πάτησε νοερά με το δάχτυλο το «πλήκτρο με τις θέσεις».

Πατάω το πλήκτρο με τις θέσεις των ατόμων.

Ο χάρτης. Τα τετραγωνάκια μας,
Όλα έμοιαζαν... επικίνδυνα οικεία.

Έγειρε μπροστά.

— «Κι εκεί, Όσιε, είχα μια ιδέα.
Που τότε μου φάνηκε έξυπνη, και τώρα... μου φαίνεται πιο
τρομακτική απ' όσο θα 'θελα:

«Όλα μοιάζουν με τα δικά μας στη Γη.
Άρα, δεν μπορεί να είναι πολύ διαφορετικά εδώ.»

Έκανε μια μικρή παύση, άφησε τη φράση να καθίσει στον
αέρα.

— Με κάποιο τρόπο, μας είχαν περάσει
τον τρόπο σκέψης τους.

Το είπε ήρεμα, σχεδόν ψιλά.
Αλλά μέσα του ακουγόταν σαν κάτι πολύ βαρύτερο.
Εγώ ένιωσα μια σταγόνα ιδρώτα να τσουζει στην πλάτη.
Δεν ήξερα αν ήταν από τον ήλιο ή από τη φράση.

Λοιπόν, συνέχισε, αφού όλα «μοιάζουν», ας δοκιμάσουμε.

Κάνω ένα παρατεταμένο κλικ πάνω στο τετραγωνάκι της
κας Έλεν, που στεκόταν δίπλα μου.
Η οθόνη βγάζει ένα μενού:

Μετονομασία – Ασφάλεια – Είκών – Διαγραφή
Και πιο κάτω, σαν σφραγίδα:
«Έξτελεσε».

— Λέω: «Για να δούμε τι κάνει η ασφάλεια».
Κλικ πάνω στην ασφάλεια — και εμφανίζονται όλα τα
βασικά τμήματα:
μηχανολογία, ιατρικό, ενέργεια, βάση... όλα.

Κάνω κλικ στη «μηχανολογία».
Εμφανίζεται μια τελεία αριστερά της λέξης.

Ωραία, λέω. Άρα αυτό σημαίνει «ενεργό».
Πατάω παρατεταμένα πάνω στην τελεία.
Δεξιότερα εμφανίζονται διάφορα υποσυστήματα.
Καθένα τους με τη δική του μικρή τελεία αριστερά.

Εκεί δοκίμασα: αν πατήσω σε ένα υποσύστημα και **σβήσει**
η τελεία, στο κεντρικό μενού η μεγάλη τελεία γίνεται
ημικύκλιο.

Σαν μισή άδεια, μισή πλήρης.

— Κλικ μετά στο ιατρικό; ρώτησα.

— Κάναμε κι εκεί δοκιμές, ναι.

Τίποτα.

Δεν έπαιρνε άλλο είδος τμήματος.

Κάθε ειδικότητα... μόνο στο δικό της.

Ο γιατρός δεν μπορεί να ανοίξει μηχανολογία, και ο
μηχανικός δεν μπορεί να τρυπώσει στο χειρουργείο.

Έτσι το είχαν φτιάξει οι ξένοι.

Ο Κύριος έδειξε την παλάμη του, σαν να έβλεπε εκεί πάνω
τα υποσυστήματα.

— Πατάω, λοιπόν, στο τέλος, «Εξτέλεσε».

Ακούγεται ένα «μπιπ».

Σβήνουν όλα τα υπομενού.

Επιστροφή στην κεντρική οθόνη.

Λες και τίποτα δεν έγινε.

— «Το δοκιμάσατε;»

— «Μα φυσικά.»

Γύρισα στην κα Έλεν.

Να δούμε, της λέω, αν το σύστημα σε έχει πάρει σοβαρά. Το χέρι της κας Έλεν πλησιάζει το χεράκι στα ερμάρια της μηχανολογίας.

Κλικ.

Όλα ανοίγουν.

— Από εκείνη τη στιγμή, είπε, βρήκαμε τον τρόπο να ανοίγουν οι ομάδες τον δικό τους τομέα. Επιτέλους θα σταματήσω να κάνω το «πορτιέρη», δεν θα με τρέχανε να ανοιγοκλείνω πόρτες όλη μέρα.

Πήρε μια γουλιά από το πράσινο ποτό του.

— Προτεραιότητα, φυσικά, η ιατρική ομάδα. Έπρεπε να δούμε τι μυστικά είχε ο τρίτος όροφος, να έχουμε χειρουργείο και να μην μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε;

— Το σύστημα, συνέχισε, δεν επέτρεπε σε έναν γιατρό να έχει πρόσβαση σε διαφορετικό τμήμα εκτός από το δικό του. Κάθε ειδικότητα, μόνο στον δικό της τομέα.

Αλλαγές μπορούσα να κάνω μόνο εγώ

Αυτό, να σου πω, ήταν και παρήγορο: να μη χάσω κι εγώ την ειδικότητα του «πορτιέρη».

Χαμογέλασα.

— Ο τρόπος, βέβαια, που έπαιρνε τα βιολογικά στοιχεία... εκεί ήμασταν ακόμη στο σκοτάδι.

Δεν χρειάστηκε να βάλει η κα Έλεν το χέρι της για αντιγραφή, ούτε να δώσει άλλα στοιχεία.

Κοίταξε γύρω, ύστερα πάλι σε μένα.

— «Είχε, Όσιε, ήδη ό,τι χρειαζόταν για να ξέρει ποια είναι. Πριν εμείς της δώσουμε άδεια... εκείνο ήξερε.»

Ξάπλωσε λίγο πιο άνετα στην καρέκλα του, τα βλέφαρά του μισόκλεισαν για λίγο από τη ζέστη.

— Τότε, βέβαια, το θεωρήσαμε «ευκολία» του συστήματος. «Κοίτα να δεις, πόσο βολικά το έχουν κάνει», λέγαμε. Τώρα που τα σκέφτομαι... ίσως, τελικά, **δεν έμοιαζαν εκείνοι με εμάς.**

Ίσως εμείς είχαμε αρχίσει, σιγά-σιγά, να σκεφτόμαστε σαν εκείνους.

Το καλό πρωινό γεύμα και ο ντάκος είχαν κάνει τη δουλειά τους.

Μας οδήγησαν να απορρίψουμε χωρίς πολλές αντιρρήσεις την πρόταση της Χλόης για μεσημεριανό.

— «Ίσως κατά το απόγευμα, κατά τις έξι, κάτι ελαφρύ, είπε.»

— «Τώρα... τίποτα», απάντησα.

Δεν πεινούσα άλλο για φαγητό.

Πεινούσα για συνέχεια.

Προτιμούσα να χορτάσω την πνευματική μου περιέργεια, με την αφήγηση του εκκεντρικού φίλου μου. Και λέω φίλου μου, γιατί είχα αρχίσει πια να ενσωματώνομαι στον ρόλο των αφηγήσεών του. Όσο μιλούσε, τόσο λιγότερο ένιωθα «καθηγητής στα Καπετανιανά» και τόσο περισσότερο... «Όσιος στη βίλα του Κυρίου».

Ο Κύριος ακούμπησε το ποτήρι με το πρασινωπό υγρό στο τραπέζι, πήρε μια ανάσα κι έπιασε το νήμα:

— «Λοιπόν, Όσιε... τα ιατρικά μας βιβλία, και τα βιβλία φαρμάκων, χρειάζονται γρήγορα συμπληρώματα.»

Το είπε ήσυχα, σχεδόν σαν αστείο μεταξύ συναδέλφων. Μόνο που το βλέμμα του δεν αστειευόταν.

Όταν ενεργοποιήθηκαν οι οθόνες στο ιατρείο, μας αποκάλυψαν πράγματα που δεν χωρούσαν εύκολα στα κεφάλαια της σχολής.

Οι φίλοι μας — ή μάλλον... *εμείς* — μοιάζαμε καταπληκτικά σ' αυτούς.

Σήκωσα φρύδι.

— «Σε ποιο βαθμό «καταπληκτικά»; ρώτησα.

—« Στον βαθμό που, αν τους έβλεπες μόνο σε σκαρίφημα, θα έλεγες «ωραία, ποιος είναι ο ασθενής;» και θα εννοούσες... εμάς», είπε.

Το ύψος τους ήταν περίπου **δύο μέτρα**.

Όλα όσα είχαμε δει — καρέκλες, πάγκοι, σκαμπό με πόδια στον αέρα — έμπαιναν στη θέση τους.

Δεν ήταν περίεργος σχεδιασμός· ήταν κανονικότητα για αλλού.

Το εσωτερικό δωμάτιο, συνέχισε, ήταν ένα πλήρως **αυτόματο εξεταστήριο**.

Δεν χρειαζόταν κανείς γιατρός να σταθεί από πάνω σου, μόνο εσύ κι ένα σύστημα που σε σκάνανε από την κορφή ως τα νύχια με τον ψυχρό επαγγελματισμό ενός μηχανήματος που δεν κάνει «μικροπροσαρμογές».

Η φυσιολογία μας... ίδια.

Ότι μπορούσαν να συγκρίνουν, ταίριαζε.

— «Ένας από τους δικούς μας είπε τότε, θυμάμαι,
«Πρόγονοί μας θα είναι».
Το πέταξε έτσι, σαν σχόλιο.
Κανείς δεν γέλασε.

— «Ε, φυσικό δεν είναι; Είπα. Ο Θεός έπλασε *κατ' εικόνα
και Καθ'ομοίωσιν.*»

Ακολουθήσε παύση δύο δευτερολέπτων — και μετά...
έκρηξη.

Γέλια, σφυρίγματα, σχόλια.

Ο Λεόν φώναξε «14 ο «Καθ'ομοίωσιν!»,
ο Ασκάης έκανε το σταυρό του ανάποδα για καλό και για
κακό, και **ΑΠΟ** εκείνη τη στιγμή το παρατσούκλι κόλλησε
σαν διαστημική τσίχλα

Και με βάπτισαν

Καθ'ομοίωσιν

Όχι πια ο «14» της αποστολής — το 14 έμεινε μόνο στα
φύλλα πορείας και στη λογιστική διαχείριση.

Για όλους τους υπόλοιπους, ήμουν πια ο «Καθ'ομοίωσιν»

Κι όσο κι αν το αρνιόμουν στην αρχή, στο επόμενο briefing
μου έβαλαν το όνομά μου» στο ταμπελάκι μπροστά του:

«Καθ'ομοίωσιν, υπεύθυνος ενεργοποιήσεων».

Τότε καταλάβαμε όλοι ότι το είχε πάρει προσωπικά — ή,
όπως είπε χαμηλόφωνα η Δάφνη: «Ο Θεός μπορεί να

έπλασε κατ' εικόνα και καθ' όμοίωσιν, αλλά το branding το τελειοποίησε ο Κύριος»

Έκανε μια μικρή παύση, τα τζιτζίκια γέμισαν τα κενά.

— «Βλέπεις, Όσιε», είπε, άλλο να λες θεωρητικά «μπορεί να μοιάζουμε» κι άλλο να βλέπεις στην οθόνη σώματα σαν τα δικά μας, όργανα σαν τα δικά μας, και διαγνωστικά πρωτόκολλα που δουλεύουν *πάνω μας* χωρίς να χρειαστούν «προσαρμογή».

Σε μία από τις οθόνες, είχαν κάτι σαν πραγματική ιατρική εγκυκλοπαίδεια.

Όχι βιβλίο, όχι PDF, όχι αρχείο βοήθειας.

Σύστημα.

Βάζεις ερωτήματα.

Παίρνεις απαντήσεις.

— «Τι είδους ερωτήματα;» ρώτησα.

— «Από τα πολύ απλά μέχρι τα πολύ άβολα», είπε.

Συμπτώματα, συνδυασμοί, ιστορικό.

Καταστάσεις που εμείς θα χρειαζόμασταν συνεδρία ολόκληρη για να τις συζητήσουμε, εκείνο τις «έβλεπε» μέσα σε λίγες στιγμές.

Στον τρόπο που γίνονταν οι ερωτήσεις είχε βοηθήσει ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης. Το AI, όπως το λέμε και τώρα.

Εσύ πας να γράψεις όπως μιλάς, συνέχισε:

«ζάχαρο ανεβασμένο», «ζαλίζομαι το πρωί», «μουδιάζει το χέρι».

Εκείνο το μεταφράζει σε κάτι που καταλαβαίνει η δική του

ιατρική: τιμές, δείκτες, πιθανά αίτια. Όρους τους δικούς τους, τους οποίους ξαναμεταφράζει πίσω σε κάτι που αντέχουμε να διαβάσουμε.

Σήκωσε το ποτήρι, το γύρισε λίγο στο φως.

Μεταφράζει τους όρους όσο καλύτερα γίνεται, είπε.
'Η έτσι θέλει να πιστεύουμε.

Γιατί, στην πραγματικότητα, δεν έφερε μόνο τη δική τους γνώση προς τα εμάς, έσπρωχνε **τη δική μας σκέψη** προς τα εκεί.

Με κοίταξε.

— Εκεί καταλαβαίνεις τι σημαίνει αυτό που σου είπα πριν:
«Με κάποιο τρόπο μας είχαν περάσει τον τρόπο σκέψης τους»

Δεν το είπε σαν θεωρία συνωμοσίας.

Το είπε σαν άνθρωπος που έχει σταθεί μπροστά σε οθόνη και έχει δει τη λογική του να «κουμπώνει» πολύ εύκολα σε κάτι που *δεν θα έπρεπε* να του είναι τόσο οικείο.

— Τότε, βέβαια, συνέχισε, η ιατρική ομάδα ενθουσιάστηκε:
«Θα μάθουμε πράγματα για το ανθρώπινο σώμα που δεν τα φανταζόμασταν», λέγανε.

Και δεν είχαν άδικο.

Απλώς... κανείς δεν ρώτησε σοβαρά από πότε ακριβώς εκείνοι είχαν αρχίσει να μαθαίνουν για το δικό μας.

Έγειρε πίσω στην καρέκλα, άφησε την πλάτη να βρει στήριγμα, και για λίγα δευτερόλεπτα έμοιαζε να παίζει ξανά στο μυαλό του τα ίδια διαγράμματα.

Εγώ δεν μίλησα.

Απλώς σημείωσα, κάπου μέσα μου, ότι η φράση «Πρόγονοι

μας θα είναι» δεν ήταν πια απλή ατάκα ενός γιατρού αλλά μια μικρή ρωγμή στην πολύ τακτοποιημένη εικόνα που είχα για το ποιος ανήκει πού.

Και κάπου ανάμεσα στον ντάκο, στη ρακή και στις οθόνες της Σελήνης, άρχισε να μου περνά από το μυαλό η πιο άβολη εκδοχή:

ίσως, τελικά, δεν ανακαλύψαμε εμείς τη βάση τους ίσως εκείνοι μας περίμεναν να θυμηθούμε πώς λειτουργούν τα σώματά μας.

Είχαν περάσει έξι ημέρες από την «εξαφάνιση» του σκάφους.

Ή μάλλον από τη σιωπηλή του έξοδο, γιατί εξαφανίστηκε με τη διακριτικότητα υπαλλήλου δημοσίου που σχολάει δέκα λεπτά νωρίτερα.

Και ξαφνικά — να το πάλι!

Εκεί, ψηλά στον ορίζοντα, μαύρο σοκολατί, σαν να είχε ξεχάσει κάτι και γύρισε να το πάρει.

Κανένα από τα δικά μας συστήματα δεν το εντόπισε πριν φανεί — λες και περνούσε με αορατότητα.

Αν υπήρχε κουμπί "*Μη ενοχλείτε*" στο διάστημα, αυτό το σκάφος το πάταγε συστηματικά.

Η οθόνη της βάσης άρχισε να ζωντανεύει.

Δραστηριότητα στο σιλό, στις αποθήκες — ο πάγος πάλι είχε την τιμητική του.

Το σκάφος ξεφόρτωνε μόνο του.

Αυτόματα, τα φορτία κατέβαιναν υπόγεια.

Δύο ώρες όλη κι όλη η διαδικασία.

Όχι μεγάλη ποσότητα, τόση μόνο ώστε να γεμίσουν οι

αποθήκες.

Οικονομία κινήσεων — ή συνήθεια;

Στον πίνακα του διαδρόμου άναψε ένα μικρό κουτάκι.

Η θέση του σκάφους.

Μαζί κι άλλο ένα — το «μεσαίο» όπως το λέγαμε.

Ταυτόχρονα, τα ρομποτάκια μας... *ανήσυχα*.

Είχαν αργήσει να κάνουν την καθημερινή τους «περιφορά καθαριότητας».

Τέσσερα τον αριθμό, μαζεύτηκαν στο δωμάτιο του ρόβερ σαν να έκαναν συνέλευση.

Κι εκεί, μπροστά στα μάτια μας, άρχισαν να μετατρέπουν το ρόβερ σε φορτηγάκι!

Αφαίρεσαν τους θαλάμους, τους κάδους, τα καθίσματα — έμεινε μόνο η καρότσα.

Κάποιος από τους δικούς μας ψιθύρισε:

— Αν συνεχίσουν έτσι, αύριο θα έχουν φτιάξει και μίνι μάρκετ.

Τα ρομποτάκια μπήκαν μέσα, το ρόβερ πήρε μπρος μόνο του.

Ακολούθησε κι ένα δεύτερο ρόβερ, που παράτησε την ομάδα στην κεραία χωρίς καμία ειδοποίηση.

Αυτό θα το θυμάμαι πάντα: η πρώτη απεργία μηχανημάτων χωρίς σωματείο.

Καταλήξαμε στο διάδρομο που έδειχνε η οθόνη, στο «αριστερό κουτάκι».

Εκεί όπου το σκάφος **κατευθυνόταν**.

Από την ενδοεπικοινωνία μας ειδοποίησαν:

— «Το σκάφος ετοιμάζεται για προσγείωση.»

— «Ή... προσεδάφιση, διόρθωσε ο Λεόν.»

— «Ή απλώς... επιστροφή σπιτιού», είπα εγώ.

Τρεις ώρες μετά, το σκάφος ήταν εκεί.

Αθόρυβο. Ήσυχο.

Πενήντα μέτρα μήκος (80 μας είχαν φανεί στη πρώτη επίσκεψη), 12 πλάτος, οκτώ ύψος, σοκολατί — όπως οι τοίχοι της βάσης.

Λες και κάποιος είχε συνεννοηθεί να βάψουν και τα δυο από το ίδιο συνεργείο.

Μετά την προσεδάφιση, τα ρόβερ πλησίασαν, κι από το σκάφος άνοιξε μια καταπακτή.

Ρομποτάκια — όχι τα δικά μας, *τα δικά του* — άρχισαν να κατεβάζουν κιβώτια.

Τα δικά μας ρομποτάκια πλησίασαν ευγενικά, και, χωρίς να ανταλλάξουν ούτε ένα «χαίρετε», ξεκίνησαν να φορτώνουν τα κιβώτια στα ρόβερ.

Δύο-δύο δούλευαν, συντονισμένα, σαν να είχαν κάνει κοινό σεμινάριο.

Μόλις γέμισε η καρότσα, έφευγαν με ρυθμό μεταφορικής και ξαναγύριζαν.

Εμείς απλώς... παρακολουθούσαμε.

Εντελώς περιπτοί, αλλά με αξιοπρέπεια.

Στην καταπακτή υπήρχε και σκάλα.

Κανονική, με σκαλοπάτια.

Αυτό, Όσιε, με ανακούφισε.

Γιατί, αν έπρεπε να σκαρφαλώσουμε με σκοινί, θα έβλεπες στρατιώτες με IQ+ να σκαλώνουν στα μισά.

Ξεκινήσαμε να ανεβαίνουμε.

Τα ρομποτάκια ούτε μας κοίταξαν. Δεν υπήρχαμε γι' αυτά.

Η σκάλα οδηγούσε στο εσωτερικό — όχι στο αμπάρι, όπως νομίζαμε, αλλά λίγο πιο πάνω, σε επίπεδο με θέα προς τα κάτω.

Κοιτάζαμε το αμπάρι σαν τουρίστες σε μουσείο.

Ο διάδρομος μπροστά μας ήταν καθαρός, σχεδόν γυαλιστερός.

Ευρύχωρος, με σκαλοπάτια πιο ψηλά απ' τα δικά μας — προφανώς φτιαγμένα για το ύψος των «ιδιοκτητών». Καθώς ανεβαινάμε, το χρώμα άλλαζε: από το σοκολατί στο λευκό, κι ύστερα σ' ένα γαλάζιο που θύμιζε *ουρανό Κυριακής*, εκείνον που έχει καλό καιρό αλλά δεν τον εμπιστεύεσαι.

Το σκάφος, παρ' όλο το ταξίδι του, έλαμπε. Ούτε σκόνη, ούτε φθορά. Λες και κάποιος το είχε πλύνει το προηγούμενο βράδυ.
(Πιθανόν τα ρομποτάκια, δεν τα βλέπω να έχουν ωράριο.)

Φτάσαμε σε μια πόρτα.
Δεξιά της — το γνώριμο **χεράκι**.
Το ξέρουμε το κόλπο, είπα.
Το χέρι μου πάνω στο χεράκι... κλικ.

Η πόρτα άνοιξε απαλά.
Περάσαμε μέσα.
Μόλις μπήκαμε, έκλεισε πίσω μας και νιώσαμε την πίεση να ανεβαίνει.
Το όργανο έδειξε: **κανονική ατμόσφαιρα**.
Ανακούφιση.
Βγάλαμε τις κάσκες.
Η πρώτη ανάσα ήταν... γνώριμη.
Όχι ξένη.
Πολύ γνώριμη.

Προχωρήσαμε στο επόμενο δωμάτιο.
Δεξιά κι αριστερά, καθίσματα — τεράστια.
Προφανώς για άτομα ύψους δύο μέτρων.

Μπροστά, ντουλάπια.
Κι άλλη πόρτα.

Την ανοίξαμε.

Δυο θέσεις, πιλοτήριο.

Όπως στα δικά μας αεροπλάνα, μόνο που εδώ δεν υπήρχε «πύργος ελέγχου» να ρωτήσεις αν μπορείς να προσγειωθείς.

Κάθισα στην αριστερή θέση, από περιέργεια, — γιατί ποιος άλλος; — άγγιξα το ταμπλό.

Και τότε, το ταμπλό **ζωντάνεψε**.

Φώτα, ενδείξεις, δείκτες, γραμμές.

Σαν να ξύπνησε ολόκληρο το σκάφος με μια ανάσα.

Τρομαγμένος, πετάχτηκα όρθιος — μου έπεσε το σημειωματάριο.

Το μάζεψα και, με την ψυχραιμία ανθρώπου που προσποιείται ότι «όλα υπό έλεγχο», το ακούμπησα πάνω στο ταμπλό. Μόνο που το σημειωματάριο... γλίστραγε.

Το ταμπλό έμοιαζε ζωντανό, σαν να μην ήθελε να το κρατήσει.

Το τακτοποίησα καλύτερα —και, με το που σηκώθηκα, **το ταμπλό έσβησε**.

Η καρδιά μου πήγε στη θέση της, αλλά για λίγα δευτερόλεπτα ήμουν έτοιμος να πηδήξω από το φεγγάρι χωρίς στολή.

Αποφασίσαμε να μην προκαλέσουμε άλλο το σκάφος.

Θα το εξερευνούσαμε την επόμενη μέρα.

Βγήκαμε προσεκτικά, αφήνοντας πίσω ρομπότ, σκόνη και... ένα ξεχασμένο σημειωματάριο πάνω στο ταμπλό.

Γυρίσαμε στη βάση.

Η οθόνη έδειχνε ότι το ξεφόρτωμα ολοκληρώθηκε, το μενού του σκάφους πάλι ενεργό.

Όλα ήσυχια.

Άρχισα να «σκαλίζω» τα υπομενού. Έκανα μερικές επιλογές

— Αν μας έφερε κιβώτια με την πρώτη επιλογή, είπε, κάτι θα φέρει και με τις υπόλοιπες.

Ταυτόχρονα, ο Στρατηγός είχε ένα πρόβλημα με το laptop του.

Το κοιτούσε αγανακτισμένος.

— «Πάει αργά, μου λέει. Τι να κάνω;»

— «Εκτέλεσε καθαρισμό!» φώναξα μέσα στη φασαρία.

Δεν με άκουσε.

Φώναξα ξανά:

— **Εκτέλεσε!**

Πριν προλάβω να συμπληρώσω το «καθαρισμό», στην κεντρική οθόνη άναψε: **Έξτέλεσεν.**

Το σκάφος, έξω, άναψε τα φώτα του.

Έκανε ένα ανεπαίσθητο βόμβο — κι ύστερα, μέσα σε μία ώρα,

εξαφανίστηκε ξανά.

Χωρίς αντίο, χωρίς απογείωση.

Απλώς... έπαψε να είναι εκεί.

Ο Κύριος χαμογέλασε αμήχανα.

—« Να γιατί, Όσιε, λέω πάντα στους τεχνικούς: μην εκτελείτε εντολές πριν ακούσετε ολόκληρη τη φράση.

Ποτέ δεν ξέρεις ποιος σε ακούει... και τι καταλαβαίνει.»

Ο ήλιος είχε γύρει.

Εκείνη η ώρα που ο ουρανός παίρνει εκείνο το ξεθωριασμένο πορτοκαλί, σαν φωτογραφία που την άφησαν χρόνια στη βιτρίνα.

Κόντευε έξι και μισή, κι εγώ ήδη είχα μαζέψει ένα σωρό ερωτήσεις που περίμεναν τη συνέχεια της αφήγησης. Ήμουν έτοιμος για το «ελαφρύ γεύμα» της Χλόης — εκείνο που είχε προαναγγείλει από το μεσημέρι — και ακόμα πιο έτοιμος για το δεύτερο μέρος του ταξιδιού στη Σελήνη.

Αλλά τότε έγινε η ζημιά

Ο Κύριος δεν ένιωθε καλά.

Πρώτα μια αδιόρατη ζάλη, έπειτα μια δύσπνοια — η φωνή του έσπασε εκεί που συνήθως έριχνε την ατάκα με το ειρωνικό χαμόγελο.

Δεν πέρασαν δέκα λεπτά και το γαλάζιο τζιπ της ιατρικής ομάδας φάνηκε στον δρόμο.

Μετά, το ελικόπτερο.

Ο αέρας σήκωσε φύλλα, σκόνη και τη γαλήνη του απογεύματος, κι εμείς μείναμε να κοιτάμε σαν να προσπαθούσαμε να απομνημονεύσουμε το σχήμα του μέσα στον ουρανό.

Ο Κύριος πέταξε — κυριολεκτικά και μεταφορικά — προς άγνωστη κατεύθυνση.

Εγώ έμεινα να κοιτώ το άδειο τραπέζι, το ποτήρι με το πράσινο ποτό του μισογεμάτο, το σημειωματάριο μου ανοιχτό στη σελίδα με τη φράση: «Με κάποιο τρόπο μας είχαν περάσει τον τρόπο σκέψης τους».

Ποιος θα το 'ξερε, ότι η τελευταία λέξη που θα άκουγα απ' αυτόν θα ήταν εκείνη η φράση;

Η Δάφνη έφυγε μαζί του, όπως ήταν φυσικό.

Εκείνη ήξερε πώς να δίνει διαταγές και να φαίνεται πως ζητάει χάρη.

Έμεινα με τη Χλόη — που δεν έδειχνε να ανησυχεί, μα ούτε και να εκπλήσσεται.

Αντίθετα, είχε εκείνο το γνώριμο μειδίαμα ανθρώπου που ξέρει πολύ περισσότερα απ' όσα λέει, και φροντίζει να μην πει ούτε ένα παραπάνω.

— «Καλύτερα να μείνετε ως το τέλος της εβδομάδας», μου είπε.

— «Διακοπές. Ο τόπος το αξίζει.»

— «Κι ο Κύριος;»

— «Ο Κύριος... δύσκολα θα επιστρέψει. Ήδη, ίσως, να είναι εκτός Ελλάδος.»

Το είπε ήρεμα, ευγενικά, χωρίς θλίψη.

Ίσως επειδή δεν είχε καμία αμφιβολία.

Ίσως επειδή το είχε προγραμματίσει.

Έμεινα μόνο μια μέρα ακόμη.

Η βίλα φαινόταν άδεια χωρίς εκείνον — ο κήπος σιωπηλός, τα λουλούδια σαν να περίμεναν κάποιον να τους μιλήσει.

Η Χλόη στάθηκε συντροφιά ευγενική, προσεκτική, κι όμως, σε κάθε της λέξη, ένιωθες ότι ήξερε κάτι που δεν θα μάθεις ποτέ.

Πότε δεν με αποκάλεσε Κύριο, Όσιο ποτέ δεν ζήτησε να μάθει το πραγματικό μου όνομα. Μα ... ήδη γνώριζε πολλά.

Το πρωί, ο Ψηλέας με άφησε στο Ηράκλειο.

Το αυτοκίνητο σταμάτησε ακριβώς εκεί που η θάλασσα αρχίζει να μυρίζει θάλασσα κι όχι καλοκαίρι. Τον ευχαρίστησα, κι εκείνος απλώς χαμογέλασε με εκείνο το

ανεξήγητο χαμόγελο του ανθρώπου που δεν έχει τίποτα να πει — ή που έχει πει ήδη πολλά.

Ο ρόλος του **βιογράφου** έληξε άδοξα.

Ίσως μαζί του να έληξε και ο ρόλος του **κοροΐδου**.

Η επιστροφή στο Ηράκλειο δεν είχε τίποτα το ηρωικό.

Μονάχα εκείνο το γνώριμο συναίσθημα του «άδειου χεριού», όταν καταλαβαίνεις ότι κρατούσες κάτι σπουδαίο και δεν το κατάλαβες έγκαιρα.

Στο σακίδιο, τα χαρτιά μου, τα σημειώματα, και μια ακαθόριστη αίσθηση πως κάτι μου ξέφυγε.

Το κατάλαβα το βράδυ, επιστρέφοντας στο σπίτι, άνοιξα το σακίδιο. Περιείχε τα ρούχα που φορούσα όταν το Σάββατο με παρέλαβε ο Ψηλέας, και το σημειωματάριο του Κυρίου εκείνο που είχε ξεχάσει πάνω στο ταμπλό του σκάφους.

Το είχα μπροστά μου.

Όχι, δεν ήταν το δικό μου.

Ήταν *το δικό του*.

Κάποιος το είχε τοποθετήσει προσεκτικά μέσα στη βαλίτσα μου.

Χωρίς σημείωμα, χωρίς εξηγήσεις.

Άνοιξα.

Οι πρώτες σελίδες γνώριμες — υπολογισμοί, σκίτσα, παρατηρήσεις.

Μετά, άρχισαν οι περίεργες σημειώσεις:

κυκλικές φράσεις, σύμβολα, κάτι σαν εντολές σε άλλη γλώσσα.

Στο περιθώριο, μια φράση γραμμένη με κεφαλαία, σαν να ήθελε να τη θυμάμαι:

«ΑΝ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΕΙ, ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ.»

Έμεινα να το κοιτώ.
Τι να είχε εννοήσει;
Κι αν, λέω αν, το σημειωματάριο αυτό ήταν το ίδιο που είχε
αγγίξει στο σκάφος,
τότε πώς βρέθηκε πάλι εδώ;

Έριξα μια ματιά από το παράθυρο.
Η θάλασσα σκοτεινή, κι όμως, στον ορίζοντα, μια λάμψη.
Όχι φως πλοίου, όχι αεροπλάνου.
Μια κάθετη, σχεδόν απόκοσμη γραμμή φωτός που ανέβαινε
αργά προς τον ουρανό.

Η πρώτη μου σκέψη ήταν απλή: *τυχαίο οπτικό φαινόμενο*.
Η δεύτερη... όχι τόσο.

Στην τελευταία σελίδα του σημειωματάριου,
μία μόνο λέξη, γραμμένη με την ίδια χαρακτηριστική κλίση
του Κυρίου:

Εξτέλεσον

Καλοκαίρι, Ιούνιος.
Η πόλη είχε βυθιστεί σε εκείνη τη γνώριμη,
νωχελική ζέστη που σε αναγκάζει να κινείσαι αργά,
σαν να υπολογίζεις το κάθε βήμα.

Είχα καθίσει στην πλατεία Ελευθερίας, σ' ένα τραπεζάκι στη
σκιά, με έναν φραπέ που είχε την υπομονή να με περιμένει
όσο εγώ παρατηρούσα τον κόσμο.

Ο ήλιος χτυπούσε το μάρμαρο, και οι περαστικοί έμοιαζαν
να βιάζονται όλοι για κάτι ασήμαντο — χαρακτηριστικό
γνώρισμα της σύγχρονης ανθρωπότητας.

Σκεφτόμουν την προχθεσινή συνάντηση με τον «Καθ'
ομοίωσιν»

Εκείνον τον παράξενο, εκκεντρικό, ίσως και αινιγματικά
διαυγή άνθρωπο, που με τον τρόπο του σε ανάγκαζε να
βλέπεις τα πράγματα αλλιώς, έστω κι αν δεν το επιδίωκες.
Χαμογέλασα μόνος μου, η μνήμη έχει την κακή συνήθεια
να επιστρέφει στα παράλογα, όχι στα λογικά.

Κοίταξα γύρω μου και τότε, σχεδόν τυχαία, είδα πέντε
νέους να πλησιάζουν.

Κάτι γνώριμο είχαν στο βάδισμά τους.

Δεν πρόλαβα να αναρωτηθώ.

— «Κύριε! Μας θυμάστε;»

Η χαρά στη φωνή τους ήταν ανόθευτη, όπως παλιά, στα
έδρανα.

Χαμογέλασα.

— «Και πώς να μη σας θυμάμαι;» απάντησα. «Εσείς
ήσασταν οι πέντε που δεν με αφήνατε να γεράσω!»

Οι δυο Γιώργηδες, ο Μανόλης, η Αθηνά και η Νίκη.
Από εκείνους τους φοιτητές που δεν ξεχνάς —γιατί ήταν οι
καλύτεροι, γιατί είχαν *προσανατολισμό*.

Ο ένας Γιώργος, γιατρός στην Αγγλία.

Ο άλλος, φυσικός μικροσωματιδίων στη Γερμανία.

Ο Μανόλης, πληροφορικός στην Ελβετία.

Η Γιωργία με διδακτορικό “κάτι με το αίμα” — μου ξέφυγε το ακριβές θέμα, μα θυμόμουν τον ενθουσιασμό.

Και η Νίκη, εφαρμοσμένα μαθηματικά, εκεί που το χάος προσπαθεί να γίνει τάξη.

— «Όλοι έξω λοιπόν», είπα.

— «Πήγαμε για μεταπτυχιακά, τώρα μόνο για διακοπές στην Ελλάδα, κύριε», απάντησαν σχεδόν χορωδιακά.
Γέλασα.

— «Μόνο που από μεταπτυχιακά φτάσαμε στη μόνιμη εργασία, έτσι; Brain drain το λένε τώρα αυτό. Εγώ το λέω... εξαγωγή μυαλού και εισαγωγή νοσταλγίας.»

Παρήγγειλαν φυσικούς χυμούς.

«Υγιεινή διατροφή», μου είπαν.

— «Και τι απέγινε ο καφές;» ρώτησα.

— «Περασμένα μεγαλεία αλλαγή νοοτροπίας», απάντησε ο Γιώργος.

— «Εγώ πάντως δεν τον κόβω. Είναι η μόνη εξάρτηση που καλλιεργεί τη σκέψη.»

Μιλήσαμε για τη ζωή τους στο εξωτερικό, για τις έρευνες, για τις καλές αμοιβές και τις μικρές μοναξιές.

Καθένας είχε βρει τον δρόμο του, κανείς δεν σκεφτόταν να επιστρέψει.

Ένωθα μια σιωπηλή περηφάνεια και, ταυτόχρονα, εκείνη τη μελαγχολία που αφήνει πίσω της η επιτυχία όταν σε ξεπερνά.

Όσπου, στην άλλη άκρη της πλατείας, είδα έναν γνώριμο ψηλό άντρα.

Η φιγούρα του δεν σήκωνε αμφιβολίες.

Ο Ψηλέας — ντυμένος πάντα με εκείνη την απροσδιόριστη αυστηρότητα, Εγγλέζικο ναυτάκι του 1800, που τον έκανε να μοιάζει περισσότερο με σκιά παρά με άνθρωπο.

Πλησίασε, υποκλίθηκε ελαφρά και είπε:

— «Ο Κύριος επιθυμεί να σας συναντήσει. Εάν το επιθυμείτε, μπορείτε να με ακολουθήσετε. Η κυρία Χλόη βρίσκεται ήδη στο αυτοκίνητο και σας περιμένει.»

Το «εάν το επιθυμείτε» ήταν ευγένεια τυπική.

Το «σας περιμένει» ήταν ειρωνεία προγραμματισμένη.

— «Παιδιά, πρέπει να πηγαίνω», είπα. «Με περιμένουν οι... παλιοί γνωστοί.»

— «Ποιοι γνωστοί;»

— «Θα σας πω άλλη φορά», απάντησα χαμογελώντας.

Επέμειναν να πληρώσουν τον λογαριασμό, επικαλούμενοι παλιές υποχρεώσεις.

— «Οι μεγαλύτεροι πληρώνουν», είπα κοφτά, κι έτσι έληξε η φιλική τους ανταρσία.

Ο Ψηλέας με περίμενε ακίνητος, σαν άνθρωπος που δεν ανήκει ακριβώς στο παρόν.

— «Να πληρώσω και φεύγουμε», του είπα.

— «Όλα τακτοποιημένα, κύριε. Και για εσάς και για την παρέα σας.»

Η φράση του, όπως πάντα, μου άφησε εκείνη τη γνώριμη αίσθηση:

πως όλα γύρω μου είναι ήδη προγραμματισμένα, κι εγώ απλώς ακολουθώ ένα σενάριο που δεν έγραφα.

Στο αυτοκίνητο, η Χλόη με υποδέχτηκε με το γνωστό της μειδίαμα — το μειδίαμα εκείνο που προαναγγέλλει

απαντήσεις, αλλά μόνο αν κάνεις τις σωστές ερωτήσεις.

— «Ο Κύριος βρίσκεται στον Βώσακο», είπε ήρεμα. «Θα τον συναντήσουμε αργότερα στη Δροσιά³⁰.»

— «Στη Δροσιά; Εκεί με τα κρέατα και τα κοντοσουβλिया;»

— «Ακριβώς εκεί.»

— «Περίεργο μέρος για πνευματική συνάντηση.»

— «Ο Κύριος θεωρεί πως η αποκάλυψη θέλει γεμάτο στομάχι», απάντησε χωρίς να γελάσει.

Το αυτοκίνητο κύλησε ήσυχα προς τα δυτικά.

Ο δρόμος ανηφόριζε, κι εγώ σκεφτόμουν αν αυτή η νέα “συνάντηση” θα είχε τα ίδια αποτελέσματα με την προηγούμενη — εκείνη που άρχισε ως Σαββατοκύριακο στα Καπετανιανά και κατέληξε σε αόριστη παραμονή αποκαλύψεων και αποριών.

— «Ο Κύριος... είναι καλά;» ρώτησα.

— «Θα τον δείτε και θα κρίνετε. Είναι... ανανεωμένος.»

— «Ανανεωμένος;»

— «Σωματικά είκοσι χρόνια νεότερος. Πνευματικά, ας πούμε, αθάνατος.»

Δεν ήξερα αν έπρεπε να γελάσω ή να ανησυχήσω.

Η Χλόη κοίταζε μπροστά. Εγώ έξω, τις ελιές.

— «Βλέπετε», είπε μετά από λίγο, «το ιατρικό team άνοιξε τη βιβλιοθήκη. Αυτή που είχε βρει ο Κύριος στη βάση.»

Δεν είπα τίποτα.

Μόνο σκέφτηκα — *είμαι πάλι ο ημιμαθής*, εκείνος που του σερβίρουν τη γνώση σε μικρές, επιτρεπτές δόσεις. Ποιος τίτλος θα μου δοθεί; Του βιογράφου, του κοροΐδου ή

---

³⁰ Όνομα χωριού – περισσότερο οικισμός Παλιά λεγόταν γενί γκαβέ.

κάποιος νέος;

Η Χλόη, που πάντα καταλάβαινε χωρίς να χρειάζεται εξήγηση, χαμογέλασε ελαφρά.

— «Δεν είναι κακό να μαθαίνεις αργά», είπε. «Έτσι προλαβαίνεις να καταλάβεις.»

Το αυτοκίνητο οδηγούσε ο Ψηλέας, αμίλητος όπως πάντα, με εκείνη τη σχεδόν τελετουργική σταθερότητα που κάνει τον χρόνο να μοιάζει περιττός.

Πίσω από μια στροφή, ξεπρόβαλε η Δροσιά — ταβέρνες, μυρωδιές από ψητά, φωνές ανθρώπων που χαιρόνταν το καλοκαίρι.

Ο Ψηλέας σταμάτησε προς τις τελευταίες ταβέρνες, εκεί κοντά στην έξοδο του χωριού προς το Ρέθυμνο.

Η Χλόη γύρισε προς το μέρος μου:

— «Θα καθίσουμε να τον περιμένουμε. Δεν αργεί.

Κοίταξα τον ορίζοντα, όπου το φως χρυσιίζει τις πέτρες.

Ίσως να μην ήταν απλώς μια συνάντηση, ίσως να ήταν η συνέχεια ενός σχεδίου που είχε αρχίσει πολύ πριν καν το καταλάβω.

Από μακριά ακουγόταν το βουητό του χωριού, μα εδώ, στην άκρη, επικρατούσε μια σχεδόν τελετουργική ησυχία. Μπήκαμε στην ταβέρνα.

Η πρώτη εντύπωση: *άδεια*.

Όλα τα τραπέζια στρωμένα, περιποιημένα, με μικρές ταμπέλες πάνω τους — «Reserve».

Έριξα μια γρήγορη ματιά.

Δεκαπέντε, ίσως δεκαέξι το πολύ.

— «Χλόη, να βρούμε ένα κενό τραπέζι;»

— «Είναι όλα Reserve», απάντησε ήρεμα.

Μετά από μια παύση, πρόσθεσε σχεδόν ψιθυριστά:
— «Δεκαεπτά τραπέζια»

Το είπε έτσι, σαν αριθμό, μα ήξερα πως κάτι περισσότερο υπονοούσε.

Σταμάτησε εκεί — με άφησε να το καταλάβω μόνος μου.
— «Δεκαέξι οι αντιπρόσωποι... κι ένα ο Κύριος με την παρέα του», συμπλήρωσα.

Η Χλόη χαμογέλασε με εκείνο το μισό χαμόγελο που δεν αποκαλύπτει αν σε επιβραβεύει ή σε προειδοποιεί.
— «Βλέπω θυμάστε», είπε απλώς.

Πλέον, οι «τουρίστες» από τον μόλο δεν χρειάζονταν να κρύβονται.

Η σχέση τους με τον Κύριο ήταν πια ανοιχτή — ή, για να το πω αλλιώς, *επισημοποιημένη*.

Αυτή η «αποκάλυψη» μ' ανησύχησε περισσότερο απ' όσο θα ήθελα να παραδεχθώ.

Λες να ήταν όλα αλήθεια;

Όσα μου είχε αφηγηθεί ο «Καθ' ομοίωσιν» — η βάση, τα ρομπότ, η Σελήνη, οι πίνακες, τα «χεράκια»...

Όχι φαντασιώσεις ενός πλούσιου εκκεντρικού, αλλά *μαρτυρίες;*

Η σκέψη πέρασε σαν σκιά.

Δεν τόλμησα να ρωτήσω τη Χλόη.

Φοβήθηκα μήπως η απάντηση ήταν εκείνη που δεν ήθελα ν' ακούσω:

«Ναι, τόσο καιρό σου το λέμε, τώρα επιτέλους το κατάλαβες.»

Κι ενώ ακόμα πάλευα με τη σκέψη, η πόρτα άνοιξε.
Εμφανίστηκε ο Κύριος.

Πιο ανανεωμένος από ποτέ — η στάση του, η κίνηση, όλα μαρτυρούσαν δύναμη.

Το βλέμμα του είχε εκείνη την ήρεμη ένταση που θυμάσαι για μέρες.

Περπάτησε ανάμεσά μας χωρίς βιασύνη, με εκείνη τη φυσική σιγουριά που έχουν μόνο όσοι ξέρουν πολύ περισσότερα απ' όσα λένε.

— «Για τα πνευματικά πράγματα της ζωής», είπε με τη χαρακτηριστική του απλότητα, «καλύτερα να ρωτάς τους ειδικούς»

Το είπε και χαμογέλασε, σαν να ήξερε εκ των προτέρων τι σκεφτόμουν.

Κανείς δεν μίλησε.

Η Χλόη σηκώθηκε διακριτικά και με χειρονομία μας οδήγησε προς το τραπέζι μας.

Το δικό μας, το δέκατο εβδομο.

Οι δεκαέξι αντιπρόσωποι — άντρες και γυναίκες διαφορετικών ηλικιών, με συνοδείες διακριτικές, σαν σκιές που είχαν μάθει να υπάρχουν χωρίς να φαίνονται — πήραν θέση στα υπόλοιπα τραπέζια.

Όλα γίνονταν σιωπηλά, σχεδόν τελετουργικά.

Κάθε κίνηση είχε τη θέση της, κάθε βλέμμα τον χρόνο του.

Η ταβέρνα, που λίγο πριν έμοιαζε άδεια, τώρα ήταν γεμάτη.

Όχι από φωνές ή φασαρία — από *παρουσία*.

Καθίσαμε.

Το τραπέζι μας είχε τέσσερα ποτήρια και ένα μπουκάλι νερό.

Τίποτα παραπάνω.

Ο Κύριος έγειρε ελαφρά προς το μέρος μου.

— «Είναι ωραίο να επιστρέφεις στον τόπο σου», είπε.

— «Αρκεί να θυμάσαι γιατί έφυγες», απάντησα, χωρίς να το σκεφτώ.

Χαμογέλασε.

Κι εκεί, για μια στιγμή, ένιωσα ότι ο κύκλος είχε ξαναρχίσει. Ίσως όχι από την αρχή, αλλά από εκεί ακριβώς που έπρεπε.

Ήταν λίγο μετά τη μία.

Ο ήλιος στεκόταν σχεδόν κάθετος και τα τζιτζίκια είχαν αναλάβει την ορχήστρα της ώρας. Η ταβέρνα, χωμένη κάτω από δυο μεγάλα πλατάνια, είχε μια δροσιά που δικαίωνε το όνομά της. Ο αέρας μύριζε κρασί, ρίγανη και τηγανητή πατάτα – εκείνη τη μυρωδιά που θυμίζει σπίτι, ακόμη κι όταν βρίσκεσαι μακριά απ' το δικό σου.

Η Χλόη κι η Δάφνη κάθισαν κοντά μας. Οι σερβιτόροι, ευγενικοί και μετρικά εκπαιδευμένοι, άρχισαν να σερβίρουν με τη σειρά τους πιάτα: οφτό αρνί, πατάτες τηγανητές, χωριάτικη σαλάτα, λαχανοντολμάδες.

Η σειρά – και η ταχύτητα – έδειχναν πως το τραπέζι μας ήταν το “κεντρικό γεγονός”.

Η Χλόη έριξε μια ματιά στο πιάτο μου.

— «Α, πάλι το ίδιο;» είπε μειδιώντας. «Οφτό, πατάτες τηγανιτές που ποτέ δεν είναι πολλές και κόκκινο κρασί. Μερικά πράγματα στη ζωή είναι σταθερά – όπως οι αδυναμίες.»

— «Και οι παρατηρήσεις σου», απάντησα.

— «Οι παρατηρήσεις μου, αγαπητέ, είναι το αλάτι των αδυναμιών», αντέτεινε, και η Δάφνη γέλασε.

Ο Κύριος, απέναντι, είχε σηκώσει το ποτήρι με μια ήρεμη αυτοπεποίθηση ανθρώπου που ξαναβρίσκει το σώμα του. Το πρόσωπό του έδειχνε πράγματι νεότερο. Όχι με την

ψεύτικη φρεσκάδα της αισθητικής, αλλά με την εσωτερική ανανέωση εκείνων που έχουν δει κάτι που οι άλλοι μόνον υποψιάζονται.

— «Πώς είστε τώρα;» ρώτησα προσεκτικά.

— «Καλύτερα απ' ό,τι θα έπρεπε», είπε χαμογελώντας. «Η ανάρρωση... ας πούμε πως δεν ήταν ακριβώς ιατρική φύσεως. Θυμάστε την εγκυκλοπαίδεια που ανέλυσε η ιατρική ομάδα; Εκεί κρυβόταν το μυστικό. Δεν θα την έλεγα απλώς ιατρική. Ήταν... καθοδηγητική.»

Έκανε μια μικρή παύση και κοίταξε το ποτήρι του.

— «Το σώμα έχει μνήμη. Αρκεί να το πείσεις να θυμηθεί τον εαυτό του.»

Η Χλόη τον άκουγε με εκείνο το γνωστό ύφος της σιωπηλής επικύρωσης.

Η Δάφνη, πάντα πιο ανθρώπινη, έσκυψε και ψιθύρισε:

— «Τουλάχιστον τώρα πίνει το κρασί του χωρίς γιατρούς από πάνω του.»

Ο Κύριος χαμογέλασε.

— «Η αποθεραπεία ολοκληρώθηκε», είπε. «Μα όχι η δουλειά. Έπρεπε να γυρίσω αμέσως πάνω.»

— «Πάνω;»

— «Στη Σελήνη», απάντησε απλά, σαν να έλεγε "στο γραφείο".

Έμεινα για λίγο σιωπηλός, προσπαθώντας να αποφασίσω αν αστειευόταν.

Μα εκείνος συνέχισε ήρεμα:

— «Οι ανώτεροι δεν άκουσαν τη συμβουλή μου. Τους είχα προειδοποιήσει να μην ανοίξουν τα ερμάρια που απαιτούσαν το χέρι. Μα ήθελαν, λέει, να κάνουν

αντίστροφη μηχανική. Να "μελετήσουν". Ή, πιο απλά, να κλέψουν. Και υπέστησαν τις συνέπειες.»

Το πιρούνι μου έμεινε μετέωρο.

Ο Κύριος ήπιε μια γουλιά κρασί, το σώμα του είχε όντως συνέλθει – η κίνηση ήταν ακριβής, σαν χορογραφία.

— «Συνέπειες και ποινές», είπε.

— «Δηλαδή;» ρώτησα, χωρίς να κρύβω την απορία.

— «Ο υπολογιστής της βάσης... δεν ξέρουμε ακόμη πώς μας παρακολουθεί. Ή πώς αναγνωρίζει τον καθένα. Μα όταν κάτι πάει να παραβιαστεί, αντιδρά. Δεν σηκώνει παραβιάσεις. Τιμωρεί.»

— «Τιμωρεί;» είπα αυθόρμητα.

— «Ναι. Ρίχνει ποινή στον παραβάτη.»

Η φράση έπεσε βαριά πάνω στο τραπέζι.

Η Δάφνη χαμήλωσε το βλέμμα, η Χλόη σήκωσε τα φρύδια με εκείνη την ειρωνική περιέργεια που την έκανε αφοπλιστικά γοητευτική.

— «Δηλαδή», είπα, «μιλάτε για μια νοημοσύνη που αποφασίζει και επιβάλλει ποινές;»

— «Δεν θα το έλεγα αλλιώς», απάντησε ήρεμα.

Η Χλόη γέλασε.

— «Κι εγώ που νόμιζα ότι οι μηχανές απλώς χαλάνε.

Ετούτες μάλλον προσβάλλονται.»

Η Δάφνη, πιο πικάντικη:

— «Ε, καλά να πάθουν. Εμείς δεν λέμε πάντα ότι η περιέργεια σκοτώνει τη γάτα; Ε, τώρα φαίνεται σκοτώνει και τους μηχανικούς.»

Ο Κύριος χαμογέλασε, μα το βλέμμα του είχε σοβαρέψει. Έγειρε προς τα εμπρός και είπε σιγανά:

— «Θα σας περιγράψω μόνο ένα περιστατικό. Ένα. Μετά απ' αυτό, δεν τόλμησαν να το ξανακάνουν. Κι εσείς, πείτε μου μετά... αν όντως "ρίχνει ποινές".»

Σταμάτησε για λίγο.

Η φωνή του είχε χαμηλώσει, το φως του μεσημεριού γλύκανε, τα ποτήρια έμειναν μισογεμάτα.

Κι εγώ, όπως πάντα, σώπασα.

Ήξερα πως τώρα άρχιζε το σημαντικό.

Ευτυχώς, ο Κύριος άρχισε ο ίδιος να διηγείται, μ' εκείνη την ήρεμη βεβαιότητα του ανθρώπου που έχει συνηθίσει να περιγράφει το απίστευτο σαν κάτι απολύτως φυσιολογικό.

— «Επέλεξαν ένα ερμάριο με ανταλλακτικά», είπε.

«Σκέφτηκαν να ξεκινήσουν από τα απλά. *Αντιγραφή στο κράμα*, το είπαν οι ειδικοί — δεν θα μπω σε τεχνικές λεπτομέρειες, ούτε κι εγώ τις κατάλαβα όλες.

Το θέμα δεν ήταν το *τι* ήθελαν να αντιγράψουν, ήταν το ***πώς αντέδρασε η βάση.***»

Έκανε μια μικρή παύση.

Ο αέρας μύριζε ακόμα οφτό και κρασί, μα γύρω μας έπεσε εκείνη η παράξενη σιωπή που προαναγγέλλει κάτι δυσάρεστο.

— «Είχαν μαζί τους όλον τον εξοπλισμό. Κανονικοί μπουκαδόροι, όπως θα έλεγαν στην αστυνομία ...» Δεν ολοκλήρωσε τη φράση, ίσως από ντροπή για τη συμπεριφορά των "ανωτέρω"

Σηκώθηκε, γέμισε τα ποτήρια μας και συνέχισε:

Δεν πρόλαβαν καν να πλησιάσουν.

Μόλις έβγαλαν τα σύνεργα της δουλειάς, στο δωμάτιο

ακούστηκε μια φωνή.

Όχι από μεγάφωνο — από παντού και από πουθενά.

«Παύσασθε, μὴ βιάζεσθε τὰς θήκας. Ζημίαι γὰρ ἐπιβληθήσονται. Ἐκχωρεῖτε ἐκ τοῦ χωρίου.»³¹

Το πρόφερε με καθαρή αρχαϊκή άρθρωση, σχεδόν ψαλμωδικά.

Ανατρίχιασα.

Η φωνή εκείνη — αν και ειπωμένη τώρα από άνθρωπο — είχε μέσα της κάτι από εκείνο που λέμε “ανθρώπινη αυστηρότητα χωρίς άνθρωπο”.

— «Κανείς τους δεν κατάλαβε τι ειπώθηκε.

Κανείς τους δεν ήξερε αρχαία ελληνικά, κανείς τους δεν ανησύχησε ιδιαίτερα.

Μέχρι που... άρχισε η ποιή.

Ο Κύριος σταμάτησε για λίγο.

Η Χλόη είχε σκύψει μπροστά, σχεδόν απολαμβάνοντας την αφήγηση.

Η Δάφνη, με τα μάτια ορθάνοιχτα, έπαιζε με το ποτήρι της. Εγώ απλώς κρατούσα την αναπνοή μου.

— Όσοι κρατούσαν τα εργαλεία, ένιωσαν το σώμα τους να παραλύει.

Όχι από ρεύμα, ούτε από δόνηση.

Απλώς... *έπαψε να υπακούει.*

Σαν να τους χτύπησε teaser χωρίς καλώδια.

Έπεσαν κάτω, ζωντανοί, συνειδητοί, αλλά ανήμποροι.

---

³¹ «Σταματήστε· μην παραβιάζετε τους αποθηκευτικούς χώρους, Διότι θα επιβληθούν τιμωρίες (κυρώσεις). Αποχωρήστε από τον χώρο.»

Για πάνω από δύο ώρες δεν μπορούσαν να κινήσουν ούτε το δάχτυλό τους.

Έμεινα να τον κοιτάζω.

Προσπάθησα να βρω μια λογική εξήγηση.

Μικροκύματα; Ηλεκτρομαγνητικός παλμός;

Ή, απλώς, *ποινή* όπως το είπε ο ίδιος — χωρίς επεξηγήσεις.

Ο Κύριος συνέχισε με φωνή που είχε τώρα μια υπόνοια πένθους:

— Από όλους τους παρόντες αφαιρέθηκε το δικαίωμα πρόσβασης σε οποιονδήποτε χώρο εκτός από το δωμάτιό τους.

Κάθε φορά που κάποιος επιχειρούσε να βγει, ακουγόταν ξανά εκείνη η φωνή:

“Δίκην δώσεις, επάνελθε εἰς τὸ οἶκημα, ἕως ἂν ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων κριθῆς.”³²

Δεν μπορούσαν να πάνε πουθενά, ούτε μόνοι ούτε συνοδευόμενοι.

Έμειναν κλεισμένοι ώσπου να ανέβω εγώ.

Μίλησε χωρίς στόμφο, σχεδόν με θλίψη.

Ένα περίεργο φως έπεσε στο πρόσωπό του — ο ήλιος είχε αρχίσει να κατεβαίνει και το κρασί στο ποτήρι του έπαιρνε χρώμα σκοτεινό.

Η Χλόη, που μέχρι τότε έπαιζε τον ρόλο της ήσυχης ακροάτριας, ψιθύρισε μισογελώντας:

— «Ε, τουλάχιστον, κύριε, η δικαιοσύνη τους είναι άμεση και δίχως γραφειοκρατία.»

---

³² «Επίστρεψε στην κατοικία σου, μέχρι να κριθείς από τους ανωτέρους.»

Η Δάφνη πρόσθεσε με τη γλυκιά της ειρωνεία:
— «Κι αόρατη —όνειρο κάθε υπουργείου Δικαιοσύνης.»

Γελάσαμε —μα το γέλιο έσβησε γρήγορα.
Η ιστορία αυτή είχε αφήσει πίσω της κάτι βαρύ.
Εγώ προσπάθησα να ελαφρύνω τη στιγμή:
— Κι εσείς; Εσείς πώς σας δέχτηκε η βάση όταν ανεβήκατε;
Ο Κύριος με κοίταξε στα μάτια, αργά.
— «Με αναγνώρισε. Δεν χρειάστηκε να μιλήσω.
Είπε μόνο: *Ἐπανήλθες, Καθομοίωσιν.*»³³

Η πρώτη μου ενέργεια μετά την αναγνώριση ήταν να
ζητήσω την άρση των ποινών.
Η βάση ανταποκρίθηκε ακαριαία, όχι με φωνή, αλλά με
εκείνη τη γνώριμη μεταβολή του φωτός που έμοιαζε με
συναίνεση.
Πάνω στην οθόνη κάθε κουτάκι «παραβάτη» ήταν κόκκινο.
Θα υπήρχε φωνητική εντολή αλλά δεν την γνώριζα,
προτίμησα το κλικ, ασφάλεια, άρση.
Όσοι βρίσκονταν παρόντες στο συμβάν απαλλάχθηκαν.
Μα για εκείνους που είχαν αγγίξει τα εργαλεία, η απάντηση
ήρθε λιτή, σχεδόν τελετουργική:
**«Ἀπαλλαγὴ τοῦ δεσμοῦ ἐφ’ ᾧ ἔκπορεύονται, μὴ
ἐπανεέλθωσι.»**³⁴

Η ποινή αφαιρέθηκε μόνο για να τους δοθεί άδεια *εξόδου*.
Όχι συγχώρεση — απλώς απομάκρυνση.

Έπρεπε να τους συνοδέψω ο ίδιος, και μάλιστα όχι από τη
σήραγγα που είχαμε ανοίξει, αλλά από την *κύρια έξοδο*.

---

³³ Επέστρεψες «Καθ'ομοίωσιν»; Είχα αλλάξει το «εγώ»

³⁴ «Απαλλαγὴ ἀπὸ τα δεσμά με σκοπὸ να φύγουν, να μην
επιστρέψουν.»

«Η βάση γνώριζε», είπε. «Δεν υπήρχε τίποτε να της κρύψεις, σε ήξερε πριν καν σκεφτείς.»

Η φωνή του είχε μέσα της κάτι παράξενα ήσυχο, σαν σεβασμό προς έναν ανώτερο νου.

Οι άντρες που είχαν παραβεί την απαγόρευση περπατούσαν σιωπηλοί, ακουμπώντας στους τοίχους για στήριξη. Όταν φτάσαμε στην κεντρική πύλη, η πύλη άνοιξε μόνη της.

Σταμάτησα στην είσοδο.

Η βάση περίμενε.

«Εκείνη τη στιγμή», είπε, «ένιωσα πως δεν ήμουν απλώς μέσα σε μια κατασκευή. Ήμουν μέσα σε ένα πλάσμα που θυμόταν.

Σταμάτησε για λίγο.

Το βλέμμα του είχε πάει μακριά, πίσω απ' τους λόφους του Μυλοποτάμου, μα εγώ έβλεπα καθαρά τη λάμψη εκείνου του άλλου τόπου — της Σελήνης, της βάσης, του μυαλού που σκέφτεται με φως.

Η Χλόη, που πάντα προσπαθούσε να σπάσει την ένταση, είπε χαμηλόφωνα: Η βάση γνώριζε — πάντα γνώριζε.

Ό,τι κι αν κάναμε, το ήξερε πριν συμβεί.

Το είχα αντιληφθεί από παλιά, από τότε που εξερευνούσα τα διαμερίσματα, την περίφημη “δεύτερη στάθμη”.

Τότε — την προηγούμενη χρονιά είχα περάσει ώρες μελετώντας εκείνα τα δωμάτια.

Στην αρχή μου είχαν φανεί σαν ξενοδοχείο χωρίς επισκέπτες: δωμάτια πεντακάθαρα, ερμάρια άδεια, κανένα ίχνος ζωής, και κυρίως, καμία τουαλέτα.

Όσπου, ένα βράδυ, παρατήρησα κάτι παράξενο:

στον τοίχο δεξιά της πόρτας, μια διαφορά στην απόχρωση

— ανεπαίσθητη, σχεδόν παιχνιδιάρικη.

Πίεσα με το χέρι μου στο σημείο, κι ο τοίχος *υποχώρησε* με ένα απαλό «κλακ».

Η επιφάνεια σύρθηκε πίσω, αποκαλύπτοντας έναν μικρό, ολοστρόγγυλο θάλαμο.

Ένα wc.

Λειτουργικό, καθαρό, σχεδόν υπερβολικά μεγάλο — λες και είχε φτιαχτεί για ανθρώπους πιο ψηλούς, πιο εύσωμους. Για τους «ξένους» από τους «ξένους» είχε φτιαχτεί όχι για εμάς.

«Εκεί ήταν η πρώτη φορά που ένιωσα ότι οι κατασκευαστές μας είχαν προβλέψει», είπε ο Κύριος.

«Όχι εμάς ακριβώς, αλλά κάτι πολύ κοντινό.»

Φυσικά το δοκίμασα, νέα εμπειρία.

Το σύστημα αυτοκάθαρσής ενεργοποιήθηκε μόνο του στο τέλος — ένα μικρό θαύμα μηχανικής.

Από τότε, οι θάλαμοι του δεύτερου ορόφου άρχισαν να ανοίγουν ο ένας μετά τον άλλο, μόλις πλησίαζες με το “σωστό” χέρι.

Έτσι η ομάδα μετακόμισε στα δικά της δωμάτια, καθένας είχε πρόσβαση μόνο στο δικό του, με το χέρι του ως “κλειδί”.

Το δικό μου χέρι όμως άνοιγε όλες τις πόρτες — ένα μυστήριο που μέχρι σήμερα δεν κατάφεραν να εξηγήσουν.

Όταν ανέβηκα το σκάφος ήταν ήδη εκεί.

Το σκάφος είχε επιστρέψει — ή μάλλον είχε *εμφανιστεί* *πάλι*, όπως συνηθίζει να κάνει.

Κανείς δεν αντιλήφθηκε το πώς ή το πότε, μόνο όταν τα ρομποτάκια άρχισαν να κινούνται νευρικά, καταλάβαν ότι

κάτι συνέβαινε.

Όπως πάντα, ήξεραν πριν από εμάς.

Ξεκίνησαν τα ξεφορτώματα. Τα δικά μας ρομπότ φόρτωναν κιβώτια, τα ξεφόρτωναν στη βάση, το κάθε κιβώτιο στη θέση του, λες και υπήρχε αόρατος επιτηρητής.

Μέχρι τη μέση της διαδικασίας, δύο από τα δικά μας δεν επέστρεψαν στο σκάφος. Κατέβηκαν στο εργαστήριο, έφεραν εργαλεία, και άρχισαν να επισκευάζουν άλλα ρομπότ. Τα παρακολουθήσαμε, είδαμε πως είχαν ξεκινήσει κανονική “γραμμή παραγωγής”.

Τα ανταλλακτικά ήταν πεντακάθαρα, ολοκαίνουργια, χωρίς ίχνος παλαιότητας.

«Θα έλεγες πως μόλις βγήκαν από εργοστάσιο,» είπε ο «Καθ’ομοίωσιν».

Έριξε ένα βλέμμα τριγύρω και χαμογέλασε με μια δόση ειρωνείας:

«Τι ανταλλακτικά είχα παραγγείλει όταν επέλεξα όλα τα τμήματα; Ούτε που θυμάμαι. Όπως φαίνεται, ήταν μια *πολύ καλή* επιλογή.» Η τύχη εξακολουθούσε να είναι με το μέρος μας, ακόμη.

Και όντως — κάθε ρομπότ που επισκευαζόταν, έμπαινε αυτόματα στην παραγωγή.

Χωρίς εντολές, χωρίς επαναπρογραμματισμό.

Ήξερε μόνο του το τμήμα του, το καθήκον του, τη θέση του.

Εγώ, δεν μπόρεσα να αντισταθώ:

«Αν είχαν τέτοια προσόντα κι οι δημόσιοι υπάλληλοι, Κύριε, η Ελλάδα θα είχε αποικίες στον Άρη.»

Η Χλόη με κοίταξε με βλέμμα αυστηρό —ίσως επειδή συμφωνούσε.

Κάπως έτσι φτάσαμε στη βραδινή σύσκεψη.

Το θέμα: *επικοινωνία*.

Ή, για να είμαστε ειλικρινείς, η απουσία της.

Είχα περάσει ώρες να “σκαλιζώ” τον υπολογιστή της βάσης. Δεν υπήρχε τίποτα που να οδηγεί στην επαφή με τους άλλους.

Η μία κεραία έδειχνε στη Γη — κι εκεί έπαιρνα πάντα το ίδιο μήνυμα:

ένα θαυμαστικό που αναβόσβηνε.

Σαν ειρωνεία.

Σαν να έλεγε: *«Σας βλέπω, αλλά δεν σας καταλαβαίνω.»*

Στην τοποθεσία που έδειχνε η κεραία βρέθηκαν μόνο ερείπια, πετρώματα κρυσταλλωμένα, λες και είχαν λιώσει από τρομακτική θερμότητα.

Τα IQ μου άρχισαν αμέσως τις «επιστημονικές» τους υποθέσεις. Συζητήσεις επί συζητήσεων, υποθέσεις πάνω σε εικασίες, και στο τέλος... συμπέρασμα: εκεί που κοιτάζει η κεραία, κάποτε υπήρχε η «δίδυμή» της. Μια κεραία-αντίγραφο.

«Ψάχνει την αδερφή της», είπε ένα από τα IQ με ύφος φιλοσοφικό, λες και μιλούσε για χωρισμένα δίδυμα της μοίρας.

Η κεραία, λοιπόν, συνεχίζει να στέλνει σήμα σ’ εκείνη τη θέση, περιμένοντας απάντηση από μια σιωπή που δεν υπάρχει πια.

Όταν δεν παίρνει ανταπόκριση, απλώς αναβοσβήνει εκείνο το εκνευριστικό ! —σαν αναστεναγμός μιας μηχανής που δεν έχει πια.

Η δεύτερη κεραία όμως... επικοινωνούσε με *κάτι άλλο*.

Ίσως με το σκάφος.

Ίσως με κάτι πέρα απ’ αυτό.

Ο σταθμός στη Γη ανέφερε πως “εκεί που δείχνει” δεν υπάρχει τίποτα.

Κάτω απ’ τα πλατάνια της Δροσιάς, η δροσιά ανακατευόταν με το άρωμα του καμένου ξύλου από την κουζίνα της ταβέρνας. Είχαμε τελειώσει το φαγητό μας, κι εκείνη τη χαρακτηριστική ηρεμία που ακολουθεί ένα καλό κρασί την έσπασε η φωνή του Κυρίου.

Γύρισε προς το μέρος μου —το βλέμμα του καθαρό, αλλά με μια σπίθα εκείνης της γνώσης που κουβαλούν όσοι έχουν δει περισσότερα απ’ όσα πρέπει.

— «Όσιε», είπε, «θυμάσαι το παλιό σημειωματάριο; Εκείνο που κρατούσα όταν χαρτογραφούσαμε τα πρώτα επίπεδα της βάσης;»

Έγνεψα.

— «Το είχα αφήσει στο πιλοτήριο του σκάφους. Όσο ήμουν στη Γη, κανείς δεν είχε πρόσβαση εκεί. Το ‘χέρι’ βρισκόταν στην αποθεραπεία του», πρόσθεσε με ύφος που ισορροπούσε ανάμεσα στο σοβαρό και στο σαρκαστικό.»

«Είπα στον Στρατηγό», συνέχισε, «πως τώρα που είμαι εδώ, πρέπει να ξαναμπούμε στο σκάφος. Όχι μόνο οι επιστήμονες, μαζί τους και τεχνικοί, πιλότοι, όσοι έχουν μάτια παρατηρητικά και μυαλό νηφάλιο. Πρέπει να μάθουμε πώς εξαφανίζεται. Και, αν γίνεται, να βρούμε την κύρια είσοδο — αυτή που *εκείνοι* χρησιμοποιούν.»

Η Χλόη, που ως τότε άκουγε σιωπηλή, άφησε το ποτήρι της και ψιθύρισε:

«Η περιέργεια είναι το πρώτο στάδιο της αποκάλυψης ή της τιμωρίας.»

Ο Κύριος χαμογέλασε, σαν να περίμενε ακριβώς αυτή τη φράση.

«Ανέβηκα πρώτος τη σκάλα της καταπακτής,» συνέχισε. «Ο στρατηγός πίσω μου, οι υπόλοιποι ακολούθησαν. Με το χέρι άνοιξα τις πόρτες. Στον δεύτερο θάλαμο βγάλαμε τις κάσκες, η ατμόσφαιρα ήταν σταθερή. Οι επιστήμονες άρχισαν την καταγραφή, εγώ με τον στρατηγό πήγαμε κατευθείαν στο πιλοτήριο.»

Η φωνή του χαμήλωσε.

«Κι εκεί... παγώσαμε. Το σημειωματάριο ήταν εκεί. Στην δεξιά πλευρά, πάνω στο δεξιό κάθισμα. Όχι πεταμένο — τοποθετημένο. Όχι όπως θα το άφηνε άνθρωπος αφηρημένος, αλλά όπως θα το *επέστρεφε* κάποιος που ήξερε τι κρατούσε. Η σελίδα μισάνοιχτη ακριβώς εκεί που είχα σταματήσει να γράφω.

Η γωνία του τέλεια ευθυγραμμισμένη με το κάθισμα.

Δεν ήταν απλή μετακίνηση, ήταν χειρονομία.

Ένας χαιρετισμός ίσως.

Όπως κι αν το δεις, ήταν ένα μήνυμα. Εμείς ψάχναμε να τους βρούμε. Εκείνοι... μάλλον μας είχαν ήδη βρει.»

Για λίγο δεν μίλησε κανείς.

Έπειτα ο Κύριος πρόσθεσε:

«Ο στρατηγός δεν άργησε να δώσει εντολή: «Επιστροφή άμεσα στον Θόλο· ενημερώστε τους ανωτέρους. Κάποιος φορτώνει το σκάφος. Πρέπει να βρούμε τρόπο επικοινωνίας»

Στο σκάφος δεν ανεβήκαμε ξανά, τουλάχιστον μέχρι να έρθουν οι εντολές από τους ανωτέρους σχετικά με την “επικοινωνία με τους ξένους”.

Πέρασαν πέντε ολόκληρες ημέρες μέσα σε αμηχανία,

εικασίες και μισόλογα στους διαδρόμους. Όταν επιτέλους ήρθαν οι εντολές, συγκλήθηκε ευρεία σύσκεψη — όλη η ομάδα, μαζί με τα IQ, που πια θεωρούνταν ισότιμα μέλη.

Οι οδηγίες ήταν... θεωρητικές. Μιλούσαν για “επαφή μη παρεμβατική”, για “πρωτόκολλο επικοινωνίας” και “διακριτική παρατήρηση”, μα κανείς δεν μπορούσε να τις εφαρμόσει.

Πώς να μιλήσεις σε κάτι όταν δεν ξέρεις *πού* βρίσκεται το στόμα του;

Στην οθόνη παρελαύναν εκατοντάδες εντολές — όλες τεχνικές, καθαρές, σχεδόν αθώες:

«*συντήρηση*», «*ενεργειακή ρύθμιση*», «*έλεγχος πίεσης*».

Καμία όμως που να γράφει **επικοινωνία**.

Ή έστω... «*γεια σου*».

Η μονάδα επικοινωνίας έλειπε.

Όχι απλώς απενεργοποιημένη, **απούσα**.

Η Μαρί υπέθεσε ότι ίσως βρισκόταν σε άλλο λοφάκι, πιο ψηλά ή πιο βαθιά — κάπου πίσω απ’ τις κατακρημνισμένες στοές που είχε σφραγίσει η ίδια η βάση.

Στοές που δεν άνοιγαν με κωδικό, αλλά με το *χέρι*.

Το δικό μου, φυσικά.

Η μία από αυτές είχε ήδη καταρρεύσει — πέτρα, σκόνη, απόλυτο κενό.

Εκεί δεν υπήρχε ούτε ήχος, ούτε αέρας, ούτε υπόσχεση επιστροφής.

Και τότε μας κόπηκε το χαμόγελο.

Καταλάβαμε πως ο χώρος που εξερευνούσαμε, εδώ και μήνες, δεν ήταν το «κέντρο Διοίκησης» της βάσης, μα η

Διοικητική Μέριμνα, το 4^ο γραφείο³⁵, μιας εγκατάστασης που δεν ήταν ανθρώπινη.

Η Διοίκηση —αν υπήρχε ακόμη— βρισκόταν αλλού. Ίσως στο άλλο λοφάκι.

Η αίθουσα σίγησε.

Η σιωπή κράτησε αρκετά για να αρχίσουμε να νιώθουμε άβολα ο ένας με τον άλλον.

Τότε είπα: να δοκιμάσουμε κάτι ποιο .....

— «Ας δοκιμάσουμε κάτι ανθρώπινο.»

Σήκωσα tablet μου, έστησα το κάδρο, κι έβγαλα μια φωτογραφία μου — “selfie”, όπως τη λέμε στη Γη. Στην φωτογραφία στεκόμουν όρθιος, με το ‘δεξί’ χέρι υψωμένο, όπως το “χέρι” στα ερμάρια της βάσης. «Αν έχει μνήμη η βάση, θα με θυμηθεί,» είπε ο Κύριος.

Τύπωσα τη φωτογραφία, πήγα στο θάλαμο διακυβέρνησης του σκάφους, παρέα με το Στρατηγό, την κόλλησα στο κέντρο της κονσόλας, έπειτα έδωσα εντολή στο σκάφος να εκτελέσει την επόμενη “πτήση προμηθειών”.

Στην οθόνη, άναψαν περισσότερα τετράγωνα στη λίστα των ανταλλακτικών.

Κανείς δεν ήξερε ποιος τα είχε προσθέσει.

«Το περίεργο,» συνέχισε ο Κύριος, «είναι πως η λίστα εμπλουτιζόταν μόνη της.

---

³⁵ Σε επίπεδο μονάδας στρατοπέδου, οι λειτουργίες αυτές συνοψίζονται στον όρο Διοικητική Μέριμνα (ΔΜ). Ο Αξιωματικός που επιβλέπει αυτά τα θέματα ονομάζεται Αξιωματικός 4ου Γραφείου (το γραφείο που ασχολείται με τα logistics και τη συντήρηση.)

Κι ανάμεσα στα νέα αντικείμενα υπήρχε μια φράση... κάπως πρόχειρα μεταφρασμένη:

«Βρότειον εἶδωλον — κενή μονάς.»³⁶

Κατά την απουσία μου από τη Σελήνη, τα ΙQ — πάντα δραστήρια — αποφάσισαν να προσθέσουν ένα «μικρό» βελτιωτικό στην ενδοεπικοινωνία της φόρμας μας. Είχαν ενσωματώσει αυτόματο μεταφραστή Αρχαίων Ελληνικών, από την αττική διάλεκτο, παρακαλώ, στη γλώσσα που είχε δηλώσει κάθε μέλος της αποστολής. Έτσι, όταν η βάση έκρινε σκόπιμο να «εκφραστεί», να δώσει οδηγίες συμπεριφοράς ή να υπενθυμίσει τα όρια, η φωνή της ακούγονταν καθαρά και κατανοητά — χωρίς παρανοήσεις, χωρίς δικαιολογίες.

Η βάση δεν αστειευόταν.

Σε θέματα ασφάλειας είχε την αυστηρότητα θεσμού και την ψυχραιμία θεότητας.

Όποιος παράβαινε τους κανόνες δεν δεχόταν επίπληξη, αλλά *τελεσίδικη ετυμηγορία*:

«Δια παντός ΑΠΟΒΟΛΗ.»

Εγώ έγειρα προς τα πίσω στο κάθισμα, σκεπτικός, κι ύστερα είπα μ' εκείνο το μισό χαμόγελο που προδίδει ειρωνεία περισσότερο παρά χιούμορ:

— «Η βάση τιμωρούσε χωρίς εξαιρέσεις, σκεφτόμουν ότι αν διέθετε και η Γη τέτοια συνέπεια, ίσως να ήμασταν όλοι πιο προσεκτικοί.»

Η Δάφνη γέλασε ήπια.

— «Όχι όλοι, κύριε. Μα εκείνοι που έχουν στόχους,

---

³⁶ «Ανθρώπινο ομοίωμα — άδεια μονάδα.»

οικογένειες που τους καθοδηγούν, που μαθαίνουν να σέβονται το αποτέλεσμα της προσπάθειας — αυτοί ναι, μελετούν και διαπρέπουν.»

Η Χλόη, που όπως πάντα γνώριζε περισσότερα απ' όσα έλεγε, συμπλήρωσε χωρίς να σηκώσει το βλέμμα απ' το ποτήρι της:

— «Όπως η παρέα των παλιών μαθητών σας, σήμερα το πρωί στην πλατεία. Δεν είναι τυχαίο που ο καθένας τους προόδευσε. Μερικές φορές το φυτώριο έχει σημασία.»

Πλέον είχα σταματήσει να αναρωτιέμαι, πώς στο καλό τα ξέρει, πάντα, όλα. Το άφησα έτσι, ίσως να ήμουν το χόμπι της.

Στην άλλη άκρη του τραπεζιού, ο Κύριος παρακολουθούσε τη συζήτηση σιωπηλά, μ' εκείνο το βλέμμα που σε κάνει να αναρωτιέσαι αν συμφωνεί ή απλώς περιμένει να δει ποιος θα πει την επόμενη αλήθεια.

Το είπε αργά, με μια μικρή παύση ανάμεσα στις λέξεις.

Κανείς δεν μίλησε.

Ακόμα και τα ρομπότ, που συνήθως κινούνταν αδιάκοπα, έμοιαζαν να περιμένουν.

Η Χλόη έγειρε προς το μέρος του:

— «Τι εννοείτε, Κύριε, με το 'ομοίωμα';»

Κι εκείνος, με εκείνο το χαμόγελο που δεν ξέρεις αν είναι ειρωνεία ή προφητεία, απάντησε:

— «Ίσως να ζητούν... να συνεχίσουν.»

Το σκάφος ήδη ετοιμαζόταν για αναχώρηση.

Η βάση, όπως πάντα, δεν έδωσε καμία εξήγηση.

Το σκάφος έφυγε. Ή μάλλον — *είχε εξαφανιστεί*, όπως συνήθιζε να κάνει.

Κατεύθυνση; Εκεί όπου, σύμφωνα με τα όργανα, δεν υπήρχε απολύτως τίποτα.

Η οθόνη δεν κατέγραφε τροχιά, δεν έδειχνε σήμα — μόνο μια μαύρη σιωπή.

Μια σιωπή που έμοιαζε να έχει δική της βούληση.

Για όσο διάστημα περιμέναμε να επιστρέψει, ασχοληθήκαμε με ό,τι καλύτερο μπορούσε να μας κρατήσει σώφρονες: την παρακολούθηση των ρομπότ.

Πώς επισκεύαζαν, πώς συντηρούσαν, πώς επέβαλλαν την τάξη στη βάση — όλα με εκείνη τη μηχανική προσήλωση που κάνει τον άνθρωπο να αισθάνεται άσκοπα πολύπλοκος.

Κάθε μονάδα γνώριζε μόνη της πού ανήκει.

Χωρίς οδηγίες, χωρίς επιτήρηση, χωρίς σφάλμα.

Ήταν, θαρρείς, σαν να είχαν μνήμη ιεραρχίας — μια δομή εγγεγραμμένη μέσα τους πριν ακόμα υπάρξουμε εμείς.

«Αν είχαν τέτοια ακρίβεια και οι άνθρωποι στη Γη, δεν θα χρειαζόμασταν υπουργεία,» μουρμούρισε ο Κύριος.

Κανείς δεν απάντησε. Ίσως γιατί είχε δίκιο.

Εκείνες τις ημέρες βρήκα χρόνο για κάτι που πάντα ήθελα να κάνω: να εξερευνήσω περισσότερο τον δεύτερο όροφο. Επέμενα να βρω την τραπεζαρία.

Δεν υπήρχαν τραπέζια, καρέκλες, ούτε ίχνος από σκεύη.

«Κάπου θα τρώγανε κι αυτοί,» «Κανένα ον δεν ζει μόνο με μυστήριο»

Έτσι άρχισε νέα εξερεύνηση, ψάχνοντας για μυστικούς τοίχους, αόρατα περάσματα, θύρες που ανοίγουν μόνο με παλάμη.

Η βάση έμοιαζε να ακούει.

Ίσως να διασκέδαζε.

Και κάπου βαθιά, πίσω από τα στρώματα τσιμέντου και σιωπής, ίσως να *ανέπνεε*.

«Την τραπεζαρία τη βρήκα κατά τύχη,» συνέχισε ο καθ' ομοίωσιν, ρίχνοντας μια ματιά στο ποτήρι του κρασιού πριν συνεχίσει.

«Ή μάλλον — με οδήγησε εκεί η λογική. Αν υπάρχει *ωσ*, κάπου θα υπάρχει και κουζίνα. Αν υπάρχει κουζίνα, θα υπάρχει και χώρος εστίασης. Η βάση δεν σχεδιάστηκε για ερημίτες.»

Εμείς, η Χλόη, η Δάφνη κι εγώ, τον ακούγαμε με εκείνη την προσήλωση που δεν είναι ακριβώς πίστη — περισσότερο περιέργεια, ανακατεμένη με δισταγμό.

«Κατέβηκα έναν όροφο πιο κάτω. Τρίτος, σύμφωνα με τη χαρτογράφηση.

Το δωμάτιο που μπήκα δεν ήταν απλώς μεγάλο, ήταν τεράστιο, σαν αίθουσα δεξιώσεων στη Γη. Κενό όμως, απόλυτα κενό.

Μόνο ένα φως — εκεί που στεκόμουν, σαν φως προβολέα που σε διαλέγει.

Όλα τα υπόλοιπα στο ημίφως. Ησυχία. Ούτε ήχος μηχανής. Κι εγώ να σκέφτομαι, “αν υπήρχε λογική πίσω από το *ωσ*, υπάρχει κι εδώ.”»

Ακούμπησα τότε το χέρι στον τοίχο δίπλα μου — αριστερά, μετά δεξιά, μετά λίγο πιο πάνω.

Στο τέταρτο άγγιγμα, ο τοίχος ζωντάνεψε.

Άναψε μια οθόνη.

«Μη σας μπερδεύω τώρα με τα αρχαία — στην ουσία, με ρωτούσε: *Πόσα άτομα θα μετέχουν στην εστίαση;*»

Ρώτησα τη συσκευή μετάφρασης, αναφώνησα :

«έβδομήκοντα δύο».

«Η οθόνη με διόρθωσε: *Τα παρόντα άτομα στη βάση είναι 138.*

Είχα ξεχάσει, βλέπετε, τις ομάδες που δούλευαν μακριά, εκεί όπου η ίδια η βάση επέβλεπε.»

Χαμογέλασε.

«Αποδέχτηκα τη διόρθωση. Μάλλον έτσι κι αλλιώς, η βάση ξέρει καλύτερα από εμάς ποιοι και πόσοι είμαστε.»

Και τότε — η αίθουσα φωτίστηκε.

Στους τοίχους άνοιξαν θυρίδες, άψυχα αντικείμενα άρχισαν να κινούνται με ρυθμό σχεδόν μουσικό, σταματούσαν, μεταμορφώνονταν:

άλλα σε τραπέζια, άλλα σε καρέκλες.

Οι τοίχοι γύρω φωτίστηκαν ομοιόμορφα και σχημάτισαν εικόνα — ένα δάσος.

Ένα πραγματικό δάσος.

«Ήταν σαν να καθόμασταν σε ξέφωτο» είπε ο Κύριος.

«Και δεν ήμασταν πουθενά αλλού παρά τριάντα μέτρα κάτω από την επιφάνεια της Σελήνης.»

Η οθόνη άλλαξε και εμφάνισε έναν κατάλογο.

«Μενού»

«Ναι, κανονικό μενού.

Διάλεξα κάτι στην τύχη, οι περιγραφές μου ήταν τελείως άγνωστες.

Το μήνυμα ήρθε αμέσως:

Μη αποδεκτό. Δεν υπάρχει ικανή ποσότητα στην αποθήκη.»

Δοκίμασα ξανά, ίδια απάντηση.

Κάθε επιλογή — το ίδιο μήνυμα.

«Για να μην σας κουράζω, κάλεσα τα IQ μου να μελετήσουν τη φύση που φαινόταν γύρω μας. Μέχρι να έλθουν, είχαν έρθει σχεδόν όλοι οι ανώτεροι. Σπουδαία ανακάλυψη, βλέπετε.

***Το ιατρικό τμήμα είχε εντοπίσει τη φυσιολογία των “ξένων”
μα αυτό... αυτό μας αποκάλυπτε το περιβάλλον τους.***

Τη ζωή τους.

Τις συνήθειες τους.»

Σταμάτησε για λίγο, ήπια μια γουλιά.

«Τέτοιες στιγμές, κι ο πιο ψυχραιμος επιστήμονας νιώθει ζάλη.»

Η Δάφνη χαμογέλασε, η Χλόη έγνεψε διακριτικά.

Ο Κύριος συνέχισε:

«Στην κάτω μεριά της οθόνης υπήρχαν δύο προτάσεις.

A) *Ενημέρωση της κεντρικής αποθήκης για τις απαραίτητες προμήθειες.*

B) *Ακύρωση της εστίασης.*

Δίπλα και στις δύο, το γνώριμο κουμπί: *Εκτέλεσε.*»

διάλεξα την *Ενημέρωση της κεντρικής αποθήκης για τις απαραίτητες προμήθειες* και «Εκτέλεσε»

Έκανε μια μικρή παύση, κοίταξε τη χλόη και συνέχισε ήρεμα:

«Δεν πέρασε πολλή ώρα και η ομάδα που μελετούσε τη δεύτερη κεραία ανέφερε ότι η κεραία ενεργοποιήθηκε.

Έκανε κάποιες μικρές κινήσεις και μια σύντομη εκπομπή.

Η πρώτη μου σκέψη — χωρίς πειράγματα τώρα — ήταν ότι... είχαμε παραγγείλει τρόφιμα.»

— «Έρθαν τα τρόφιμα;» ρώτησα με κάποια αφέλια.

Η Χλόη με κοίταξε με εκείνο το χαμόγελο που ξέρει και δεν λέει.

Ο Κύριος κοίταξε τη χλόη, Η χλόη κούνησε το κεφάλι σα να γνέφει 'ναι' στον Κύριο. Τώρα το ξέρω αυτό το κούνημα του κεφαλιού σήμαινε : ναι πες το.

Μετά ο κύριος κοίταξε αδιάφορα γύρω του για να αποσυνδέσει το ναι της χλόης, ψύχραιμος, σχεδόν αποστασιοποιημένος.

«Θα έρθει η ώρα να πάρεις αποφάσεις,» είπε.

«Ανάλογα, μπορεί να παραγγείλεις κι εσύ το μενού της βάσης.»

Ο Κύριος με κοίταξε με εκείνο το βλέμμα που μοιάζει να βλέπει πιο πέρα απ' το ερώτημα.

— «Θα έρθει η ώρα να πάρεις αποφάσεις,» είπε ήρεμα.

«Ανάλογα, μπορεί να παραγγείλεις κι εσύ το μενού της βάσης.»

Η φράση του έπεσε βαριά, σαν μεταλλικό αντικείμενο σε δάπεδο που αντηχεί.

Να πάρω αποφάσεις; Τώρα το έλεγε με σιγουριά.

Ποιες αποφάσεις; Για ποιον;

Κι αυτό το *μενού...* γιατί ακούστηκε τόσο κυριολεκτικό;

Μου λέει δηλαδή — σκέφτηκα — πως είναι βέβαιος.

Ότι θα έρθει στιγμή που εγώ θα πρέπει να επιλέξω, να παραγγείλω το «μενού» της βάσης.

Κι εκείνο το ανεπαίσθητο μειδίαμα της Χλόης; Τι γνώριζε πάλι;

Γιατί ένιωσα σαν να γελούσε όχι με τα λόγια, αλλά με το ότι δεν είχα ακόμη καταλάβει *τι εννοούσε*.

Εδώ που τα λέμε, τα χρειάστηκα.

Μια ελαφριά ταχυκαρδία με έπιασε, όχι φόβου, αλλά

εκείνης της ξαφνικής συνειδητοποίησης πως το παιχνίδι δεν είναι πια θεωρητικό.

Ο Κύριος συνέχισε, χωρίς διακοπή, σαν να ήθελε να με τραβήξει πίσω στον ρυθμό του.

— «Το “β) Ακύρωση της εστίασης” ήταν απλό στην πράξη,» είπε.

«Με το πάτημά του, όλα όσα βλέπαμε θα έσβηναν — το δάσος, το φως, τα τραπέζια, τα καθίσματα — κι η αίθουσα θα επέστρεφε στην πρότερη, γυμνή της μορφή.

Εντυπωσιακό, αν το σκεφτείς. Μια στιγμή τρυφερότητας, κι έπειτα το απόλυτο κενό. Σαν τη ζωή, μερικές φορές.»

Έμεινα σιωπηλός. Δεν ήξερα αν μιλούσε για το σύστημα ή για εμάς.

— «Αφήσαμε λοιπόν τα IQ να μελετούν. Την “φύση”, τη δομή, το πώς στήνεται ένα ολόκληρο περιβάλλον με το πάτημα ενός κουμπιού. Κι όσο τα παρακολουθούσα, αναρωτιόμουν ποιος αλήθεια δίνει την εντολή. Εμείς, ή εκείνο;»

Έγειρε πίσω στην καρέκλα, έπιασε το ποτήρι με το κρασί και το στριφογύρισε αργά.

Το φως του μεσημεριού έπεφτε πλάγια στο τραπέζι, άναβε κόκκινες ανταύγειες στο ποτήρι του.

Η Δάφνη, που ως τότε δεν είχε μιλήσει, είπε μισογελώντας:

— «Αυτό το “εκτέλεσε” που λες, αρχίζει να ακούγεται επικίνδυνα υπάκουο.»

Η Χλόη χαμογέλασε πλαγίως.

— «Ή επικίνδυνα έξυπνο,» συμπλήρωσε.

Ο Κύριος δεν απάντησε — μόνο ανασήκωσε το ποτήρι, σαν να έκανε πρόποση σε κάτι που οι υπόλοιποι δεν μπορούσαμε να δούμε.

Η Δάφνη χαμήλωσε το βλέμμα, η Χλόη έμεινε με το ίδιο μειδίαμα, σαν να περίμενε την επόμενη φράση. Εγώ πάλι... σκεφτόμουν πως, αν όντως η βάση μπορούσε να "απαντήσει" σε παραγγελία, τότε κάπου εκεί πάνω — ή εκεί κάτω — υπήρχε μια κουζίνα που λειτουργούσε χωρίς μάγειρα.

Κι αν το μενού αφορούσε *εμάς*;

Ο Κύριος, χωρίς να σχολιάσει τις σιωπές μας, έγειρε λίγο μπροστά και είπε:

— «Σε λίγο, θα δείτε τι έφερε το σκάφος στην επόμενη αποστολή. Δεν ήταν μόνο τρόφιμα. Ήταν κάτι πολύ πιο... εύπεπτο για τα δεδομένα του Σύμπαντος.»

Το σκάφος επέστρεψε, όπως πάντα — αθόρυβα, σχεδόν ειρωνικά.

Κανείς δεν κατάλαβε πότε ακριβώς μπήκε σε τροχιά ή πώς βρέθηκε πάνω απ' τη βάση.

Απλώς, μια στιγμή τα όργανα έδειχναν ησυχία, την επόμενη, το σκάφος βρισκόταν εκεί.

Ο στρατηγός έδωσε αυστηρή εντολή: **κανείς δεν πλησιάζει.**

Η διατύπωση του «θέματος» ήταν διπλωματική:

«Έχουμε στείλει τη φωτογραφία.

Πρέπει να παρθούν αποφάσεις για την αντιμετώπιση καταστάσεων.»

Κανείς δεν ρώτησε ποιων *καταστάσεων*, οι ερωτήσεις απαγορευόταν, οι ανώτεροι πάντα γνωρίζουν καλύτερα.

Η εκφόρτωση άρχισε, όπως πάντα, αυτόματα. Τα ρομποτάκια πηγαινοέρχονταν με τη συνήθη τους προσήλωση — εκείνη τη γλυκιά, εκνευριστική πειθαρχία που σε κάνει να ζηλεύεις τα κυκλώματά τους. Το φορτίο περιείχε, μεταξύ άλλων, προμήθειες για την αποθήκη τροφίμων.

Η βάση φρόντιζε για όλα: οι μονάδες καθαριότητας, τα συστήματα αποθήκευσης, τα κιβώτια που άνοιγαν και ταξινομούνταν μόνα τους.

Ήταν η τέλεια μηχανική οργάνωση του *αυτόματου δείπνου*.

Κάποιος από το επιστημονικό προσωπικό ψιθύρισε:
— «Ε, τώρα που τα φέραμε, να τα δοκιμάσουμε κιόλας.»
Κι εγώ, χωρίς να το πολυσκεφτώ, είπα το αυτονόητο:
— **«Ακριβώς. Να μάθουμε τι τρώνε οι ξένοι.»**

Τα IQ μου αντέδρασαν με τη γνωστή τους ψυχραιμία. Ήθελαν μετρήσεις, αλλεργικά τεστ, δείγματα, στατιστικές προσομοιώσεις..

Εγώ, αντιθέτως, ήμουν ήδη πεινασμένος.
«Έχω τη φυσιολογία τους», είπα, «έστω και πιο μικρόσωμος. Η βάση με αναγνωρίζει σαν διαχειριστή της. Θα δοκιμάσω πρώτος.»

Ζήτησα εθελοντές για «γευστική δοκιμή».

Πέντε προσφέρθηκαν.

Έτσι γίναμε έξι.

Πληκτρολόγησα στην οθόνη:

«Τραπέζι για 6. Επιλογή μενού: το πρώτο στη σειρά.»
Εξάλλου, ιδέα δεν είχαμε τι παραγγέλναμε.

Η οθόνη απάντησε ψύχραιμα:

«Προχωρήστε και καθίστε.»

Μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα, ο χώρος μεταμορφώθηκε.
Ένα τραπέζι στρώθηκε μόνο του — λευκό, άψογο, με σκεύη που έλαμπαν.

Πιάτα, ποτήρια, πετσέτες. Ναι πετσέτες από πανί και ποτήρια από γυαλί.

Θα ορκιζόμασταν πως ήμασταν σε πολυτελές εστιατόριο, αν δεν γνωρίζαμε ότι ήμασταν ... τριάντα μέτρα κάτω από την επιφάνεια της Σελήνης.

Ένα μικρό τρέιλερ βγήκε από τον τοίχο.

Πλησίασε σιωπηλά και άρχισε να σερβίρει.

Αχνιστό φαγητό, μυρωδιά που θύμιζε κάτι γνώριμο — κάτι *γήινο*.

Τα σερβίτσια, παρόμοια με τα δικά μας.

Το ρόφημα, μωβ, ελαφρώς ξηρό και στυφό.

Κάτι ανάμεσα σε κρασί και απόσταγμα ονείρου.

Τα IQ μάς κοιτούσαν σαν γιατροί που περιμένουν τα πρώτα συμπτώματα.

Εμείς, φυσικά, κρατούσαμε τα ειδικά σακουλάκια — «για δείγμα», όπως είπαν.

Μα, όσο κι αν προσπαθούσαμε να φαινόμαστε ψύχραιμοι, η μυρωδιά μάς πρόδιδε:

είχε εκείνη τη θανατηφόρα οικειότητα που μόνο το *καλό μαγειρεμένο φαγητό* μπορεί να έχει.

Γευτήκαμε.

Ήταν πράγματι κάτι σαν μπριάμ — μόνο που τα λαχανικά

του έμοιαζαν να έχουν φυτρώσει κάτω από διαφορετικό ήλιο.

Κι εκείνο το μωβ ρόφημα... όσο κι αν το περιγράψω, δεν θα πείσω κανέναν ότι δεν ήταν κρασί.

Στο τραπέζι υπήρχε και νερό.

Κρυστάλλινο, αψεγάδιαστο.

Μπορούσαμε να σκουπίσουμε τα χέρια μας σε «πετσέτα» που, όπως αποδείχτηκε, καθάριζε και τον πιο επίμονο λεκέ – ίσως και την αμαρτία, αν τολμούσες να το ζητήσεις.

Το τρέιλερ μάς σέρβιρε συμπληρωματικά ποτήρια.

Αν μπορούσα να του μιλήσω, θα του ζητούσα κι άλλο.

Η βάση μπορεί να δεχόταν... *παραγγελίες δεύτερου γύρου*, αλλά εγώ δεν γνώριζα πώς να παραγγείλω.

Τα IQ συμπέραναν, ύστερα από αλληπάλληλες αναλύσεις, πως το φαγητό ήταν απόλυτα συμβατό με τη δική μας φυσιολογία.

«Ελάχιστα βακτήρια,» είπαν. «Ακίνδυνα.»

Και το είπαν μ' εκείνο τον επιστημονικό ενθουσιασμό που μοιάζει με ανακούφιση όταν έχεις επιζήσει από κάτι που δεν καταλαβαίνεις.

Εμείς συνεχίσαμε να «παραγγέλνουμε delivery από το δικό μας Θόλο.

Οι δεξιώσεις στη βάση περιορίστηκαν σε δοκιμαστικά δείπνα.

Η φράση *τραπέζι για έξι* έγινε κωδικός, ειρωνικά, σημαίνει πια *τραπέζι για όσους δεν φοβούνται να δοκιμάσουν*.

Κι εγώ, κάθε φορά που κοιτούσα εκείνη την οθόνη, σκεφτόμουν:

Αν το φαγητό φτιάχνεται μόνο του, τότε ποιος μαγειρεύει;

Το βασικό ερώτημα ήταν ένα: τι είχε γίνει με τη φωτογραφία.

Οι ανώτεροι έδωσαν την άδεια.

Ξεκινήσαμε να ανεβαίνουμε προς το πιλοτήριο.

Η διαδικασία γνώριμη — κάθε σκαλί, κάθε μεταλλικός ήχος, η ίδια αναμονή.

Μόνο που αυτή τη φορά, κάτι στην ατμόσφαιρα βάραινε.

Φτάσαμε.

Και τότε... η έκπληξη της ζωής μας.

Η δική μου φωτογραφία είχε εξαφανιστεί.

Στη θέση της, μια νέα — έγχρωμη, λεπτομερής, καθαρή.

Έδειχνε έναν άντρα με μεσογειακά χαρακτηριστικά, δικά μου μάτια, δικό μου χρώμα, δικό μου βλέμμα — μα σαφώς πιο μεγαλόσωμο, κοντά στα δύο μέτρα.

Το αριστερό του χέρι σηκωμένο, σαν σε χαιρετισμό.

Και δίπλα του, ένα ανθρωπόμορφο ρομπότ.

Με αυτό το τρόπο μου κόλλησαν το παρατσούκλι **«καθ' ομοίωσιν»**

Η φωτογραφία είχε τραβηχτεί μέσα στο ίδιο το πιλοτήριο.

Όπως στεκόμασταν κι εμείς τώρα.

Η αντιστοιχία ήταν ανατριχιαστική.

Για λίγα δευτερόλεπτα κανείς δεν μίλησε.

Έπειτα, εγώ ψιθύρισα το αυτονόητο: — «Και τώρα... τι γίνεται;»

Πήρα τη φωτογραφία και κατεβήκαμε στην κεντρική αίθουσα.

Δεν χρειάζεται να σας περιγράψω τι ακολούθησε:
τηλέφωνα, βιντεοσυνδέσεις, φωνές, συσκέψεις.
Η λέξη “πανικός” θα ήταν ευφημισμός.

Μετά από οχτώ ώρες — οχτώ *γήινες* ώρες — άρχισαν να επανεμφανίζονται, ένας-ένας.

Η έκφρασή τους ίδια: αμηχανία μεταμφιεσμένη σε ψυχραιμία.

Οργανώθηκε «σύσκεψη στρογγυλής τραπέζης».

Κανείς δεν γελούσε με τον όρο πια.

Το βασικό ερώτημα: **Τι θα κάνουμε;**

Θα προσπαθήσουμε να επικοινωνήσουμε μαζί τους;

Ναι, αλλά πώς;

Αν ήθελαν να μας πλησιάσουν, τόσον καιρό που μας

στέλνουν εφόδια — δεν θα το είχαν ήδη κάνει;

Ή μήπως *ξέρουν* και δεν θέλουν επαφή μαζί μας;

Η φωτογραφία αποδεικνυε πως κάποιος παρακολουθεί.

Όχι μηχανή — *κάποιος*.

Ένας επιβλέπων

Κι εδώ γεννήθηκε το ερώτημα που κανείς δεν ήθελε να διατυπώσει φωναχτά:

Ποιος μοιάζει σε ποιον;

Εμείς σ’ αυτούς ή αυτοί σε εμάς;

Ή μήπως κάποτε ήμασταν οι ίδιοι — κι απλώς χωρίσαμε τους δρόμους μας;

Η κεραία που έδειχνε προς τη Γη δεν βοηθούσε τις απαντήσεις.

Μόνο τις υποψίες.

Αν αυτοί επικοινωνούν μαζί μας, τότε *ποιοι* είμαστε εμείς;
Και, κυρίως, *ποιοι* είναι οι άλλοι;

Κάποιος τόλμησε να το πει: — «Τεχνολογικά είναι πολύ
μπροστά. Άρα... είναι πιο παλιοί.»

Το σιωπηλό «*πιο παλιοί από εμάς*» έμεινε να αιωρείται.

Η τελική απόφαση ήρθε απλά, σχεδόν λαϊκά:

«Αφού δεν πάει το βουνό στο Μωάμεθ, θα πάει ο Μωάμεθ
στο βουνό.»

Θα οργανώναμε αποστολή επανένωσης των «φυλών».
Ανθρώπων και «ξένων».

Δεν γνωρίζαμε αν ήταν φιλικοί, μα από άμυνα... ήξεραν.
Όσοι είχαν δοκιμάσει να ανοίξουν τα ερμάρια δεν είχαν
ακόμη συνέλθει.

Η βάση τιμωρούσε χωρίς δίκη.

Πώς όμως θα φτάναμε σε αυτούς;
Δεν γνωρίζαμε καν *πού* βρίσκονταν.

Το σκάφος εξαφανιζόταν για έξι ημέρες — άρα τρεις ημέρες
ταξίδι.

Με ποια ταχύτητα; Άγνωστο.

Είχαμε δικό μας σκάφος να το ακολουθήσουμε;
Όχι.

Άρα η απάντηση ήταν προφανής:

Θα πάμε με το δικό τους σκάφος.

Τα δεδομένα έδειχναν φιλικά.

Είχε ατμόσφαιρα, είχε *wc* — είχε και χώρο για εστίαση.

Το θάλαμο των επιβατών τον μετρήσαμε: χωρούσε

τουλάχιστον σαράντα άτομα.

Άρα το χρησιμοποιούσαν και για μεταφορές ατόμων.

Αν μπορούσε να μεταφέρει σαράντα «δικούς τους» για έξι ημέρες, τότε ίσως να μας χωρούσε κι εμάς.

Αποφασίστηκε:

Θα πάμε

Ποιοι;

Ο πρώτος ήμουν εγώ —ο *εξαναγκασμένος εθελοντής*, όπως με αποκάλεσαν, αφού μόνο το δικό μου χέρι ενεργοποιούσε το σκάφος.

Οι υπόλοιποι... δεν ρωτήθηκαν.

Προσπαθήσαμε να εισάγουμε τα τετραγωνάκια των άλλων στην οθόνη του σκάφους.

Απέτυχε.

Το σκάφος είχε τον δικό του τρόπο επιλογής.

Ο Κύριος είχε γείρει ελαφρά μπροστά, με εκείνο το γνώριμο βλέμμα του — εκείνο που δεν κοιτούσε, απλώς *διάβαζε*.

Η Χλόη στεκόταν πλάι του, ήρεμη όπως πάντα, αλλά με μια προσεκτική στάση, σαν να κρατούσε σημειώσεις σε αόρατο τετράδιο.

— «Θα σου τα πω όπως είναι», άρχισε. «Η έρευνα των Υπηρεσιών ολοκληρώθηκε. Η Χλόη είναι η επικεφαλής. Ήθελε να βρίσκεται σε κάθε βήμα, από την πρώτη στιγμή, για να δει πώς θα αντιδράσεις. Ξέρεις, η ανθρώπινη ψυχολογία... αντιστέκεται στον εξαναγκασμό, όμως, αν πας με τα νερά του υποκειμένου —όπως λένε οι ψυχολόγοι— το

“όχι” γίνεται “ίσως”, και το “ίσως”... παρακαλεί να γίνει “ναι”.»

Έπεσε ο ουρανός και με πλάκωσε

Έριξα μια ματιά στη Χλόη, δεν φάνηκε να ενοχλείται.
Ίσα ίσα — ένα ελάχιστο χαμόγελο φώτισε τα χείλη της, σαν να έλεγε: *«ναι, έτσι είναι, και το ξέρεις»*.

Ο Κύριος συνέχισε:

— «Η Δάφνη δεν είναι απλή γραμματέας, όπως νόμιζες. Είναι ο σύνδεσμος των Δεκαέξι, ο διάυλος που μεταφέρει τις αποφάσεις, χωρίς ποτέ να φαίνεται ότι τις παίρνει. Έτσι δουλεύει το σύστημα: κανείς δεν φαίνεται, αλλά όλοι ξέρουν.»

Έγειρε πίσω, πήρε μια ανάσα, και με κοίταξε ίσια στα μάτια.

— «Μετά από την έρευνα που έγινε, τα δεδομένα είναι καθαρά. Ταιριάζεις κατά 99%. Από την πρώτη μας συνάντηση — που, ναι, οργάνωσε η Χλόη — είχαμε ήδη κάνει την *αίτησή σου*.

Τώρα... σου έχουν αποκαλυφθεί όλα»

Ένιωσα κάτι να σφίγγεται μέσα μου.

Ο Κύριος με άφησε να το σκεφτώ για μια στιγμή και συνέχισε, με τη φωνή του πιο χαμηλή, πιο καθαρή:

— «Έχει αποφασιστεί να πάμε να συναντήσουμε τους «ξένους». Θα συμμετέχω στην αποστολή. Είμαι ο μόνος διαχειριστής της βάσης — κι η βάση, όπως ξέρεις, δεν συγχωράει. Χρειάζεται να είμαι παρών. Είμαι, τρόπον τινά,

το διαβατήριο της ομάδας. Χωρίς εμένα, δεν θα μας δεχτούν»

Ο Κύριος σταμάτησε για λίγο, σαν να ήθελε να μου δώσει χρόνο να αναπνεύσω, έπειτα συνέχισε ήρεμα, σχεδόν φιλικά:

— «Χωρίς εμένα, δεν θα μας δεχτούν. Αν όμως η Βάση αποδεχθεί εμένα... τότε θα μείνεις στο πόδι μου. Εγώ θα πρέπει να πάω πιο μακριά, για νέες γνωριμίες, για καινούριες φιλίες.»

Το είπε έτσι, χαλαρά, σαν να μιλούσε για ένα Σαββατοκύριακο στην εξοχή.

Εγώ όμως ένιωσα κάτι να μετακινείται μέσα μου, σαν να έσπαγε ένα λεπτό κέλυφος λογικής.

Εκείνος, βλέποντας το ύφος μου, χαμογέλασε πλατιά — εκείνο το χαμόγελο που δεν ήξερες αν έπρεπε να σε καθησυχάσει ή να σε ανησυχήσει περισσότερο.

— «Βλέπεις και τα αποτελέσματα, πάντως», είπε, περνώντας τα δάχτυλα από το πρόσωπό του. «Είκοσι χρόνια νεότερος! Το μηχάνημα κάνει καλή δουλειά.»

Γέλασε χαμηλά, κι ύστερα με κοίταξε με μια παιδική λάμψη στα μάτια:

— «Θα τα δοκιμάσεις κι εσύ όλα, να ξέρεις... όλα τα πιάτα που προσφέρει το *μενού* της Βάσης!»

Η Χλόη χαμογέλασε χωρίς να πει τίποτα, η Δάφνη κατέβασε το βλέμμα της προσπαθώντας να κρύψει ένα μειδίαμα, κι εγώ — τι να πω — προσπάθησα να αποφασίσω αν έπρεπε να γελάσω ή να αρχίσω να τρέχω.

Έγειρε μπροστά, σχεδόν ψιθυριστά, σαν να φοβόταν ότι ακόμη κι οι τοίχοι άκουγαν:

— «Τώρα, εσύ πρέπει να πάρεις την απόφαση.»

Και τότε, με εκείνη τη φωνή που πάντα έμοιαζε να έρχεται από μακριά, πρόσθεσε:

Αποδέχεσαι την πρόκληση;

Η λέξη *ΑΠΟΔΟΧΗ* πέρασε από το μυαλό μου σαν λάμψη σε παλιό καθρέφτη.

Την είχα ήδη πατήσει, τότε, εκείνη τη νύχτα που μου φάνηκε αθώα — ένα απλό κουμπί, μια τυπική επιλογή σε μια οθόνη χωρίς συνέπειες.

Μόνο που, όπως φαίνεται, οι οθόνες θυμούνται. Και υπολογίζουν.

Έμεινα να τον κοιτάζω χωρίς να μπορώ να πω λέξη.

Η λογική μου φώναζε *όχι*, το σώμα μου έλεγε *ναι*, κι η ψυχή... έμοιαζε να παρακολουθεί από τον εξώστη, όπως στις παλιές θεατρικές πρόβες, σιωπηλή, έτοιμη να κρίνει το αποτέλεσμα.

Η Χλόη, πάντα η πρώτη που διαισθανόταν τη σιωπή μου, έγειρε λίγο μπροστά.

— «Το έχεις ήδη κάνει», είπε απλά.

Κι εκείνη η φράση, χωρίς ένταση, χωρίς ειρωνεία, με χτύπησε πιο δυνατά από οτιδήποτε άλλο.

Ο Κύριος με παρατηρούσε, ήρεμος.
Ήξερε πως η απόφαση είχε παρθεί προτού καν συζητηθεί.
— «Μην το βλέπεις σαν αποστολή», είπε σχεδόν
παρηγορητικά. «Σαν συνέχεια να το δεις. Εσύ έδωσες το
σήμα. Εγώ απλώς διάβασα το αποτέλεσμα.»

Ένωσα ένα ανεπαίσθητο κάψιμο στο στήθος — όχι φόβο,
περισσότερο σαν νοσταλγία για κάτι που δεν είχε ακόμη
συμβεί.

Ίσως αυτό να είναι η *Αποδοχή*: να πηγαίνεις προς το
άγνωστο με την ίδια φυσικότητα που ανοίγεις μια πόρτα
που σε καλεί με το μικρό σου όνομα.

Κοίταξα τον Κύριο, τη Χλόη, τη Δάφνη — τρεις σκιές
φωτισμένες από τον απογευματινό ήλιο.

Κι ύστερα, χωρίς δεύτερη σκέψη, χαμογέλασα.

— «Ας είναι. Το πάτησα ήδη μία φορά. Δεν έχει νόημα να
το αναρέσω τώρα.»

Ο Κύριος έγειρε το κεφάλι ελαφρά, σαν να επιβεβαίωνε κάτι
που ήξερε από καιρό.

— «Καλώς ήρθες, λοιπόν... στο πλήρωμα.»

Η Χλόη χαμογέλασε με ικανοποίηση, η Δάφνη αναστέναξε
ανακουφισμένη, κι εγώ έμεινα να σκέφτομαι πως, κάπως
έτσι, ξεκινούν τα μεγάλα ταξίδια — με ένα “κλικ” σε λάθος
στιγμή, και μια σωστή γυναίκα να σε κοιτάζει να το πατάς.

Και κάπως έτσι, χωρίς τύμπανα, χωρίς όρκους πίστης και
υπογραφές σε μυστικά πρωτόκολλα, βρέθηκα κι εγώ *εντός*.

Η Χλόη με σύστησε στα υπόλοιπα μέλη σαν «νέο
συνεργάτη της ομάδας» — χωρίς να διευκρινίσει *ποιας*
ομάδας ακριβώς.

Η Δάφνη μου έδωσε έναν φάκελο γεμάτο έγγραφα, ο

Ψηλέας μου άνοιξε την πόρτα του αυτοκινήτου με εκείνη τη γνωστή του ευγένεια, κι εγώ... χαμογέλασα σαν άνθρωπος που μόλις απέκτησε κάρτα μέλους σε λέσχη που δεν θυμάται να έκανε αίτηση.

Εγώ, φυσικά, το απόλαυσα.

Μάτι δεν έκλεισα όλη τη νύχτα.
Αγωνία, υπερένταση, σαν να είχε ανοίξει μπροστά
μου μια νέα ζωή,

κι όμως, η παλιά απαιτούσε ακόμα τα μικρά της
τελετουργικά.

Η μέρα, αδιάφορη για τα μεγάλα γεγονότα, επέμενε να
ξημερώνει.

Κι εγώ, υπάκουος στις ανάγκες του ψυγείου, πήρα την
τσάντα για τα ψώνια.

Είχα διάθεση να περπατήσω, να πάω ως το πιο μακρινό
σούπερ μάρκετ, σαν να ήθελα να καθυστερήσω λίγο ακόμα
το αναπόφευκτο.

Ο δρόμος ήσυχος, η ζέστη ήδη παρούσα.

Κι έπειτα — το ταξί.

Πίσω μου, κολλημένο. Δεν προσπερνά, δεν κορνάρει
δυνατά.

Μόνο εκείνο το *μπιπ... μπιπ*, επίμονο, σχεδόν ευγενικό.

Γύρισα ενοχλημένος, του έκανα νεύμα *πέρνα επιτέλους*.

Τότε το παράθυρο του συνοδηγού κατεβαίνει αργά — σαν
αυλαία πριν την αποκάλυψη.

Η φωνή ήρθε ήρεμη, ψύχραιμη, σχεδόν τελετουργική:

— **«Η αίτησή σας έγινε αποδεκτή. Θα συμμετέχετε;»**

Πάγωσα.

Η ερώτηση αιωρήθηκε σαν κάτι που δεν έπρεπε να
ακουστεί δυνατά.

Τους κοίταζα αποσβολωμένος, ήξεραν ότι ήξερα.

Τα λόγια βγήκαν από μόνα τους:

— «Ναι.»

— «Παρακαλώ, καθίστε πίσω.»

Άνοιξα την πόρτα, σχεδόν μηχανικά.
Το ταξί ξεκίνησε ήσυχα, χωρίς κορναρίσματα, χωρίς περιέργειες.
Η πόλη συνέχισε να υπάρχει, αλλά εγώ είχα ήδη φύγει.

Στη διαδρομή, ο συνοδηγός γύρισε ελαφρά:
— «Μην ανησυχείτε, θα φροντίσουμε για το σπίτι σας, και για τυχόν εκκρεμότητες, αν προκύψουν»
Η φράση ειπώθηκε με τόνο ανθρώπου που μιλά για λογαριασμό ανώτερης δύναμης.

Το ταξί μπήκε κατευθείαν στην πύλη των VIP του αεροδρομίου.
Μια σύντομη συνομιλία με τον φρουρό, μια νεύση, και βρέθηκα μπροστά σ' ένα λευκό **Learjet** που έλαμπε κάτω από τον ήλιο.

Απογειωθήκαμε χωρίς ερωτήσεις.
Προσγειωθήκαμε αλλού — δεν ξέρω πού.
Με παρέλαβε ένα άλλο αυτοκίνητο, μετά άλλο αεροπλάνο.
Η αεροσυνοδός, με το χαμόγελο της τυπικής μυστικότητας, μου είπε:
— «Θέση 22Α, κύριε»

Στο αεροπλάνο, κάθε σειρά είχε μόνο έναν επιβάτη.
Όλοι σιωπηλοί, προσηλωμένοι στο τίποτα.
Αλλάξαμε τέσσερα αεροσκάφη, με ενδιάμεσες στάσεις που δεν έμοιαζαν με αεροδρόμια — περισσότερο με μεταβατικούς χώρους μεταξύ κόσμων. Σε κάθε στάση νέα άτομα επιβιβαζόταν.

Πάνω από είκοσι ώρες ταξίδι, ίσως κάναμε κύκλους, ίσως περάσαμε σύνορα που δεν σημειώνονται σε χάρτες.
Δεν ξέρω

Το τελευταίο ταξίδι κράτησε οχτώ ώρες.
Δεν ξέρω αν ήταν πρωί ή απόγευμα όταν κατεβήκαμε. Ο
χρόνος είχε αρχίσει ήδη να χάνει τη σημασία του.

Ήμασταν τριάντα. Τόσους μέτρησα.

Από την πρώτη στιγμή μάθαμε τον βασικό κανόνα:

όνομα δεν υπάρχει.

Υπήρχε μόνο ένας αριθμός. Ο δικός μου γράφτηκε κάπου,
καταχωρήθηκε, και από εκείνη τη στιγμή ήμουν αυτός.
Αν έλεγες ποιος ήσουν πριν, έφευγες. Αμέσως. Χωρίς
εξηγήσεις.

Ασφάλεια.

Παρότι καλοκαίρι, η θερμοκρασία δεν ξεπερνούσε τους
δώδεκα βαθμούς.

Μας έδωσαν ρουχισμό: φόρμες, εσώρουχα, τρεις αλλαξιές.
Τα άρβυλα... βαριά. Δυο κιλά το καθένα. Σαν να σου
υπενθύμιζαν από την αρχή ότι εδώ το λάθος έχει βάρος.

Ο θάλαμος ύπνου θύμιζε στρατιωτικό κοιτώνα. Τριάντα
κρεβάτια. Καμία ιδιωτικότητα. Από εκείνη τη στιγμή
ήμασταν **ομάδα**, είτε το θέλαμε είτε όχι.— Από εδώ και
πέρα, μόνο εσωτερικοί διάδρομοι. Παράθυρα δεν
υπάρχουν.

Το μεσημεριανό ήταν τρία σακουλάκια.
Νερό. Πουρές – κοτόπουλο. Ζελέ φράουλα.

«Έτσι θα τρώτε», μας είπαν.

«Εκεί που θα πάτε, αλλιώς δεν γίνεται».

Δεν ρώτησε κανείς πού είναι αυτό το *εκεί*.

Η ξενάγηση άρχισε.

Αίθουσες άσκησης με μεταλλικό δάπεδο. Εργαστήρια γεμάτα εργαλεία.

Και μετά... η πισίνα.

Πέντε μέτρα βάθος στην αρχή. Δώδεκα πιο μέσα.

— Εδώ θα περάσετε το μεγαλύτερο μέρος της εκπαίδευσης.

Κάποιοι χειροκρότησαν.

Δεν ήξεραν.

Οι πρώτες μέρες ήταν ρουτίνα που τσάκιζε: σακουλάκια, στολές, απομόνωση, ψυχολόγος.

Οι ερωτήσεις ίδιες, πάντα:

— Τι σκέφτηκες όταν ήσουν μόνος;

Εδώ δεν ήθελαν μόνο σώματα. Ήθελαν **σταθερά μυαλά**.

Η στολή έγινε προέκταση του σώματος.

Η πρώτη ημέρα ήταν αφιερωμένη στη «στολή»

Μάθαμε τις ενδείξεις, το οξυγόνο, τις μπαταρίες, τις βαλβίδες.

Μάθαμε πώς να περπατάμε με μαγνητικά παπούτσια χωρίς να πέφτουμε.

Μάθαμε να επισκευάζουμε σκισίματα με ταινία, πριν χαθεί ο αέρας.

Και μάθαμε κάτι ακόμη: **μόνος σου δεν πας πουθενά**.

Στη δεύτερη ημέρα ο επικεφαλής μας οδήγησε στο «θάλαμο» Έπρεπε να μάθουμε το χειρισμό εισόδου και εξόδου. Να τον ξέρουμε όπως τη παλάμη μας

Ο θάλαμος ήταν το πρώτο βήμα από την ατμόσφαιρα στο πλήρη κενό και πάλι πίσω. Από τη δεύτερη ημέρα και μέχρι το τέλος της ταχύρρυθμης εκπαίδευσης πρώτα περνούσαμε από το θάλαμο και έπειτα στο επόμενο «μάθημα»

Τη τρίτη ημέρα άρχισαν τα δύσκολα.

Επισκευή της στολής σε περίπτωση ατυχήματος – σχισίματος. Πρώτα μας έγινε μια επίδειξη του κιτ επισκευής που διαθέτει η στολή

Σκισίματα στολής. Ρωγμές. Πίεση που έπεφτε.
Εκεί φάνηκε κάτι καθαρά: **μόνος σου δεν πας πουθενά.**

Όταν έσχιζαν τη στολή του διπλανού μας, δεν κοιτάζαμε τον εκπαιδευτή. Κοιτάζαμε **πώς θα τον σώσουμε.**

Και όταν έλειπε υλικό, το δανειζόμασταν.

Σήμερα σώζεις εσύ. Αύριο σε σώζουν.

Όποιος πανικοβλήθηκε, έφυγε.

Δύο αποβλήθηκαν νωρίς.

Το επόμενο μάθημα να περπατάμε με τις μαγνητικές αρβύλες. Έξυπνα «παπούτσια» Μάθαιναν το ρυθμό σου και προσαρμοζόταν στο περπάτημα σου Κολλούσαν και ξεκολλούσαν από το μεταλλικό πάτωμα σύμφωνα με το ρυθμό σου.

Καθημερινά επαναλαμβανόταν το πρόγραμμα των προηγούμενων «μαθημάτων» και έπειτα προχωρούσαμε στο επόμενο μάθημα. Θα μας έδειχναν τα βασικά τα υπόλοιπα θα τα μαθαίναμε όταν φτάναμε στο προορισμό μας.

Στην πισίνα ήρθε το πραγματικό μάθημα.

Την έβδομη ημέρα, πριν προλάβει κανείς να μιλήσει, τρεις

έβγαλαν τη στολή και πήδηξαν μέσα.
Από τους 26 βαθμούς στους δύο. Το σώμα δεν συγχωράει
τέτοια επιπολαιότητα.
Ο ένας έμεινε εκεί. Δύο μόλις έζησαν. Αποβλήθηκαν.
Κανείς δεν ρώτησε τι απέγιναν.

Μείναμε 22.

Την επόμενη μέρα, η πισίνα έγινε πεδίο συνεργασίας,
μπήκαμε στο νερό σε ομάδες.
Δύο-δύο. Τούβλα. Να μεταφερθούν από τη μία πλευρά
στην άλλη.
Σκεπασμένοι. Χωρίς έξοδο. Χωρίς εύκολες λύσεις.

Ο αέρας μου έπεφτε. Η μπαταρία του άλλου τελείωνε.
Δεν υπήρχε επιλογή.
Συνδέθηκα στη βαλβίδα του. Του έδωσα ενέργεια.
Τελειώσαμε μαζί. Τότε κατάλαβα τι μας μάθαιναν.
Όχι τεχνολογία.

Εμπιστοσύνη.

Οι μέρες συνέχισαν.
G-forces. Εμετοί. Ζάλη.
Απομόνωση που μεγάλωνε.
Ψυχίατρος. Μετά το μεσημεριανό Ξανά και ξανά.

— Πώς αντέχεις;
Δεν ξέρω τι απαντούσα. Ξέρω μόνο ότι κάθε μέρα ήμασταν
λιγότεροι.

Τη δέκατη πέμπτη ημέρα ήρθε το πούλμαν. Μας έβγαλε έξω
από τη βάση. Σε ένα σιλό. Μας έδωσαν νέες στολές. Τότε,
και μόνο τότε, μας είπαν πού πάμε.

Στη Σελήνη. Στη σκοτεινή πλευρά.

Είμαστε επιβάτες. Για τρεις μήνες.

Ο αριθμός μου: **50194**

Και ήξερα πια κάτι με βεβαιότητα: αν έφτασα ως εδώ, δεν ήταν επειδή άντεχα μόνος — αλλά επειδή

κανείς δεν άφησε τον
άλλο πίσω

Η αναχώρηση έγινε χωρίς τελετές και μεγάλα λόγια, έτσι όπως αρμόζει στα πράγματα που αλλάζουν τη ζωή χωρίς να ρωτούν. Μας μετέφεραν πρώτα στον διαστημικό σταθμό, έναν ενδιάμεσο τόπο ανάσας, όπου το σώμα μαθαίνει ξανά τι σημαίνει πάνω και κάτω. Εκεί περάσαμε τις απαραίτητες ημέρες προσαρμογής — λίγες ασκήσεις, λίγος ίλιγγος, πολύ σιωπή. Δεν έχει σημασία τι ακριβώς έγινε εκεί, ήταν απλώς το κατώφλι, όχι ο προορισμός. (τα μαθήματα συνεχίστηκαν)

Η πόρτα άνοιξε.

Απέναντί μου στεκόταν ο «Καθ'ομοίωσιν» — ήρεμος, ανανεωμένος, με εκείνη την παράξενη νεότητα που δεν εξηγείται.

— «Καλώς ήρθες πίσω», είπε.

— «Πίσω; Δεν έφυγα ποτέ.»

— «Αυτό είναι σχετικό», χαμογέλασε. «Η προσαρμογή ολοκληρώθηκε. Από δω και πέρα... είσαι μέλος της ομάδας.»

Και κάπου μέσα μου, μια μικρή φωνή ψιθύρισε:

«Το κορόιδο, επιτέλους, πήρε διαπίστευση.»

Μαζί και η Χλόη. Έτσι, η ομάδα του «Καθ'ομοίωσιν» αυξήθηκε κατά τρεις, και μαζί της αυξήθηκε και η αγωνία όλων μας: θα με δεχόταν η βάση;

Σταθήκαμε μπροστά στην οθόνη. Άπλωσα το χέρι και ακούμπησα την επιφάνειά της.

«Ο του γραμματοφυλακίου διάδοχος επίμελητής»³⁷

---

³⁷ Αναπληρωτής διαχειριστής βάσης.

Για μια στιγμή ο χρόνος σταμάτησε

ΝΑΙ, ΑΠΟΔΕΚΤΟΣ

Ο ενθουσιασμός μου δεν περιγράφεται, ήταν σαν να βρήκα ξανά το όνομά μου σε έναν τόπο που δεν ήξερα ότι με περίμενε.

Ο «καθ' ομοίωσιν» χαμογέλασε και με προέτρεψε να ονοματίσω την κουκίδα μου:

— «**Τὸ τοῦ διαδόχου ὄνομα Ὅσιός ἐστιν**», φώναξα. ἔπειτα «Ἐξτέλεσον».

Στο τετραγωνάκι μου εμφανίστηκε καθαρά, αμετάκλητα

Ὅσιος

Τις επόμενες ημέρες ο «καθ' ομοίωσιν» στάθηκε δίπλα μου όχι ως ανώτερος, ούτε ως καθοδηγητής με την αυστηρή έννοια, αλλά σαν κάποιος που είχε ήδη περπατήσει το μονοπάτι και γνώριζε πού γλιστρά.

Ήταν ο μέντοράς μου χωρίς να το διακηρύσσει. Μου έδειξε τα κατατόπια της βάσης όπως δείχνεις έναν τόπο ιερό: με λίγα λόγια, με χειρονομίες ακριβείας, και με παύσεις που έλεγαν περισσότερα από τις εξηγήσεις. Οι συμβουλές του δεν αφορούσαν τόσο το **τί** να κάνω, όσο το **πώς** να στέκομαι. **Να μην απαιτώ, να μην θιάζομαι, να μην υποθέτω. Η βάση, μου είπε, δεν υπακούει, ανταποκρίνεται.**

Και η συμπεριφορά απέναντί της δεν είναι ζήτημα τεχνικής, αλλά στάσης ψυχής. Αν τη σεβαστείς, θα σε δεχτεί. Αν τη δοκιμάσεις, θα σε δοκιμάσει. Και αν προσπαθήσεις να την ξεγελάσεις, απλώς θα πάψει να σου μιλά.

Σ το αμπάρι φορτώθηκαν προμήθειες για έξι ημέρες: φαγητό, νερό, οξυγόνο.
Αν και, απ' ό,τι φαινόταν, το ίδιο το σκάφος διέθετε ήδη τα πάντα.
Πώς — κανείς δεν ήξερε.
Αλλά τα είχε.

Στην αποστολή συμμετείχε όλη η ομάδα του «ΚΑΘ'ΟΜΟΙΩΣΙΝ».

Μαζί τους πήραν κι έναν πομπό εντοπισμού.
Σκοπός: να δει ο σταθμός προς ποια κατεύθυνση θα κινηθούν.

Οι προετοιμασίες κράτησαν μία ημέρα.
Καθ' όλη τη διάρκειά τους είχα την αίσθηση ότι το σκάφος *μας καταλάβαινε*.
Ή, τουλάχιστον, ότι κάποιος τους παρακολουθούσε για λογαριασμό του.

Όταν όλα ήταν έτοιμα, επιβιβαστήκαν.
Στην οθόνη, η τελευταία λέξη:

«ΕΞΕΤΕΛΕΣΟΝ».

Κανείς δεν ήξερε ποιος έδωσε την εντολή.
Αλλά το σκάφος — υπάκουσε.

Ξεκίνησε το ταξίδι προς το άγνωστο.

Σε οκτώ μέρες
επέστρεψαν

20 έφυγαν

επέστρεψαν 23